གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

དྲང་ངེས་དཀའ་འགྲེལ་ཆེན་མོ།

༄༅། །རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་རྣམ་བཤད་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།
༡༤༢༧ ----- ༡༥༡༤

iii

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0490

སེར་བྱེས་ཀྱི་དཔེ་རིང་ལག་བྲིས་མ་ལྟར་བསྒྲིགས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༦ ཟླ་བདུན་པར་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

ཞུ་དག་དང་དཔེ་སྒྲིག་པ། འཇམ་དབྱངས་འོད་དཔལ།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལ་ཡོད།

iv

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།མཛད་པོ་ངོ་སྤྲོད།... xviii ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།...xx རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།...............................༢མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས།...༩མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ།...༩མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།...༩འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།..༡༠ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གང་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་བཤད་པ།....༡༠མདོར་བསྟན་པ།...༡༠རྒྱས་པར་བཤད་པ།...༡༡

དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ།...༡༧གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཤད་པ།........................༢༠ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།..༢༢དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ།..༢༥མཚམས་སྦྱར་ཏེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ།............................༢༥མདོ་དགོད་པ།..༢༦དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།..༢༦

དཀར་ཆག

v

དཀར་ཆགམདོའི་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།..༢༦དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།...༢༩དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ།..༣༤སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ།......................༣༤དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ།..༣༦མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།..༣༦བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།..༣༦སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ།..༣༦དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ཚུལ།..༣༧བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།..༣༩ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ།......................................༣༩ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།..༤༠གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ།...༤༠རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ།...༤༣དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ།...༥༤མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།..༥༥དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།...༥༨བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ས་བཤད་པའི་ཚུལ།..༦༡རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།...༦༡སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།..༦༣དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་བཟུང་བ།..༦༣དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།..༧༠

vi

དཀར་ཆགདགག་པ་དངོས།..༧༠དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།..༩༥དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ།...༡༠༣རང་ལུགས་བཞག་པ།...༡༠༣གཞན་ལུགས་དགག་པ།..༡༡༢

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག................༡༢༠གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས།...༡༢༠ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ།..༡༢༡འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ།..༡༢༥

དབུ་མ་པའི་ལུགས་བཤད་པ།བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས།...༡༢༧མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ།...༡༢༧གང་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་མདོ་ངོས་གཟུང་བ།.................................༡༢༧དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ།..༡༢༨བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ།..༡༢༨མདོ་དོན་བཤད་པ།..༡༢༨དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ།...༡༣༤མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ།..༡༣༤རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཚུལ།...............................༡༣༤དེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གྱི་སྙིང་པོར་བསྔགས་པའི་ཚུལ།...............................༡༤༢དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ།.....................................༡༥༠

vii

དཀར་ཆགདབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་འགྲེལ་ཚུལ།དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་འཕགས་པའི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ།.............................༡༥༠སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ།..................................༡༥༠དོན་དམ་པར་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།.........༡༥༠གཞུང་དང་འགྲེལ་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ།.................................༡༥༠དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་འཆད་ཚུལ།..༡༥༡
དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འཆད་ཚུལ་ལས་བདག་མེད་གཉིས་ཇི་ལྟར་འཆད་གསལ་བར་བསྟན་པ།..༡༥༡

དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་བསྟན་པ།..........................༡༥༡ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།................................༡༦༥དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་བསྟན་པ།.....༡༧༡བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།.........................༡༧༢རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གྲུབ་འགོག་ཚུལ།...................................༡༧༢ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ།..༡༧༥དོན་དམ་པར་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།......༡༧༥ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།................................༡༧༦མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།...............................༡༨༤དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་བསྟན་པ།.....༡༩༩རིགས་པའི་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ།..༡༩༩དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།.....................................༡༩༩ངོས་འཛིན་ཚུལ།...༡༩༩རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུང་ཚུལ།..༡༩༩

viii

དཀར་ཆགདབུ་མ་སྣང་བ་ལས་གསུང་ཚུལ།...༢༠༡དེས་གྲུབ་པའི་དོན།...༢༠༤རིགས་པའི་དགག་བྱ་དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པ།..༢༠༤དབུ་མ་རྒྱན་ལས་གསུང་ཚུལ།...༢༠༤དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་གསུང་ཚུལ།..༢༠༥བདེན་གཉིས་ལས་གསུང་ཚུལ།...༢༡༡དེ་རྣམས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟན་པ།..............................༢༡༡
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་འགྲེལ་ཚུལ།ཐལ་འགྱུར་བས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ།..............................༢༡༤གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།..........................༢༡༤གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།..................༢༡༤རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགོག་པ་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པ།༢༡༤
དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་པས་མ་བསྟན་པ།..༢༡༥དེ་ཡོད་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བསྟན་པ།..༢༡༥
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རྙེད་ཅིང་རང་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པ།..༢༡༦རང་ལུགས་དབུ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནས་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན་པ།........༢༡༦ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་དགོད་པ།...༢༡༦ལུང་དོན་བཤད་པ།..༢༡༧

ix

དཀར་ཆགདེ་ལ་ལུང་འགལ་སྤོང་བ།...༢༡༩
གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་ནས་ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པ།.......................................༢༢༠དགག་བྱ་དེ་ངོས་བཟུང་ནས་ཇི་ལྟར་མེད་པར་བསྟན་པ།.........................༢༢༡ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་བཟུང་ཚུལ་བསྟན་ནས་དེ་མེད་པར་བསྟན་པ།..༢༢༡ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ།...༢༢༡རང་རྒྱུད་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ།....༢༢༡ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ།......................༢༢༤སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་འཛིན་ཚུལ།...༢༣༥དྲི་བ།...༢༣༥ལན།...༢༣༥

མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་བཅས་འགོག་དོན་དུ་ཡིན་པ།༢༣༧བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ།...༢༣༨དངོས་སྨྲ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་ན་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་སྤོང་།.......༢༣༩རྩོད་པ།..༢༣༩ལན།...༢༤༠

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་བདག་མེད་གཉིས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ།..༢༤༡སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།........................༢༤༡ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།..༢༤༡སྤྱིར་བསྟན་པ།...༢༤༡

x

དཀར་ཆགསོ་སོར་བཤད་པ།...༢༤༡
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ།༢༦༣བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་བདག་འཛིན་ཕྲ་རགས་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར།..༢༦༣

བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ།..༢༦༣བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་མེད་པ་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པ།...................༢༦༣དེའི་ཤེས་བྱེད།..༢༦༣ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད།..........................༢༦༣ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་ཚུལ།......................................༢༦༤དེས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།..................༢༦༥བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལས་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ།....༢༦༥བདག་མེད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།........................༢༦༥ཉན་རང་གིས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པར་བསྟན་པ།..................༢༦༥དེས་དོན་གྱི་བདག་མེད་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ།............................༢༦༩སྒྲིབ་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ།...༢༧༢
ཕྱི་དོན་འཇོག་ཅིང་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་པར།..༢༧༨

ཕྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ།...༢༧༨ཀུན་གཞི་མེད་ཚུལ།...༢༨༣ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་མི་དགོས་པ།................................༢༨༣ཕྱི་དོན་ཡོད་པས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་མེད་ཚུལ།...................................༢༨༦ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་ཚུལ། ༢༨༦

xi

དཀར་ཆགཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ།...༢༨༧ཆད།རང་རིག་མེད་ཚུལ།...༢༨༧ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པར་བསྟན་པ།...............༢༨༧ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་ངོས་གཟུང་བ།..༢༨༧
ཕྱོགས་སྔ་མ། ....༢༨༧དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ།..༢༩༠རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།.............༢༩༥རང་རྒྱུད་བཀག་པའི་བྱུང་ཚུལ་དང་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་གཞན་ལུགས་
དགག་པ།..༢༩༥

རང་རྒྱུད་བཀག་པའི་བྱུང་ཚུལ།...༢༩༥དངོས་སུ་འགོག་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ནས་བྱུང་བ།...........................༢༩༥དེའི་བྱུང་ཚུལ།..༢༩༦བྱུང་ཚུལ་དངོས།...༢༩༦དེའི་འཕྲོས་དོན།..༣༡༩དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་གཞན་ལུགས་འགོག་པ།..........................༣༢༠རང་ལུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་པ་དང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མེད་ཚུལ།...༣༢༣རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཡོད་ཚུལ།..༣༢༣བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།......................................༣༢༣དེ་མེད་པར་འདོད་པ་བློ་གྲོས་ཡང་བར་སྟོན་པ།..............................༣༢༨རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ།......................................༣༢༩དོགས་པ་དགོད་པ།...༣༢༩ལན་སྤྱིར་བསྟན་པ།...༣༢༩

xii

དཀར་ཆགསོ་སོར་བཤད་པ།..༣༢༩རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་རིགས་པ།...༣༢༩རིགས་པ་དེ་ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ།................༣༤༦སྐྱོན་བརྗོད་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན།.............༣༤༩ཚུལ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་རྣམས་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།.......................................༣༦༨དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།...༣༦༨དྲི་བ་འགོད་པ།..༣༦༨དེའི་ལན་བཤད་པ།..༣༦༨མཚན་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པའི་དྲང་ངེས་བཤད་པ།...........................༣༦༨ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གཞན་ནས་གསལ་བར་མ་བཤད་པ།...........༣༦༩དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གསལ་བར་བཤད་པ།.................................༣༦༩འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་བཤད་ཕྱེ་བ།......................................༣༨༢དྲི་བ་འགོད་པ།...༣༨༣དེའི་ལན།..༣༨༣ལན་དངོས།..༣༨༣དོགས་པ་སྤོང་བ།..༣༩༢དེ་དང་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ།.....................༣༩༦རྩོད་པ་དགོད་པ།..༣༩༦རྣམ་རིག་གི་ལུགས་སུ་བྱམས་ཞུས་འཆད་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཡི་འཆད་ཚུལ་དང་འགལ་བ།...༣༩༦

དེ་ལྟར་མི་འཆད་ན་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་དང་འགལ་བ།................༣༩༦དེ་དགག་པ།...༣༩༧

xiii

དཀར་ཆགབྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ཚིག་དོན་ཞིབ་པར་བཤད་པ།............................༣༩༧
རྣམ་རིག་ལྟར་མི་འཆད་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་དགོག་པའི་རིགས་པ་འཆད་ཚུལ།༣༩༧
རྣམ་རིག་ལྟར་མི་འཆད་ཀྱང་གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པའི་འཆད་ཚུལ།༤༠༩ཞིབ་པར་འཆད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།...༤༢༠དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་བསྟན་པ།..............༤༢༡རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།..༤༢༡མཚམས་སྦྱར་བ།...༤༢༡དོན་བཤད་པ།...༤༢༡རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ།..༤༢༡ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན།...༤༢༢མདོར་བསྟན།..༤༢༢རྒྱས་བཤད།...༤༢༢

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ།.......................༤༢༢གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ།...................༤༣༡དོན་བསྡུ་བ།..༤༣༦དེས་རང་མཚན་འགོག་ཚུལ།..༤༣༨དྲི་བ།..༤༣༨རིགས་པ་བཞིས་བཀག་པའི་ལན།...༤༣༨རིགས་པ་བཞིས་འགོག་ཚུལ།..༤༣༨འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་དགག་པ།....༤༣༨ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ།............༤༣༩དགག་པ་དངོས།..༤༣༩

xiv

དཀར་ཆགསྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པ།.................................༤༤༠རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་དཔྱད་བཟོད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སྤོང་།........༤༤༠ལན་དེས་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ།....................................༤༤༠དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ།........................༤༥༢ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གས་སྱི ང་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བས་དགག་པ། ྟོ ༤༥༣མདོ་དྲངས་ནས་རང་མཚན་ལས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ།.

༤༥༣

རང་མཚན་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན།...........༤༥༥བཀག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་མིན་བསམ་པ།.......................༤༥༦དྲི་བ་འགོད་པ།...༤༥༦ཐོག་མར་དགག་པ་ངོས་བཟུང་སྟེ་ལན་བཤད་པ།..................................༤༥༦
དགག་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ།...༤༥༦

དགག་པའི་རང་བཞིན་སྤྱིར་བསྟན་པ།...༤༥༦དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།..༤༥༧
ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་སྒོ་ནས་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།༤༥༧ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་པ།.................................༤༦༠དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་བའི་ལན་བཤད་པ།...༤༦༣རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མི་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་སྤྱིར་བསྟན་པ།༤༦༣ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་མི་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ།...༤༦༤ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ།..༤༦༤དེ་འགོག་པ།..༤༦༥དགག་པ་དངོས།..༤༦༥
དགག་བྱ་འགོག་པ་ཙམ་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་

xv

དཀར་ཆགབསྟན་པ།...༤༦༥

གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་འགོག་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་བསལ་བྱ་ངོས་གཟུང་བ།...༤༦༥རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་བཤད་པ།................................༤༦༥ཟླ་བའི་ལུགས་འཐད་པ།..༤༦༥ལན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།......................................༤༦༥

ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་རིགས་པ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ།༤༦༨ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ།.............༤༦༨གཞན་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ།......................༤༦༩དེ་ལྟར་བཀག་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་དང་འགལ་བ་སྤང་པ།..........༤༦༩རྩོད་པ་དགོད་པ།..༤༦༩དེ་དགག་པ།...༤༧༠ལུང་དོན་བཤད་དེ་དགག་པ།..༤༧༠དངོས་ཀྱི་དོན།...༤༧༠
རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོས་གཞན་མི་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་བ།༤༧༠
ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་དགེ་སྦྱོར་ཚུལ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ།..༤༧༠

ལུང་གི་ཁུངས་བསྟན་པ།...༤༧༡ལུང་འདི་གང་གི་ལན་དུ་གསུངས་པའི་དོགས་པ་བཤད་དེ་དགག་པ།༤༧༡ལུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྔའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ།............༤༧༡དོགས་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པའི་ལན།.................................༤༧༡བདེན་མེད་ཡོད་པ་རྗེས་དཔག་གིས་མི་འཇལ་ཚུལ་གཞན་དུ་

xvi

དཀར་ཆགའཆད་པར་བསྟན་པ།..༤༧༡

རྟགས་ཀྱིས་མི་སྒྲུབ་ཚུལ་པྱོགས་སྔར་དྲངས་པའི་ལུང་དོན་བཤད་
ནས་བསྟན་པ།..༤༧༢ཕགས་སྔར་ ྱོ དྲངས་པའི་ཚིག་གསལ་ག་ལུང་དོན་བཤད་པ་དངོས། ྱི ༤༧༢དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་པར་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།༤༧༢སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ།....................................༤༧༢དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པས་དགག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ།....................................༤༧༤དངོས་སྨྲ་བ་བཀག་པ་བདེན་གྲུབ་འགོག་མི་ནུས་པར་འདོད་ཚུལ།..༤༧༤
དབུ་མ་པས་བདེན་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་བཞེད་པ།....................................༤༧༤ཐེག་པ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ།.......................༤༧༦སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་སྒྲུབ་ཚུལ།......༤༧༩འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ།........................༤༨༢བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ།...༤༨༣དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་བརྩམས་པར་བསྟན་པ།༤༨༣ཚུལ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ།༤༨༣དེས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་སྦྱར་བ།༤༨༤ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དོན་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་དྲངས་ཏེ་སྦྱར་བ།..........................༤༨༤
ལྟ་སྤྱོད་རྣམ་དག་གི་ཉམས་ལེན་ལྷུར་ལེན་པའི་བསྟན་འཛིན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་སྦྱར་བ།༤༨༤སླར་ཡང་རྩོམ་པ་གང་གིས་བརྩམས་ཚུལ་བསྔོ་བ་དང་བཅས་པ།..............................༤༨༥

xvii

དཀར་ཆགའགྲན་ཟླ་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྦྱར་བས་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་གདམས་པ།༤༨༥འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སྦྱར་བ།...༤༨༥ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ཤིང་ལྷག་པའི་ལྷའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱར་བ།༤༨༥ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ཇི་བཞིན་འཆད་བྱེད་འདི་ལ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་བསྟན་པ།༤༨༥སྤྲོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་གདམས་པ།..༤༨༦འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པས་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་པར་བསྟན་པ།...........༤༨༦འབད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པས་དགས་ཏེ་བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་ཡང་འཕེལ་བ། ྱེ ༤༨༦རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྙེད་པའི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཚིམ་པ།.............༤༨༦བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་མཉམ་དུ་འཕེལ་བ།...................................༤༨༦ཁྱད་པར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་ལམ་རྙེད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལྷག་པར་དགྱེས་པ།.

༤༨༧

བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་གདམས་པ།༤༨༧ཚུལ་འདིར་ཞུགས་པ་ལ་རྒྱལ་བས་བསྔགས་པར་བསྟན་པ།........................༤༨༧རྒྱལ་བས་བསྔགས་པར་འདོད་ན་ཚུལ་འདིར་འཇུག་དགོས་པར་གདམས་པ།...༤༨༧བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ།..༤༨༧ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞིན་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་འཛིན་པར་བསྔོ་བ།...................༤༨༧རྒྱལ་སྲས་ཐུ་བོ་གཉིས་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པར་བསྔོ་བ།.............༤༨༨མཛད་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ།..༤༨༨པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..༤༩༤

xviii

མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

གཞུང་འདི་ཉིད་མཛད་པ་པོ་ནི། སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་གི་ཁྲི་ཐོག་བརྒྱད་པ་དང་། སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་(མཁན་རབ་གསོལ་འདེབས་ལྟར)མཁན་ཐོག་གསུམ་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་འགྲུབ་མཆོག་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་བོད་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་
གྱི་གཉལ་ཞེས་པའི་སའི་ཆར་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ལུག་སྟེ། ཕྱི་ལོ་༡༤༢༧ལོར་སྐུ་འཁྲུངས།
སྐུ་ན་གཞོན་པའི་དུས་སུ་གསང་ཕུར་ཆོས་ཞུགས་མཛད་དེ་ཆོས་རྗེ་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་སློབ་གཉེར་མཛད། དེ་ནས་འབྲས་སྤུངས་ཟུར་ཁང་དུ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མུས་སྲས་པ་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་མཆོག་དང་། དགའ་ལྡན་དུ་བ་སོ་ཆོས་རྗེ་དང་ཤེར་འབྱུང་སོགས་བསྟེན་ནས་མདོ་སྔགས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོར་གསན་
བསམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་འབར། རྗེ་གྱེ་རེ་དཀའ་བཞི་
བ་སོགས་ལས་བསྙེན་པར་རྫོགས། སྔ་རྗེས་སུ་དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་གྲྭ་ཚང་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འཆད་ཉན་བསྐྱངས།

དེ་ནས་གསང་ཕུ་སྦེ་སེར་གྱི་འཆད་ཉན་མཛད་པ་ན་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆེན་པོ་རྩེ་ཉག་པ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཅོམ་པས་མཁས་པའི་མཚན་སྙན་ཇེ་ཆེར་འཕེལ། ཀུན་མཁྱེན་མུས་སྲས་པ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་ཏེ་སྤྱིར་

ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལྷག་པར་རྟ་མགྲིན་ཡང་གསང་ཁྲོས་པའི་དབང་བཞི་ཡོངས་
རྫོགས་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན།
སྣེའུ་ནས་ས་སྐྱོང་ཆེན་པོ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་པོ་དང་། བྱང་སེམས་བུ་ཁྲིད་དཔལ་

xix

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད།

འཛོམས་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་ཀུན་མཁྱེན་མུས་སྲས་པའི་བཀའ་དྲིན་འཁོར་ཐབས་སུ་གསུང་སྒྲོས་
འཛིན་པའི་གྲྭ་ཚང་ཞིག་འཛུག་རྒྱུའི་འཆད་ཉན་པར་རྗེ་འདི་པ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། སྤྱི་ཁང་བརྩིགས་

པ་སོགས་གྲྭ་ཚང་གཞི་འཛུག་གནང་བའི་སྟེང་ནས་འཆད་ཉན་ལོ་བཅོ་ལྔ་སྐོར་བསྐྱངས་པས་འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་བྱུང་།
དགུང་གྲངས་ང་ལྔ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པ་ལྕགས་གླང་ཕྱི་ལོ་༡༤༨༡ལོར་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་
གླིང་གི་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་མང་ཐོས་དཔལ་ལྡན་བློ་གྲོས་སེར་བྱེས་མཁན་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་དཔོན་དུ་བསྐོས། སྔ་རྗེས་སུ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་སོགས་ལེགས་བཤད་ལྗགས་རྩོམ་མཛད།
མཐར་དགུང་གྲངས་གྱ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྱི་ཕྱི་ལོ་༡༥༡༤ལོར་ཞིང་
བརྗེས། གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་སློབ་མ་ནི་ᨊརྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་གཉིས་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་
པ་གནམ་གྱིས་ས་བཀབ་པ་ལྟ་བུ་བྱོན་མྱོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས་སོ། །

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་པས་བསྡུས་བསྒྲིགས་བྱས།

xx

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕྲུལ་དེབ་འདི་ནི་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་དཔེ་རིང་ལག་བྲིས་མ་གཞིར་བཟུང་ནས་གསར་དུ་ཡིག་གཟུགས་གཏགས་འཇུག་བྱས་ཏེ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་སྒྲིག་བཟོ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་མ་ཕྱི་ཞེས་གསལ་བའི་མ་ཕྱི་ནི་དཔེ་རིང་ལག་བྲིས་མར་གོ་དགོས་
པ་དང་། མ་ཕྱི་དཔེ་རིང་ལ་ཡི་གེ་ནོར་བ་བྱུང་བ་དག་ཐད་གར་བཅོས་ཏེ་འཕྲུལ་དེབ་བསྒྲིགས་

ཡོད་ལ། སྐྱུས་ན་གསལ་ལྟ་བུ་གཞུང་གོང་འོག་ཀུན་ན་གཅིག་གྱུར་ཏུ་བྲིས་ཡོད་པས་མ་བཅོས་པར་རང་སོར་བཞག་ཡོད། ཡང་། བརྟགས་ལ་བརྟཌ་དང་ལེགས་ལ་ལེཌ་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཐད་ཀར་བཅོས་ཏེ་མཆན་བཀོད་མེད།
དཔེ་རིང་ལ་ཡིག་ཕྲེང་གི་འབེབ་མེད་ཀྱང་ཟོར་ཡང་བའི་ཕྱིར་དུ་དོན་ཚན་གྱི་མཚམས་མང་ཆེ་བར་འབེབ་བཟོས་པ་ཡོད་པ་དང་མི་མཛེས་པ་སྤོང་ཕྱིར་སྐབས་འགར་འབེབ་མ་བཟོས་
པའང་ཡོད། ཡིག་ཕྲེང་གི་དབུར་ཡིག་རྡོག་གཅིག་ཤད་དང་བཅས་བྱུང་ན་རིན་ཆེན་སྤུངས་ཤད་འབྲི་བའི་ལུགས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིག་སྦྱོར་མཉེན་ཆས་ཀྱི་དབང་གིས་ཇི་བཞིན་ཡོང་དཀའ་བས་
འདིར་ལག་ལེན་བྱས་མེད།
ངེད་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དག་ལ་ཤེས་ཚད་དང་ཉམས་མྱོང་ཞན་པས་ཆད་ལྷག་ནོར་གསུམ་ཡོད་
ངེས་པས་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ལ་བཟོད་གསོལ་དང་སྦྲགས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་སྐྱོན་ཡོད་པ་གཟིགས་ན་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདིར་འབྲེལ་བ་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་བཅས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༦ཟླ་༧ཚེས་༢༤ལ།

1

༄༅། །ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་
མེ་རྣམ་རིག་པའི་སྐོར་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །ན་མོ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། ས་གསུམ་དམ་ཆོས་འོད་ཀྱིས་རབ་འགེངས་ཤིང་། །རྣམ་གྲོལ་འབྲས་བུ་མ་ལུས་སྨིན་པར་མཛད། །སྐལ་བཟང་པད་མོའི་
ཚལ་ཀུན་རྒྱས་བྱེད་པ། །ཐུབ་དབང་སྨྲ་བའི་ཉི་མས་རྟག་སྐྱོངས་ཤིག །དགེ་ལེགས་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་གྱུར་ཅིང་། །ཕྲིན་ལས་བསིལ་ཟེར་ཕྱོགས་བཅུར་རབ་འཕྲོས་པས། །ཕན་བདེ་ཀུ་མུད་ཟེའུ་འབྲུ་གསལ་མཛད་པ། །རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་མི་ཕམ་ཞབས་ལ་འདུད། །བྱུ་རུའི་མདངས་དང་འདྲེས་བའི་གསེར་བཟངས་མདོ༵ག །མདོ༵ག་ལེགས་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་ལྷང་ངེར་མཁྱེ༵ན། །མཁྱེ༵ན་རབ་དབང་ཕྱུག་འཇམ་དབྱངས་འགྲོ་བའི་སྐྱབས། ། ༵ སྐྱབས་མཆོག་ ༵ ཁྱོད་ཀྱིས་

རབ་འབྱམས་ཤེས་རབ་སྩོལ། །ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་དང་སྲོལ་འཛིན་པ། །རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་འཛམ་གླིང་རྒྱན་རྣམས་ལ། །ལུས་ངག་དད་པའི་ཡིད་
ཀྱིས་འདུད་ལགས་པས། །རབ་འབྱམས་ཤེས་རབ་སྣང་བ་སྐྱེད་དུ་གསོལ། །འོད་སྟོང་ཟེར་གྱིས་ཕྱེ་བའི་གུར་གུམ་གཟུགས། །དྭངས་པའི་མེ་ལོང་དཀྱིལ་ན་

སྣང་བ་བཞིན། །འགྱིང་ལེགས་དབང་པོའི་གཞི་བཞིན་རབ་བཀྲ་བ། །བློ་བཟང་

2

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྲགས་པའི་དཔལ་ལ་སྙིང་ནས་འདུད། །བློ་གྲོས་མིག་གིས་དྲང་ངེས་ཇི་བཞིན་
གཟིགས། །རིན་ཆེན་ལེགས་བཤད་འགྲོ་ལ་སྨྲ་བ་ཡི། །སེང་གེའི་སྒྲ་ཡིས་ཐུབ་བསྟན་གསལ་མཛད་པ། །དཔལ་ལྡན་བླ་མས་བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་སྩོལ། །ཐར་
འདོད་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ། །གསུང་རབ་དྲང་ངེས་ཇི་བཞིན་འབྱེད་དགོས་ཤིང་། །དེ་ཡང་ལུང་ཙམ་གྱིས་ནི་མི་ནུས་པ། །དེ་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་རྗེས་འབྲངས་ནས། །རྣམ་དག་རིགས་པས་ཚུལ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ། །འདིར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྙིང་

པོ་ནི་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །འདི་ལ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་དངོས་སོ། །
དང་པོ་ནི། ན་མོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་ལ་
འཇུག་པའི་བྱ་བ། བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་འགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མཆོད་བརྗོད། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། སྣོད་ལྡན་ལ་མཉན་པར་བསྐུལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྟོན་པ་ལ་མཆོད་བརྗོད་དང་། བསྟན་འཛིན་ལ་མཆོད་བརྗོད་དོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་འབྱུང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཐུབ་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྷའི་ལྷ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དབང་ཕྱུག་དང་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ལྷ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་མཛེས་པའི་ཅོད་པན་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་པད་གུས་པས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་
གང་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་ལ་བདེ་འབྱུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷ་མོ་ཨུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་

3

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མཆོག་ཏུ་དགའ་པའི་གཟུགས་ཡོད་པའོ་ཞེས་འཆད་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །བརྒྱ་བྱིན་ལ་སྤྲིན་ལ་ཞོན་ཞེས་བྱ་སྟེ།
དེ་སྤྲིན་གྱི་ཤུགས་འཆང་བའི་བཞོན་པ་ལ་ཞོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཨ་མར་ཀོ་ཥར། མེ་གྷ་ཝ་ཧན་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། སྤྲིན་ལྟ་བུའི་བཞོན་པ་ཅན་ཏེ་སྤྲིན་ལ་ཞོན་
པ་མིན་པར་སྤྲིན་འདྲ་བའི་གླང་པོ་ཞོན་པའོ། །ཚངས་པ་ལ་གསེར་གྱི་མངལ་

ལྡན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གསེར་གྱི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པར་ཕྱི་རོལ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་
ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། དྲན་པའི་གཞུང་ལས། གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་རབ་མཛེས་
པའི། །སྒོ་ང་ཆུ་ལས་རབ་བྱུང་སྟེ། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་ངོ་། །ལྷའི་བུ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ། ལུས་མེད་བདག་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་པ་དེ་ལུས་མེད་ཡིན་ལ། དེའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དབང་ཕྱུག་གཽ་རིས་མཆོད་ཅིང་དཀའ་ཐུབ་བྱེད་པའི་ཚེ་འདོད་ལྷས་མདའ་ལྔ་འཕངས་པས་དཀའ་ཐུབ་ཉམས་པ་ན་དེ་དབང་ཕྱུག་གིས་རིག་སྟེ་མིག་གསུམ་ལས་མེ་སྦར་ཏེ་འདོད་ལྷ་བསྲེགས་ཏེ་ལུས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དུ་བྱས་ཞེས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་

བཅོས་ལས་འབྱུང་ངོ་། །ཁྱབ་འཇུག་ལ་ཐག་གུའི་ལྟོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱབ་འཇུག་དེ་བྱིས་པའི་ཚེ། ཐ་གུ་ལྟོ་བ་ལ་”བསྐྲིས

1

་པར་གཏམ་རྒྱུད་
ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་བརྗོད་ལས་ཐ་གུའི་ལྟོ་ནི་བྱིས་པའི་ཚེ་ཐ་གུའི་སྐ་རགས་བཅིངས་པའོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པ་ནི་གུས་པས་འདུད་པའོ། །གང་ལ་ན་ཐུབ་དབང་ལའོ། །གང་གིས་ན། རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ 1 མ་ཕྱི། ༣བ༡ན། བསྐྲིས *དཀྲིས་ཡིན་ནམ་སྙམ།

4

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དཔལ་གྱིས་སོ། །དེས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་འཛིན་ལ་མཆོད་བརྗོད་ལ། རྒྱལ་ཚབ་ལ་མཆོད་བརྗོད། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དང་། སྲོལ་འཛིན་ལ་མཆོད་བརྗོད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་བརྩེའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བྱམས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་
ཅན། རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དང་ཆོས་མཚུངས་
གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་ཚུལ་ནི་”སྐྱུས1

་ན་གསལ་

ལོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་དང་
ཐོགས་མེད་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མའི་ཤིང་
རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མིའི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པ་མདོ་དོན་“དུ་2

བཀྲལ། ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་མདོ་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་འཕགས་པ་ལྷ་
སོགས་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབུ་མའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། དབྱིག་གཉེན་སོགས་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

1 མ་ཕྱི། ༣བ༥ན། སྐྱུས *དཔེ་འདིར་འདི་ལྟར་སྐྱུས་བྲིས་ཡོད་པས་བཅོས་མེད།
2 མ་ཕྱི། ༣བ༦ན། - *དུ་

5

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཆོས་ཅན། སྤྱིར་དྲང་ངེས་

འབྱེད་ཚུལ་རྟོགས་དཀའ་ཡང་། དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཐུ་ལས་གསུང་
རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་། བརྩེ་བས་ཀུན་ནས་“བསླངས

1
་

ཏེ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཆོས་ཅན། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་
གུས་པས་ཉན་རིགས་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་འདོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ནི། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་བཟུང་སྟེ། བཅུ་དྲུག་
པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་མ་ཐོབ་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་དབང་རྣོན་རྣམས་ལ་མཛོད་
ལས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ། དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། འབྱེད་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་། ཞེས་པ་ནས། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་གོ་བདེ་
1 མ་ཕྱི། ༤ན༤ན། བླངས *བསླངས

6

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བར་བརྗོད་ན། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དོན་གཉེར་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་དང་
ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་རིགས་པ་རྣམ་དག་གིས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཤིང་། ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་
བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ཞིང་། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དང་

པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་“ལ

1

་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་
དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གང་ཞིག །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་མ་རིག་པ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ཅིང་། མ་རིག་པ་སྤོང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩཤེས་ལས། མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་ནི། །ཤེས་པས་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་སོ། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་པར་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

ཆོས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ལ། དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཙམ་གོམས་པ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་མི་ནུས་ཤིང་། 1 མ་ཕྱི། ༤བ༥ན། ལ་ *ལ་ཡིག་མི་དགོས་སྙམ།

7

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ངེས་དོན་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར།
ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་ཏེ། ལུང་ལས་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་
ན་དྲང་དོན་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ན་ངེས་དོན་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བརྩམས་པ་
དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུང་རབ་ལས་ཀྱང་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་མི་མཐུན་
པ་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་རྣམས་ངེས་དོན་དང་། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་ན་དྲང་དོན་
ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ན་ངེས་དོན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བའི་མདོ་རྣམས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་ཀྱང་ངེས་དོན་ཡིན། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ཀྱང་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ནི། དོན་གྱི་དབང་ཞེས་སོགས་
”སྐྱུས་ན་གསལ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས་ལུང་དྲངས་པར། བསྲེག་དཔྱད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ངའི་བཀའ། །མཁས་པ་

8

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དག་གིས་བླང་བྱ་ཡི། །དགེ་སློང་དག་གིས་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདིར་དྲངས་པ་ནི་འགྱུར་ཁྱད་དོ། །ལུང་འདིས་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་

དག་པའི་ལུང་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་དེས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་མངོན་འགྱུར་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད་ཅིང་གྲུབ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སོགས་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་ཅིང་ལེགས་པར་གྲུབ། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་སོགས། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་མེད་པ་
དང་། རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་གནོད་པ་མེད་པ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མདོར་བསྡུས་སུ་
“ཀ

1

་མ་ལ་ཤཱི་ལས། དེ་བསྲེག་པ་ནི་མངོན་སུམ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔྱད་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བརྡར་བ་ནི་ཡིད་ཆེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚིགས་བཅད་འདིས་ནི། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་སྟེ། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་
ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །དཔེ་ནི་གོ་སླའོ། །
གཉིས་པ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང་། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་ 1 མ་ཕྱི། ༦ན༡ན། ཀཱ *ཀ

9

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ། འགལ་བ་དེ་སྤོང་པའི་ལན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པའོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང་། མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ཡོངས་སུ་ཞུ་ལགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་ཞེས་པ་ནས། མི་བསྐྱུད་པ་ནི་མི་བརྗེད་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཀའ་སྩལ། འཁོར་ལོ་
བར་པར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་དང་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་སོགས་སུ་བཀའ་སྩལ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་

སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་འགལ་བར་མངོན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འགལ་བ་མེད་དགོས་པས། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་པ་ཡང་དོན་གྱིས་ཞུས་ཏེ། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་

འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་གཞི་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་དོན་ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་

10

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གང་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་བཤད་པ། གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལུང་དྲངས་ནས་དགོངས་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་པའི་གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་འཁོར་ལོ་
བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དེའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། གང་དག་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་པ་ནས། སེམས་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་བསྟན་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་

11

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་

མདོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཆོས་རེ་རེ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
བསྟན་ཅིང་། ཁྱད་པར་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་རེ་རེ་ནས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བསྟན་ཅིང་། སྟོང་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་སླའོ། །
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། ལན་ལ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཤད་བྱའི་མདོ་དང་། མདོ་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་པ་ནས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚིག་དང་པོ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
གང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འདིར་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་མཚོན་དོན་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཀུན་

12

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བརྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་སྤྱི་མཚན་དང་
ནམ་མཁའ་མིང་དང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཀུན་བརྟགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་མིང་དང་བརྡས་བཞག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།

བརྡས་འཇོག་ལུགས་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་ཆེས་མི་མཐུན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་པའི་ལུགས་ལ། བརྡས་བཞག་པ་དང་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ན་རྙེད་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད། ཐལ་འགྱུར་བས་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་

ཅེས་པའི་ཙམ་སྒྲས། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་རྙེད་པ་གཅོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཡང་མི་མཐུན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ཡོད་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་པར་འདོད། རྣམ་རིག་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པར། རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་འཛིན་པ་ཡོད་དགོས་ཏེ། ཆོས་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་ན། ཆོས་དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པར་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞི་འགའ་ཞིག་རྣམ་

13

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རིག་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་
པར་མི་འདོད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སྡེ་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་བར་གྱིས་ཡོད་ན་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། ཚིག་དོན་ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་
པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་པ་ནས། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གསུམ་པ་མདོ་དོན་བཤད་པ་ནི། གཞན་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་། མེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་རང་གི་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་བསྡུ་བ་ལས། རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རང་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །སྐབས་འདིར་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་

14

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྐྱེ་སྟེ། དེ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེ་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་སེམས་ཙམ་པས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
འདིས། དངོས་སུ་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་བསྟན་ནས། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

ལ་དགོངས་པར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །
གསུམ་པ་“

1

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་ལ། གཞན་དབང་གི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཆོས་གང་དག་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ཆོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་ལ། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་མ་
ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ 1 མ་ཕྱི། ༩ན༢ན། +ལ་

15

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ནི། གཞན་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་དེ་ལ་དོན་དམ་
པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་དོན་དམ་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དེར་མེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་ལ། ཀུན་བརྟགས་དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
བ་ལ་དམིགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་ལ་དམིགས་དགོས་པས་དེ་ཡང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྐྱེ་ལ། ཀུན་བརྟགས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་པས་སྒྲིབ་པ་སྤོང་ནུས་ཀྱང་། གཞན་དབང་
ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པས་
རང་དུས་སུ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་འགྱུར་བ་བཟློག་ཀྱང་། སྒྲ་ལ་དམིགས་པས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་མི་བཟློག་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། རྣམ་

16

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་མིན་ཀྱང་། ཁྱོད་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་
ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་མེད་པར་བསྟན། དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་དམ་དང་མེད་དགག་གི་གཞི་མཐུན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཡོངས་གྲུབ་མེད་དགག་ཏུ་བསྟན། དེས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། འདུ་བྱེད་དང་དེའི་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་དོན་དམ་མ་

17

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡིན་དགོས་ན་ཡང་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། མེད་དགག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་བདག་བཀག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་བཀག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་བཞིན། གཉིས་པ་ནི། མདོ་འདིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་
མ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་བདག་བཀག་པས་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཙམ་དུ་བསྟན་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ངེས་
དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་བླངས། འདིས་ནི་ཇོ་ནང་བས་དགོངས་
འགྲེལ་འཆད་ཚུལ་བཀག་གོ །གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དཔེ་བཤད་པ་ལ། དཔེ་དངོས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་

མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པ་དགག །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་པ་ནས། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་གཅིག་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

གསུམ་པ་མདོ་དོན་བཤད་པ་ནི། ཀུན་བརྟགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།

18

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀུན་བརྟགས་ལ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་དང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གཉིས། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག །ཀུན་བརྟགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དཔེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་ཡོད་པར་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར། གཞན་

དབང་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྒྱུ་མའི་རྡེ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་དེ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་

མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་དེ་ཡང་ཆོས་བདག་བཀག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་བསྟན། སྐྱེ་འགག་མེད་པར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བ་དེས་ཤེས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མདོ་དང་སྦྱར། ལུང་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་པའི་དྲང་

19

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་མཚན་
ཉིད་གསུམ་ཀ་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འགྱུར་ཚུལ་ནི། མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་དེར་མེད་ན་དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དགོས། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན་དེ་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང་འདོགས་པའི་ཐ་སྙད་མེད་དགོས། དེ་
མེད་ན་ཀུན་བརྟགས་མེད་དགོས། ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན། དེ་གཤིས་ལུགས་སུ་མེད་དགོས། དེ་དེར་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་སྔ་མ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་སོང་། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་པ་ནས། གསུམ་ཆར་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དོན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

སྐྱེ་བ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་གཞན་དབང་གི་སྐྱེ་འགག་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ན། སྐྱེ་འགག་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་གཞན་དབང་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་

གདགས་གཞི་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མེད་དགོས་པས། ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ལུགས་སོ། །བསྡུ་ན། མཚན་ཉིད་གསུམ་ཆར་མེད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་གི་སྐྱེ་འགག་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་

20

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཕྱིར། རྟགས་སོང་།

གཉིས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཚུལ་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་ཚུལ། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་སོ་སོའི་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཀུན་བརྟགས་ལ་དགོངས་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ནི། གཉིས་པ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དེ་
གཉིས་ཀྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་བརྗོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་
མ་འགགས་སོགས་སུ་བཤད་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟགས་ལ་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མ་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟགས་ལ་”བཟོད1

་མ་

ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་སྔ་ཕྱིའི་དུས་ཀུན་ཏུ་རྟག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་”བཟོད་ 1 * དཔེ་འདིར་གཟོད་མ་ཀུན་ལ་བཟོད་མ་བྲིས་འདུག་པས་བཅོས་མེད།

21

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་འདུས་
མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་
ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་”བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་

འདས་པའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་བཤད་ཅེས་པའི་བར་རོ། །དེའི་དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་
སུ་བཤད་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ཀ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟགས་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མ་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མ་སྐྱེས་རང་དབང་དུ་མ་འགགས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡོངས་གྲུབ་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

22

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་”བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་
ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
སྐབས་འདིར་མྱ་ངན་དེ་ཉོན་མོངས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་། ཚུལ་འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རང་རང་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་
པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ། །རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུགས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ལ། ཀུན་བརྟགས་བཤད། གཞན་དབང་བཤད། ཡོངས་གྲུབ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དྲི་བས་

མཚམས་སྦྱར། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ཚིག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་

ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་
གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག །རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་མིན་ཞིང་། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ་ཡོངས་གྲུབ་
དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་ཡིན། གཞན་དབང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྤྱིར་ཀུན་བརྟགས་ལ། མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་།

23

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་བདག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་མིང་དང་བརྡས་བཞག་མ་བཞག་གཉིས་ལས་བཞག་པ་ནི། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའམ་འཇུག་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་ངོ་བོར་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་སོ། །ནམ་
མཁའ་དང་ཤེས་བྱ་སོགས་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་འོག་ནས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་གཞན་དབང་བཤད་པ་ལ། དྲི་བས་མཚམས་སྦྱར། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། “སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གསུམ་པ་
ནི། དང་པོས་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟོག་
པའི་ཡུལ་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་གཉིས་ཀར་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་
རྣམས་གཞན་དབང་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དག་མ་དག་གི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཡོད་དོ། །

24

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་བཤད་པ་ལ། དྲི་བས་མཚམས་སྦྱར། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ན། ཡོངས་གྲུབ་གང་ཞེ་ན། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་ཡོངས་
གྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

དེ་ལ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་

སྟོང་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་
ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ངོ་བོར་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྔོན་པོ་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་
རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནི། །ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི། ཕྱི་མ་གཉིས་དངོས་བསྟན་དང་། སྔ་མ་ཤུགས་བསྟན་ནོ། །ཇོ་ནང་པ་འགོག་ཚུལ་ནི་”སྐྱུས་

25

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ན་གསལ་ལོ། །

བཞི་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། མདོ་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས་ཤུགས་ལ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེའི་དོན་ནི། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་
ཞུས་པའི་ལན་དུ། སྟོན་པས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ངས་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས། ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། “བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས། དུས་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་དྲང་དོན་དང་། དུས་བར་པར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཡང་དྲང་དོན་དང་། དུས་ཐ་མར་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་ལ། ཤུགས་བསྟན་དེ་ཉིད་བདག་གིས་དེ་ལྟར་གོའོ་ཞེས་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སླར་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

དང་པོར་ཡུལ་ཝ་ར་ཎཱ་སིར་ཞེས་པ་ནས། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཞུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་

26

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཞག་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པས། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། འཁོར་
ལོ་དང་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་

དྲང་དོན་དུ་བསྟན། དེའི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་པས།
གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་ཡིན་ལ་ཞེས་པས། ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་ནས། འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན། མདོ་དེ་གསུམ་ཀས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པས། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་རང་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་ནས། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། མདོའི་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཞེས་པ་ནས་རྩོད་པ་གཞན་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེའི་དོན་ནི། འོ་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་གང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། བརྗོད་བྱ་

27

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་ནས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་ལ། ངོ་མཚར་སྨད་དུ་བྱུང་ཞེས་པས་ཆེ་བའམ་བསྔགས་པ་བསྟན། སྔོན་ཞེས་པས་ནས། མ་བསྐོར་བ་ཅིག་བསྐོར་ཞེས་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བསྟན། བླ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་པས་ནི། འདིའི་གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པ་བསྟན། སྐབས་མཆིས་ཞེས་པས་ནི། འདིའི་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀའི་སྐབས་མཆིས་པ་བསྟན།
དྲང་བའི་དོན་ཞེས་པས་ནི། འདིའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའོ། །རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ནི། སྟོན་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བས་རྩོད་པའི་གནས་ཡོད་པའོ། །དུས་བར་དུ་སྟོན་པས་གནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་
དེ། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱའོ། །ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་ཞེས་པ་ནི། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བར་པ་འདི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། བར་པ་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུས་འཁོར་ལོ་བར་པས་མདོ་འདིའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་འདིའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིག་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་འཛིན་

28

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པས། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ལས་བར་པ་འདིའི་གདུལ་བྱ་ཆེས་དབང་
པོ་རྣོ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཞེས་པས། འཁོར་ལོ་བར་པ་བསྟན་ཏོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བཞིན་ནོ། །སྟོན་པས། དུས་གསུམ་པར་གནས་ཡངས་པ་ཅན་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ནས། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཕྱེ་བའི་མདོ་དེ་རྣམས་གསུམ་པ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ཕྱེ་ཚུལ་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུམ་དུ་མཛད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། མདོ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་གཟུགས་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས། ཆོད་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་

གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཞིང་། མེད་ཅེས་པ་ལ་ཡང་། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་སྦྱར་རོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་སམ་གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་

29

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མ་གྲུབ་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ནོ། །གཟུགས་ནི་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། གཟུགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དོན་དམ་ཡང་ཡིན་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །བླ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་པ་ནི། འདིའི་གོང་ན་འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་མེད་པའོ། །སྐབས་མ་མཆིས་ཞེས་པ་ནི། འདིའི་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀའི་སྐབས་མ་མཆིས་པའོ། །ངེས་པའི་དོན་
ཞེས་པ་ནི། འདིའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་ཤིང་དོན་དེར་ངེས་པའོ། །འདིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་སོ་སོར་ཕྱེ་བས་རྩོད་པའི་གནས་མེད་པ་ནི་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་མ་གྱུར་པའོ། །ཚིག་དོན་ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་

སྙད། དེ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ། དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞི། དེ་ལྟར་དྲང་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། དེས་གཞན་ལུགས་ཁེགས་པ་སོགས། དྲུག་པོ་རྣམས་ནི། དེ་འདྲ་བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལ་མདོ་འདི་ཞེས་

30

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སོགས་དང་། དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞི་ནི་ཞེས་སོགས་དང་། མདོ་འདིས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་རྣམས་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། འདིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། གསུམ་པ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་མདོ་འདིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་འདིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འདིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཕྱི་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་འཁོར་ལོ་དང་
པོའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་གཞི་བསྟན། དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། གཞན་དབང་

བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་ཡིན་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་ནས།

31

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་དང་། བར་པའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་དང་། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་གཞི་དང་། ང་ཡིས་དགོངས་སྟེ་བཤད་པ་ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་དག་གིས་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐུར་བ་བཏབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་དག་གིས་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཆར་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ནས་དྲང་དོན་དུ་དོན་གྱིས་བཤད། མདོ་དེ་རྣམས་སྡོམས་པས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་ནས། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་རང་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས། སྐབས་མཆིས། དྲང་བའི་དོན་ཞེས་པ་ནས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དྲང་ངེས་
སུ་འཇོག་པའི་གཞི་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་འདིས་གང་དྲང་
ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞི་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དུས་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་

32

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་མེད་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དུས་དང་པོ་དང་། བར་པ་དང་ཐ་མར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་མདོ་འདིས་དྲང་ངེས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་”མགོ1

་

བར་བྱའོ་ཞེས་དང་། དུས་བར་དུ་ཡང་མི་རྟག་སོགས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་རུང་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་མདོ་འདིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་ཅི་ལ་དགོངས་དོན་གྱིས་ཞུས་ལ། ལན་
གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས། མེད་པར་གསུངས་པ་ཀུན་བརྟགས་ལ་དགོངས་པའི་ལན་མཛད་ཀྱི། དུས་གསུམ་ཀར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་ལ་དྲིས་ལན་གྱི་དོགས་གཅོད་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། མདོ་འདིས་
ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་འདིས་
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་ 1 མ་ཕྱི། ༡༧བ ༤ན། མགོ *བགོ་ཡིན་སྙམ།

33

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་བཟློག་ནས། ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མདོ་དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམ་རིག་པ་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་གྲུབ་དོན་ནི། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་བསྟན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས། ཐ་མའི་དངོས་བསྟན་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་བསྟན། བར་པར་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་བསྟན་

ཀྱང་། ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ། ཐ་མར་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
ཐོགས་མ་མེད་པ་ནས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་
སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་འདི་ལས་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཕྱི་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་

34

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པར་ཕྱེ་པའི་དོན་ཡང་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་དང་། གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའོ། །འདི་ནི་ཇོ་ནང་བའི་འདོད་པའོ། །གཞན་དག་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ་དེས་དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་གྱི། དུས་གསུམ་

པར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསྡུ་བ་ལས་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བར་སྣང་ངོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་

རིག་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ། གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་སྡེ་སོགས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་

35

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། བྱང་ས་དང་། དེའི་བསྡུ་བ་དང་། ཐེག་བསྡུས་ལས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་བཤད། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པའི་གནད་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་དང་མཐུན་ཞིང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་འདི་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གིས་ཡོད་མ་ཡིན་ཞིང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེ་འཇིག་མེད་པ་དང་། འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དུས་ན་སྒྲིབ་པས་རྣམ་པར་མ་དག་ཅིང་། རང་ལ་དམིགས་
ནས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལྔ་པོ་དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སྒྲས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྔས་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་
མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ཀྱང་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད། རྒྱན་ལས། ཡོད་མིན་

36

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་མེད་འབྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པའང་མེད། །རྣམ་པར་དག་འགྱུར་དེ་ནི་དོན་དམ་མཚན། །ཞེས་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་བསྟེན་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་
པར་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་
ནས། སེམས་བདེན་སྟོང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དོན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན། སྒྲོ་འདོགས་
ཀྱི་མཐའ་བྱ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང་། བསྡུ་བ་ནས་བཤད་ཚུལ། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱང་ས་ལས་ཞེས་པ་ནས། རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔ་མ་ནི་ཞེས་པ་ནས། གསུངས་པ་ལྟར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་དེ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་

37

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་
པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་པའི་ཚིག་གིས་མཚན་མའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་གཞན་དབང་ལ་སྐུར་འདེབས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཤུགས་ལ་མཚོན་པར་བྱེད་དེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་ན། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒྲོ་འདོགས་འགོག་ཚུལ་དང་། སྐུར་འདེབས་འགོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐུར་འདེབས་ནི་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་གསུངས་པས་བཀག་གོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ལུང་དོན་བཤད་པ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག །རང་ལུགས་བཞག །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འདིར་ཞེས་པ་ནས་འགྱུར་བས་སོ་ཞེས་བྱང་ས་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ན་རེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངསགྲུབ་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་

38

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སུ་འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གདགས་གཞི་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
སྔ་ཕྱི་ཁས་བླངས། གཞན་དབང་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་དེ་མེད་དགོས། དེ་མེད་
ན་གདགས་གཞི་དང་འདོགས་པ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་རྟགས་གསལ་
སོང་། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་སླ་ཡི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་མདོ་དོན། རྣམ་རིག་པས་འཆད་ཚུལ་ནི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ལྟ་བ་ནི་སླ་བ་སྟེ་འདི་ཙམ་གྱིས་ངན་སོང་དུ་མི་ལྟུང་གི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་དུ་བཟུང་ནས་ལས་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལས་འབྲས་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཆད་ལྟའི་དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བས་ལས་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །ལྷག་

39

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མ་རྣམས་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞེས་པ་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། གཟུགས་གང་ལ་གང་ཕྱི་དོན་མེད་པ་དེ་ནི་
ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་། ལྷག་མ་གཟུགས་དང་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ། །དེས་ན་གཟུགས་དང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་དང་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་རྟོགས་པས་ཆད་ལྟ་སྤོང་། གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པས་རྟག་ལྟ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་བསྡུ་བ་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ་དང་། ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། བསྡུ་བ་ལས་ཞེས་པ་ནས། བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། དབུ་མ་ཐལ་རང་རྣམས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་དོན་དམ་གང་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་

པས། ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དོན་དམ་དང་། བདེན་འཛིན་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་དོན་དམ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ཡིན་གྱིས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅེས་པའི་མེད་པ་དྲིས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

40

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དབུ་མ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་དོན་དམ་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་དོན་དམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལན་དབུ་མ་པས་འདེབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་
རྫོབ་དྲིས་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དྲིས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དབུ་མ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་ལན་དུ་བདེན་འཛིན་ཀུན་
རྫོབ་བོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ལན་བཏབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང་།
རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་
དགག་པ་དང་། དོན་དམ་གྱི་ངོས་འཛིན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར་ཞེས་པ་ནས་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། འོ་ན་བདེན་འཛིན་དེ་རང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ངམ་རྟོག་བཏགས་ཙམ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བདེན་འཛིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། བསལ་པ་ཁས་བླངས། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཞན་དབང་རྟོག་བཏགས་སུ་ཐལ། བདེན་འཛིན་རྟོག་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་རྟོག་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོགས་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོག་

41

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་ཁས་བླངས། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་
ཞེས་པ་ནས། སྤང་དུ་མེད་པའི་འགལ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། གཟུགས་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་དེ་བདེན་འཛིན་
གྱིས་དོན་དམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་འཛིན་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་དོན་དམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདེན་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བདེན་འཛིན་གྱིས་གཟུགས་དོན་དམ་དུ་དམིགས་ཀྱང་གཟུགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ལུང་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་དོ། །འདིར་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བཀག་ནས་ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ནས་དངོས་སུ་མི་འགོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་གཞན་དབང་ཡིན་ཞིང་། གཞན་དབང་དེ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ས་བཞིན་དུ་བསྡུ་བའི་
སྐབས་འདིར་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད། ཕྱི་མ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

42

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བདག་གཉིས་ལྟ་བུའི་ཀུན་བརྟགས་མེད་ཀྱང་སྤྱིར་ཀུན་བརྟགས་ཡོད་དེ་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་། ནམ་མཁའ་སོགས་བཏགས་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྡུ་བ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་བའི་ཕྱིར། ལུང་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་
ཁ་ཅིག་ལས་ཀུན་བརྟགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད། བཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གཞན་དབང་ཡིན་ཞིང་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་བཤད་ཅིང་། ཁ་ཅིག །འགྲེལ་པ་དེ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་རོ། །ཀུན་བརྟགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་བཏགས་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བསལ་བ་སོང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས་དེ་ཀུན་བརྟགས་སུ་བཤད་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་
ལས། ཅི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་སེམས་ལས་ཐ་དད་
པ་ཞེས་བྱ་འམ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེ་ཉིད་ཐག་བསྡུས་སུ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་
དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་སྔའི་སྐབས་སུ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེས་དང་། དེ་
འགོག་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་གཟུང་འཛིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ལ་དགོངས་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་འཛིན་པ་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འགྲེལ་པ་དེ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་

43

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར་དང་བསྡུ་བ་ཉིད་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་དེ་ལས་ཟུར་
དུ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་འགྲེལ་པ་མཛད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཇོ་ནང་བ་འགོག་ཚུལ་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་པ་ལ། འགལ་བའི་རྩོད་པ་དང་། མི་འགལ་བའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་མདོ་དང་འགལ་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་ཚུལ། འདི་ལ་ཡང་བྱམས་ཆོས་དང་འགལ་ཚུལ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་ཚུལ་ལོ། །འདི་དག་ནི། གལ་ཏེ་བྱང་ས་ཞེས་པ་ནས་ཇི་ལྟར་འགལ་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་དམ་མ་ཡིན་པ་དང་། དབུས་མཐའ་ལས་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དུ་དོན་དམ་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་། བསྡུ་བ་ལས་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དང་རྣམ་རྟོག་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འགལ་བ་དང་། རྫས་བཏགས་ཀྱི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་མི་འགལ་བ་དང་། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་མི་འགལ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་མི་འགལ་བ་དང་།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་བཤད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་དང་། དབུས་མཐའ་ལས་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་དུ་བཤད་ཚུལ་དང་། དེས་ན་རྫས་བཏགས་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་

44

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཤེས་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་ནས་གསུངས་ཤིང་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་
དང་དོན་དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་
ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་བའི་དངོས་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་ཁས་ལེན་ཞིང་།
བྱམས་ཆོས་དང་། བསྡུ་བ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་རྣམས་སུ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གདགས་གཞི་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཀུན་བརྟགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་བ་ལས་ཞེས་པ་ནས། བཏགས་ཡོད་དང་ནི་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། ཀུན་བརྟགས་དེ་རྫས་སུ་ཡང་མེད་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད་དེ། དེ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་བཏགས་ཡོད་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་མི་
འགལ་ཏེ། བཏགས་ཡོད་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བདག་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་གདགས་གཞི་གཞན་ལ་རྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཞིང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ལ། ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་དེ་རང་ཉིད་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་བཟུང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཡོད། རྟོག་

45

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པས་བཏགས་ཙམ་གྱིས་བཏགས་ཡོད་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ནས་སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་
ཡོད་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་དམ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། དབུས་མཐའ་ལས་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་དོན་དམ་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་གསུམ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། གཞན་དབང་དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་མིན་ཀྱང་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་མ་ཡིན་པ་དང་། དབུས་མཐའ་ལས་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུར་ངེས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པར་བཤད་ཅིང་། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་ལས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཤད་པས་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱིར་དོན་དམ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དོན་དོན་དམ། ཐོབ་པ་དོན་དམ། སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་མྱང་འདས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་

46

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དེའི་སྣང་ཡུལ་ལམ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདིས་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་དོན་དམ་དུ་སྟོན། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྒྲིབ་

གཉིས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་འདིར་དྲངས་པའི་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བར་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས། ཞེས་
པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་ཁ་ཅིག་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཀྱང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དོན་དམ་དང་ཡོངས་
གྲུབ་ཏུ། རྣམ་རིག་པས་འདོད་ན་དུས་ཉན་རང་གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་ཤིང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་འདོད་དགོས་སོ། །ཡང་ན་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་འདིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པའམ། ཡང་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

མྱང་འདས་དང་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་ཡང་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ། །འོན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་དག་གི་ཡུལ་དུ་ཐལ། ཡེ་ཤེས་དེ་རང་ཉིད་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་
དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་རིག་པས་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་ཉིད་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཏུ་མི་འདོད་ཅིང་།

47

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡེཤེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་འདིས་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་དགོས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱིར་གཞན་དབང་

དང་ཁྱད་པར་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་མིན་ཀྱང་དེ་གསུམ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་”སྐྱུས་ན་གསལ།
བཞི་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འགལ་བ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་
གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྣམ་རྟོག་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་བསྡུ་བ་
ལས་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གདགས་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བསྡུ་བ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། ཀུན་ནས་ཉོན་ཡོངས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གདགས་གཞིར་ཡོད་པ་དང་། དོམ་དམ་དུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་རྟོག་དེ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ཞེས་པ་འདིར་རྒྱུ་མཚན་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གཞན་དབང་དུ་བསྟན་

48

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཏོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། འཁྲུལ་ཤེས་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དེའི་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་དང་། དེ་གང་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བཤད་དེ། དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་སྟེ། བརྗོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའིམཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
ཀྱི་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་

རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་བཤད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་སྟོན། དོན་ནི། གང་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་ནི། དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས། ལས་དང་རྣམ་
སྨིན་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་དམིགས་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྩོད་པ་གང་གིས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་རྩོད། ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ན་རེ། ལས་དང་རྣམ་

49

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྨིན་ནི་ཡོད་ལ། བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཞེས་པ། དོན་དམ་དུ་ཡིན་ནམ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་
མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོ་བ་ཏུ་མ་དམིགས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པའི་ལན་དུ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་དོན་དམ་དུ་ཡིན་ནམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་དོན་དམ་གང་། ཀུན་རྫོབ་གང་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས། མིང་དང་བརྗོད་པ་དང་གདགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། མིང་འཇུག་པའི་གཞི་དང་། ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་སྐད་དུ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཡོད་ལ། བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཞེས་པ། དོན་དམ་དུ་ཡིན་ན་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཡོད་པ་མི་འཐད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན་བྱེད་པ་པོ་མ་དམིགས་ཞེས་པ་མི་འཐད་ཅེས། དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གཉིས་འགལ་བར་བརྗོད་ནས་མདོ་ལ་རྩོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དང་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ཀ་མིང་འཇུག་པའི་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡང་ཡོད། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་སྔ་མ་ནི། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ནི། ཐ་སྙད་

50

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་
པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་"་་་1

ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་
གདགས་གཞི་གཉིས་ཀར་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །
རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་འདི་ལ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དགོངས་གཞི་ནི་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །གང་ཟག་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གདགས་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་དེ། དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་དང་། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་ཞེས་པ་ནི་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གདགས་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་རང་ལུགས་ཀྱི་མདོའི་ཚིག་དོན་ནི། ལས་དང་རྣམ་
སྨིན་རྫས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་གདགས་གཞི་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་། རང་ཉིད་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་
གྱི་བཏགས་ཡོད་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་
པ་པོའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་མ་དམིགས་ཏེ། དེ་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་གཉིས་
1 མ་ཕྱི། ༢༦ན༧ན། ་་་་་་ *སེར་བྱེས་དེབ་ཏུ། ཀྱིས་

51

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
འདས་ལམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་ལམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་

པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ། སྒྲས་བརྗོད་པ་ཙམ་ལས་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་སྤྱིའི་སྟེ་བདག་མེད་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་རང་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་རྩོད་པ་མི་འཇུག་པར་བསྟན་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཐེག་ཆེན་པས་རྩོད་པ་དེ་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ནི་ཡོད་ལ། བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་འདི་དོན་དམ་དུ་ཡིན་ན། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་དམིགས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

དབུ་མ་པས་ཁས་བླངས་ཞེས་རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །དྲུག་པ་དབུས་མཐའ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་ཚུལ་ནི་དབུས་
མཐའ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དབུས་མཐའ་ལས་དོན་དམ་ལ་
གསུམ་དུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་གསུམ་དུ་བཤད་དོ། །རགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི་

52

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀུན་བརྟགས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་དེ་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། མདོ་གཞན་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྗོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་བརྗོད་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ། བུམ་པ་དང་ཆུ་ལྟ་བུ་བཏགས་ཡོད་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ། ནམ་མཁའ་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་དེའི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རྫས་ཡོད་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད། མདོ་སྡེ་པས་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོ་སོགས་མཚོན་བྱ་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད། སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་ལ་ཡང་། དོན་དོན་དམ། ཐོབ་པ་དོན་དམ། སྒྲུབ་པ་དོན་དམ། ཀུན་རྫོབ་ལ་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ། ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ། བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་གསུམ་རྣམས་དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་ལ། བསྡུ་བ་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་

53

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དམིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གདགས་གཞི་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བརྗོད། རྣམ་བཤད་
རིག་པ་ལས། འཁྲུལ་ཤེས་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་དོན་དམ་དང་། མིང་ཕར་བརྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་གདགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེ་རྣམས་འཇུག་པའི་གཞི་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཤད། རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཡང་གང་

ཟག་ལྟ་བུ་གདགས་གཞི་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དང་། ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བཏགས་ཡོད་དང་། སྤྱི་མཚན་ལྟ་བུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་གསུམ་ཡོད་ལ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ལྟ་བུ་བཏགས་

ཡོད་དེ་གསུམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་རྣམས་རྫས་ཡོད་དུ་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་དོ། །
རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་དེ། དོན་དམ་དང་དེའི་སྣང་ངོར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེའི་གཞལ་བྱར་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ། བདེན་

54

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པར་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་

བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་དང་དྲུག་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང་། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་གྲུབ་པ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཏགས་ནས་མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བརྗོད་དོ། །དེ་རྣམས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད། རང་རྒྱུད་པས་ནི་ཕྱི་མ་དྲུག་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད། བདེན་འཛིན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེའི་ངོར་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དང་། དེའི་ངོར་མི་བསླུ་བ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་ཕྱེ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཕྱེ་ན་གྲུབ་མཐའ་གལ་ཆེན་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་ནུས་ཤིང་། དངོས་སྨྲ་པས་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་གང་ཟག་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་བུམ་པ་དང་། སྤྱི་མཚན་རྣམས་དབུ་མ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་
པ་ལེགས་པར་ཤེས་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་ཚུལ། དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་ཚུལ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་

55

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་བཤད། སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་བཤད། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པའི་མདོ་དོན་བཤད། སྒྱུ་མ་དཔེར་བྱེད་ཚུལ་བཤད་ནས་འགལ་སྤོང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ལས། རང་དང་རང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་བར་
པར་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་ནམ་དགོངས་གཞི་དེ་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང་། གཟུགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་གསུམ་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་འདས་པ་སླར་ཡང་གཟུགས་སུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ད་ལྟར་བ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱིས་

དུས་གཉིས་པར་མེད་པ་དང་། གཟུགས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་རྣམས་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་ཡང་ཡིན་དགོངས་གཞི་
ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་དང་པོ་གསུམ་དངོས་བསྟན་དང་། ལྷག་མ་བརྒྱད་ཤུགས་ལ་བསྟན་ལ། ཤུགས་བསྟན་དེ་ཉིད་རྗེ་བཙུན་གྱིས་

འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ནི་དེ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅུ་གཅིག་འགོག་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་བསྟན་དོན་ལ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བས་མཁས་པ་དགའ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ཞེས་

56

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསུངས་ཏེ། དེ་ལས་ཆོས་ཀྱང་དོན་རྣམས་ཕྱེ་བས་མཁས་རྣམས་འདི་ན་དགའ་མཆོག་བསྐྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་དོན་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་ནས། དང་པོ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་གསུམ་ཉན་རང་གིས་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་ཏེ། ལུགས་འདི་ལ་ཉན་རང་གིས་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་བརྒྱད་པོ་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ནི་མདོ་དོན་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱིས་རྟོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་སྐྱེ་མེད་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་དོན་ལ་
ཡང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་མེད་ནས། གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་བར་བཅུ་

གཅིག་པོ་དེ་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་ནམ་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་དགོངས་འགྲེལ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱིས་བསྟན་

པ་བཞིན་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྐྱེ་མེད་སོགས་སྔ་མ་སྔ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་དང་རྒྱན་གྱི་

དངོས་བསྟན་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

57

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། ཐོག་མ་དང་ནི་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། མདོ་ལས། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དང་། ས་བརྒྱད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་དེ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མཐའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་སྔར་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་རིགས་འདྲ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རང་གི་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་
མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ལ་གཞན་འགྱུར་གྱིས་སྐྱེ་
བ་མེད་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་སྐུ་ལ་སླར་ཡང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཁྱད་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བརྒྱད་ལ་དགོངས་ནས་མདོ་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཅེས་གསུངས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེས་གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བ་བཞིན་དུ། གཞན་དབང་

58

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དེ་གཉིས་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། རྨི་ལམ་ན་རྟ་གླང་མེད་ཀྱང་དེ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ལོངས་སྤྱད་བྱར་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་མདོ་ལས་མིག་སོགས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། གཟུགས་སོགས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དེ་རྣམས་བདེན་སྟོང་དུ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱོར་མི་དགོས་སོ། །དཔེ་དོན་སྦྱོར་ཚུལ་འདི་ནི།
རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དང་དེ་ལས་འདུས་བྱས་
རྣམས། །གསུངས་པ་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་ཞེས་པས་དཔེ་དང་། དྲུག་དང་དྲུག་དང་ཞེས་པས་དོན་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚིག་དོན་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་དབུས་མཐའ་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། དོན་གྱིས་

དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་དང་། མདོ་དང་སྦྱར་བ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལམ་མོ། །དང་པོ་ནི། དབུས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཀུན་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དེ། དེས་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་
བཤད་པ་མི་འཐད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་

59

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སོ་སྐྱེས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་མི་དགོས་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་བློ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

བསླད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ཚུལ་འདི་ནི་བློ་བརྟན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྙིང་པོ་

བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་དོན་གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ནི། ཚིགས་བཅད་འདིས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་སྟེ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་པས། ཀུན་
རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པས། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་དང་བར་པའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པར་བསྟན་པས། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་། བར་པའི་དགོངས་གཞི་བསྟན་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། ཀུན་བསྡོམས་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་ཏེ། ཚིགས་བཅད་འདིས་ཀུན་རྟོག་དང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པར་བསྟན་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མདོ་དང་སྦྱར་བ་ནི། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ཞིང་། འདིར་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དོན་
ནི། ཀུན་རྟོག་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་། ཀུན་རྟོག་དང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་

60

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ཞིང་། འདིར་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་ནི། དབུ་མའི་ལམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཚིགས་བཅད་འདི་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་འཆད་ཅིང་། ཀུན་རྟོག་དང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་རྟོགས་པས་“ཆད

1

་ལྟ་སྤོང་། ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པས་
རྟག་ལྟ་སྤོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྟོག་དང་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་དང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསྡུ་བ་དང་མཐུན་ནོ། །འདིར་ལྷག་མ་ནི་ཀུན་རྟོག་དང་སྟོང་ཉིད་དོ། །ཡོད་ཅེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སོ། །གང་ལ་གང་མེད་པ་ནི་ཀུན་རྟོག་ལ་ཕྱི་དོན་མེད་
པའོ། །དེས་སྟོང་ཞེས་པ་ནི་ཀུན་རྟོག་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པའོ། །
བཞི་པ་“དེས2

་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྟོང་པ་ཞེས་སོགས་“ཀྱིས

3

་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་
ནི་གཅིག་ཏུ་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན། མི་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྟོག་དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་མི་སྟོང་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད། ཕྱི་དོན་མེད། སྟོང་ཉིད་དང་
1 མ་ཕྱི། ༣༡ན༥ན། འཆད *ཆད
2 མ་ཕྱི། ༣༡ན༧ན། དེ *དེས
3 མ་ཕྱི། ༣བ༡ན། ཀྱི *ཀྱིས

61

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀུན་རྟོག་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྟེན་བརྟེན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པ་བཤད་དོ། །ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་བརྒྱད་
སྟོང་དོན་བསྡུས་ལས་ཀྱང་། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་སོ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ནས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བཤད་པ་ཀུན་
བརྟགས་ལ་དགོངས་པའི་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ལས། རྟེན་དང་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་། །ལས་ནི་བསྒོམ་པ་དང་བཅས་དང་། ཕན་ཡོན་བཅས་པར་ཡང་དག་བརྗོད། །ཞེས་པས་དོན་སོ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ནས་བསྟན། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་
ཕྱིན་པར་ནི། །མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་ཡོང་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །
བཞི་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། འདིར་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་ལྡན་ཞིང་། ཐ་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གང་ཞེ་ན།

62

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་དོན་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། བར་པར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་།
ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་མཚོན་གྱི་ཆ་བདེན་སྟོང་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་པོ་ལྔ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་བྱུང་རྣམས་རིལ་པོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཕུང་ཐམས་ཅད་རིལ་པོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སེམས་གཉིས་ཀ་རིལ་པོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་ན་དེར་ཕྱི་དོན་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་”གནོད1

་དུ་མི་རུང་ཞིང་། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་རུང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་ལས། རྨོངས་དབང་འདོད་རྣམ་གསུམ་གྱི་
ཕྱིར། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། ཕྱི་རོལ་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པར་མཛད། །ཅེས་དང་། དེ་ལྟར་རིལ་པོར་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ལྷག་མ་རྣམས་”སྐྱུས་ན་གསལ།

1 མ་ཕྱི། ༣༢ན༧ན། གནོད *སྣོད་ཡིན་སྙམ།

63

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ། དགག་བྱ་སྒྲོ་
འདོགས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤོང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། ལུགས་འདི་ཞེས་པ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་སྐུར་འདེབས་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །སྒྲོ་འདོགས་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ལས། ཀུན་བཏགས་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཐད་

དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སོ། །ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། དེས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་དང་། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །དེ་ཡང་གཞི་ལ་བཀར་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དེ་ལ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་དང་ཆོས་བདག་

64

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཅེས་བྱ་ཞིང་། གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ལ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་དང་ཆོས་བདག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཟུགས་དེ་དེ་གཉིས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དང་། རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་དངོས་སུ་བཤད་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྩོད་སྤོང་ལ་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། བཤད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེ་ན་ཞེས་པའི་བར་དང་། ལན་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། ལྷག་མའི་ལན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དང་པོ་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དང་། རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་

སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དམིགས་

65

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས། གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་
གཞི་ལྡོག་གཟུགས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་དེ་འགོག་མི་རིགས་ཤིང་། རང་ལྡོག་གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་མདོ་སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པ་དང་། མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལས་ལྷག་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་མི་སྣང་ཞིང་། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་
རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་རྗོད་
བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མདོ་སྡེ་པས་
གྲུབ་ཟིན་པས་དེའི་ངོར་སྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་ཞེས་པའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱི་མཚན་དང་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་
ན། དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཀུན་བརྟགས་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་ཅིང་། བྱང་ས་ལས། སྟོང་པ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་

དག་པར་བྱེད་པའི་དམིགས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

66

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཉིས་པ་ལན་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ཉན་ཐོས་
སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཚུལ་འདི་བྱང་ས་ལས། རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད། ཐེག་བསྡུས་ལས། སྟོང་ཚུལ་འདིའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ལ་འཇུག་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་གྱུར་བའི་རང་སྡེ་ཡོད་ཅིང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་མ་ཡིན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་འདིའི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་གཟུགས་
ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན་བྱང་སར་ལུང་གིས་བཀག་ཅིང་། གཞན་སྡེ་ལ་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་འགོག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བྱང་སར། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

འགོག་པ་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་མ་དྲངས་པར་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་

67

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ་དང་། སྟུམས་བྱེད་ཀ་ཏའི་བུ་ལས་བརྩམས་ཏེ་
བཀའ་སྩལ་པའི་མདོ་གསུམ་གྱིས་འགོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲགས་ཤིང་། དགོངས་འབྲེལ་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་
སྡེ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གསུམ་པོ་ནི། བྱང་ས་ལས། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་
དང་གང་གིས་སུ་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་དང་། དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་དག་ལས་
ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད། །དེ་ཀུན་ཐུབ་པས་ཞལ་གྱིས་

མི་བཞེས་ཏེ། །གཟིགས་དང་གསན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཛད་པས། །དེ་ནི་ཞལ་
གྱིས་མི་བཞེས་གང་གིས་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཞེས་དང་། སྟུམས་བྱེད་ཀ་ཏྱའི་བུ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཀའ་སྩལ་པ། འདི་ན་དགེ་སློང་སྟུམས་བྱེད་ནི་ས་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ། །ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་ནམ་མཁའ་དང་། རྣམ་ཤེས་དང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་ཕ་རོལ་དང་། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་འདི་གཉིས་དང་། མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྙེད་པ་དང་བཙལ་བ་དང་། ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བརྟགས་པ་དང་། རྗེས་སུ་
དཔྱད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱད་དོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

68

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ་དོན་ནི། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་གཟུང་
ཞིང་ཞེན་པ་ལྟར་སྟོན་པས་མི་བཞེད། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་གང་ཞིག །སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། ཚིགས་མུ་བཅད་པ་འདིས་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཅེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། བཏགས་པ་དེ་དག་ནི་དངོས་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་བའི་ལྟ་བ་མི་མངའ་སྟེ། དེ་བས་ན་དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉེ་བར་འཇོག་པའི་ལྟ་བ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་སོ་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཀ་ཏྱའི་བུའི་མདོ་དོན་ནི། སྲ་བ་ས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་དགེ་སློང་སྟུམས་བྱེད་ཀྱིས་སྲ་བ་ས་

ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་

69

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བྱེད་རིགས་ན་ཡང་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། མདོའི་ཚིག་དེས་དོན་འདི་ཇི་ལྟར་སྟོན་ཞེ་ན། ས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མིང་དུ་བརྡར་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་ཤེས་དེ་ཡང་ས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ནི། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེས་བཟུང་ཞིང་ཞེན་པ་ལྟར་སྟོན་པས་མི་བཞེད་པ་དོན་གྱི་སྡེ་
ཚན་གྱི་མདོ་དོན་དུ་འཆད། སྲ་བ་ས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་སའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དགེ་སློང་སྟུམས་བྱེད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་མི་
བྱེད་པ་ཀ་ཏྱའི་བུའི་མདོ་དོན་དུ་འཆད་པས་རྣམ་རིག་པ་དང་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །
དེས་ན་གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ། ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། དེ་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་བྱིས་

པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

70

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་
གཞིར་བརྡའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་

གིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་བརྙོན་མེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྔོན་པོ་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་། དེས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་གཟུགས་
ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ངོར་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་། འདིའི་ཕྱོགས་སྔའི་ཁས་ལེན་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་ཡོད་དོ། །འདིས་ནི་གཞུང་དོན་གོ་བདེ་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་པའོ། །དང་པོ་ལ། རིགས་པའི་གྲངས་དང་། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ། བྱང་སའི་རིགས་པ། གཞན་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་དགག །དེས་འཇོག་ཚུལ་གཞན་
ཡང་རྟོགས་པར་བསྟན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་ལུང་དོན་འཆད་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཞར་བྱུང་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་ལ་དོགས་གཅོད། ཕྱི་དོན་འགོག་ཚུལ་གྱི་རིགས་

71

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་སྟོང་ཚུལ་འདི་ཤེས་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དེ་ཡང་བྱང་ས་ལས།
གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང་དངོས་པོ་གང་དག་ལ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དེ་དག་དང་། དངོས་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་གཅིག་པུ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་འགྱུར་བའི་རིགས་སོ། །
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཆོས་གཅིག་པུ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ལ་མང་པོ་དག་གི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་བརྗོད་ཅིང་བཏགས་ཏེ་ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར་ན་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་སྔར་བྱུང་ལ་ཕྱིས་དེ་ལ་དགའ་མགུར་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་ན་ནི་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་མ་བཏགས་པའི་ཚེ། ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞུས་དང་། གཟུགས་ཞེས་འདོགས་པའི་ཚིག་མེད་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་བློ་འཇུག་པར་
འགྱུར་བའི་རིགས་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །
བསྡུ་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། ཆོས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན་སྨྲས་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ལྟ་བར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི་མེད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་

72

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གིས་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེས་ན་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་ན་ཇི་ལྟར་མིང་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་དེའི་བློ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ལ་ཡང་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

དང་། སྣ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་མང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་

ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་ནི། སྒྱུ་མའི་རྡེ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཀྱང་དེར་མེད་པ་བཞིན་དུ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་

ཀྱང་དེར་མེད་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཀྱང་དེར་མེད་པ་དང་། ཤར་ནུབ་
ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཀྱང་དེར་མེད་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དོན་སྦྱོར་ནི་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་འདི་ལ། ཚིག་དོན། རང་རྒྱུད། ཐལ་འགྱུར་
དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་འགྲུབ་སྟེ། དོན་དེ་
མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་དོན་དེའི་བདག་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་སུ་འགལ་བའི་

73

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར་དང་། དོན་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་མང་པོར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དོན་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདྲེས་པ་སྟེ་གཅིག་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། དེ་བུམ་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ། ལྟོ་ལྡིར་བའི་གནས་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པའི་མིང་མ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་དུ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་དོན་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་དེ། བརྒྱ་བྱིན་དང་

དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་དེ། དེ་དེ་གསུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ཉེར་སྦས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའི་བརྡ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་དེ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་དོན་མཐུན་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེའི་སྔ་རོལ་ནས་ལྟོ་ལྡིར་ལ་བུམ་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྔ་རོལ་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ལྟོ་ལྡིར་བའི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག །ལྟོ་ལྡིར་བ་དེའི་གནས་ལུགས་དེ་དེ་ལ་བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་དེ་དེ་ལ་བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་

74

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བའི་སྔ་རོལ་ན་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ལྟོ་ལྡིར་བ་དང་དེའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རིམ་གྱིས་སོང་། སུམ་
ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་བདག་པོ་དེ་དུ་མར་ཐལ། དེ་བརྒྱ་བྱིན་དང་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་གསུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་གསུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་གསུམ་གྱི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། དེ་གཉིས་
ཉེར་སྦས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དེར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། འོ་ན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་འདི་ཉིད་ལས་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལྟར་ན་
ཞེས་གསུངས་སོ། །གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་མི་ཤེས་པའི་བྱིས་པ་ཆུང་ངུ་ལ་ཡང་སྔོན་
པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱིས་པ་ལ་འདི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བརྡ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྔར་དང་འདྲའོ། །
གསུམ་པ་བྱང་སའི་རིགས་པ་ནི། བྱང་སར་དོན་སྔར་ཡོད་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱར་བའི་བརྡ་

75

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་སྦྱར་བའི་
སྔ་རོལ་ན་སྔོན་པོ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་དོན་མཐུན་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ནས། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་
བརྡ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་སྦྱར་བའི་
སྔ་རོལ་ནས་ཁྱོད་ཡོད་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོན་པོའི་གནས་ལུགས་སམ། སྔོན་པོ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་

བླངས། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྔར་སྔོན་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོན་པོའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས།

བཞི་པ་གཞན་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི་གང་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ན་རེ། གཟུགས་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ། གཟུགས་དེའི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན། གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་འབྲེལ་བྱས་པ་
ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་ན་ཡང་། གཟུགས་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་

ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འགོག་ཚུལ་སྔར་དང་འདྲ་ཚུལ་ནི། གཟུགས་བརྡ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་དུ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་དོན་མཐུན་སྐྱེ་པར་ཐལ། དེའི་སྔ་རོལ་དུ་གཟུགས་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་

76

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡིན་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་གཟུགས་
ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་བརྡའི་སྔ་རོལ་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །
ལྔ་པ་དེས་འཇོག་ཚུལ་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཚད་མས་གྲུབ་
པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ། མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ། མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། མིང་དང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ན་མེད་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་ཡིན་ན་རྒྱུ་འབྲས་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། མིང་དང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ན་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་དགོས། རྒྱུ་འབྲས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་ཕྱིར། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་།
བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོག་པའི་
ཞེན་གཞི་དང་། བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་གཟུགས་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་

ངོས་ནས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལ་

77

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བརྟེན་ནས། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བློ་བརྟན། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་

རྣམས་སུ་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་རང་མཚན་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ཀྱི། རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར། དོན་དམ་
པ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

ཀྱང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་གཟུགས་ལ་སྦྱར་ནས་བརྗོད་པ་ནི། འཇུག་པ་བདེ་བ་དང་གོ་སླ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སོགས་སྒྲས་
བསྟན་པའི་ཚོར་བ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། ཀུན་བརྟགས་དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་འགལ་ཡང་། རྣམ་ཤེས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་སྟེ། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་བུམ་མེད་ཡིན་ཞིང་། བུམ་མེད་མེད་དགག་ཡིན་ལ། མེད་དགག་དང་དངོས་པོ་འགལ་ཡང་། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ས་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པར་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་
ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །ཆོས་རྣམས་གང་དང་གང་བརྗོད་པ། །དེ་ལ་དེ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་འདི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་

78

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་དང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་མདོ་ཡིན་ཡང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་

འདིའི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་མདོ་འདིའི་བསྟན་དོན་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་འདོད། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གི་བརྗོད་བྱར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་མདོ་འདིའི་བསྟན་དོན་དུ་རྣམ་རིག་པས་འདོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་

ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སུ་འདོད་ཀྱི་ཀུན་གཞི་མེད་པར་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་རིག་པས་ལུང་དེ་ལས་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པས་ཀུན་གཞི་བསྟན་པར་འཆད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ།
གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་གཉིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྒལ་ལན་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་

79

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར། ལུང་དེས་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་རྩོད་པ། རིགས་པ་དེའི་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པར་འགྲུབ་ཚུལ། ཚུལ་དེ་རང་རིག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ། རང་རིག་དང་དབང་ཤེས་ལ་ཞེན་གཞི་སྣང་མི་སྣང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། ཁྱད་པར་དེ་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་མེད་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ། དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་
དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བར་བསྟན། རྟོག་པ་ལ་ཤེས་པའི་སྤྱི་འཆར་བ་མྱོང་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བས་ཤེས་པ་དང་མི་
མཚུངས་པར་བསྟན། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པས་ཤེས་པའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་
གཉིས་སྣང་ཅན་དུ་འཆར་བའི་རྩོད་པ་དང་། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང་རང་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་དོན་མི་གཅིག་པར་བསྟན། དོན་གཅིག་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ། ཞེན་གཞི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་རྟོག་བྲལ་ལ་མི་སྣང་བའི་རྩོད་པ་དང་། དེ་ལ་སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་གིས་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་བཤད་ནས་རིགས་པ་འདིས་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་། དེར་མ་ཟད་དགོངས་འགྲེལ་

80

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ། རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་དང་། དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་

ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་འདི་དག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་
པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཐད་སྙམ་ན་གཞི་ལ་བཀར་ཏེ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཚོལ་བ་བཞི་དང་སྦྱོར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་བརྡ་འདོགས་
པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པའི་ཤེས་
པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་མིང་དང་། གཟུགས་རུང་གི་དོན་དང་། གཟུགས་རུང་དང་གཟུགས་ཀྱི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཟུགས་རུང་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་བ་གཟུགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་རུང་དང་
སྐྱེ་བ་གསུམ་རང་ལས་རྒྱངས་ཆད་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་
ཞེན་སའི་དོན་དེ་མེད་པས། དེ་ལྟར་སྣང་བའི་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཙམ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

81

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པནི། ཚོལ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མིང་ཚོལ་བ། དོན་ཚོལ་བ། ངོ་བོར་འདོགས་པ་ཚོལ་བ། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བའོ། །དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

མིང་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་ཞེན་སའི་དོན་མེད་ཅེས་
སྦྱར་བས་མིང་ཚོལ་བ་བསྟན། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྣང་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་
ཞེས་སོགས་སྦྱར་བས་དོན་ཚོལ་བ་བསྟན། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི། ཞེས་སོགས་སྦྱར་
བ་ལ་བརྟེན་ནས། ངོ་བོར་འདོགས་པ་ཚོལ་བ་དེ་བསྟན། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྣང་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་
ཞེས་སོགས་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བ་དེ་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིའི་ངོ་བོ་ནི། གཟུགས་རུང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་མིང་བློ་བུར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཟད་ཀྱི། ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་
པའི་སྦྱོར་ལམ་ནི་མིང་ཚོལ་བ་ཡིན། གཟུགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་གཟུགས་རུང་དེ་ཡང་བློ་བུར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཡིད་རྟོག་གི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་
གྱི། ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ནི་དོན་
ཚོལ་བ་དང་། གཟུགས་རུང་དང་གཟུགས་ཀྱི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་གཟུགས་རུང་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོར་འདོགས་པ་དེ་ཡང་ཡིད་རྟོག་གིབདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ནི་ངོ་
བོར་འདོགས་པ་ཚོལ་བ་དང་། གཟུགས་རུང་དང་གཟུགས་ཀྱི་མིང་དོན་གྱི་

82

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་རུང་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་
པར་དུ་འདོགས་པ་དེ་ཡང་། ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ་ཡིད་རྟོག་གི་བདག་ཉིད་ཙམ་
དུ་ཟད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་དེ་
ནི་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བ་ཡིན་ནོ། །
བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེས་ཚོལ་བ་བཞི་བསྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་

ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མིང་དང་དོན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས། དོན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྒྱན་ལས་མིང་དང་དངོས་དག་ཕན་ཚུན་དུ། །བློ་བུར་བ་ནི་ཉིད་དུ་རྩལ། །འདོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདིར། །དེ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཚོལ་བའོ། །ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་དང་། དེའི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པར། ཆོས་རྣམ་
ལ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། ཁྱད་པར་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །དེ་ལ་དངོས་པོ་ལ་མིང་བློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །མིང་ལ་དངོས་པོ་བློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་

83

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་འབྲེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་དང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ཡང་མིང་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ལས་རིགས་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། “སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལུང་དེས་དབང་
ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་རྩོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ།
ཚོལ་བ་བཞི་བསྒོམ་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་འདིས་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཁེགས་ན་ཡང་། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གསུམ་པ་རིགས་པ་དེས་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པར་འགྲུབ་པ་ནི། སྐྱོན་མེད་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

84

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་
ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་སྣང་བའི་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་རྟོགས་ནུས། དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ན་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་
པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཚུལ་དེ་རང་རིག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་ནི། འོ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་སྣང་བའི་རང་རིག་
སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་པར་ཐལ། རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་ཤེས་དེ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་
སྔ་ཕྱི་ཁས་བླངས་སོ་ཞེ་ན། ལྔ་པ་རང་རིག་དང་དབང་ཤེས་ལ་ཞེན་གཞི་སྣང་

85

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མི་སྣང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞི་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ། དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེར་སྣང་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་རང་རིག་ལ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་སྣང་བའི་རང་རིག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་དགོས་པ་མཚུངས་ཏེ། སློབ་པའི་རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མི་སྣང་ཞིང་། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་སྣང་བའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ཁྱད་པར་དེ་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་

ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། སྔར་གྱི་རྟགས་ཟུར་གཉིས་པོ་དེ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སློབ་པའི་རང་རིག་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་ལ་འཆར་དུ་མི་རུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་
བར་བསྟན་པ་ནི། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔ་མ་
ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་སྣང་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེའི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་

86

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་ནི། འདི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་
པའི་རང་རིག་ལ་མ་སྣང་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེ་སྣང་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་དེའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་ཡང་ངེས་
པར་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེས་ན་འདི་ཞེས་པ་ནི། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རང་རིག་ལ་འཆར་དུ་མི་རུང་ཞིང་། དེ་སྣང་བ་ན་ཡང་གཉིས་སྣང་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་བརྙེག་གོ །ཤེས་པའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་
སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པའི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་
བ་ན། མྱོངས་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་
པའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་དང་།
རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
འཆར་བ་གཉིས་མཚུངས་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང་། རང་ཡུལ་ལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་ནི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འོན་ཏེ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་

87

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཞེས། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་རྟོག་པ་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་སྣང་ན་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
ན། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་མི་སྣང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོག་པ་ལས་ཐ་དད་ཅིང་རྟོག་པ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་
སྔ་ཕྱི་སོང་། བཅུ་གཅིག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་
ན་རེ། སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་གྱི་དབང་ཤེས་
ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བཅུ་གཉིས་པ་ནི། སྒྱུ་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་ཡིན་པ་
ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་
ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
དགོངས་འགྲེལ་ལས་བསྟན་པའི། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་

པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཤེས་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གཉིས་ཀ་ཁེགས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། བཅུ་བཞི་པ་ནི།

88

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མདོ་དེ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཞུས་
ཀྱི་ལེའུ་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པ་གསལ་བར་བཤད་དེ། དེ་ལས་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྣང་ཡུལ་དེ་སེམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེའུ་དེ་ལས། བྱམས་པས་གསོལ་པ། བཙུན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཅི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་སྙན་དེ་སེམས་
ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱའམ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
བརྒྱད་པ་ཞར་བྱུང་ཀུན་བརྟགས་གཞན་ལ་དོགས་གཅོད་ནི། སྤྱིར་ཀུན་

བརྟགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་
མཁའ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་བརྟགས་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་དག་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་སྤྱི་མཚན་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང་། ནམ་མཁའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་དབང་དེ་གཉིས་སུ་མེད་ཙམ་ཡང་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཀུན་བརྟགས་ངོས་བཟུང་བའི་དགོས་པ། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་

89

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱི་མཚན་དང་ནམ་མཁའ་དེ་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པ་ཡིན་
ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར།
དགུ་པ་ཕྱི་དོན་འགོག་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་ཡང་དེར་མེད་དེ། རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་དེ་
རྟར་སྣང་ཀྱང་རྟར་མེད་ཅིང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་

བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ཀྱང་བྱད་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་ལས་བཤད་ཚུལ་ལོ། །ཕྱི་དོན་མེད་དེ། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་ཡང་མེད་རགས་པ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་ཏེ་གནས་པའི་ཚེ། དབུས་རྡུལ་དང་ཕྱོགས་
བཅུའི་རྡུལ་རྣམས་འདབ་འབྱར་གྱི་ཚུལ་དང་འདབ་མ་འབྱར་ཀྱང་བསྐོར་བ་
བར་བཅས་དང་བར་མེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ཚེ་རྡུལ་
དེ་རྣམས་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་འབྱར་ན་རྡུལ་དེ་རྣམས་གོ་ས་གཅིག་ཏུ་གནས་དགོས་པས་རྡུལ་གྱི་གོང་བུ་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར་དགོས། ཆ་གཅིག་འབྱར་ལ་ཆ་གཞན་མ་འབྱར་ན་རྡུལ་དེ་རྣམས་ཆ་བཅས་ཡིན་དགོས་ཤིང་རྡུལ་དེ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་
བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ཚེ་རྡུལ་རྣམས་བར་སྟོངས་དང་བཅས་ཏེ་གནས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གནས་ན་རྫ་བུམ་གྱིས་ཆུ་བཀྱོར་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་

90

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་ཏེ་
གནས་པའི་ཚེ་རྡུལ་དེ་རྣམས་འདབ་མ་འབྱར་ཞིང་བར་སྟོང་དང་བཅས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་རྡུལ་དེ་རྣམས་བར་མེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པའི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་མ་

ཡིན་ཏེ། དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ཚེ་དབུས་རྡུལ་
གྱི་ཤར་རྡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ངོས་དེས་ནུབ་རྡུལ་ལ་ལྟ་ན། ཤར་རྡུལ་དང་། ནུབ་རྡུལ་གོ་ས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། མི་ལྟ་ན་དབུས་རྡུལ་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཤར་རྡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་གཅིག་དང་། ནུབ་རྡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ནུབ་རྡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་དང་ཤར་རྡུལ་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། འབྱར་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ། །བར་མེད་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང་རུང་། །ཞེས་དང་། དབུས་ནས་རྡུལ་ཕྲན་རྡུལ་གཅིག་ལ། །ལྟ་བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བའི་ངོས། །ཞེས་དང་། གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར། ཞེས་སོ། །
འདིར་དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ཚེ། འབྱར་བ་
དང་ནི་བསྐོར་བའམ། །བར་མེད་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང་རུང་། །ཞེས་བཏགས་ནས་འགོག་པ་ནི་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བཞི་སྟེང་འོག་དང་ཕྱོགས་བཅུར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཉི་ཤུ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཕྱོགས་བཞི་སྟེང་འོག་གཉིས་དང་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པ་ནི་མཚམས་བཞི་ཕྱོགས་བཞིར་བསྡུས་པ་ཡིན་པས་དོན་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཉི་ཤུ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་

91

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དུ་སྨྲ་བ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་གྲུབ་པར་ཡིད་མ་ཆེས་ནས་ཇི་ལྟར་མི་འགྲུབ་ཅེས་དྲིས་

ཏེ། མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་སྣང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་

མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བས་ན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨྲས་སོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་
དྲུག་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨྲས་སོ། །གང་གི་ཚེ་དབུས་ན་འདུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཕྱོགས་དྲུག་ནས་འདུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱོར་བར་བཤད་པ་དེའི་ཚེ་ཕྱོགས་གཞན་དང་གཞན་དག་ནས་སྦྱར་རམ། འོན་ཏེ་གཅིག་ཁོ་ན་ནས་སྦྱར་ཏེ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་པོ་དག་གིས་གཞན་དང་གཞན་དག་ནས་ཅིག་ཅར་དུ་སྦྱར་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དབུས་ན་འདུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་ལ་གཅིག་གི་
གོ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །འདི་ལྟར་དབུས་ན་འདུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་ལ་འདུག་པའི་ཕྲ་རབ་གཅིག་གིས་ནོན་པ་
གང་ཡིན་པ་དེར་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་གྱི་གོ་སྐབས་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཕྱོགས་གཞན་དུ་གནས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གཞན་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ་ཆ་དྲུག་ཏུ་གྲུབ་བོ། །
དེ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་དྲུག་འདུས་པར་གྱུར་ན་དེས་དེ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཕྱོགས་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དྲུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ་

92

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །ཇི་ལྟར་དབུས་ན་གནས་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དངོས་ལ་འདུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་ཡང་ཡིན་ན་ནི། དེས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མང་པོ་རྣམས་གོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་གོང་བུ་ཐམས་ཅད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་འདིས་ནི་རི་རབ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་ལ་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་
སོ། །རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཉི་ཤུ་པ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དབུ་མ་སྣང་བ་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པ་རྣམས་སུ་བཤད་དོ། །འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པའི་ཚེ་
དེའི་ཡན་ལག་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདབ་འབྱར་དུ་ཡོད་པ་དང་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་འདུས་པ་དེ་རྡུལ་ཕྲན་དང་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནི། དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་

བསྐོར་བའི་ཚེ་རྡུལ་དེ་རྣམས་བར་སྟོངས་དང་བཅས་པ་དང་ཆ་མེད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱིས་དབུས་རྡུལ་ལ་བསྐོར་ཏེ་གནས་པའི་ཚེ་
དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྱར་བ་མ་ཡིན་ཞིང་བར་བསྟོངས་མེད་ཅིང་ཆ་མེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཕྱི་དོན་འགོག་ཚུལ་ནི། མདོར་བསྡུ་ན་སྔོན་
པོ་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་བཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་

93

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་པོ་དེས་སྔོན་པོ་མཛེས་པར་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ན་སྔོན་པོ་མཛེས་པ་ཡིན་དགོས། དེས་སྔོན་པོ་མི་མཛེས་པར་སྣང་པའི་མངོན་སུམ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ན་སྔོན་པོ་མི་མཛེས་པ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །སྔོན་པོ་དེ་མཛེས་མི་མཛེས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངེས་པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོན་ཏེ་སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་དེ་སྔོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷ་དབང་བློ་ལྟར་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་
ཅན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
སྒྲིག །ཆོས་མཆོག་ལྟར་ན། སྔོ་འཛིན་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་མྱོང་བྱེད་དུ་ཐལ། སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་ལས་སྐྱེས་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

པ་ཁས་བླངས། ཕྱོགས་གླང་གིས་བཤད་ཚུལ་ནི། དམིགས་རྟགས་ལས། དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །དེ་མི་སྣང་ཕྱིར་དེ་ཡུལ་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན། །རྫས་སུ་མེད་ཕྱིར་འདུས་པའང་

མིན། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་རྡུལ་རེ་རེ་བ་དང་སྔོ་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པ་གཉིས་

94

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་ལ་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྣང་ཞིང་། སྔོ་རྡུལ་རེ་རེ་བ་ལ་རགས་པའི་
རྣམ་པ་གཏོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང་། རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པ་དེ་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གཞན་ལུགས་བཀག་ནས། རང་ལུགས་ནི། ཚུར་མཐོང་གི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་གི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྔོན་པོའི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་དེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་
ཡིན་ཞིང་། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ལ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་སྣང་བ་མཚན་ཉིད་པ་དང་རྐྱེན་བཏགས་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ནུས་པ་འཇོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན། །གཅིག་ཅརའང་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན། །ཞེས་
ནུས་པ་འཇོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་

ནས་སྔ་མ་དམིགས་རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པ་དང་ཕྱི་མ་བཏགས་པ་བར་འདོད་དོ། །

བཅུ་པ་ཚུལ་དེ་ཤེས་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། །དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་
མདོ་དོན་དེ་ལ་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་དོན་དུ་མེད་པའི་བར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཕྱེ་ཚུལ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་

95

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། དེ་མ་ཤེས་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཀུན་བརྟགས་ལ་དགོངས་པར་ཐེག་བསྡུས་དང་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་ཁོ་ན་ལ་བཤད་པས་རྣལ་འབྱོར་
སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་མེད་དོ། །ཆོས་ཉིད་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་མདོ་དེས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁོ་ན་ཆོས་ཉིད་དང་མེད་པར་སྟོན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པའི་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་ཚུལ་གྱི་དངོས་དོན་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་སྤོང་ལ། དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་། གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་། དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་པ་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན་ཞེས་པའི་བརོ། །དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། རྟོགས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་རྟོགས་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་

96

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྐྱེ་དེས་ཡང་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཏེ། ཉན་རང་བྱང་སེམས་གསུམ་ཀས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ཉིད་དང་བསྒྲུབ་པ་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་ཀས་གཞན་
དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ཉིད་དང་བསྒྲུབ་པ་འདི་
ཉིད་ཀྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་དགོས་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་

སྟོང་པའི་སྟོང་ཚུལ་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་བྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་ལྡོག་ཚུལ། དེ་བྱེད་པར་བཞེད་པས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཞེད་མི་དགོས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་

97

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་གོམས་པས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ནུས་པར་བསྟན་པ། དེས་ན་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་འདི་ཉིད་ཅེས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པས་མདོ་དེས་ཉན་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྟན་མི་དགོས་པ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་

སྟོང་ཚུལ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་བྱང་སར་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་
རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གྱུར་པའི་རིལ་པོ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་། དེ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་། འཇིག་ལྟ་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྔ་མ་
སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚོལ་བ་བཞི་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བདག་མེད་གཉིས་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོལ་བ་བཞི་དང་། བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡོངས་ཤེས་བཞིའི་མཐོང་ལམ་དང་བསྒོམ་ལམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་
ཐར་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོལ་བ་དང་ཡོངས་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤོང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་

98

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བྱེད་པར་བཞེད་ན་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཞེད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་ཀྱང་། དེས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

འཛིན་ལས་སྐྱེས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་དངོས་རྣམས། ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིགས་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ཚད་ལྡན་དུ་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་བའི་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

འཛིན་མ་ལོག་ཀྱང་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་སྲིད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལོག་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་གོམས་པ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བསྒོམས་པ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་ཤིང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ལམ་འདི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེག་པ་

99

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གསུམ་ཀའི་གང་ཟག་གིས་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། ཉན་རང་བྱང་སེམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་ནུས་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་

མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་ནུས་པས་དེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་དག་གི་
ལམ་གཅིག་པ་དང་། ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་མྱང་འདས་གསུམ་ཀ་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་གྲོལ་བར་མཚུངས་པས་རྣམ་དག་གཅིག་
པ་ཞེས་བྱ་འོ། །དྲུག་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་ལས་གཞན་པའི་གཞན་དབང་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་གསུངས་ཏེ། མདོ་དེ་ལས་ཕུང་པོའི་གཞན་དབང་གང་
ཟག་གི་བདག་གི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་
གྲུབ་ཡིན་པ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེས་ཕུང་པོའི་གཞན་དབང་ཆོས་བདག་གི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་

100

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྣོད་རུང་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྣོད་རུང་མ་ཡིན་པར་དགོངས་འགྲེལ་
གྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། མདོ་དེས་ཕུང་པོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་བསྟན་དོན་དང་། ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པ་ཐེག་དམན་
གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དངོས་ཤུགས་ལ་རིམ་བཞིན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་བསྟན་དོན་ལ་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང་། གཟུགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་གཟུགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་འདས་པ་སླར་ཡང་གཟུགས་སུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ད་ལྟར་བ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་དུས་གཉིས་པར་མེད་པ་དང་། གཟུགས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས། དང་པོ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་གསུམ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་མ་རྟོགས།
ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ལ། ལུང་འགལ་གྱི་

རྩོད་པ་དགོད། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་སྟོང་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འཐད། གནོད་

101

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

འཇོམས་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་དུ་བསྟན་ཏེ་མི་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་
ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གནོད་འཇོམས་ལས། དེ་ལ་མིག་ཅེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་མིག་གོ །མིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པ་དང་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་མིག་གིས་སོ། །སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གིས་སྟོང་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་གཉིས་ཁོ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་ནས་ཅི་ཡང་མི་གནོད་དོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལྟར་ན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། ཕུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་མེད་པ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་གང་ཞིག །ཆོས་ཀྱི་བདག་

འཛིན་དེས་དམིགས་པ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཆོས་བདག་

102

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གསུམ་པ་ལ། གནོད་འཇོམས་ཀྱི་ལུང་དོན་འཆད་ཚུལ་དང་། དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མ་བྱས་པའི་

སྒྲུབ་བྱེད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གནོད་འཇོམས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་མ་བྲིས་སོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། རྟོག་པ་ལ་མིག་གི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་སྣང་བ་ཀུན་
བརྟགས་པའི་མིག་དང་། རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་པའི་མིག་ཏུ་
སྣང་བ་ནི་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་མིག་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྣང་ངོར་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་
སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་པའི་མིག་ཏུ་སྣང་བ་གཉིས་མེད་པ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཡིན་ཞེས་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་
འདི་ཡང་། གཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལམ་མཉམ་བཞག་ལ་སྣང་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ཞེས་པ་ནས་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མིག་དང་རྣམ་རྟོག་གི་མིག་གིས་སྟོང་
པ་མིག་མིག་གིས་སྟོང་ཞེས་པའི་མདོ་དོན་དུ་མི་འཐད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་
ལས། མིག་ལ་གསུམ་ཕྱེ་ནས་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་མིག །ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མིག་
གིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མིག་ནི་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང་། མིག་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མིག་དང་། མིག་ཕྱི་དོན་

103

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཡིན་ལ། བསྡུ་ན་མིག་ནི་མིག་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་སྟོང་པ་དེ་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ཞེས་པའི་མདོ་དོན་དུ་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་འཆད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདི་ལས་ཞེས་པ་ནས་གྲགས་པར་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་རྣམ་འགྲེལ་ལ་
ཁ་འཕངས་ཤིང་། དེ་བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ན་ཡོད་ཅིང་། དབྱིག་

གཉེན་གྱིས་བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་ཞལ་འཕངས་མི་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནོད་འཇོམས་ལས། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་
བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དོན་དུ་བཤད་ཅིང་། རྣམ་བཤད་རིག་པར་
ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དོན་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་
པར་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲུང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལ། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན། འཁོར་ལོ་བར་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ནས་
དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད། འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། བར་པ་དྲང་

104

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དོན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། །འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཕྱི་དོན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན། དེ་ལས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པ་དང་། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་གྱི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་དང་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ས་བོན་ལས་རྣམ་ཤེས་དྲུག་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ནུས་པ་དྲུག་ལ་དགོངས་ནས་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གསུངས། རྣམ་ཤེས་དྲུག་ལ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ལ་དགོངས་ནས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་
གཅིག་ལ་མཚོན་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་དོན་གྱི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་ཏེ་བག་ཆགས་ལས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་ནུས་པ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་མདོ་དེ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
གསུངས་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། དེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགོས་པ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་
དང་པོར་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་

105

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡོད་དེ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་པོ་ཡིན་གྱི་ལྟ་བ་

པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེ་
བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ལྟ་བའི་ཆད་ལྟ་ཅན་གྱི་རྒྱང་འཕེན་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ། བར་སྲིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དགོངས་ནས་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་མདོ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་པའི་སེམསཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ན། རྒྱང་འཕེན་སོགས་གཞན་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་
ཡོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་པ་མདོ་འདིས་བསྟན་འདུག་སྙམ་ནས་བདག་དེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིར་འགྲོ་འོང་བྱེད་པར་ཤེས་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་
པར་འཛིན་པའི་ཆད་ལྟ་སྤོང་པར་བྱེད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བདག་རྟག་པ་རྫུས་སྐྱེས་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་ན་མ་སྐྱེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀའ་སྩལ་ནས། དེས་ནི་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་དུ་བདག་ནི་འདི་ཉིད་དུ་རྒྱུན་ཆད་དེ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་དོ་ཞེས་འཛིན་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆད་པར་ལྟ་བ་དེས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཤིང་ཅི་དགའ་མགུར་བྱེད་དོ། །དེ་བས་ན་ལྟ་བ་ངན་པའི་དྲི་མ་མ་བཀྲུ་བའི་ཕྱིར་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་

106

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱི་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུའོ། །དགོངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོངས་པ་འདིས་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ན་བདག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འདི་ཅིས་མངོན་སྙམ་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར་

འདི་ན་བདག་གམ་སེམས་ཅན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཞེས་དང་། འདི་ལྟར་བདག་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་སྐྱེ་བར་འོས་པ་དེ་རྫུས་ཏེ་བྱུང་ཞེས་བྱ་ན། བདག་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་
མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྐྱེ་བར་འོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོན་པོ་
དང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཞེས་པའི་དོན། ཆོས་མཆོག་ལས། ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པའོ། །དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་པའོ། །ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་གཞི་ལ་བཀར་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། སྔོན་འཛིན་
མངོན་སུམ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྐྱེ་བ་དང་། བདེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གནས་འཇིག་གཉིས་ལ་འཇུག་ཅིང་། སྒྲའི་རྒྱུའི་དུས་ན་སྒྲའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲ་མེད། སྒྲའི་

107

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གནས་འཇིག་གཉིས་ཀྱི་དུས་ན་སྒྲ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་སྒྲ་དང་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་
གཉིས་ལ་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་སྐྱེ་བ་ཡང་དུས་གཅིག་དེ་གཉིས་གནས་པ་ཡང་དུས་གཅིག་དེ་གཉིས་འཇིག་པ་ཡང་དུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲ་མཐོང་བའི་ཚེ། སྒྲ་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་མཐོང་བར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་དོན་ནི། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཅིང་རྫས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་སྐྱེ་བ་དུས་མཉམ་གནས་པ་ཡང་དུས་མཉམ་འཇིག་པ་ཡང་དུས་མཉམ་པ་དེ་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་དང་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པའི་དུལ་ལྷའི་འགྲེལ་བར། དེ་ལ་གྲུབ་པ་ནི། ཆོས་མ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའོ། །བདེ་བ་ནི་ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་སྐྱེད་པའོ། །ཞེས་སོགས་སྡེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདིས་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དུ། གྲུབ་བདེ་ཐ་མི་དད་དང་དབྱེར་མེད་ཞེས་སྐབས་དུ་མར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་ངེས་ཀྱི་འཐད་ལྡན་ལས། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མངོན་
སུམ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀས་རང་འབྲས་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་གཅིག་ཐུན་
མོང་དུ་བསྐྱེད་པས། དེ་གཉིས་ལ་གྲུབ་བདེ་ཐ་མི་དད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཚེ། གྲུབ་

108

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག །བདེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་འཐད་ལྡན་ལས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པས་དེའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པའོ། །དེ་བས་ན། འདིར་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་ཉིད་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བའི་སྒྲས་གཟུང་བ་ཡིན་པར་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སློབ་དཔོན་ཆོས་
ཀྱི་”བཤེས1

་གཉེན་གྱིས། སྲ་བརྐྱང་གཏིང་བ་ལ་གྲུབ་པ་དང་། བདེ་བ་མང་པོར་
བྱུང་ཞེས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་པའི་སྒྲ་གཉིས། འབྲས་བུའམ་ཕན་ཡོན་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པས། སྡེ་བདུན་དུ་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཅེས་བཤད་པ་རྣམས་སོ་སོར་ཕྱེ་དགོས་སོ། །རིགས་པ་གཞན་ནི་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ཤིང་། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་

གྲུབ་པས་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ངོས་གཟུངས། དེ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་

1 མ་ཕྱི། ༥༤ན༡ན། གཤེས *བཤེས

109

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བསྡུས་གསུམ་དང་དེ་དང་མཐུན་པར་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མདོ་སྡེ་རྣམས་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་ཐེག་བསྡུས་དང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་མདོ་སྡེ་དང་། ཡུམ་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་
ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུམ་ལ་དགོངས་པའི་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་དྲང་དོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་
པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་མི་མཚུངས་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་དགོངས་གཞི་བསྟན་དོན་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡོད། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་བསྟན་དོན་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ནུས་པ་དེ། འཁོར་ལ་
དང་པོར་ཕྱི་དོན་གྱི་མིག་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ཀྱང་བསྟན་དོན་མ་ཡིན། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ཀྱང་བསྟན་
དོན་མ་ཡིན། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་

དབང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་ཀྱང་ཡིན། ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡང་ཡིན། བསྟན་

110

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དོན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་
དོན་ཡིན་པ་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་དོན་གསུངས་པའི་བསྟན་དོན་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ཡུམ་
གྱི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་སྟེ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་མདོ་གཞན་གྱིས་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་དོན་བཀྲལ་བ་བཞིན་
དུ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་

ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་དོན་དུ་རྟོགས་ནུས་ཤིང་། འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་ན། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཙམ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་
དམ་དུ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་དེ། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་གཞན་

111

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དུ་དྲང་མི་དགོས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ནས་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་བར་པར་
ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་ལན་དུ་མར་ཡང་བསྟན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་བླང་དོར་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཀྱང་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དགེ་སྡིག་གི་རྒྱུ་འབྲས་དང་བླང་དོར་སོགས་མེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་གང་ཞིག །རྒྱུས་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དེ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་འཆིང་གྲོལ་སོགས་འཇོག་ནུས་པའི་གང་ཟག་གིས་ལན་འདེབས་ནུས་ཀྱི། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་རྒྱུ་འབྲས་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་རྒྱུ་འབྲས་དེ་འཁྲུལ་ངོ་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅེས་འདོད་པས་ནི་སྔར་གྱི་གནོད་བྱེད་ལ་ལན་མི་ཐེབས་པས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ན་ལེགས་སོ། །

གསུམ་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་

112

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དུས་དང་པོར་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ། བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞི་ལ་བརྩམས་
ནས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་
པའི་མདོ་དང་དུས་བར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་

དུ། བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལ་བརྩམས་ནས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། དུས་ཐ་མར་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་རྗེས་སུ་བཟུང་པའི་ཕྱིར་དུ། བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལ་
བརྩམས་ནས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་གསུམ་ནི། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་

དྲང་ངེས་ཞུས་པའི་ལེའུ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་ཆོས་རྣམས་
ཀྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཤཱན་ཏི་པའི་ལུགས་དགོད། དེ་དགག་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད། ལུང་དོན་བཤད་པ། མདོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ཅེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ནི་ལང་གཤེགས་ཞེས་སོགས་སོ། །དོན་ནི། རང་གི་བསྟན་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་། མདོ་རང་ཉིད་

113

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལས་ངེས་དོན་དུ་འགྲུབ་པ་དང་། མདོ་གཞན་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་མདོ་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལང་གཤེགས་དེ་རང་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་འགྲུབ་སྟེ། ལང་གཤེགས་
ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ཡང་རང་ཉིད་ལས་ངེས་དོན་དུ་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་

ཕྱེ་ནས་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་བརྒྱད་སྟོང་པ་མདོ་གཞན་ལས་དོན་ངེས་
པར་འགྲུབ་དགོས་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་
མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་ཞིང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་

བདེན་མེད་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉི་ཁྲི་དེ་མདོ་རང་ཉིད་དང་མདོ་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་
གཉིས་ཀ་ལས་དགོངས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཉི་ཁྲིའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་ལྟར་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། གྲུབ་ཆེན་ཤཱན་ཏི་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་
གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་ཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་དོན་

114

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཅིག་ཏུ་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱིས་

ལེའུ་གཉིས་ཀས་ཉི་ཁྲིའི་ངེས་པའི་དགོངས་དོན་བཤད་ནས། ཉི་ཁྲིའི་ལེའུ་སྔ་མ་རྣམས་དྲང་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་

དགོངས་འགྲེལ་སོགས་མདོ་གཞན་ལས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབས་ཤིང་། ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལིའུ་ལས་དེ་
ལྟར་མ་སྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་དོན་མི་གཅིག་ཅིང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་སྐུ་མཆེད་གཉིས་
ཀས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་བསྟན་ནས་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་
པས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་དུ་བཤད་དུ་མི་རུང་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་

བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་དུ་བཀྲལ་ཞིང་། དགོངས་འགྲེལ་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་མཚན་ཉིད་
གསུམ་བསྟན་པ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ལེའུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཞལ་གྱི་བཞེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཟུར་གཉིས་པ་ཤཱན་ཏི་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས། རྣམ་རིག་པ་དཔེར་བཀོད་པ་ནི། ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ལེའུ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པ་དང་། ལེའུ་དེས་ཉི་ཁྲི་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤེར་

115

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིན་གྱི་མདོ་དོན་བཀྲལ་བ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ཡུམ་གྱི་དགོངས་དོན་དུ་མི་འདོད་པར་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་ཡུམ་གྱི་དགོངས་དོན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པའོ། །ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །གཞན་ལས་ཁྱད་འཕགས་ལེགས་བཤད་འདི། །གཞན་ལ་ཕན་ཕྱིར་

མཛད་པ་ཡིན། །གཞན་དོན་བྱེད་ཕྱིར་ལམ་བཟང་འདི། །གཞན་ལས་ཁྱད་པར་
འཕགས་པའི་ལམ། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །སྔར་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་པོ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོང་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྐུར་འདེབས་རང་སྡེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་ནས་དེ་རྣམས་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་བྱ་སྟེ། ཕྱོགས་ཕྱི་མ་སྨྲ་བ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་འགོག་པར་བཞེད་ན། དེ་
རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདིར་མདོར་བསྡུས་ནས་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ཡང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་བའི་རང་སྡེ་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞན་སྡེ་ནི་རང་སྡེ་མ་ཡིན། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་
བདེན་གྲུབ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་རིག་མི་འདོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་བདེན་ཞེན་གྱི་དམ་

བཅའ་བའི་རང་སྡེ་དེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་རང་རིག་འདོད་ཅིང་

116

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྩ་བའི་
སྡེ་བཞི། ཡན་ལག་གི་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། ཕལ་”ཆེན1

་སྡེ་པ།
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་བ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་བ། མང་བཀུར་བའི་སྡེ་བ་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། མཁན་བརྒྱུད་དགྲ་བཅོམ་པ་འོད་བསྲུང་ཆེན་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ཕལ་ཆེན་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་རྣམས་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེ་བ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྡེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁན་

བརྒྱུད་དགྲ་བཅོམ་པ་སྒྲ་ཅན་ཟན་བཟང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་སྡེ་བ་གཞན་རྣམས་གང་ལས་བྱེས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དང་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བའི་
ཕྱིར། གཞི་ལྔ་ནི། གཟུགས་དང་། སེམས་དང་། སེམས་བྱུང་དང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞིའོ། །མཁན་བརྒྱུད་དགྲ་བཅོམ་པ་ཀ་ཏ་ཡ་
ན་ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ནི་གནས་བརྟན་འདུལ་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སྟོན་པའི་ལུང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མཁན་བརྒྱུད་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བར་འཁོར་
ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་མང་བསྐུར་བའི་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བ་འཁོར་དེ་སྐྱེ་བོ་མང་པོས་བསྐུར་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

ཡན་ལག་གི་སྡེ་བ་བཅྭོ་བརྒྱད་ནི། ཕལ་ཆེན་སྡེ་བ་ལ་ལྔ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་བ་ལ་བདུན། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་བ་ལ་གསུམ། མང་བསྐུར་པའི་སྡེ་བ་
1 མ་ཕྱི

༥༧བ་༤ན། ཆེར *ཆེན

117

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལ་གསུམ་མོ། །སྡེ་བ་བཅྭོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡང་། ལ་ལ་ནི་ཡུལ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་སློབ་དཔོན་དང་། གཞན་དག་ནི་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་སོ། །སྡེ་པ་བཅྭོ་
བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་བྱེད་ཅིང་རྩེ་ཞིང་རོལ་བར་བྱེད་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་ལས་བཤད་དོ། །ད་ལྟའི་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་
དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་དུལ་བ་ལྷས། ཤར་དང་ནུབ་དང་གངས་རི་དང་། །འཇིག་རྟེན་འདས་པར་སྨྲ་བ་དང་། །བཏགས་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །ལྔ་མཚན་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ། །གཞི་ཀུན་ཡོད་དང་འོད་བསྲུངས་སྡེ། །ས་བསྲུངས་སྡེ་དང་ཆོས་བསྲུངས་སྡེ། །མདོ་ཐོས་གོས་དམར་སློབ་མ་དང་། །ཕྱིས་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །ཐམས་
ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན། །རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གནས་འཇིག་བྱེད་གནས། །གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་གནས་བརྟན་པ། །ས་སྒྲོག་རི་དང་བསྲུངས་བ་པོ། །གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །མང་པོས་བསྐུར་བ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཡུལ་དོན་སློབ་དཔོན་བྱེ་བྲག་གིས། །ཐ་དད་སྡེ་བ་བཅྭོ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། རང་རིག་འདོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་བདེན་ཞེན་གྱིས་

དམ་བཅའ་པའི་རང་སྡེ་དེ། མདོ་སྡེ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་རང་རིག་མི་འདོད། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། བཅོམ་

118

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་བྱེད་པས་
ན་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དཔེའི་སྒོ་ནས་དོན་སྟོན་པའི་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས་བཤད། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྫས་ཡོད་དང་། སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་སྒོམ་སྤངས་ཡིན་པ་དང་། ཐོགས་པ་དང་དུས་གསུམ་རྫས་ཡོད་ཡིན་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་དང་། མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་འབྲས་དང་། ནམ་མཁའ་རྟག་དངོས་དང་། དགྲ་བཅོམ་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་གྱུར་སྲིད་པ་དང་། ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་བཤད་ཅིང་། ཉན་ཐོ་དགྲ་བཅོམ་ལ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ཡོད་པས། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་གྱིས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི།
”བཀའ1

་མ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་
ནི་སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །ཅེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། ལོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ཚིག་ཡིན་པ་སྟོན་པས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བཀའ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བཀའ་ཡིན་ཞིང་།
ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་གྱིས་བཀའ་བསྡུ་བྱས་པ་འདོད་དེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་
བ་ལ་གྲགས་པའི་གཞུང་ལས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཤཱ་རིའི་བུས། །གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མོ་འགའ་བུས། །ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་ཀ་ཏའི་བུས། རབ་ཏུ་བྱེད་

1 མ་ཕྱི། ༥༨བ༧ན། དཀའ * བཀའ

119

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པ་དབྱིག་”ཤེས1

་ཀྱིས། །རྣམ་ཤེས་ཚོགས་ནི་ལྷ་སྐྱིད་ཀྱིས། །འགྲོ་བའི་རྣམ་
གྲངས་”བསུས2

་པོ་ཆེ། །ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གང་པོས་བསྡུས། །ཞེས་འདོད་
པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་བའི་རང་སྡེ་རྣམས་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་དོན་ཡོད་
པར་འདོད། ཐལ་རང་གཉིས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ལས། ཚུར་མཐོང་གི་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་དེ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་རྩོད་གཞིར་གྱུར་
བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་བདེན་པས་དེ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཁས་ལེན། རྣམ་རྫུན་པས་དེ་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པར་ཁས་ལེན་ཏེ། རྣམ་བདེན་པས་དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཁས་ལེན་
ཀྱང་། གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན། རྣམ་རྫུན་པས་
དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་ལ་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བསླད་པ་ཞུགས་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་

ཚུར་མཐོང་གི་རང་རིག་མ་གཏོགས། དེའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཞུགས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་གང་ཟག་དེ་རྣལ་འབྱོར་ས་བཞིའི་ལམ་དང་། དངོས་ 1 མ་ཕྱི། ༥༩ན༢ན། ཤེས *བཤེས་ཡིན་སྙམ།
2 མ་ཕྱི། ༥༩ན༣ན། བསུས *གསུས་ཡིན་སྙམ།

120

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་སེམས་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པས་སེམས་ཙམ་པ་དང་། རྣམ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་ཞིབ་པར་ནི་ཚིགས་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །
མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཕྱི་མ་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞི་
ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གང་ཞེ་ན། དེ་བཤད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་
དགོད། ལུང་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཤེས་བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་དེར་འཇུག་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དེ་རབ་དབྱེ་བ་དང་། །བསླབ་པ་གསུམ་དང་དེ་འབྲས་སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཐེག་པ་མཆོག་གྱུར་ཁྱད་པར་འཕགས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས། ལམ་ " བགྲོད

1

་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུའི་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་
བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་ཉིད་ཅེས་པས་སྟོན། ཤེས་བྱའི་གནས་ལའང་ཀུན་གཞི་དང་། ཉོན་ཡིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་སྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་
ཞིང་། བག་ཆགས་བསྒོ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བརྟན་པའི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་དེ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞི་དེ་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་ 1 མ་ཕྱི། ཀ༽ ༥༩བ༦ན། བསྒྲོད *བགྲོད

121

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པས་སྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡང་མ་ཡིན། དགེ་རྩ་ཆད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཁམས་གོང་ན་ཡོད་པས་མི་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། ཉོན་ཡིད་ནི་སྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ནི་རྒྱུན་བརྟན་
པ་མ་ཡིན། སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་། ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྣམ་

ཤེས་དང་། ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་སེམས་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་དགོས་པ་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་བག་ཆགས་བསགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དེའི་རྒྱལ་སྲས་ལས་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་སེམས་དེ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་ངར་སེམས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་དེ། ཉོན་ཡིད་དུ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་དོ། །མཚན་ཉིད་ཅེས་པས་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་པོ་བསྟན་ཅིང་དེ་ཡང་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་ས་བཞི་དང་། ས་བཞི་བ་ཉིད་ལ་ས་བཅུ་དང་།
ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དང་། བསླབ་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་

122

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། སྣང་མེད་
ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལང་གཤེགས་ལས།
སེམས་ཙམ་ལ་ནི་དམིགས་ནས་ནི། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་རྟོག་གོ །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ནི། སེམས་ཙམ་ལས་ཀྱང་འདའ་བར་བྱ། །སེམས་ཙམ་ལས་ནི་འདས་ནས་ནི། །སྣང་བ་མེད་ལས་འདའ་བར་བྱ། །སྣང་མེད་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །དེ་ཡིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་། །ཞེས་པས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཕྱི་མ་

གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དང་པོ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཐེག་བསྡུས། བསྒོམ་རིམ་ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག །འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་རྣམས་སུ་དངོས་སུ་
བསྟན་ཏོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞིའི་སྐྱེ་རིམ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱིས་དང་པོར་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཕུང་པོའི་ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་བསྒོམ་པར་བྱེད། དེ་ཉིད་དེར་
འཇུག་ཞེས་པས་ཤུགས་ལ་བསྟན། དེའི་རྗེས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཚེ་ཁམས་
གསུམ་པོ་འདི་སེམས་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཕྱི་དོན་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་
ལ་བྱས་པས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་སྣང་བ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཅུང་
ཟད་ཐོབ་པས་དྲོད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་སྣང་བ་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ནས་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའི་ཚེ་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཅུང་
ཟད་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་སྣང་བ་དང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་

123

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆེར་འཕེལ་བས་རྩེ་མོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལས་སྣང་བ་མཆེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དྲོད་རྩེའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ནི་སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པའི་
ཚེ་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་པ་ནུབ་ཅིང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་
དང་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་སྣང་བ་ཆེར་འཕེལ་བས་བཟོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དྲོད་རྩེ་
གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་དང་ཕྱི་

དོན་མེད་པའི་སྣང་བ་གསུམ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་ཡང་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་སྲིད་ལ། བཟོད་པ་ཐོབ་པས་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་འབྱུང་མི་སྲིད་དོ། །

དེ་ནས་གཟུང་བ་དོན་གཞན་མེད་ན་དེར་སྣང་གི་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་ཆོས་མཆོག་གི་ཚེ་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཕྱི་དོན་
གྱི་སྣང་བ་ནུབ་ཅིང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བར་སོང་ཞིང་མཐོང་ལམ་དེ་མ་ཐག་བསྐྱེད་པས་ཆོས་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛན་དེ་ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བཟོད་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་ནོ། །སྣང་པ་
མེད་ལས་འདའ་བར་བྱ་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་མེད་ཙམ་དང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཕྲ་མོ་ལས་ཀྱང་འདའ་དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་འཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་

124

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་ལམ་གྱི་སྣང་ངོར་དགག་བྱ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཡང་མེད། ཆོས་ཅན་ཤེས་
པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཡང་མེད་པར་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་
གཉིས་སྣང་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མ་ཆོད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉིད་ལ་སྣང་མེད་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་སྣང་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དེར་འཇུག་ཅེས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དྲོད་རྩེའི་སྐབས་སུ་ཀུན་བརྟགས་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་

བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། བཟོད་མཆོག་གི་ཚེ་གཞན་དབང་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེར་འཕེལ་ཞིང་ཤེས་པ་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་ལུང་གིས་སྟོན་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་དམིགས་ནས་ནི། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་རྟོག་གོ །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་ཅེས་པས། སེམས་
ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་སྟོན། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་
ནི། །སེམས་ཙམ་ལས་ཀྱང་འདའ་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་

དེ་སྟོན། སེམས་ཙམ་ལས་ནི་འདའ་བར་བྱ། །ཞེས་པས། ཆོས་མཆོག་གི་དུས་

125

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འདའ་དགོས་པར་བསྟན་
ཏོ། །སེམས་ཙམ་ལས་ནི་འདས་ནས་ནི། །ཞེས་པས་ནི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་མེད་པར་སྟོན། སྣང་བ་མེད་ལས་འདའ་བར་བྱ། །ཞེས་པས་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་བཟོད་མཆོག་གི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་ཡོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་དེའི་ངོར་མེད་ཙམ་དེ་ལས་འདས་ནས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དང་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྣང་བ་མེད་པ་ལ་གནས་ནས། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སྤོང་
པར་བྱེད་དོ། །འདིར་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དང་སྦྱར་བ་ནི། ཚུལ་དེ་ཙམ་ཞིག་སེམས་ཙམ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་

ས་བཞི་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་། རྒྱུའི་ས་དགུ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་གཉིས། དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་ས་བཅུ་དང་། ཕར་ཕྱིན་བཅུར་དབྱེ་བ་དང་། དེ་
ཉིད་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་འབྲས་སྤངས་པ་དང་ཞེས་སྟོན། དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚོགས་སྦྱོར་དང་ས་བཅུ་རིམ་
གྱིས་བསྒྲོད་ནས་ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
རྗེས་ཐོགས་དེ་ཐག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་

126

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

བློ༵་བཟ༵ང་དྲི་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་འོད་ཀྱིས། །ས་གསུམ་ཁྱབ་པའི་སྙན་
པའི་གྲགས་པ༵་ཡིས། །མུན་པའི་རིགས་ཅན་ལོག་སྨྲ་འབྱུང་པོའི་ ༵ བྱ། །སྨྲ་བའི་གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་མེད་པར་བྱས། །དམ་པའི་མགོན་དང་འཇ༵

མ་དབྱང༵ས་
ལྷག་པའི་ལྷ། །འབྲལ་མེད་སྤྱི་བོར་བསྟེན་པ་ཆོ༵ས་ཀྱི་རྗེ༵། །མཁྱེན་བརྩེའི་བ༵ཀྲ་
ཤི༵ས་དཔ༵ལ་འབྱོར་ལྡན་པ་ཡིན། །ཡོངས་ ༵ རྫོགས་བསྟན་པ་དུས་ཀྱི་མཐའ་

འདིར་བཟུང་། །ཡོན་ཏན་ཆ་ཤས་རྫོགས་པ་དམ་པའི་མགོན། །བདག་གིས་བཤད་པའི་འོད་དཀར་བརྒྱ་ཕྲག་གིས། །བློ༵་གྲོ༵ས་རི༵ན་ཆེ༵ན་ཆུ་ཤེལ་ལ་རེག་པས། །ཤཱཀྱ་སེ༵ང་གེ༵འི་བསྟན་པའི་དག་བྱེད་འཕེལ། །འདི་ལས་དཔ༵ལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །དལ་འབྱོ༵ར་འདི་ལ་ཐོབ་གྱུར་ནས། །ཕྲིན་ལས་ལྷུན་པོའི་ར ༵ ྩེར་སོན་ཏེ། །དོན་གྲུབ་མཛད་པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག ། ༵
འདིའི་དཔར་ཡིག་སེར་བྱེས་ཏྲེ་ཧོར་གྲྭ་ངག་དབང་བདེ་ལེགས་ནས་བྲིས་པའོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

127

༄༅། །དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་
རང་རྒྱུད་པའི་སྐོར་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །ན་མོ་མཉྫུ་གྷོ་ཥ་ཡ། བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་བརྒྱུད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་ཡང་དག་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ།
གཉིས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཕྱོགས་ལ། མདོ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་མདོ་ངོས་གཟུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ།
དང་པོ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དབུ་མ་པས་
དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས། དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ལྷ་གཉིས་ཀྱིས། དྲང་

ངེས་འབྱེད་པའི་མདོའི་ཁུངས་དངོས་སུ་སྨོས་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། མདོའི་དོན་བཤད་ཚུལ་ལས། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་

128

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དོན་གྱི་ཕྱེ་ཞིང་། ཚིག་གསལ་དང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་དབུ་མ་སྣང་བ་གསུམ་དུ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དྲངས་ནས། དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་གང་ཞིག །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། གྲུབ་ཆེན་ལེགས་ལྡན་དང་ཀཱ་མ་ལ་ཤི་ལ་གཉིས་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབུ་མ་བ་ལ་ཐལ་རང་
གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད། མདོ་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་ལས་ཇི་སྐད་ཅེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་ཚུལ། མདོ་གཞན་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པ། དང་པོ་ལ། བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ། བརྗོད་བྱ་དེ་ཇི་ལྟར་སྟོན་ཚུལ། གང་བསྟན་པས་བརྗོད་བྱ་དེ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཚུལ། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་སོ། །དོན་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དྲང་དོན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བར་པ་གཉིས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དོན་ནི། ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་དེ་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་དགོས་ཏེ། དེ་
མིང་མི་འདྲ་བའི་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་

129

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྟོགས་དཀའ་བའི་དོན་བདེན་གྲུབ་བཅད་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་དགོས་ཏེ། དེ་
བདེན་གྲུབ་བཀག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་ལས་བྱ་བྱེད། སོགས་
དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་པར་འགྲོ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དངོས་བསྟན་ནོ། །ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་པར་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མདོ་འདིའི་ཤུགས་བསྟན་ནོ། །དངོས་པོའི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་པར་འགྲོ་སྟེ། དེ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། གཉིས་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྟོང་
པ་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་ཆོས་གང་ཟག་དངོས་སུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ངེས་དོན་དང་ཆོས་གང་ཟག་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་དང་། དྲང་ངེས་
ཀྱི་མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ལ། དྲང་དོན་དུ་འཇོག་ཚུལ་དང་། ངེས་དོན་དུ་

130

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ལ་ཡང་དངོས་བསྟན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་། ཞེས་པའི་མདོ་དེ། དངོས་བསྟན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཕ་མ་བསད་བྱ་ཡིན་པ་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་ཅིང་། དངོས་ཟིན་
གྱི་དོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ལས་དང་སྲེད་པ་སྤང་བྱ་ཡིན་པ་མདོ་
དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕ་དེ་བུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། མ་དེ་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ལས་དེ་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་
སྐྱེ་བའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་དང་སྲེད་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཡང་སྲིད་
ཀྱི་ལས་ལ་ཕ་དང་སྲེད་པ་ལ་མ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་སྟོན། གཉིས་པ་ནི། དགེ་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ལས་གཞན་དགེ་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་བདེན་སྟོང་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དབུ་མ་སྣང་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། །དོན་ནི།
རང་གིས་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
དང་བཅས་ཤིང་། །དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་

131

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མདོ་དེ་དངོས་བསྟན་ཡང་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་རང་གི་དངོས་བསྟན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲང་དོན་གྱི་
མདོ་དང་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གང་རུང་ཡིན་ཞིང་། དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྟོན་པ་གང་རུང་གི་མདོ་ཚིག་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དེ་ལ་དངོས་བསྟན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མདོ་དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་སྣང་བའི་གཞུང་འདིས་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་འཇོག་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་འཇོག་བྱེད་ཤུགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །
གཉིས་པ་དྲང་ངེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་མཚན་གཞི་དང་། དྲང་ངེས་ཙམ་གྱི་མཚན་གཞི། དང་པོ་ལ། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་ན་ས་བོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་མདོ་དེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དངོས་ཟིན་ལས་གཞན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་བདེན་སྟོང་དེ་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དངོས་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་

132

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་སྟོང་ཡིན་པས་མདོ་དེའི་དངོས་བསྟན་ཡང་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས། དངོས་པོའི་སྐྱེ་བ་བདེན་མེད་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མདོ་དེའི་དངོས་ཟིན་ལས་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ། དྲང་ངེས་ཙམ་གྱི་མཚན་གཞི་ལ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་དྲང་ངེས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། དེའི་ཤེས་བྱེད། དང་པོ་ལ། རྗོད་བྱེད་ལ་དྲང་ངེས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། བརྗོད་བྱ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་ཕྱེ་བ། དང་པོ་ནི། འདིའི་དོན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་ཡོད་དེ། གསུང་རབ་འདིའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་གསུང་རབ་དེ་དྲང་དོན་དང་། དེ་མི་དགོས་པའི་གསུང་རབ་དེ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན་དུ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཡང་དྲང་ངེས་གཉིས་
ཡོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དྲང་དོན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་རྣམས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཙམ་གོམས་པ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་མི་ནུས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམ་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐར་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གོམས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐར་པ་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བརྗོད་བྱ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤེས་བྱེད། རྗོད་བྱེད་ལ་དྲང་

133

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ངེས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤེས་བྱེད། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་ནི། སའི་དངོས་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་ཡོད་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། ཤེས་བྱ་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཆོས་ལ་ཚིག་དོན་གཉིས། དོན་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྟོན་པ་བཞི་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་སྟོན་ཆོས་ལ་སྟོན། ཆོས་ལ་ཚིག་དོན་གཉིས་ལས་ཚིག་ལ་མི་སྟོན་དོན་ལ་སྟོན། དོན་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་ལས། དྲང་དོན་ལ་མི་སྟོན་ངེས་དོན་ལ་སྟོན། ངེས་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་སྟོན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དངོས་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོན་པ་བཞི་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། པོ་ཏོ་བའི་བེའུ་བུམ་གྱི་ཊིཀར་སྟོན་པ་བཞི་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་དང་ངེས་བ་དང་སྒོམ་པའི་ཚེ་བཞི་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་ནས་ལེགས་པར་བཤད་འདུག་གོ །གཉིས་པ་མདོའི་ཤེས་བྱེད་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། དོགས་གཅོད། དང་པོ་ནི། བློ་གྲོས་མི་ཟད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་མེད་སོགས་དོན་དམ་བདེན་པ་
ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་སོགས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དགག་བྱ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབུམ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་

134

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མདོ་དེ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་། འབུམ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་མེད་ཙམ་དེ་མདོ་དེའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ། འབུམ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་མདོ་དེ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཟིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབུམ་ལས། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐབས་འགའ་
ཞིག་ཏུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དེས་སྦྱོར་དགོས་ཀུན་ལ་དོན་གྱིས་སྦྱར་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་

མདོའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་
བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟེན་བྱུང་གི་དོན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཚུལ་དང་། དེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་བསྔགས་པའི་
ཚུལ། དང་པོ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་སྐྱེ་འགག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་སྐྱེ་འགག་སོགས་དོན་དམ་
དུ་ཡོད་པ་དང་། བར་པར་དེ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་
ལས་ཕྱི་མ་ངེས་དོན་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྐྱེ་འགག་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ལས། གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞེ་ན།

135

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལན་ལ། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དང་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་བསྟན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དང་། །དེ་ཉིད་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་

ཚུལ། དང་པོ་ལ། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་བའི་དོན་དུ་བསྟན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དང་། སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་བསྟན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཡུམ་གྱི་མདོའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ན་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་བཤད་དགོས་ན་ཡང་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་ལ་སྟོང་པས་ཁྱབ། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་མི་འགལ་ཚུལ། ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་དེ་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པ་
དང་། དགོངས་འགྲེལ་དང་དེ་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ། དགོངས་འགྲེལ་དྲང་དོན་དང་། གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་དྲང་ངེས་སོ་སོར་འགྱུར་ཚུལ། དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་ཞེས་པ་ནས། ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམ་
དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཀུན་བརྟགས་ལ་དགོངས་ཤིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པས་སྟོང་པ་དང་། བཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ་ཁོ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་བཤད་དགོས་པ་ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་

136

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་དེ། དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་འགལ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་རྒྱུ་ལ་རག་
ལས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་
པ་འགལ་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། རང་གི་མཚན་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་བཅིངས་གྲོལ་སོགས་མི་འཐད་མི་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་
རྣམ་བཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་དེ་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་
བཞིན་པའི་ངེས་དོན་དང་དགོངས་འགྲེལ་དང་། དེ་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་དུ་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྟན་

བཅོས་རྣམས་སུ་རྟེན་འབྱུང་ལ་བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱབ་པ་དང་། བདེན་སྟོང་གི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་དེ་འབུམ་ལས་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དགོངས་པར་བཀྲལ་ཞིང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་

137

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མཐོང་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བ་སྐྱེ་
བར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་བློ་མཆོག་དང་མི་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཙམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་སྟོན་པའི་བཞེད་པ་
མ་ཡིན་ཞིང་། བློ་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་དབུ་མ་བས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པར་རྟོགས་ནུས་བས་དེ་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་པས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མཐོང་བ་དེ་སྐུར་འདེབས་སྤོང་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སེམས་
ཙམ་པ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་དེ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་སྟོང་དུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་། དེ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་དང་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་གཞན་སྡེ་ལ་བདག་དང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རེ་ཞིག་གང་ཟག་གི་བདག་བསྟན་པ་དོན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་བསྟན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལ། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེའི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྩ་ཤེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་

138

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པོ་བདེན་སྟོང་དུ་བསྟན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ན་རེ་དངོས་པོ་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་བདེན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེའི་ལན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོའི་འབྱུང་འཇིག་མེད་པར་ཐལ། དེ་བདེན་
སྟོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། སྡུག་བསྔལ་དེ་རང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་མི་
ལྟོས་པར་ཐལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན་
བདེན་བཞི་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་སྡུག་ཀུན་ཀྱང་མེད། ཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་འགོག་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདིའི་ཚུལ་
ཞིབ་པར་རྩ་ཤེས་ལས་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དེ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པའི་རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་བྱ་
བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་པ་དང་། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནས། དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་
ལས། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་གསུངས་པ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་བསྟན་དང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ཀ་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པའི་སྒྲ་ཇི་

139

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་དངོས་པོ་
བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ། རྩ་ཤེས་ཀྱིས་དྲང་

ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དང་། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སོགས་ལས་གསུངས་ཚུལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཚུལ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་པ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྩ་
ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། བར་པ་ངེས་དོན་དུ་འཆད་པར་བྱེད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། བར་པས་དེ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བསྟན་ཅིང་། རྩ་ཤེར་ཡང་ཆོས་དང་གང་ཟག་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག །བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དང་། དེ་དག་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། བདག་པོ་མེད་པ་ལ་བདག་པོ་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། བདག་པོ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩ་ཤེ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འགག་སོགས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་

140

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མཐའ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། དེ་དོམ་དམ་དུ་མེད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། མདོ་ལས་སྐྱེ་འགག་སོགས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་མེད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། གང་དྲང་དོན་ཡིན་ལ་གང་ངེས་དོན་ཡིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བའི་ཆེད་དང་། སྐྱེ་འགག་སོགས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་རྩ་ཤེ་བརྩམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་
ཀུན་ལས་བཏུས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་ཏེ། དེས་
འབུམ་དང་རྡོར་གཅོད་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཟབ་མོ་ངེས་དོན་བསྟན་པར་བཤད་ཅིང་། རིགས་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་མི་
དགོས་པར་སྒྲུབས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཞན་དུ་གསུངས་པ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་ཏེ། དེས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་སེམས་བདེན་གྲུབ་
གསུངས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་རྣམས་སྐྲག་པ་སྤང་དོན་
དུ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་དོན་ཡོད་ཅིང་སེམས་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

པ་ལ་དངོས་དང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་རྣམས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་ཐབས་མཁས་སུ་བསྟན་པ། དང་པོ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
རིན་ཆེན་འཕྲེང་བས་ཀྱང་ལས་འབྲས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་འཁོར་ལོ་

141

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་མཐའ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་བར་པ་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་ཏེ། སྡིག་སྤོང་དགེ་
བ་བསྒྲུབ་པའི་མངོན་མཐོ་ཐོབ་བྱེད་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་པོར་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅིང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མར་སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་ཅན་ལ་ཤེས་པ་དང་སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཆེས་དབང་རྣོན་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་
དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་གསུངས་ཤིང་། དང་པོ་གསུམ་པོ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པའི་དྲང་དོན་དང་། བཞི་བ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་སྟོན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པར་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྟོན་པའི་ལུང་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་རྣམས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་ཐབས་མཁས་སུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་
འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། དེ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་མ་བཀག་པར་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་གདུལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཐེག་ཆེན་ལ་བཀྲི་བའི་ཐབས་མཁས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་དང་ལང་

142

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

”གཤེགས1

་སོགས་སུ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པ་འདི།
གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི། སྟོན་པའི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པ་
བཞིན་དུ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་སོགས་སུ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་
གྲུབ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་དང་རང་རིག་བཤད་པ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་ཡིན་གྱི་ཐོགས་མེད་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་བདེན་སྟོང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་བསྔགས་ཚུལ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་
བདེན་སྟོང་དེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་པས་དེ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་
སྟོན་པ་ལ་བསྟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། བསྟོད་ཚིག་དངོས་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱུ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་དེ་ཕྱི་རོལ་པའི་སྨྲ་བ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་ཏེ། དེས་རྟེན་འབྱུང་གི་
རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་
དོན་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མ་རིག་པ་རྒུད་པ་
ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་། རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གོམས་པས་མ་རིག་པ་བཟློག་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐུན་མོང་དུ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། རྟེན་འབྱུང་
1 མ་ཕྱི། ༨བ༥ན། བཤེགས *གཤེགས

143

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པས་
དེ་ཉིད་གསུངས་པས། སྟོན་པ་དེ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་དང་། སྨྲ་བའི་དབང་པོ་དང་། མཚུངས་མེད་དང་། དཔེ་མེད་དུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་སྒོ་གསུམ་གུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདུད་པའི་ཕྱིར། སྨྲ་བ་རྣམས་
ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་པ་ཟླ་བས་གཞན་སྡེའི་སྨྲ་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་བསྟན་ལ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ལས་སྨྲ་བ་ཁྱད་ཞུགས་པར་འཆད་ལ།
དེའི་ལྟར་ན་སྟོན་པས་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བཞིན་པའི་ངང་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པས་བྱང་སེམས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་འཆད་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་སྨྲ་བ་བྱང་སེམས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པནི། དང་པོས་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཚིག་
བཅད་དང་པོས་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། གཉིས་པས་གཏན་ཚིགས་དང་། གསུམ་པས་ཁྱབ་སྒྲུབ་དང་། བཞི་པས་ཆོས་ཅན་དང་། སྒྲུབ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་

ནོ། །སྦྱོར་བ་དགོད་ཚུལ་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་འགག་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་སྟོང་
དང་། རྟེན་འབྱུང་དང་། གཞི་དབུ་མ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་
འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དེ་ལ་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བཏགས་ནས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་པའི་དབུས་ཀྱི་འགྲོ་ས་གང་ཞིག །དབུ་མ་

144

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་དབུས་དང་། ལམ་དེ་འགྲོ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་མེད་མཐའ་དང་བྲལ། བདེན་སྟོང་དེ་ཡོད་མཐའ་དང་བྲལ་ཞིང་རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དེ་ལ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཞེས་བྱའོ། །དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཡོད་མཐའ་དང་། དེར་འཛིན་པ་ཡོད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ཅིང་། དང་པོ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་དེ་མེད་མཐའ་དང་། དེར་འཛིན་པ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ལ་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྩ་ཤེས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་དེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་པར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་ཚུལ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་བདེན་
སྟོང་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་བསྒྲུབ། དོན་དམ་བདེན་པ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་
དུ་འདོད་པར་དབུ་སེམས་མཚུངས་པ། དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་གསོ་མི་རུང་དང་སྨད་པའི་གནས་སུ་བསྟན། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ། ཆོས་ཅན་བདེན་པར་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་ཡིན་པ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པ། བསླུ་མི་བསླུ་ལ་བདེན་རྫུན་དུ་བཤད་པས་ལུང་དང་མི་འགལ་བ། རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤོང་པ་འདོད་པས་ཆོས་
རྣམས་ཆུ་ཟླ་ལྟར་འདོད་དགོས་པ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ལྟ་བ་
ཆད་སྟོང་དུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་སྟོང་པ་མཐར་
ཐུག་ཏུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀས་རྟག་ཆད་གྱི་ལྟ་བ་སྤོང་མི་ནུས་པ། རང་སྡེས་རྟེན་

145

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

འབྱུང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་སྨད་པའི་གནས་སུ་བསྟན། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་དཀའ་བས་སྟོན་པས་རེ་ཞིག་མ་གསུངས་པ་ལ་དེ་རྟོགས་པ་ལ་འབད་དགོས་པར་བསྟན། སློབ་དཔོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཞན་རྣམས་སུ་བཤད་པའི་
རིགས་པ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་རྟོགས་དོན་དུ་ཡིན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཅེས་པ་ནས། གཞན་དུ་ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དེ་བསྟན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་
གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་
ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱ་བདེན་གཉིས་ལ་བརྩམས་པ་ཡིན་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཤེས་པ་ལ་
རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣ་ཚོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་ཆོས་རྣམས་བདེན་སྟོང་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་
བདེན་པ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་སེམས་གཉིས་དོན་དམ་བདེན་པའི་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཏུ་གཉིས་ཀས་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་རང་གི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕྱི་དོན་དང་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག །དབུ་མ་པས་རང་གི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་

146

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྟེང་དུ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་བདེན་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་དེ་གསོ་མི་རུང་གི་ལྟ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། དེ་ལྟར་ལྟ་བ་སྨད་པའི་གནས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་ཅན་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟེན་བརྟེན་པའི་ཆ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་དོན་དམ་
དུ་མེད་མཉམ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་སྣང་ངོར་ཡོད་མཉམ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྣང་ངོར་མེད་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་རང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་
ཅན་བདེན་པར་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་དགོས་ཏེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གནས་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན། ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་

པར་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། འདུས་བྱས་བདེན་པར་མེད་ན་འདུས་མ་བྱས་བདེན་པར་མེད་དགོས་པ་དང་། མདོ་ལས་གཟུགས་བདེན་མེད་ཡིན་ན་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་བདེན་མེད་ཡིན་དགོས་

147

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་
དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་སྟོང་དུ་མཚུངས་ན། མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུ་ཞེས་ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་ཡིན་པ་དང་། མདོ་དང་རྩ་ཤེས་ལས། འདུ་བྱེད་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདུ་བྱེད་དེ་བྱིས་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་བསླུ་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་མི་བསླུ་བས། མདོ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱང་འདས་ལ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟག་
ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤོང་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ཆུ་ཟླ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རྟེན་འབྱུང་དུ་མི་འདོད་ཅིང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་གཞན་སྡེ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བ་བཞིན་
དུ། ཆོས་དང་གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་རང་སྡེ་ཡང་དེར་ལྷུང་བ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པས་ཆད་ལྟ་སྤོང་ནུས། དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པས་རྟག་ལྟ་སྤོང་ནུས་པར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། དེས་ན་ཕྱི་ནང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་འཛིན་པ་ཆད་སྟོང་དུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་

148

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀས་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤོང་མི་ནུས་
ཏེ། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དེ་རྟག་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་གཟུགས་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་ན་གཟུགས་མེད་དགོས་ཤིང་། གཟུགས་མེད་
པར་འཛིན་པ་ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དགུ་བ་ནི། དངོས་པོ་རྟག་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་
པོར་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་རང་སྡེ་དེ་མཁས་པས་”བཞད་1

གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་གྱི།

གཞན་སྡེས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི་དེ་ཙམ་དུ་ངོ་མཚར་རྒྱུ་མེད་དེ། མདོ་ལས། རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་བར་བཤད། །ཅེས་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་བདེན་སྟོང་གི་དོན་དུ་བཤད་ཅིང་། གཞན་སྡེའི་སྟོན་པས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཟབ་ཞི་སྤྲོས་བྲལ་
འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། བདུད་རྩི་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་ཁོ་བོས་རྙེད། །སུ་ལ་
བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་ནུས་པས། །མི་སྨྲ་ནགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་གནས་པར་བྱ། ཞེས་
སྟོན་པས་སངས་རྒྱས་ནས་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཆོས་རྣམས་ཐ་
སྙད་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྒྱས་པར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་དེ་བློ་ཞན་པ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རང་གཞན་གྱི་

1 མ་ཕྱི། ༡༡བ༣ན། གཞད *བཞད

149

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྡེ་པས་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད་པར་སྤོང་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མེད་པར་བཟུང་ནས་ཆོས་རྣམས་མེད་པར་འཛིན་པས་ནི། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བར་བྱེད། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པས་ནི་འཁོར་བར་ལྟུང་བར་བྱེད་པར་ཚིག་གསལ་དང་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་
གྱིས་སྟོང་པ་དང་། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པ་ནི་དེ་ཙམ་དུ་མི་དཀའ་འོ། །
བཅུ་གཅིག་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐར་
པ་དོན་གཉེར་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་དེ་ལ་ལོག་པར་བཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སློབ་
དཔོན་གྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཟབ་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར།

བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་མ་གྲུབ་པ། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྙོམས།
གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་
རྩ་ཤེས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ནི། རྟེན་བྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དང་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་མན་ངག་ཡིན་ནོ། །ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

150

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཉིས་པ་དེའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་
ནི། འཕགས་པ་ལྷ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
དེས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པར། སློབ་དཔོན་གྱི་སྲོལ་རྒྱས་པར་བཀྲལ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཟླ་བ་གྲགས་པ། ཞི་བ་འཚོ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་དང་འདྲ་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་ཁུངས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
འདི་ལ་གཉིས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་འཕགས་པའི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་འཕགས་པའི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་དང་། ཞི་
འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་དམ་པར་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞུང་དང་འགྲེལ་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་འཆད་ཚུལ། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་དབུ་མའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རྩ་ཤེས་ལ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་སོགས་འགྲེལ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་ནས། ལེགས་ལྡན་ནི་དེ་བ་ཤར་མའི་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་གྱི། ག་ལས་འཇིགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མ་

151

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡིན་ཞིང་། དེ་རང་འགྲེལ་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་འཕགས་པ་ལྷའི་ལུང་དྲངས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་འགྲེལ་པར་ག་ལས་འཇིགས་མེད་དེའི་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་།

ག་ལས་འཇིགས་མེད་དུ་རབ་བྱེད་དྲུག་པའི་འགྲེལ་པར། གལ་ཏེ་ཆགས་པའི་སྔ་རོལ་ན། །ཆགས་མེད་འདོད་ཆགས་ཡོད་ན་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་དྲུག་རྩ་ཚིག་ཏུ་བཀོད་ནས། དེ་ལ་འབྲུ་མཛད་ཅིང་། དེ་རྩ་བར་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཡོད་ན། ཆགས་པ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ནི། །ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རིམ་འདི་མཚུངས། །ཞེས་སྨོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་ཤེ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བརྒྱ་
བཞི་བཅུ་རྩ་དགུར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་འཆད་ཚུལ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་

འཆད་ཚུལ་ལས་བདག་མེད་གཉིས་ཇི་ལྟར་འཆད་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལེགས་
ལྡན་གྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་བདག་མེད་གཉིས་
འཆད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བསྟན་ན་གསལ་བར་ཤེས་པས། ཐོག་མར་མཚན་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྣམ་རིག་པས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་འགག །རང་ལུགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་བཤད། དང་པོ་ལ། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དགག །བཏགས་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་

152

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དགག །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད། ལུང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ལ། གཞན་དབང་ལ་
སྐུར་འདེབས་སུ་བསྟན་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་

ཡོད་པ་དང་། བསྡུ་བ་ལས་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ལྔར་མེད་ཚུལ་བཤད། དབུས་མཐའ་ལས་མིང་ཀུན་བརྟགས་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་དབང་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་བཤད། དེས་ན་ཆོས་ལྔར་མ་གཏོགས་པས་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་དགོས་ན་ཡང་དེར་མེད་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་དང་གྲངས་མང་ཉུང་

ཁྱད་པར་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ལས་ལེགས་ལྡན་གྱི་བཞེད་པ་རྟོགས་ནུས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་ཚུལ་དང་། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་འཆད་འགྱུར་

དུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཀུན་བརྟགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྣམ་རིག་པས་
ནི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་འཆད་དོ། །འོ་ན་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་ལ་བྱེད་དམ།

153

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དེས་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲ་རྟོག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་རྟོག་ཕུང་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཕུང་པོ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

ན་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་དབང་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྟོན་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་དེ། དེ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་

གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འདི་དག་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་
གྱིས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་དེ། དེས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་འཆད་ཅིང་། གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་འཆད་པ་གང་ཞིག །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་མཚན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི། ཤེས་

154

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རབ་སྒྲོན་མ་ལས། ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ལྔར་མེད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འདོད་པ་ཕྱོགས་སྔར་བཞག་པའི་ཁས་ལེན་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། ཀུན་བརྟགས་དེ་མིང་དང་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་དང་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མིང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་བྱེད་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་

བརྟགས་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། དབུས་མཐའ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བསྡུ་བ་ལས་
མིང་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་དབང་དུ་བཤད་པ་དང་། དབུས་མཐའ་ལས། མིང་ཀུན་བརྟགས་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་དབང་དུ་བཤད་པ་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དབུས་མཐའ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མིང་གིས་བཏགས་པའི་དོན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་དབང་ཡིན་པ་ལ་རིམ་
བཞིན་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། དེས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་ལྔར་མ་གཏོགས་
ན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། ཆོས་ལྔར་མེད་པ་དེ་མཚན་ཉིད་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐལ་
རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱའི་གྲངས་དང་

155

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བློ་ཞན་པས་རྟོགས་དཀའ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་
ལས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སོགས་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ལེགས་ལྡན་གྱིས་དཔོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ཤིང་། དངོས་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་
གྱི་ནང་ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ཀྱི། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་བཤད་ལ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་
གཞི་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་དང་
ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་རྟོགས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་
མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡིན། ཆོས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

བཅུ་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དང་།

156

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཆོས་བློ་གནོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བའི་དགག་བྱ་དང་། ཆོས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བའི་དགག་བྱར་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བཏགས་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ།

བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ལ། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་
དང་། དཔེ་དོན་གཉིས་ཡོད་མཚུངས་སུ་བསྟན། མེད་མཚུངས་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་བརྟགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྣམ་རིག་པ་
ན་རེ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་བྱེད་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་ལ་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་
གཟུགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོར་བཏགས་པ་དང་། འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་དེ། ཐག་ཁྲ་ལ་སྤྲུལ་ལོ་སྙམ་དུ་བཟུང་པའི་དོན་མེད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐག་ཕྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཟུང་པའི་ཞེན་དོན་མེད་པ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་མེད་ཀྱང་། སྦྲུལ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་

157

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ལ་ཚོར་བར་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་མེད་ཀྱང་། གཟུགས་གཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དཔེ་དོན་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ན་གྲགས་པས་གནོད། དོན་དམ་དུ་མེད་ན་དབུ་མ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་པ། དང་པོ་ནི། ཅི་ཏེ་སྦྲུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འོན་ཏེ་སྦྲུལ་ལ་སྤྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་
དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་གཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྦྲུལ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་དང་། གཟུགས་ལ་གཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་དེ། དེ་གཉིས་ཡོད་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་སེལ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འོན་
ཏེ་དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དབུ་མ་པ་བཞིན་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། སྦྲུལ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་དང་། གཟུགས་ལ་གཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་ཞེན་དོན་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་མེད་པས་རྣམ་རིག་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ལོ། །རྟགས་
བསལ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་སོང་ཞིང་། གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་དཔེ་དངོས་སུ་བསྟན་

158

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ནས་དོན་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ། མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་དབུ་མ་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བསྟན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མིང་གི་བརྗོད་པ་ལྟར་མེད་ཚུལ་དབུ་མ་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་དོགས་གཅོད། དང་པོ་ནི། དེས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་

མདོ་དོན་སྟོན་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས། གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་དབུ་མའི་རིགས་པ་འདོད་རིགས་ཏེ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ངོ་བོར་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེ། ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འདིར་དབུ་མའི་རིགས་པ་གང་། དེ་རྩ་ཤེའི་གཞུང་འདིས་སྟོན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། སྤྱིར་རིགས་
པ་ལ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་བཞི་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། །ཡང་དག་ལྟ་བ་འབྲས་ལྡན་དང་། །ཚད་མས་རྣམ་འབྱེད་བསམ་མི་ཁྱབ། །རིགས་པ་བཞིར་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་རིགས་པ་གདགས་པ་གཞག་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ལྟོས་པའི་རིག་པ་དང་།

159

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་རིགས་པའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྐྱེན་དེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའོ། །འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གནས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་གནོད་ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ཡང་དག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར། ཞེས་པའམ། དེ་ལས་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་བསམ་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ཞིང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་དང་། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་མྱུག་
སྐྱེ་ཞིང་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་མི་སྐྱེ་པ་དང་། མེ་ལྕེ་གྱེན་དུ་འབར་པ་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་རྣམས་ལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་འབྲས་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་རྣམས་ལ། སོ་སྐྱེས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྙམ་དུ་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་བསམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅེས་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་

དག་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྟོབས་ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཐ་

160

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དད་ན་ཡང་དངོས་པོ་ཡི། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་བྱེད་པོར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
ཐ་དད་ཀྱང་གང་དངོས་ཆོས་ཀྱིས། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། ལས་འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་པའང་དགག་པ་མཛད། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འཆད་པའི་ཚེ། བསམ་མི་ཁྱབ་ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། རྐྱེན་ཉིད་འདི་བ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བ་འབྱུང་བ་མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུ་འབྲེལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དགོངས་པ་གཅིག་
གོ །ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །རིགས་པ་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་དབུ་སེམས་མི་འདྲ་ཡང་རིགས་པ་བཞི་ཙམ་ནི་གཉིས་ཀས་བཞེད་པས་འདིར་དབུ་མའི་ལུགས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

ཚིག་གསལ་ལས་གཞུང་འདི་འཆད་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། བདག་དང་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བདེན་མེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་
པ་ན། དོན་དམ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཆོས་གང་ཡང་མ་བསྟན་ཏེ། དོན་དམ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པ་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་དོན་
དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་མྱང་འདས་དང་། བདེན་སྟོང་དུ་ཡང་མཚུངས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ཚུལ་འདིས་ནི་དངོས་པོ་བདེན་སྟོང་དུ་བསྒྲུབ་

161

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་གསུམ་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །སྦྱོར་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་སྤྲོས་པ་ནི་སྟོང་
བ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞུང་འདིས་སྟོན་པས་དེའི་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་བདེན་འཛིན་དང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་འགོག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྣང་ངོར་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དང་། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་སྔར་བཞིན། སྦྱོར་ཚུལ་འདིས་ནི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་བསྟན་ཏོ། །
བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ཟད་པ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་སྔར་བཞིན། འདི་ནི་སྤྱིར་ཚུལ་གསུམ་པའོ། །ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་ཐད་
ཀྱི་ཚིག་གསལ་ལས་དབུ་མ་པ་ནི་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་ལ་ཞེས་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་

སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིས་ནི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་རིགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

162

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་དོགས་གཅོད་ནི། དེ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་བརྡ་ཡུལ་ཡིན་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན། དེ་ལྟོ་ལྡིར་བའི་གནས་ལུགས་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེའི་སྔར་ལྟོ་ལྡིར་བ་མེད་དགོས་ན་ཡང་དེའི་སྔར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་ལྐུགས་པ་དང་འོན་པས་ཀྱང་བུམ་པའི་དོན་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། བ་ལང་གིས་བརྡ་མི་ཤེས་ཀྱང་དྲི་དང་གཟུགས་

ལ་སོགས་པས་རང་གཞན་གྱི་བུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་བརྡའི་ཡུལ་
ཡིན་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ། དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ཀྱང་དེ་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིང་གི་བརྡས་བཞག་པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད། སྐྱེ་བ་ངོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད། དེ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་མདོ་དོན་བཤད། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་འགྱུར་པའི་དཔེ་བཤད། དང་པོ་ནི། དེས་ན་འདི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།

163

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་ནི། སྔོན་པོ་གཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས། དོན་དམ་པར་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་མདོ་དོན་ཡོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་གཟུགས་
སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་ལས་ཁྱད་དུ་ཞུགས་པའི་འཆད་ཚུལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་གཟུགས་
འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་པ་དེ། གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་བརྟགས་

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཟུགས་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་། གཟུགས་གཞན་དབང་ཡིན་ཀྱང་། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་

164

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དོམ་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་
རྟོགས་པའི་ཞེན་གཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོངས་གྲུབ་དང་དོན་དམ་ཡང་ཡིན། ཆོས་བདག་གིས་ངོ་བོར་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་འཆད་ཚུལ་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད་པ་ལ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མདོ་དོན་དུ་བསྟན། ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཞེད་པ་
དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མདོ་དོན་བཤད་ཚུལ་རྣམ་རིག་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། སྒྱུ་མ་དཔེར་བྱེད་ཚུལ་རྣམ་རིག་པ་དང་མི་མཐུན་པས་དངོས་པོ་བདེན་སྟོང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་འཆད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དོན་དམ་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་

165

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་བཞེད་དེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སེལ་ན་དབུ་མ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་

སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚེ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་རྣམ་རིག་པ་དང་ལེགས་ལྡན་མི་མཐུན་ཏེ། རྣམ་རིག་པས། གཞན་དབང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་དེ། གཞན་དབང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་མདོ་དོན་དུ་འཆད་ཀྱང་། དེ་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད། ལེགས་ལྡན་གྱིས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཞན་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

འཆད། དོན་ནི། གཞན་དབང་བདེན་སྟོང་ཡིན་ཏེ། སྒྱུ་མའི་རྡེ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་རྟ་གླང་དུ་མེད་པ་བཞིན་དུ། གཞན་དབང་བདེན་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡིན་བཤད་པ་ལ། ལེགས་
ལྡན་གྱི་བཞེད་པ་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དོན་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བཞེད་པ་དང་། ཞར་བྱུང་ཀུན་གཞི་སོགས་མི་བཞེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་གང་

166

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ཡོད་མེད་གསལ་བར་མ་ཕྱེ་
ཡང་། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཕྱི་དོན་བཞེད་དེ། སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་
ལ་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་གཟུང་དོན་དུ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་བྱེད་མེད་པར་བསྟན། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། ཕྱི་དོན་མེད་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་
ཚུལ། དང་པོལ། ས་བཅུ་བའི་ལུང་གིས་མི་གནོད། ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་

གིས་མི་གནོད། དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་
དོན་ཡོད་པ་ལ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཞེས་པའི་ལུང་གིས་མི་གནོད་དེ། །ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་བདག་རྟག་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། སེམས་ཙམ་ཞིག་འཇིག་
རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་བོར་བསྟན་གྱི། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེའི་
རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ། འདི་དག་ནི་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལང་གཤེགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་རོལ་སྣང་
བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་མི་གནོད་དེ།
ལུང་དེས་ཕྱི་དོན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། སེམས་དེ་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་

167

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱིས། ལུང་དེས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་། ཕྱི་དོན་མེད་པ་མདོ་གང་གི་ཀྱང་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་པ་ལེགས་ལྡན་
གྱིས་བཞེད་མི་བཞེད་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ས་བཅུ་པ་དང་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ནི། ཕྱི་དོན་མེད་པར་མ་སྟན་པར་ལེགས་ལྡན་བཞེད་ཅིང་། ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པའི་ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་དོན་ཡོད་དེ།
རྡུལ་དུ་མ་བསགས་པའི་སྟེང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བ་དང་། འདུས་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་དུ་མ་
འདུས་པ་ལ་ཡང་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྡུལ་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་འདུས་
པའི་དམག་དང་ནགས་ཚལ་ནི་རྫས་སུ་མེད་ཅིང་། རྟེན་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་རྡུལ་རིགས་མཐུན་དུ་མ་འདུས་པ་དེ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་བུམ་
གྱི་སྟེང་གི་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པ་དེ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཟླ་བ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཟླ་བ་གཉིས་
སྣང་གི་དབང་ཤེས་དེ་རང་གི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་རང་རྒྱུར་གྱུར་བའི་ཟླ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

མདོ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བཤད་པ་མི་འཐལ་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཕྱི་དོན་

168

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ཀུན་གཞི་སོགས་མི་བཞེད་པ་ལ། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པ་དང་། ཉོན་ཡིད་མི་བཞེད་པ་དང་། རང་རིགས་མི་བཞེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀུན་གཞིའི་
རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་དེ། དེས་ཕྱི་དོན་བཞེད་པ་གང་ཞིག །ཀུན་གཞི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་པའི་དགོས་པ་དེ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་རང་འབྲས་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་ཤེས་
པ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དབུ་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཉོན་ཡིད་མི་བཞེད་དེ། དེས་ཀུན་
གཞི་མི་བཞེད་པ་གང་ཞིག །ཀུན་གཞི་འདོད་ན། དེ་བདག་ཏུ་འདོད་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀུན་གཞི་བདག་ཏུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་ཡིན་ན་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་ངར་སེམས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་ཡིན་དགོས་པར་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་

གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་དེས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་དངོས་སུ་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་འདོགས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་

169

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རིགས་བཞེད་པའི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྟེང་ན།
སྔོན་པོར་སྣང་བའི་གསལ་རིག་དང་། སྔོན་པོར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དེ་ལ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། གཉིས་པ་དེ་ལ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་དང་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་འགོག་ཚུལ་ནི། སྔོ་
འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྟེང་གི་སྔོན་པོར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་དེ། སྔོ་
འཛིན་མངོན་སུམ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་
སྟེང་ན་སྔོན་པོར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྟེང་གི་གསལ་རིག་ཡིན་ན། སྔོན་པོར་སྣང་བའི་གསལ་རིག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་རིག་མི་བཞེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་སྣང་བ་འབྱུང་སྟེ། རང་སྣང་བ་དང་ཡུལ་དུ་སྣང་བའོ། །ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་
ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཡོངས་གྱུར་ནས་རང་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡུལ་དུ་སྣང་བར་གྱུར་པ་ཡི། །སེམས་ཉིད་དམིགས་པར་འདོད་ཞེ་ན། །ཡུལ་དུ་སྣང་ལས་གཞན་གྱུར་པའི། །སེམས་ཉིད་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད་བདག་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མཐོང་གི ། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དང་བྲལ་བའི་རང་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

170

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གང་གི་ཕྱིར་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་
གཉིས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དེ་སྒྲུབས་ཤིག །གལ་ཏེ་དེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་སྣང་བ་དང་། ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། གཞན་གྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་ནི་ནོར་བུ་ཤེལ་གོང་བཞིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་ཤེལ་གོང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དྭངས་བ་ཡིན་ལ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བསྒྱུར་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྔོན་པོར་སྣང་བར་
ཡང་མཚོན་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་རང་སྣང་བ་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་

ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ན་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་མི་འདྲ་བ་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་རྣམ་གཉིས་གཞན་སྣང་
ཕྱིར། ཤེལ་དང་འདྲ་བར་མི་འདོད་དོ། །གང་ཕྱིར་ཤེལ་གྱི་སྐད་ཅིག་ཉིད། །ཉེ་བར་བསྒྱུར་བ་བཞིན་མ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས། ལུང་དོན་ནི་གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཡང་། ཆོས་དང་
གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་ཀུན་གཞི་
དང་རང་རིག་མེད་པ་ལེགས་ལྡན་བཞིན་བཞེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་
ཕྲན་དང་། རང་རིག་ལ་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་ནི། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་དང་གཉིས་པོ་མེད་པའི་དངོས་

171

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པོའི་ངོ་བོ་མི་སྣང་ངོ་། མི་སྣང་བ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་མེད་དོ་ཞེས་པ་གསལ་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་མྱོང་ཙམ་ཁོ་རང་གི་རིག་བྱ་དང་ཁོ་རང་དེའི་རིག་བྱེད་དུ་འཇོག་པ་ལ་དེ་ལ་ཇི་ཙམ་གཏད་ཀྱང་རྟོག་པ་ལ་ཡང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་མི་སྣང་བ་དེ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་
ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཇོག་ན།

བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་རང་རིག་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རྡུལ་ཆ་མེད་གཉིས་ཡོད་ན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚུངས་བར་བཞེད་དེ། རྡུལ་ཆ་མེད་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གནོན་པ་ནི་དགོས་ལ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་བཅས་མ་ཡིན་པ་འཆར་བ་
མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ན་
གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་གོ །དེས་ན་དེ་གཉིས་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་སྟེ། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་ངེས་པར་མ་ཟིན་སྙམ་ན། དེས་ནི་ཅི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་མེད་དོ། །སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡིད་ཆེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གནའ་ཆུ་བཏུང་

དགོས་སོ། །ཞེས་སྣང་བ་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་གནའ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་འཇུག་ཊིག་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་

172

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ། བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ངོས་གཟུང་།
རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གྲུབ་འགོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དབོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དགག་རྟགས་དང་།

སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་འགལ་དམིགས་དང་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སློབ་དཔོན་འདིས་ནི་གཙོ་བོར་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་དང་། དབུ་མ་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དུ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཆེས་མང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྟགས་འགོད། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དཔེ་བཤད། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། གཅིག་དུ་བྲལ་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་ཞིང་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ་གཙོ་
བོར་སྟོན་པས་དེ་ཉིད་སློབ་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་གཏན་ཚིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མིག་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་གཟུགས་
ལ་མི་ལྟ་སྟེ། དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣ་བའི་དབང་པོ་བཞིན། སའི་ཁམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྲ་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཆུ་བཞིན་ཞེས་པའི་སྦྱོར་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དཔེའི་སྟེང་དུ་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དབང་པོ་ཡིན་
ན་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་

173

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལྟ་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུགས་ལ་ལྟ་དགོས། དེ་ལྟར་ན་རྣ་བའི་དབང་པོས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་ལྟ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་སྲ་བ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྲ་བ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྲ་བ་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་ཆུ་ཡང་སྲ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་
ན། མིག་དང་རྣ་བ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་ལྟ་མི་ལྟ་མཚུངས་པར་ཐལ། རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་

སོང་། འདི་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྙོམས་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་པར་
གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཟུགས་ལ་ལྟ་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྲ་བ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྲ་བ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས། དེ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མིག་གིས་གཟུགས་ལྟ་བ་དང་། རྣ་བས་གཟུགས་མི་ལྟ་བར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་མེད། ས་སྲ་བ་
དང་ཆུ་སྲ་བ་མ་ཡིན་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། མིག་རྣ་གཉིས་
དང་ས་ཆུ་གཉིས་རང་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། བཞི་པ་ནི། དཔེར་ན་
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དཔེར་ན་དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་བྱ་ཐམས་

174

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཅད་ལ་ལྟོས་པ་འམ་མེ་ལ་ལྟོས་མེད་གང་རུང་དུ་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། ལྔ་པ་ནི།
དེས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་ཆོས་ཅན། དོན་
དམ་དུ་མེད་དེ། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

སྟེ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་རང་གི་ཆ་ཤས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གང་ལ་ཡང་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཡན་གར་དུ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་རྟག་རྫས་སུ་མེད་དེ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་
དུ་ཡོད་ན་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། འདུས་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞི་གཅིག་ལ་
མཚོན་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་གང་ལ་ཡང་ལྟོས་མེད་ཀྱིས་ཡན་

གར་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཆེན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་གཅིག་དུ་
བྲལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་ཅིང་།
རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་བའི་མགོ་སྙོམ་ལས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་གཙོ་བོར་འགོག་པས་ཚུལ་དེ་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསླབས་པས་རིགས་པ་ལ་བློ་རྒྱས་པའི་ཕུལ་ཆེན་པོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

175

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་ཚུལ་ལ། དོན་དམ་པར་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡིན་བཤད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ། མདོ་སྡེ་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་བཤད་པ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་འགོག་པའི་
རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་འཆད་ཚུལ་ལེགས་ལྡན་བཞིན་བཞེད་པས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པར་བསྟན། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་སྡེ་བདུན་དང་མཐུན་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དགོངས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གྲུབ་
ཆེན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བཞེད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་མི་འཆད་ཅིང་། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་འཆད་པའི་ཕྱིར་དང་།

གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། ཞི་འཚོ་ཡབ་
སྲས་ཀྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་

176

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ། སྡེ་བདུན་དང་མཐུན་མོང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དངོས་དོན་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པར་བསྟན། ཞར་བྱུང་རང་རིག་བཞེད་ཅིང་ཀུན་གཞི་སོགས་མི་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་འདིའི་སྔོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་བྱུང་ཚུལ། སློབ་དཔོན་དེས་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ཚུལ། དང་པོ་ལ། ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་གཉིས་སྟོན་པའི་རིམ་པ་འགོག་ཚུལ། བདེན་མེད་གཉིས་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་འགོག་ཚུལ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད། ལུང་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འཆད་

ཚུལ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ། དང་པོ་ནི། འགྲེལ་བཤད་ལས། རྣལ་འབྱོར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དང་པོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟོགས་
ཕྱིར་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་སྟོན། ཕྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་
རྟོགས་ཕྱིར་དུ་ཤེས་པ་བདེན་མེད་སྟོན་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་སྔར་བཞགས་ནས། འདམ་རྫབ་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་
འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་ཕྱིར་དུ། ཤེས་པ་བདེན་མེད་སྟོན་པར་མི་བཞེད་དེ། དེས་
ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དམ་བཅའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་

177

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

འདུལ་བྱ་ལ། དང་པོར་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་བསྟན་ནས་ཕྱིས་

ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་འདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ལ་དང་པོར་རྣམ་ཤེས་བདེན་པར་འཛིན་དུ་
བཅུག་ནས་ཕྱིས་དེ་བདེན་པ་འགོག་པ་ལས། དང་པོ་ནས་རྣམ་ཤེས་བདེན་
མེད་དུ་སྟོན་པ་ལེགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་པའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་དེ་ལ་
ཕྱི་དོན་བདེན་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་དང་། ཤེས་པ་བདེན་མེད་
གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་གྱི་ཅིག་ཅར་དུ་མི་བསྒོམ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་སྔ་ནས་
ཅིག་ཅར་དུ་བསྒོམ་པ་ལ་སེར་སྣ་བྱ་མི་དགོས་ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཚིག་འདིས་འགོག་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་ལུང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་དང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འཆད་

ཚུལ་འགོག་པའོ། །

རང་ལུགས་ནི་སྔ་མ་དང་འདྲ་བར་སེམས་སོ་ཞེས་པས་སྟོན་ལ། དོན་ནི། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག །ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་དང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་བསྒོམ་དགོས་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་བསྒོམ་པ་ལ་སེར་སྣ་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དེས་ན་

178

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འདི་འདྲ་བའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་སྔོན་
དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཅུང་ཟད་བྱུང་སྟེ། ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་
མེད་ཅིང་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བར་བཞག་ནས། དེ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེར་བཀག་པ་གང་ཞིག །ཞི་བ་འཚོ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ལེགས་ལྡན་
གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་འདིས་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེད་ཚུལ་ལ། མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་ཚུལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
འཆད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱི་དོན་མེད་པ་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་ཚུལ། ཚུལ་གཉིས་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་ལ། ཕྱི་དོན་མེད་པ་འཆད་ཚུལ་དང་། མདོ་གང་ལ་བརྟེན་པ། དང་པོ་ནི། གཞུང་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་ནས་རང་གི་བཞེད་པ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་། རྒྱུ་འབྲས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་རྣམ་
རིག་གི་ཚུལ་དང་། ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་དབུ་མའི་ཚུལ་གྱི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སེམས་སེམས་
བྱུང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནམ། ཕྱི་དོན་ཡིན་ཞེས་པའི་དྲི་བ་བཀོད་ནས། ལེགས་ལྡན་གྱིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་བཞེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ས་བཅུ་པ་ལས། སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་པར་བདག་རྟག་པ་

179

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དབུ་མ་སྙིང་པོའི་ལུང་དྲངས་ནས་
ཞི་འཚོ་རང་ལུགས་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བཤད་པ་དང་། འོག་ནས་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་འཆད་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི། དབུ་མ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བཤད་པ་ཞི་བ་འཚོའི་རང་བཟོ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། ཕྱི་དོན་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དང་། ལང་
གཤེགས་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་
པར་གསུངས་པ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཚུལ་གཉིས་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ལ། ཚུལ་གཉིས་རིམ་གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་དང་། དེ་མདོ་
ལས་བཤད་ཚུལ་དང་། དེ་རྟོགས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་

དང་པོར་རྣམ་རིག་གི་ཚུལ་རྟོགས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དབུ་མའི་ཚུལ་རིམ་གྱིས་

རྟོགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དེས་དང་པོར་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཙམ་
གྱི་བདག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་རྟོགས་ནུས་ཤིང་། དེ་ནས་
ཤེས་རབ་དང་བརྩོན་འགྲུས་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གིས་བདེན་པའི་

180

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས། ཤེས་པ་
བདེན་མེད་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡང་ལང་གཤེགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་གི་ཚུལ་དང་། ཤེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་དབུ་མའི་ཚུལ་འདི་གཉིས་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་དོན་
གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་ཚུལ་ནི་ཚིག་བཅད་སྔ་མས་
སྟོན། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དབུ་མ་པའི་ཚུལ་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་དོན་ཡིན་པ་ཚིགས་བཅད་ཕྱི་མས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཐ་སྙད་
དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གྲོགས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དྲངས་པའི་ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྤྱོད་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་བདག་མེད་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་དང་ཆོས་རྣམས་དོན་
དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་གོམས་པར་བྱས་པ་
ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདི་རིགས་པའི་སྲབ་སྐྱོགས་འཇུག་བྱེད་པ་ཞེས་པས་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་བསྟན་ཏོ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཤིང་རྟ་ཞོན་ནས་ལམ་སྲོལ་བཏོད་པར་བྱེད་བཞིན་དུ་འདིར་

181

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དེས་ཆོས་རྣམས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་

བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ལ་བཤད་བྱའི་
གཞུང་དགོད་པ་དང་། གཞུང་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད། ཚིགས་བཅད་དང་པོ་མདོ་ཚིག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དུ་འདོད་པ་དགག །སློབ་དཔོན་འདི་རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ནི། ཚིགས་
བཅད་དང་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་དོན་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་ཅིང་སྐྱེ་
འགག་དེ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱ་སྟེ། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གཉིས་ཤེས་བའི་བདག་ཉིད་དང་ཕྱི་དོན་གང་ཡིན་ཀྱང་སླའི་དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འགྲེལ་བཤད་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དོན་ནི།
འདི་ལ་སྐྱེ་བ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་དང་པོ་འདི་མདོ་ཚིག་

182

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡིན་ཏེ། དེ་ལང་གཤེགས་ལས་དྲངས་པར་འགྲེལ་བཤད་ལས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཤན་ཏི་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། གྲུབ་ཆེན་
ཤན་ཏི་བ་ནི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་འཚོས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་རྩོམ་པ་པོ་སོ་སོས་མཛད་པ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་དྲངས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། ལུགས་འདིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་གཉིས་སེམས་
ཙམ་པ་ལ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཡོད་པའི་རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་དང་མཐུན་པར་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་དངོས་པོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམ་བདེན་རྫུན་རྩོད་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཤག །ཆོས་མཆོག་སོགས་ལྟར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམ་བདེན་རྫུན་རྩོད་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམ་བདེན་པའི་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་འདོད། རྣམ་རྫུན་པས་དེ་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པར་འདོད་དེ། རྣམ་རྫུན་པ་དེས་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་
བ་ལ་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཞུགས་པར་འདོད་

183

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཚུར་མཐོང་གི་རང་རིག་མ་གཏོགས་ཚུར་མཐོང་གི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་བསླད་པ་ཞུགས་

པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། སྡེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་བཞེད་དོ། །
གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་རང་རིག་འདོད་ཅིང་ཀུན་གཞི་སོགས་མི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ལ། རང་རིག་བཞེད་པ་དང་། ཀུན་གཞི་སོགས་མི་བཞེད་པ་དང་། ཞར་ལ་རྣམ་རྫུན་པ་ལྟར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རང་རིག་བཞེད་
དེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྟེང་ན་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་གཟུང་
རྣམ་དང་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་འཛིན་རྣམ་གཉིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། ཤེལ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་དེ་རས་སྔོན་པོའི་སྟེང་དུ་བཞག་པའི་ཚེ་ཤེལ་དེའི་སྟེང་ན་སྔོན་པོས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཆ་དང་མ་བསྒྱུར་བའི་དྭངས་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཀུན་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་

ཤེས་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་གཞི་བཞེད་
པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་བཞེད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་
ཀྱིས་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་མི་བཞེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

184

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྟོན། དོན་ནི། གྲུབ་ཆེན་ལ་བ་པ་དེ། རྣམ་རྫུན་པ་ལྟར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་དེ་དང་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་གཉིས་ཀས་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་མེད་དང་། རྫུན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལ། ཞི་
འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་རྣམ་རིག་པ་དང་
མི་འདྲ་བ། ཚུལ་དེ་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ།
དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་ཚུལ་དང་། དེ་ཉིད་ཞི་བ་འཚོའི་ཡང་དགོངས་པར་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་ཡོངས་
རྫོགས་མ་ཡིན་པ། དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་མདོའི་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་དུ་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ་རྒྱས་བཤད་དང་།
དོན་བསྡུ། རྒྱས་བཤད་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤོང་། དང་པོ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་འཛུགས་སུ་བསྟན། ཡུམ་གྱི་མདོ་
ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ། དང་པོ་ནི། འོ་ན་ལུགས་འདིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རྣམ་རིག་པ་དང་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་གཉིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་
འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྣམ་རིག་པས་ནི་དགོངས་འགྲེལ་
གྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པར་བཞེད་ཅིང་། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་

ནི། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས།

185

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་དམ་པར་སྐྱེ་མེད་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་འཛུགས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་དབུ་མའི་ལམ་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་
ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་དེ་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲོ་སྐུར་སེལ་ཕྱིར་དུ་དྲང་

ངེས་ཕྱེ་བ་དང་། སྐུར་འདེབས་སེལ་ཚུལ། སྒྲོ་འདོགས་སེལ་ཚུལ། སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་ཀ་སེལ་ཚུལ། དེས་ན་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་རྣམ་རིག་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། ལེགས་ལྡན་དང་མཐུན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། །དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་སྐྱེ་མེད་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་
མདོ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་འགག་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྐུར་འདེབས་དང་རྟག་དངོས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་སྐྱེ་འགག་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་
ལས་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པས་སྐྱེ་བ་མེད་
ཙམ་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་ཅིང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་སྐུར་འདེབས་སེལ་ནུས་ཏེ། དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་

སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་མདོ་དེས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་བསྟན་ཅིང་སྐྱེ་

186

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བ་ཡོད་པར་རྟོགས་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྐུར་འདེབས་སེལ་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་བཤད། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་བཤད། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་དོན་བཤད། དེས་ན་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་དབང་རྐྱེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་རང་གི་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

སྟེ། རང་གི་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ན་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྐྱེན་ལ་རག་ལས་ན་བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱབ་པར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་རང་རྒྱུ་
ལས་སྐྱེས་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དགོས་ན་སྒྱུ་མ་ཡང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་དེ། སྒྱུ་མའི་རྡེ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་བཞིན་དུ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན་གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བློ་འཁྲུལ་པ་ལ་བདེན་པར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་
མི་རྟག་པ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་

187

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མི་རྟག་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཅིང་། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། འདིས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་ལོ། །ཞེས་པས་སྟོན་ནོ། །དོན་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་ནུས་ཏེ། དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་ཀ་སེལ་ཚུལ་ལ། །མདོ་དང་མི་འགལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་མ་གསུངས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན། དེས་ན་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་ཀ་སེལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་
ནི། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་མ་ཡིན་ཀྱང་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཅིང་། དེ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ནས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཅིང་། དེ་གཉིས་རིང་

188

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་པ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་ཏེ། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་སྐུར་འདེབས་སེལ་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་ན་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པའི་ཁྱབ་ཏེ། གཞན་སྡེ་དང་བྱེ་ཕྲག་སྨྲ་བ་མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་པ་རང་རྒྱུད་པ་ལྔ་ཀས་འདོད་ཅིང་བཞེད་བའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་དེས་ན་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་རྣམ་རིག་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ནི། དེས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྣས་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་
དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་
དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་རྒྱུ་འབྲས་མེད་དགོས་པར་བཞེད་ན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཞེད། རང་རྒྱུད་པས་དེ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པས་རང་གི་

189

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་

པ་ལེགས་ལྡན་དང་མཐུན་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་དང་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་མཐུན་ཏེ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་གཟུགས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་རྟོགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དོན་དུ་དེ་གཉིས་ཀས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་དེ་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་བཀག་སྟེ། དགོངས་པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ། དང་པོ་ནི། གཞན་དབང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས། ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགག་པ་སོགས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པ་སོགས་ཀྱིས་དགོངས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། ལན་དང་། དགོངས་པ་བསྟན་པ་དང་། ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ལན་དུ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ། །དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ན་

190

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་

མདོ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་

བསྟན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་ངེས་དོན་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་དེ་དོན་དམ་ཡང་ཡིན་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོར། ཆོས་རྣམ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་
འགྲེལ་ལས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་མ་འགག་
སོགས་སུ་གསུངས་པ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་མེད་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དང་། སྐྱེ་འགག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་འགལ་པ་སྤངས་པ་དང་། སྐྱེ་འགག་མེད་ཙམ་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བསལ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་ཕྱི་མ་

གཉིས་ལ་དགོངས་ཚུལ་ནི། གཞན་དབང་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། །དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡང་མ་ཡིན་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་དེ་ལ་མ་སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདི་

191

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤུགས་བསྟན་དང་སྔ་མ་དངོས་བསྟན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ནི་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་
པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་མདོ་དེ་ངེས་དོན་
ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་དོན་དམ་ཡང་ཡིན་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དབུ་མ་པས་དོན་དམ་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྐྱེ་འགག་ཡེ་
མེད་དུ་འཛིན་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས་མ་སྐྱེ་མ་འགགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་མི་ཞེན་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དབུ་མ་པས་སྐྱེ་འགག་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྩོད་སྤོང་ལ། རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་

192

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས།
ཆོས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཏེ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་སྐབས་མཆིས་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་མེད་སོགས་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་སྐྱེ་མེད་སོགས་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་གཉིས་པ་ལན་ལ། ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པའི་མདོ་གཉིས་མཚན་གཞི་མི་གཅིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་

དང་། དེ་གཉིས་མཚན་གཞི་མི་གཅིག་པར་བསྒྲུབ། དེས་ན་སྐྱེ་མེད་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། འདིའི་འགལ་སྤོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་
གྱིས་དོན་དམ་པ་སྐྱེ་མེད་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་། སྐྱེ་མེད་སོགས་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་ལ་མི་འགལ་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་དགོངས་པ་
བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་མདོ་གཉིས་མཚན་གཞི་མི་གཅིག་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་གཉིས་མཚན་
གཞི་མི་གཅིག་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས་གཟུགས་

193

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན། འབུམ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབས་པ་གང་ཞིག །མདོ་དེ་གཉིས་འཁོར་ལོ་བར་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་གཉིས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་བསྟན་གཞན་དུ་དྲངས་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེའི་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་པ་དེས་གཟུགས་མེད་ཙམ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་གྱི། གཟུགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་བསྟན་པ་གང་
ཞིག །གཟུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་རབ་
སྙིང་པོ་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་པ་དེ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་

སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྙིང་དུ། དོན་དམ་པར་ཞེས་པ་དང་། བདེན་པར་ཞེས་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འབུམ་ལས་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེས་གཟུགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་ཅིང་། གཟུགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འབུམ་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་
གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཟིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབུམ་ལས། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་

སྙད་དུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དེས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་

194

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འབུམ་གྱི་མདོ་ཚིག་ཀུན་ལ་དོན་གྱིས་སྦྱར་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པས་ཆོས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱས་ཐར་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གོམས་པར་བྱས་བ་ཙམ་ལས་ཐར་བ་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གཟུགས་བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་གསུང་པ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟགས་སོགས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་། ཤེར་སྙིང་གི་མདོ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་སོགས་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
སྐྱེ་འགགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་དང་། སྐྱེ་འགག་སོགས་རང་གི་མཚན་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་
མདོ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་འགགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་འགགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་
གང་ཞིག་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་ལ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་འཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུ་ན་ཞེས་སེགས་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།
ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་

195

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ངེས་དོན་དང་། དེ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མི་སྟོན་པའི་ཤེར་སྙིང་གི་མདོ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ། གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱུན་གྱི་མཚམས་གཅད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་དང་། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་རྣམས་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་
གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མ་སྦྱར་གྱི་ཚུལ་ནི་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་ཆོས་རྣམས་ཐ་
སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་དག་གི་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དོན་
དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་མ་ཡིན་ཡང་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་མདོའི་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་

མདོ་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལ། དྲི་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། “སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ། ལན་ནི། དབུ་མ་སྣང་
བ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་

196

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་ཡོངས་རྫོགས་
མ་ཡིན་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བསྟན་པ་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་དང་། ལང་གཤེགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་།
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཞུས་གྱི་ལེའུར་བྱམས་པས་གསོལ་པ་བཙུན་པ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་
སེམས་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱ་འམ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་མདོ་གསུམ་གྱིས་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་སེམས་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པར་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་དྲི་ཚིག་འདི་དང་བསྟུན་པའི་ལན་ནི། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་དེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་ཡོངས་རྫོགས་མ་
ཡིན་ཡང་དེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་དུ་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་མིང་དང་
བརྡས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་

པ་མ་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ལ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་
གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་འདི་ལྟར་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པའི་མདོ་དེ་ལ་
ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་།

197

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དབུ་མ་པ་ལ་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མི་སྐྱེ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་ཡོད་ལ། དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པ་དེའི་
ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་དེ་ལ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། དབུ་མ་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་དེ། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་མདོ་སུམ་ཚན་དང་པོའི་མདོས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ། གསུམ་ཚན་གཉིས་པའི་མདོས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་
པ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་རང་གི་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་

ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན། དབུ་མ་པས་རང་གི་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ན་བདེན་མེད་ཀྱིས་

ཁྱབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་
བྱེད་ཀྱིས་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་ཤེས། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་

རྣམ་ཤེས་རང་རྒྱུ་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བདེན་པར་འཛིན། དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་ཤེས་རང་རྒྱུ་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ནས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་ལས། བློ་བཟང་ཉི་མས་མུན་པ་སྟུག་པོ་རྣམ་པར་བསལ་བྱས་ནས་ཞེས་

198

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སོགས་རྩ་འགྲེལ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། གང་དུ་བཟུང་བས་བྱིས་

པ་རྣམས། །མཐར་འཛིན་འཆིང་བ་བརྟན་བྱེད་པ། །དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྤྲོས་པ་ཡི། །དྲ་བ་མ་ལུས་གཅོད་པའི་སྒོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཅིག་ཅར་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་དང་། ནུས་པ་ནི་དབུ་མ་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཞི་བ་འཚོའི་ཡང་དགོངས་པར་བསྟན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མེད་
པ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མི་སྐྱེ་བ། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ཡང་བཞེད་དེ། ཀཱ་མ་ལ་ཤྰི་ལས། དབུ་མ་སྣང་བར་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་དབུ་མ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟན་པ་ནི། དགོངས་
འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་
འགྲེག་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་མདོ་དོན་དབུ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཕྱེ་བ་དབུ་མ་སྣང་བར་བཤད་ཚུལ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་
འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་

199

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་གསུངས་རབ་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་ཤེས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ངོས་གཟུང་། དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་ན། ཇི་ཙམ་དུ་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་ཡོད་ཚད་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལས་དང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་ཆོས་བདག་གི་དོན་སྤྱི་ཤར་དགོས་ཏེ། ལས་དང་པོ་རྣམས་ལ། དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི་མ་ཤར་བར་དེ་དགག་པའི་མེད་དགག་བློ་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྟོ་ལྡིར་བའི་དོན་སྤྱི་མ་ཤར་བར། ས་ཕྱོགས་དེར་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་མི་ནུས་པ་བཞིན། གཉིས་པ་ལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། དང་པོ་ནི། དེ་ཡངས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དོན་ནི། སྤྱིར་དོན་དམ་ལ་དོན་དམ་དངོས་དང་མཐུན་
པའི་དོན་དམ་གཉིས་ལས་མྱང་འདས་དང་ཆོས་ཉིད་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ཀ་དོན་དམ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་བདེན་པའི་སྤྲོས་བྲལ་ཡང་ཡིན།

200

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཉིས་སྣང་གི་སྨྲོས་བྲལ་གྱི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། བདེན་
པ་དམ་པ་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་པས་མྱང་འདས་དོན་དམ་དུ་བསྟན། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཅིའི་
ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་དུ་བསྟན། བདེན་གཉིས་ལས། བསླུ་བ་མེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དོན་དམ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་ཅེས་པས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་དོན་དམ་དུ་བསྟན། བདེན་གཉིས་ལས། དམ་པའི་དོན་དུ་སྤྲོས་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། ཞེས་པས། དོན་དམ་ཡིན་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན། སློབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དང་། མཐར་ཐུག་སྤྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་རྣམས་མཐུན་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་དང་མཐུན་ཞིང་། དོན་དམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཆོས་ཉིད་དང་ཡང་མཐུན་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་ཡང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་དོན་དམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སྨྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡང་། ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་འདོད། ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་དང་མཐུན་པའི་དོན་དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་ནི།

201

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་ལམ་རིམ་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །འདིར་རྟོག་གེ་འབར་བར་མྱང་འདས་དང་ཆོས་ཉིད་དང་མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་དང་རིགས་ཤེས་རྣམས་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅེས་པའི་དམ་བཅའ་ངོས་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་གྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ཤེས་ནས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན། མྱང་འདས་སོགས་སུ་ཡོད་དགོས་ཀྱི། མྱང་འདས་སོགས་ཆེས་ལྔ་གང་རུང་དུ་ཡོད་
ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གོ་བདེ་པར་བརྗོད་ན། བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། བདེན་གྲུབ་ཅེས་ཀྱང་བྱ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གང་རུང་དུ་ངེས་ཤིང་། བློའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་པའི་བློ་དོན་མཐུན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྫུན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་གསུངས་

202

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཤིང་། བམས་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པའི་བསམ་པ་གནོད་མེད་ཀྱི་བློ་ལ་བྱེད་
པར་འཇུག་ཊིཀ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་པའི་བློ་དོན་མཐུན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་རྟོག་
མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། བདག་འཛིན་གཉིས་
ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། ཆོས་བདག་འཇོག་མི་ནུས་ཤིང་། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་དེ་ལ། ཆོས་བདག་ཅེས་ཀྱང་བྱ། ཆོས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་དགག་བྱ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཅིང་། ངར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཏེ། བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་
ཅིང་། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཆོས་བདེན་གྲུབ་ལ་ཆོས་བདག་ཞེས་བཤད་ཀྱང་དེ་ཆོས་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་དངོས་ལ་རྟག་དངོས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་དེ་རྟག་དངོས་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་དེ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཐམསཅད་ཀྱིས། ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་
ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དང་། བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པར་ཡོད་པ་དང་། མཐར་ཐུག་སྤྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་

203

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱི་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་རྣམས་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དོ། །རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

དབུ་མ་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཉིད་དེ་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་ཡིན་པ་ཚད་མས་དམིགས་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དོན་དམ་མེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་མཐོང་སྤངས་ཡིན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཆོས་རྣམས་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ཤེས་
སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོམ་སྤངས་དང་། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ། །འཇོག་ཚུལ་འདི་ནི་རང་རྒྱུད་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གང་ཟག་གིས་བདག་འཛིན་ཡིན་པར། ཉན་ཐོས་སྡེ་

204

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ། སེམས་ཙམ་པ། རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་ཀས་བཞེད་དོ། །
གསུམ་པ་དེའི་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དེས་ན་བདེན་འཛིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་ལ་བདེན་གྲུབ་ལ་བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་ལ་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། བདེན་གྲུབ་ཏུ་མེད་ན་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་ན། དོན་དམ་དུ་ཡོད་དགོས་ན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྣང་ངོར་མེད་ན་དོན་དམ་དུ་མེད་དགོས་ན་ཡང་། དེའི་སྣང་ངོར་ཡོད་པ་དང་། དེར་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཊིཀ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །འདིའི་སྐོར་གྱི་ཚིག་དོན་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་དབུ་མ་རྒྱན་ནས་གསུངས་ཚུལ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བདེན་གཉིས་ལས་གསུངས་ཚུལ། དེ་རྣམས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ནི།
ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། བཞི་ཀ་བཞེད་ཅིང་། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་ལྔ་ཀ་བཞེད་ཀྱང་། འདིར་ནི།

205

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལང་གཤེགས་དང་ཡབ་སྲས་”མཇལ1

་བའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས། གཙོ་བོར་
གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་། བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་ཚུལ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་ཐོག་མར། བདག་དང་གཞན་སྨྲས་དངོས་འདི་དག །ཡང་དག་དུ་ནི་གཅིག་པ་དང་། དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་ཕྱིར། རང་

བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་ཚུལ་ལ། དོན་བཤད། དཔེ་བཤད། དང་པོ་ལ། གཏན་ཚིགས་ལྔ་སྤྱིར་བཤད། གཅིག་དུ་བྲལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དབུ་མ་སྣང་
བ་ལས། གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་ལྔ་བཤད་དེ། རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་དང་། ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་དང་། མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་དང་། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་ལྔ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཡང་མི་བསྐྱེད། དུ་མ་
1 མ་ཕྱི། ༣༧བ༧ན། འཇལ *མཇལ

206

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འང་མི་བསྐྱེད། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཀྱང་མི་བསྐྱེད། དུ་མའང་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
བཞི་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་། བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདིར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་

ལུགས་འདིའི་དགག་བྱ་འགོག་པའི་རྟགས་ནི་འགའ་ཟུང་མ་གཏོགས་པ་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་ལ་ཞེས་དང་། འོག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ནི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་མདོར་བསྡུས་ཏེ། གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། སྤྱིར་རྟགས་

ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་རྟགས་དང་། དགག་རྟགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྒྲུབ་རྟགས་ལ་ཡང་འབྲས་རང་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འབྲས་རྟགས་ལ་ཡང་། རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་དང་། རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་དང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་དང་། རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་དང་བཞི། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བ་དང་། དག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས། ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བ་ལ་ཡང་། ལྟོས་ས་བྱེད་ཆོས་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། ཤུགས་ལ་འཕེན་པ་གཉིས་ཡོད། དགག་རྟགས་ལ་ཡང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་དོན་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་
ཀྱི་ཕྱི་རྒོད་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་

207

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་། དེ་ཡོད་ན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོད་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་ཡང་། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་དམིགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ་ཁྱད་པར་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་
པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། འགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་

ཚིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་། རྒྱུ་མ་དམིགས། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས། རང་བཞིན་མ་དམིགས། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་བཞི་ཡོད་པ་ལས། རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་དང་། ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གཉིས་ནི། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་

འདུ། མུ་”བཞི1

་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ། གཅིག་དུ་བྲལ་ནི། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཉན་ཚིགས་ལ་ཡང་། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་དང་། “ཕན2

་ཚུན་སྤང་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། རྒྱུ་འགལ་དམིགས། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས། འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ། རྒྱུ་
1 མ་ཕྱི། ༣༩ན༣ན། གཞི *བཞི
2 མ་ཕྱི། ༣༩ན༥ན། ཕུན *ཕན

208

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་དྲུག་རྣམས་ཡོད་པར། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་དང་། རིགས་ཐིགས་རྩ་འགྲེལ་དུ་བཤད་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ནི། གཏན་ཚིགས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕན་ཚུན་སྦང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་དེ་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རྟེན་འབྲེལ་དེ་བདེན་གྲུབ་དང་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཡང་ཡིན། སྒྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །བདེན་མེད་དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་འདི་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ནི། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ། བཤད་ཟིན་ཅིང་། “སྐྱུས་
དོན་འཆད་པ་གལ་ཆེ་བ་དང་། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །གཉིས་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། ཚིག་ཉུང་ངུས་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་། བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
བདེན་པའི་གཅིག་དང་། བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་མ་གྲུབ་པའི་བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གཅིག་དང་། དུ་མ་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། གཅིག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་
དང་། དུ་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་

209

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་མེད་རྟག་པ་ལ་ཡང་མི་སྲིད། མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་ཆ་མེད་མ་ཡིན། ནམ་མཁའ་ཡང་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ལ་ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དང་། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་དང་། སོ་སྐྱེས་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ཆ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཤར་གྱི་བུམ་ནང་

ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དང་། ནུབ་ཀྱི་བུམ་ནང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཆ་མེད་མི་རྟག་པ་ལ་མི་སྲིད་དེ། ཆ་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་ཡང་མི་སྲིད་ཆ་མེད་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཡང་

མེད། ཆ་མེད་ཀྱི་རགས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །ཆ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་དེ། །ཤེས་པ་དེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་ཆ་གཉིས་སུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆ་བཅས་ཡིན་ན་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཆ་བཅས་དང་། བདེན་པའི་གཅིག་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་དང་ཆ་ཅན་བདེན་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཆ་དུ་མ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་བདེན་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་དུ་

210

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མ་དང་ཆ་ཅན་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་ཅན་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆ་ཅན་ཆོས་ཅན། དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་དུ་མ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་།

གཉིས་པ་དུ་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ན། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་བཅས་དང་བདེན་པའི་གཅིག་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མེད་ན། བདེན་པའི་དུ་མར་མེད་དགོས་ཏེ། གཅིག་མེད་ན་དུ་མ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དཔེ་བཤད་པ་ནི། དཔེར་ན་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་ཡང་ཞེས་སོགས་སྟོན། དོན་ནི། སྐབས་འདིར། དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་སྐྱེ་ཙམ་མི་
འགོག་པ་དང་། དེར་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་གཞན་
སྐྱེ་ཁས་ལེན་པར། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ལས་ཀྱང་འགྲོ་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དེའི་ཚུལ་ནི། རང་རྒྱུད་པས་གཞན་སྐྱེ་འདོད་དེ། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་ཅིང་། གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག །གཞན་སྡེ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་

211

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་
ལས། འདིར་སྨྲས་པ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་དོན་དམ་པར་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་དགག་ལ་རག་མོད། །གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པས་དམིགས་པར་བྱ་བ་འདི་དག་ནི། གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེ་ན། ཞེས་ཕྱོགས་སྔར་དངོས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་གིས། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལ་ལྟོས་ཏེ། གཞན་སྐྱེར་འདོད་དེ། དེས་མྱུ་གུ་དེ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དང་

ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཚིག་དོན་
རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་རྒྱས་ཤིང་གསལ་པར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་

པོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བདེན་གཉིས་ལས་མུ་”བཞི་སྐྱེ་འགོག་
གི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས། དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་གཙོ་བོར་འགོག་སྟེ། གཅིག་གིས་དུ་མའི་འབྲས་མི་བྱེད། །གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་པ་ཡང་མིན། །དུ་མས་གཅིག་གི་འབྲས་མི་བྱེད། །དུ་མས་དུ་མ་བྱེད་མ་ཡིན། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དེ་རྣམས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟན་པ་ནི། འདི་དག་ཀྱང་
སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་།
སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་དང་། ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས། འཕགས་སེང་

212

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སོགས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས། རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་
རང་རྒྱུད་དུ་འགྲེལ་བ་ལ། ཚིག་འགྲེལ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་དང་། དོན་འབྲེལ་
དབུ་མ་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་མཛད། ཞི་བ་འཚོས་ཀྱང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་གང་ཞིག་སྤྱན་རས་
གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས། ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཡིན། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ཞི་བ་
འཚོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་སྡེའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག །དངོས་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པར་བཞེད་པ་དེ། དབུ་མ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་སྡེ་རྣམས་ནི་རང་སྡེ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་། སེམས་ཙམ་པས། དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་པའི་ནང་མཚན་གང་ཞིག །རང་རྒྱུད་
ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་བཞེད་པ་དེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག །རང་རིག་མི་འདོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་དེ། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་

213

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག །ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པར་བཞེད་པ་དེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དང་། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལྟ་བུའོ། །རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

214

༄༅། །དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ཐལ་འགྱུར་
བའི་སྐོར་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་བསྟན་པ་དང་། དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལུགས་གཉིས་ལས་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་རྣམས་དང་འགལ་བ་སྤོང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགོག་པ་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། དགག་བྱ་དེ་ངོས་གཟུང་ནས་ཇི་ལྟར་མེད་པ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་པས་མ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཡོད་པར་དཔལ་

215

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལྡན་ཟླ་བས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐལ་རང་གཉིས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་
འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་པས་མ་བཤད་དེ། ལེགས་
ལྡན་གྱིས་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་དཔེ་
རྟགས་མ་བརྗོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མང་པོ་བཟུང་ན་ཡང་བདག་མེད་གཉིས་
མི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་མ་བརྗོད་ཅིང་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་།
དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་བཤད་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་

པོ་དང་ཞི་བ་འཚོ་དང་། ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་རང་ལུགས་གཉིས་ལ་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཚུལ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་
དུ་མེད་པར་ཤེས་པའི་ལམ་དེ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་དང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ་དུ་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཇི་
བཞིན་རྙེད་ཅིང་རང་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པ་དང་། རང་ལུགས་དབུ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནས་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་

216

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན། གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་ནས་ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དཔལ་
ལྡན་ཟླ་བས་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་པ་དེ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་བཞེད་དེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ཀྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་

པ་དེ་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྩ་ཤེའི་དགོངས་དོན་དུ་བཀྲལ་ཅིང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་རང་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་གཉིས་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་དགོད། ལུང་བཤད། དེ་ལ་ལུང་འགལ་
སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ལུགས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་དེ། རྩ་ཤེས་ན་ཡོད་ཀྱི། །དངོས་སྨྲ་བའི་བསྟན་བཅོས་ན་མེད་དེ། རྩ་ཤེས་ལས་དངོས་པོ་བདེན་སྟོང་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་། དངོས་སྨྲ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དངོས་པོ་བདེན་སྟོང་དེ་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་། །ཁོ་བོ་ཅག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་
གྱི་མེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་བསྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ལུགས་འདི། ཚིག་གསལ་དང་། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ན་ཡོད་ཀྱི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་

217

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བསྟན་བཅོས་ན་མེད་དེ། ཚིག་གསལ་དང་། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་མི་གནོད་ཅིང་། ལུང་རིགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་པར་བསྟན་ཅིང་། ལེགས་ལྡན་
གྱིས་དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་བདེན་གཉིས་དང་། ཞི་བ་འཚོའི་
དབུ་མ་རྒྱན་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་དོན་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག་ནི། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་ཆོས་གང་ཡིན་དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩ་ཤེའི་དགོངས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ནས་སྨྲས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་པས་སྨྲས་པ་དེ་དབུ་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལུང་དོན་བཤད་པ་ལ། ཟླ་བའི་ལུགས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན། འཕགས་པའི་ལུགས་དངོས་སྨྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ལུགས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དོམ་དུ་འདོད་པའི་ཆོས་རྣམས་དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་རང་རྒྱུད་པ་དེས་དབུ་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་ཏེ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས། རང་ལུགས་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་མི་འདོད་ལ། རང་རྒྱུད་པ་དང་དོན་སྨྲ་གཉིས་

218

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀྱིས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེའི་སྟེང་ནས། དོན་དམ་འཇོག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་གང་རུང་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མེད་པ་འཕགས་པའི་ལུགས་འདི་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དངོས་སྨྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་ལུགས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནི། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དང་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་། དོན་དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་གང་ཡང་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ལ། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དངོས་སྨྲས་པས་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པར་འདོད་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་འཇོག་ཚུལ་ལས་ཉམས། དེས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་འཇོག་ཚུལ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དེ་བདེན་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྡུ་ན། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་
བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མེད་པ་རྩ་ཤེའི་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཀྲལ་བའི་ལུགས་འདི་ནི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། དངོས་སྨྲ་བ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་
ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་

219

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ནི། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས་ལུགས་འདི་ནི་མཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པའོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལ་ལུང་འགལ་སྤོང་པ་ལ། ལུང་དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་དེ་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པ་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་སྨྲ་
བ་གཉིས་ཀྱིས། དོན་དམ་དུ་གང་འདོད། དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་མི་དགོས་པར་བཤད་པ་ལ། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། གཞན་གྱིས་དོན་
དམ་བྱས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཞེས་པའི་ལུང་དྲངས་
པས་མི་གནོད་དེ། དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པར་བཤད་ཀྱང་། དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ལུང་དོན་དེ་འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཟླ་བས་ཀླུ་སྒྲུབ་མི་འགོག་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་བཤད་དེ། རྩོམ་པ་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དེ་དབུ་མ་རྒྱན་རྩོམ་མཁན་གྱི་ཞི་བ་འཚོས་
མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་དེས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ། ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་བདེན་གཉིས་

220

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རང་འགྲེལ་ལས། ཕྱི་དོན་མེད་པ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། གྲགས་པས་གནོད་པར་
བཤད་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དེས་སྒྲ་དྲང་འཐད་དུ་བཤད་ནས་ཕྱི་
དོན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་སྟེ། ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཞི་འཚོ་མི་འགོག་
ཅིང་། ཞི་བ་འཚོས་ཕྱི་དོན་མེད་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་ནས། ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། གཞན་ཡང་འཇུག་
འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་འདོད་དེ། དེས་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འདོད་ཅིང་། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག །གཞན་སྡེ་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་ནི་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འདོད། ཐལ་འགྱུར་པས་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་ཕྱོགས་སྔ་བཀོད་ནས། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚུལ་ནི་གཞན་སྐྱེ་མེད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ལ། དབུ་མའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ། མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

221

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་འདོད། །ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་དེ། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གི་
ཡིན་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྟེན་གྱུར་ན། །དེ་ལ་བསྐུར་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་

འགོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དགག་བྱ་དེ་ངོས་བཟུང་ནས་ཇི་ལྟར་མེད་པ་བསྟན་པ་ལ། ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་བཟུང་ཚུལ་བསྟན་ནས་དེ་མེད་
པར་བསྟན་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་བརྟེན་ནས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་
གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་དང་། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་འཛིན་ཚུལ་དང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་འགོག་དོན་དུ་ཡིན་པ། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་། དངོས་སྨྲ་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་ན། སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་སྤོང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། རང་རྒྱུད་པ་དང་། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ལན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་ཐོག་མར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ལ་གང་

222

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཟག་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་ཚུལ། དེས་ན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཇོག་ཚུལ། ཆོས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ། འདིའི་རང་མཚན་གཞུང་གཞན་ནས་བསྟན་པའི་རང་མཚན་དང་མི་འདྲ་བའོ། །
དང་པོ་ནི་གང་ཟག་འདིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
དང་། མདོ་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་བཞི་ལས། གང་ཟག་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་སྟེ། གང་ཟག་འདིས། ལས་འདི་བྱས་སོ། །འབྲས་བུ་འདི་མྱོང་ངོ་། །ཞེས་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་གཞིའི་གང་ཟག་དེ་གང་ཡིན། རང་གི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་རེ་རེ་བ་གང་ཟག་ཡིན་ནམ། དེ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་དོན་གཞན་ན་གང་ཟག་ཡོད་དམ་སྙམ་དུ་དཔྱོད་ཅིང་བཙལ་བའི་ཚེ། མང་བཀུར་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས། ས་སྒྲོག་རི་པས། ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གང་ཟག་ཏུ་འདོད། གསུང་བ་པོས། སེམས་གཅིག་པོ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད། གནས་མ་བུ་པས། གང་ཟག་དེ་ཕུང་པོ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་གཉིས་བྱེད་པ་པོ་དང་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པར། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བཤད།
སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཡང་། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་

223

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འདོད། ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་

རིག་གང་ཟག་དང་སྐྱེས་བུར་བཞེད་པར། མདོ་རང་འགྲེལ་དུ། གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་རང་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར། ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་དུ་འཆད་པ་ན། གལ་ཏེ་འདི་བདག་འདོད་རྣམས་དང་། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་མྱོང་གྱུར་ན། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ལྷ་དབང་བློའི་
འགྲེལ་པར། བློ་འདི་བདག་འདོད་པ་འམ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་བུ་མྱོང་བར་གྱུར་ན། ཞེས་བློ་རང་རིག་གིས་མྱོང་བ་ལ་བློ་སྐྱེས་བུས་མྱོང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་ཕྱི་དོན་བཞེད་པའི་རང་རྒྱུད་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་བཤད་
དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཁོ་བོ་ཅག་དངོས་སུ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་འདོགས་ཞེས་སོ། །སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་སོགས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན། གང་ཟག་
ཏུ་བཞེད་པར་གང་ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་པའི་རྒྱན་སྣང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནས། རང་རྒྱུད་པའི་བར་གྱིས། གང་ཟག་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ཅིང་འཇོག་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་གང་

ཟག་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་

224

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སོགས་ཀྱིས་བསྟན་དོན་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་བཞིས་གཟུགས་སོགས་
འདུས་བྱས་དང་། ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཇོག་སྟེ། དེ་བཞིས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། རྟོག་གེའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། འདིར་རང་རྒྱུད་
པ་སོགས་ཀྱིས། ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་རང་མཚན་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་རང་མཚན་རྣམས་ཆོས་མི་མཐུན་ཏེ། འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རང་མཚན་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་འཆད་པ་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཁོ་ན་ལ། རང་མཚན་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ལ་རང་མཚན་གྱིས་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་ནི། རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་
དང་། ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་བར་ཡང་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་དང་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་ལ། ཆོས་དང་གང་ཟག་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་ཚུལ། དེ་ལྟར་འཇོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པ་རང་རྒྱུད་པ་ལའང་ཡོད་པས་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤོང་ངོ་། དང་པོ་ལ། ཆོས་དང་གང་ཟག་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པའི་དཔེ་བཤད། དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞིག་བསྟན་པའི་ལུང་དགོད། སའི་

225

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ལ་སྐྱོན་སྤོང་གི་དཔེ་དོན་སྦྱར་
བའི་ཕྱོགས་སྔ་དང་། དོགས་པ་སེལ་མི་སེལ་གྱི་ཁྱད་ཡོད་པས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་དང་། ཐ་དད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱི་མ་གཞན་བསྟན་པའི་ལུང་དོན་བཤད་པ་དང་། དཔེ་ཐ་དད་ཀྱང་
དཔྱད་ཚེ་མེད་པ་བསྟན། དཔྱད་ཚེ་ཐ་དད་མེད་ན་གཞི་ཆོས་མི་རུང་བའི་རྩོད་པ་དང་། གཞི་ཆོས་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པའི་ལན་གྱི་ལུང་དགོད། རྩོད་ལན་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དོན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། གཞན་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།
གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། སའི་
མཚན་ཉིད་སྲ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དཔྱད་ཚེ་སྲ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དཔྱད་ཚེ་སྲ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་མེད་ཀྱང་། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དེ། མཆི་གུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ལུས་ལས་ཐ་དད་པའི་མཆི་གུ་མེད་ཀྱང་། ལུས་ཁྱད་གཞི་དང་རྟེན་ཡིན་པ་དང་། མཆི་གུ་ཁྱད་ཆོས་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་ཅིང་། དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། མགོ་
ལས་ཐ་དད་པའི་དགྲ་གཅན་མེད་ཀྱང་། མགོ་ཁྱད་གཞི་དང་། རྟེན་ཡིན་པ་དང་། དགྲ་གཅན་ཁྱད་ཆོས་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་རྟོག་ངོར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་ཀྱང་། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་པའི་

226

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མཚན་མཚོན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡང་། ཚིག་གསལ་ལས།
ཅི་སྟེ་ཡང་དཔེར་ན་མཆི་གུའི་ལུས་དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ལུས་དང་
མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའི་
དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་། སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཞེས་ཕྱོགས་སྔར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ལན་དུ་ལུས་དང་མགོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། མཆི་གུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་
ཚེ། ལུས་ཁྱད་གཞི་དང་། མཆི་གུ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། མགོ་ཁྱད་གཞི་དང་། དགྲ་གཅན་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ས་དང་སྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། གང་གི་ལུས་ཡིན་སྙམ་པའི་རེ་བ་སྐྱེས་པ་ནི། མཆི་གུ་མ་ཡིན་པའི་ལུས་ཡིན་པ་བཅད་པར་འདོད་པས། མཆི་གུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པས། མཆི་གུ་མ་ཡིན་པའི་ལུས་ཡིན་ནམ། སྙམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་ཞིང་། མགོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གང་གི་མགོ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཉན་པ་པོ་རེ་བ་སྐྱེས་པ་ན། དགྲ་གཅན་མ་ཡིན་པའི་མགོ་ཡིན་པ་བཅད་པར་འདོད་ནས་འཆད་པ་པོས་དགྲ་གཅན་གྱི་

མགོ་ཞེས་བརྗོད་པས། དགྲ་གཅན་མ་ཡིན་པའི་མགོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ཉན་པ་པོའི་དོགས་པ་སེལ་བར་རིགས་ཤིང་། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་

227

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པ་ལ། གང་སའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་རྒྱུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་དང་མགོའི་སྒྲ་དག་ནི། བློ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ལྷན་གཅིག་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཇུག་པས། ལུས་དང་མགོའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལྟ་ཞིག་གང་གི་ལུས་དང་གང་གི་མགོ་སྙམ་དུ་ལྷན་ཅིག་དཔྱོད་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། གཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཁྱད་པར་གཞན་དང་འབྲེལ་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་བརྡའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་མཆི་གུ་དང་དགྲ་གཅན་གྱི་སྒྲས་རྟོགས་པ་པོའི་རེ་བ་སེལ་
བར་བྱེད་དེ། ས་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་ལ་འདིར་ནི་སྲ་བ་ལ་སོགས་པས་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ནས་ཚིག་གསལ་དུ། གལ་ཏེ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་སྲ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་ཁས་བླངས་པས། ས་དང་སྲ་བ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན་འོ་ན། ཚད་མ་ལ་ཡང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་སོགས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མུ་སྟེགས་ཙ་ར་ཀ་བས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་བ་སོང་། བཞི་པ་ནི། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། ལུས་ལས་ཐ་དད་པའི་མཆི་
གུ་མེད་པ་དང་། མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་དགྲ་གཅན་མེད་པ་དེ། སྲ་བ་ལས་ཐ་དད་

228

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པའི་ས་མེད་པའི་དཔེ་ཡང་དག་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། མཆི་གུ་དང་ལུས་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཐ་དད་དུ་ཡོད། དགྲ་གཅན་དང་མགོ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ཅིང་། དཔྱད་ཚེ་སྲ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་མེད་ཅིང་། ས་དང་སྲ་བའི་མཚན་མཚོན་གྱི་ཆ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་ཕྱི་མ་སོང་། དེས་ན་གཞུང་གི་
སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ་ནས།
གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་འདི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གཞན་ཞིག་ཀྱང་བསྟན་ཞེས་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ་ལུང་འདི་ཐོག་མར་དྲངས་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ལུང་དོན་འཆད་ཚུལ་ནི། ཚིག་གསལ་གྱི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་ནོ། །འདི་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། དཔྱད་ཚེ་ལུས་ལས་ཐ་དད་པའི་མཆི་གུ་མེད་དེ། མཆི་གུའི་ལུས་ཉིད་ལ་མཆུ་གུ་ཞེས་པའི་བརྡ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔྱད་ཚེ་མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་དགྲ་གཅན་མེད་དེ།
དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཉིད་ལ་དགྲ་གཅན་གྱི་བརྡ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། གལ་ཏེ་
དེ་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པས་ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མ་བཏགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །དྲུག་པ་རྩོད་ལན་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དོན་བཤད་པ་ནི། ཉན་པ་པོའི་ངོར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། ཁོ་
ན་རེ། མཆི་དགུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ཉན་པ་པོའི་ངོར། ལུས་ཁྱད་གཞི་

229

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་། མཆི་གུ་ཁྱད་ཆོས་ཙམ་དུ་དམིགས་ཀྱང་། ལུས་དང་། མཆི་གུ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མེད་དེ། དཔྱད་ཚེ་ལུས་ལས་དོན་གཞན་པའི་མཆི་གུ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན། མཆི་གུ་དང་། ལུས་གཉིས་ཐ་དད་མེད་པའི་དཔེར་གྲུབ་ཏེ། དེ་གཉིས་དཔྱད་ཚེ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་
པ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །ལན་ནི། ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བསྟན། དོན་ནི། དཔྱད་ཚེ་ལུས་ལས་ཐ་དད་པའི་མཆི་གུ་མེད་ན། ལུས་དང་མཆི་གུ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མི་རུང་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཆི་གུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ལུས་ཁྱད་གཞི་དང་། མཆི་གུ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པ་དེ། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་
རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་ཅིང་། མ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ལ། གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་གྱི་དཔེ་དོན་སྦྱར། ཆོས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་ནས་འཇོག་ན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ལུང་དོན་ནི། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།

དོན་ནི། ལྷས་བྱིན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་ལྷས་བྱིན་གྱི་

སེམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་མ་ཡིན།

230

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་ལས་དོན་གཞན་ན་ཡང་ལྷས་བྱིན་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷས་བྱིན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད།
ལྷས་བྱིན་རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷས་
བྱིན་རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་གྱུར་བའི་ང་ཙམ་དེ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དཔྱད་ཚེ་ལུས་
ལས་དོན་གཞན་པའི་མཆི་གུ་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་མཆི་གུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ལུས་ཁྱད་གཞི་དང་། མཆི་གུ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ་ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།
གཉིས་པ་ནི། ས་དང་སྲ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། ས་དང་སྲ་བ་
གཉིས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་དཔྱད་ན་མེད་ཅིང་། མ་དཔྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དཔྱད་ཚེ་སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་གཞི། ས་ཡང་མེད། ས་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་དང་སྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་མ་དཔྱད་པར་ལྟོས་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་དེ་ས་ངེས་པ་སྲ་བ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པས་སྲ་བ་སའི་མཚན་ཉིད་དང་ས་སྲ་པའི་མཚོན་བྱར་བཞག་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་
ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས། ཆོས་དང་གང་ཟག་རྣམས་
ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་དེ། དེ་ནས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་དཔྱད་ན་མེད་ཅིང་།

231

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

མ་དཔྱད་པར་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་འཇོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། །འཇུག་པ་ལས་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
གཉིས་པ་ལུང་དོན་ནི་དེས་ནི་སྔར་ལྟར་དཔྱད་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བསྟན། དོན་ནི་གང་ཟག་དང་། ཆོས་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་ཅིང་། མ་དཔྱད་པར་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཡོད་ཅིང་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་

བཟོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཆོས་དང་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འཐད་པ་

དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱིར་སོང་། གཅིག་དུ་བྲལ་དང་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་
གཏན་ཚིགས་ལྔ་དང་རྣམ་ལྔའི་རིགས་པ་དང་། རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ། མཆི་གུ་སོགས་འབའ་ཞིག་མེད་པར་མ་ཟད། དེ་ལྟར་དཔྱད་པའི་ཚེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མེད་དེ། ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་
དགོས། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་ཐལ་

232

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འགྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤོང་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་བདེན་གཉིས་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་
ན་རེ། ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་འཇོག་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཆོས་རྣམས་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ངོ་པོའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ། ལན་དངོས་དང་། རྩོད་སྤོང་ངོ་། དང་པོ་ལ། ཁྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་དང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་མཚམས་སོ་སོར་བསྟན། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། དང་པོ་ནི། འདི་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་
པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་ཀྱང་། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་འཇོག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བཏགས་དོན་ཚོལ་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་མི་འགྲོ ། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བཏགས་

དོན་ཚོལ་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད། དང་པོ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་མཚམས་བཤད། མིང་ཙམ་གྱི་

233

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་བཤད། བློས་བཞག་པའི་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་ཐ་སྙད་

བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་ཚོལ་བ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་སྟེ། ལྷས་སྦྱིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་གཟུགས་སེམས་རེ་རེ་བ་ལྷས་
སྦྱིན་ཡིན་ནམ་དེ་ཚོགས་པ་ལྷས་སྤྱིན་ཡིན་ནམ་དེ་ལས་དོན་གཞན་ན་ལྷས་སྦྱིན་ཡོད་སྙམ་དུ་དཔྱོད་པ་ན་ལྷས་སྦྱིན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་མིང་ཙམ་དང་བརྡ་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིང་ཙམ་གྱི་དོན་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། མིང་
གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་སྙེད་པ་དེ། མདོ་ལས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ་དེའི་དོན་ཡོད། མིང་ཡོད་ཅིང་དོན་མེད་པ་འམ། མིང་མ་ཡིན་པའི་དོན་མེད་པ་མདོ་དེའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

པ་ནི་འདིར་མིང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློས་
བཞག་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་བདག་དེ་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་དགོས་ཏེ། བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློས་འཇོག་མི་

234

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ནུས་ཏེ། དེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་གནོད་པ་མེད་པའི་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་
ཀྱིས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཅེས་པའི་བློ་ལ་ཡང་ཐལ་རང་གཉིས་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཅེས་པའི་བློ་དེ། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློ་ཙམ་ལ་བྱེད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་པས་ནི། གནོད་མེད་ཀྱི་བློ་དོན་མཐུན་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་
གནོད་མེད་ཀྱི་བློའི་དབང་གིས་གཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་”སྡོད

1

་ལུགས་
ཀྱིས་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པར་འཇོག་པ་རང་རྒྱུད་པས་འདོད་དེ། དེས་ཆོས་རྣམས་བློ་དོན་མཐུན་གྱི་དབང་

གིས་བཞག་ཙམ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་རབ་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། དོན་ནི། གསུངས་རབ་ལས་ཆོས་རྣམས་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་གང་གཅོད་ལ་ཡང་ཐལ་རང་གཉིས་མི་མཐུན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་མདོ་ལས་གཟུགས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་གཟུགས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་རྙེད་པ་དེ་གཅོད་པར་བཞེད། རང་རྒྱུད་པས་ནི་དེ་འདྲའི་ཙམ་སྒྲིས་གཟུགས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་དོན་མཐུན་གྱི་དབང་གིས་
བཞག་པ་མིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་དེ་གཅོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྩོད་སྤོང་ནི། འོ་ན་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

1 མ་ཕྱི། ༡༢བ༡ན། བསྡོད *སྡོད

235

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བསྟན། དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་
ནས་མི་འཇོག་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ན་འོངས་སམ་མ་འོངས་སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས་
འདྲི་བ་ན་འོངས་སོ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ་དེ་འདྲའི་
དྲི་བ་དེ་འགྲོ་འོང་གི་ཐ་སྙད་རང་དགའ་བ་ལ་རང་དགའ་བའི་བརྟགས་པ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་འོང་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་དྲི་བ་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞིབ་པར་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་

གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
ཀྱི་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མེད་པས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ཡིན་ལ། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པས་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ནི། དེ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། གྲུབ་མཐས་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མིག་རྣ་སོགས་ཆོས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་

གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ། རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་གྲུབ་མཐས་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ལྷས་
བྱིན་སོགས་གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་
བོའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་མ་ལ་ཡང་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་

236

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྐྱེས་གཉིས་ལས། གྲུབ་མཐས་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་
བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་ནི་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དང་། གྲུབ་མཐས་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་གི་མིག་རྣ་སོགས་ང་ཡི་བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་

གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་འཇིག་ལྟས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གཞན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ང་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

སྟེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལས་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། ང་དང་ང་ཡི་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ང་ཡི་བ་དེ་ང་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་ལོངས་སྤྱད་བྱ་དེ་བདག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ང་ཡི་བ་ང་མ་ཡིན་ཀྱང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཏེ། ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་པ་ལ་ང་ལ་དམིགས་དགོས་ཤིང་འཇིག་ལྟ་དང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་འགལ་པར་འཇུག་ཊིཀ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇུག་

པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པའི་སྐབས་སུ། འཇིག་ལྟ་གཉིས་ཀའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཞར་ལ་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་རང་

237

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་མིག་རྣ་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པ་འཐད་དོ། །སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་
ཡོད་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཆོས་བདག་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཅིང་ཆོས་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་དངོས་རྟག་དངོས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་རྟག་དངོས་རྟག་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་
ཡོད་པ་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་གང་ཟག་གི་བདག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་འགོག་དོན་དུ་ཡིན་པ་ནི། འདི་ལྟར་བཟུང་བ་དེས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ། རིགས་པས་དཔྱད་ནས་ཆོས་དང་གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་བཀག་པས་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ཞེན་ཡུལ་དང་

238

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཅས་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་དཔྱད་ནས་བཟུང་བ་
མ་ཡིན་ཡང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་ཡོད་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་དང་རྣམ་ལྔ་དང་རྣམ་བདུན་གང་རུང་སོགས་སུ་ཡོད་དགོས་པས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་དང་བཅས་པ་རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྩ་ཤེས་སོགས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སོགས་སུ་རིགས་པས་
དཔྱད་པར་བྱས་པ་ཡང་རྩོད་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་གྱི་རྣམ་གྲོལ་དོན་
གཉེར་གྱི་གདུལ་བྱས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་དང་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པའི་མིང་སྦྱོར་མི་ནུས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་སེམས་ཅན་ལ། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་

དབང་གིས་མ་བཞག་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དེ། དེ་མེད་ན་བདག་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་ཤེས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བདག་འཛིན་གཉིས་
མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དང་། སེམས་

239

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཙམ་པས་གཟུགས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་གནོད་མེད་ཀྱི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པར་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བར་འདོད་པས། དེ་གཉིས་
ཀྱིས་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་

ཡང་རིགས་མི་འདྲ་བར་འདོད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་དགག་བྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དང་ཕྲ་རགས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་གི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱིས་སྒོ་ནས་འཇོག་
པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དང་། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡིན་པར་འཇུག་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷག་མ་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
ལྔ་པ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་ན་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་སྤོང་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པས་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པར་དགོངས་འགྲེལ་

240

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་བར་
གྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལན་ནི། སྐྱོན་མེད་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སེམས་
ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡོད་དེ། སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་
བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ཡོད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །
དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ལས་ཀུན་བརྟགས་མིང་ཙམ་ཞེས་བཤད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་རྣམས་མིང་ཙམ་ཞེས་བསྟན་པའི་མིང་ཙམ་གྱི་དོན་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་སྐྱེ་བར་འཛིག་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་གཉིས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བ་
ལྟར་མེད་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སེམས་ཙམ་པས་འདོད། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་
ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་མེད་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་མདོ་ལས་ཆོས་

241

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྣམས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་ཐལ་འགྱུར་བས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་སྣོད་ལས་བདག་མེད་གཉིས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སེམས་ཙམ་པ་དང་འཕགས་སེང་རྗེས་
འབྲང་དང་བཅས་པ་མ་གཏོགས་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྟན་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་དང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པ་ཡང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་བསྟན་གྱི་དེ་ལས་ཕྲ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མ་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་
དཔོན་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཅིང་། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གང་

ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་བསྟན་པ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོའི་དོན་དུ་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་
དང་། ཐེག་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་

242

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འདོད་ཚུལ་དང་མི་འདྲའོ། །དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས། ཟླ་

བའི་ལུགས། དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན། དང་པོ་ལ། ལུང་དགོད། ལུང་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནས། བདག་
ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ལུང་དོན་བཤད་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་བདག་མེད་ཅེས་པ་ནས་བདག་གི་དོན་ནི་ངོ་བོའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་
སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། གཟུགས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ། བདེན་པར་སྣང་བའི། དབུ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་དང་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། འདུ་བྱེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དེར་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་རྫུན་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པས། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ཅེས་པའི་བདག་གི་སྒྲ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཟླ་བའི་ལུགས་ལ། འཇུག་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཚུལ། རིག་པ་དྲུག་ ”བཅུ1

་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་ཚུལ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་མདོ་དོན་གཞན་དུ་བསྟན་ནས་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་

1 མ་ཕྱི། ༡༦བ༣ན། བཅུ *ཅུ་ཡིན་སྙམ།

243

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་ཡོད་པར་སྣང་བའི་དབུ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་དང་། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་བཞིན་དུ། དེར་ཡོད་པར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིགས་པ་དྲུག་”བཅུ་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཏེ། དེ་ལས་འདུས་
བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་ཡོད་པར་སྣང་བའི་རྫུན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་ལེགས་ལྡན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་
ལྡན་གྱིས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་ལས་གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྡོས་བ་འདྲ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་མདོས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་མདོས་གཟུགས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མེད་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་དབུ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་དང་། རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པས་ཆོས་རྣམས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པའི་བདག་གི་སྒྲ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱི་མདོ་དོན་བཤད་ནས།

244

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཐལ་འགྱུར་བ་འགོག་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་
དོ། །དེའི་ལན། འཇུག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཞེས་པ་འམ་ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་བསྟན་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་
གྱི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྨོན་ལམ་དང་སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་སོགས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་མ་བསྟན་པར་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེ། །ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྩལ་པ། །དེ་ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་
ན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་ཡོད་

245

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མདོར་བསྡུས་ཙམ་
ཞིག་བསྟན་གྱི་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་དེ་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་སྤོང་ཞིང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་དགོས་
ཤིང་། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་གཙོ་བོར་སྤོང་ལ་སྟོང་ཉིད་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་ཀྱིས་བསྒོམས་པས་ཀྱང་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་
འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པར་རིགས་པ་ཉིད་དེ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་ཚང་བར་བསྟན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་མ་རྟོགས་པར་ཐར་པ་ཐོབ་མི་ནུས་པས། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་
སྣོད་དུ་ཡང་ཆེས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དགོས་ཤིང་། ཐེག་ཆེན་དང་ཐེག་དམན་
གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་དགོས་པ་དེའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། འཇག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཐེག་
ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས། ལེགས་པར་

246

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ལ། ཐེག་དམན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་ཡང་བཞེད། ཐེག་དམན་ལས་ཆོས་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པར་ཡང་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་

བཞེད་པར་ཡང་རྩ་ཤེ་ལས་ཞེས་པ་ནས། འཕགས་པའི་དགོངས་བར་ངེས་པར་འདོད་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེན་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་
ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཞེད་དེ། ཀ་ཏ་
ཡ་ནའི་གདམས་ངག་སྟེ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས། དངོས་ཡོད་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་བདེན་མེད་དུ་གསུངས་པར། རྩ་ཤེ་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་

ཤེ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་འདུ་
བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྣང་བའི་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུ་བྱེད་བསླུ་
བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་རྫུན་པར་གསུངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེས་འདུ་བྱེད་གཞན་འགྱུར་ཙམ་བསྟན་པ་བཀག་ནས། འདུ་བྱེད་བདེན་སྟོང་དུ་བསྟན་པར་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་ནའང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་
སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བསྟན་པར་ཡང་འཕགས་པ་ཡབ་
སྲས་ཀྱིས་བཞེད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར། གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་

247

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བསྟན་པ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་ལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་
ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་། གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་”ངོས1

་གཟུང་བ།

གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་བསྟན། དེས་ན་དེས་གང་
ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་བ་
དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཚུལ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེས་
ང་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟ་བུར་འཛིན་ཏེ། དེས་ངའི་གཟུགས་ཞེས་ང་དེ་དབང་བསྒྱུར་བ་པོ་དང་། གཟུགས་དེ་དེའི་དབང་བསྒྱུར་བྱར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེས་གཟུགས་དེ་ང་ལ་དབང་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྗེ་དེས་ཁོལ་ལམ་བྲན་དེ་རང་ལ་དབང་བར་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་རྗེ་

1 མ་ཕྱི། ག༽༡༨བ༧ན། དངོས *ངོས

248

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཁོལ་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེས་ང་འམ་
གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་ཏེ། དེས་ང་དེ་ཕུང་པོ་ལ་རག་མ་ལས་པར་རང་རྐྱ་བར་སྣང་ཞིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ནི་གོ་སླ། གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་ལ། བཏགས་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཀག་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་གང་ཟག་ཕུང་
པོ་ལ་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ཡོད་ཅིང་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པའི་ལུགས་དང་། བཞེད་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ། ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་བསྟན། དེ་ལུང་གིས་བསྒྲུབས། རིགས་པས་བསྒྲུབ། བདག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ངོས་གཟུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཏགས་ལུགས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ལ་
བདག་གི་སྒྲས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་གདགས་

གཞི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ལ་ཤིང་རྟར་འདོགས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སེམས་བདག་
ཡིན་ཏེ། མདོ་ཁ་ཅིག་ལས། སེམས་འདུལ་དགོས་པར་ཡང་གསུངས། མདོ་

249

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཁ་ཅིག་ལས། བདག་འདུལ་དགོས་པར་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམས་པ་

ནི། ཕུང་པོ་ལེན་མཁན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་
བདག་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་ལེན་མཁན་བདག་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་

སྲིད་ལེན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སློབ་དཔོན་འདི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་སྲིད་ལེན་པར་བཞེད་དེ། སློབ་དཔོན་འདིས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་ཅིང་། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་གཞི་མེད་ན་ཉོན་ཡིད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་ནི། ཀུན་གཞི་མི་འདོད་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། མདོ་སྡེ་པ། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་
ཏུ་འདོད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་ཅིང་ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་བཞེད་པའི་ལུགས་ནི། ཀུན་གཞི་འདོད་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་།
བློ་བརྟན་གྱིས། ཀུན་གཞིའི་རྒྱུན་གང་ཟག་ཏུ་བཞེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་

གཞི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་དང་། སྡོམ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་
ཀུན་གཞི་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་རང་

ལུགས་མ་ཡིན་པ་རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་པར་སེམས་བདེན་སྟོང་དུ་བཤད་པས་ཤེས་སོ། །གང་ཟག་གི་བདག་དེ་དག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་མ་

250

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཏོགས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནས། རང་རྒྱད་པའི་བར་གྱི་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་གྱི་ལུང་འདིར་དངོས་སུ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་གང་ཟག་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དགག །གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་དགག །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན། གང་ཟག་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཙམ་བསྒོམས་པས་ཆགས་སོགས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལ་མི་གནོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟླ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དེ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྟོགས་ན་གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རྟོགས་པ་ལ། གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་བདེན་འཛིན་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཟླ་བའི་ལུགས་དང་། དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་

251

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དོན་བཤད་པ་དང་། ལུང་དྲང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གོམས་པ་
ཙམ་ལས་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་སོགས་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་
གྱིས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་གཟུགས་བདེན་སྟོང་དུ་མ་རྟོག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་བདེན་འཛིན་
དེ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལུང་དྲང་པ་ནི། འཇུག་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
གཉིས་པ་ནི། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་
གོམས་པས་ཆགས་སོགས་སྤོང་མི་ནུས་པར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཞེད་དེ། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཆགས་སོགས་སྤོང་མི་ནུས་པར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། བདེན་འཛིན་མངོན་འགྱུར་གྱིས་བཅིངས་པའི་སེམས་དེ་རང་འབྲས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་དགག་པ་ལ། ལུང་ལས་ཕུང་པོ་གང་

252

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཟག་ཏུ་མི་འགྲུབ། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་གང་ཟག་ཏུ་མི་འགྲུབ། ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་བསྟན། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་དགག །ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཞན་གྱིས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ན་ཕུང་པོ་གང་ཟག་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཀྱང་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཤིང་རྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཁོ་ན་རེ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་གང་ཟག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷས་བྱིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་ཙམ་དེ་
ལྷས་སྦྱིན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷས་བྱིན་ཞེས་ཐ་
སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྱུང་བ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་སྔོ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཏགས་པ་ཡིན་པས། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། བུམ་པའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་དང་བུམ་པ་འཇོག་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

253

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ། ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། ཕུང་པོ་འཇིགས་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་བྱེད་མེད་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཕུང་པོ་
བདག་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པས་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ནི། དེ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགེ་སྦྱོང་
དང་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་དེས། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་གཞན་ལས་ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་རང་ལུགས་ཀྱི་གསུང་གི་དགོངས་པ་ལ་ནང་འགལ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཇིག་ལྟའི་དམིགས་རྣམ་ངོས་གཟུང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་། དང་པོ་ནི། འདིས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོ་
ན་ནི། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་འཇིག་པའི་ཚོགས་ཡིན་ལ་དེས་དེ་ལ་ལྟ་བའི་ཕྱིར། ང་དེ་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་རྣམ་པའི་ཡུལ་ཡིན་ཏེ།

254

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་དེས་ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། ང་ཡི་བ་དེ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟའི་རྣམ་པའི་ཡུལ་ལམ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་དེས་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། མདོ་ལས། བདག་ལྟ་སྤོང་བའི་
ཆེད་དུ་གཟུགས་སོགས་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ནི། ཕུང་པོ་དང་བདག་གཅིག་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་སོགས་ངར་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། མདོ་ལས་གཟུགས་སོགས་བདག་
མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་མི་དགོས་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་སོགས་ཉི་ཤུ་ཡོད་ཅིང་། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་བདག་དང་གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་
གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་དང་། རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། ལྡན་པ་སོགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པས་འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀའི་ཞེན་ཡུལ་དགག་པའི་

255

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆེད་དུ། མདོ་ལས་གཟུགས་སོགས་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། རིགས་པ་ནི་ཕུང་པོ་བདག་གི་ཉེར་བར་བླང་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ། ལེན་པ་པོ་དང་བླང་བྱ་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་བླང་བྱ་དང་བདག་ལེན་པ་པོ་གང་ཞིག །བདག་ཕུང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཕུང་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། གཞན་ཡང་ཤེས་ལས། དེ་
བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་ལེན་པ་པོ་དང་བླང་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་

མཐོང་བ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་གཟུགས་ལྟས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོད་སྦྱིན་
གྱི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་པར་འཇོག་ནུས་ཀྱང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཀྱང་
མཆོད་སྦྱིན་མ་ཡིན། མཆོད་སྦྱིན་ཡང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་མ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་
སྦྱིན་གྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་
བ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་ཅིང་། མཆོད་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་
གཉིས་བཏགས་དོན་བཙལ་པའི་ཚེ་སོ་སོར་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། མིག་ན་བ་ན་ང་ན་བ་དང་། མིག་སོས་པ་ན་ང་སོས་སོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་

256

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལྟར་འཇོག་ནུས་ཀྱི་མིག་དེ་བདག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཇོག་མི་
ནུས་ལ་དེ་བཞིན་དུ་མིག་ན་བ་ན་ངའི་མིག་ན་བ་དང་། མིག་སོས་བ་ན་ངའི་མིག་སོས་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཇོག་ནུས་ཀྱང་། མིག་བདག་གི་
བར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། མིག་དེ་བདག་དང་བདག་གི་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་དག་གིས་ཕྱི་ནང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་ལྷས་བྱིན་གྱིས་ཐོས་པ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྒྲ་

ཉན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་པར་འཇོག་ནུས་ཀྱང་། ལྷས་
བྱིན་གྱི་རྣ་བ་ཡང་ལྷས་བྱིན་མ་ཡིན། ལྷས་བྱིན་ཡང་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྣ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་ཅིང་དེ་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷས་བྱིན་དང་དེའི་སྣ་དང་དྲི་སོགས་ལའང་སྦྱར་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་དགག་པ་ལ། ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་སྡེ་རྣམས་ནི། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་
དུ་གྱུར་བའི་བདག་ཡོད་དེ་བདག་ཡོད་ཅིང་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

ཞེས་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་གཞན་སྡེ་ལ་རྟོག་གེ་སྡེ་དྲུག་ཡོད་པའི་ནང་ནས། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། གྲངས་ཅན་དང་། སྤྱོད་པ་བ་བཞིས་ནི། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དེ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དེ། དེ་བཞིས་གང་

257

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཟག་གི་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། རང་དབང་ཅན་དུ་འདོད་པའི་
ཕྱིར། གཅེར་བུ་པས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དེ་རྟག་སྟེ། དེ་རང་བཞིན་རྟག་པའི་
ཕྱིར། མི་རྟག་སྟེ། གནས་སྐབས་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། རྒྱང་འཕེན་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་ཚེ་འདིར་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཡིན་ཅིང་སྐྱེ་བ་
སྔ་ཕྱིར་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། དངོས་དང་། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། དང་པོ་ནི། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཆོས་ཅན། ཕུང་བོའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་རུང་སོགས་མེད་པར་ཡང་ཁྱོད་ཡོད་པ་དང་། ཕུང་པོ་མ་དམིགས་པར་ཡང་ཁྱོད་དམིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕུང་པོ་མ་དམིགས་པར་ཁྱོད་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིགས་གསུམ་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་དང་། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །གཞན་པ་ཉིད་དུ་འཐད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། །གཟུང་ཡོད་རིགས་ན་བཟུང་དུ་མེད། །དེ་ལྟར་ལེན་པས་གཞན་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་མེད་

258

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ། །ཕུང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་པ་དེ་རྣམས་ནི། རྩ་ཤེ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །གཞན་ཡང་རྟག་གཅིག་རང་
དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་དངོས་པོར་མེད་དེ་མ་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། མོ་ཤམ་བུ་བཞིན། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དེ་མེད་དེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་

པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱ་དང་རི་དྭགས་དེས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་བདག་མ་མཐོང་ཡང་། བྱ་དང་རི་དྭགས་ལ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམ་པ་དང་། བདག་ཆགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ལྟ་བ་ཐར་ལམ་དུ་འདོད། གྲངས་ཅན་གྱིས་དབང་

སོགས་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་ཐར་ལམ་དུ་འདོད། རིགས་པ་ཅན་པས། དབང་ཕྱུག་གི་དབང་བསྐུར་ཙམ་ཐར་ལམ་དུ་འདོད། གཅེར་བུ་བས། ཟས་གནོད་པ་དང་། མེར་མཆོང་བ་དང་། སྐྲ་འབལ་བ་སོགས་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་གདུང་

བ་དྲག་པོ་ཐར་ལམ་དུ་འདོད་ལ། དེ་འགོག་ཚུལ་ནི། བདག་གི་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་སྒོམ་པ་སོགས་ལྔ་པོ་དེ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་བདག་འཛིན་ལ་མི་གནོད་པ་གང་ཞིག་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། རྒྱལ་བའི་

259

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་ཡིན་ཏེ། ཐར་བ་ཐོབ་པ་ལ་འཁོར་བ་སྤོང་དགོས། དེ་སྤོང་བ་ལ་བདག་འཛིན་སྤོང་དགོས་དེ་སྤོང་པ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ལས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་ཚུལ་བཤད་ཀྱི། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བདག་མེད་
ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་མ་བསྟན་པར་མ་ཟད། བདག་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་བདག་སྒྲོ་བཏགས་ནས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། ཞེས་པའི་མཆོད་བརྗོད་འདིས། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པའི་ལུགས་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་བཤད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་སྟོན། ལུགས་
ལྡོག་གིས་སྒོ་ནས་བཤད་དེ་ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་

བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། གང་ཞིག་ལ་ནི་ཉེས་པ་ཀུན། །གཏན་ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་གྱུར་པ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ཞིང་། །དེ་བསྟོད་དེ་ནི་བསྐུར་བ་དང་། །དེ་ཡི་བསྟན་ལ་གནས་པའི་རིགས། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ལ་ཡོན་ཏན་ཀུན། །མངའ་ལ་དེ་ཡང་

260

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཉམས་མི་མངའ། །ཉེས་པ་བག་ཆགས་བཅས་དེ་ཡང་། །སྐྱོབ་པ་གཅིག་པུ་ལ་མི་མངའ། ཞེས་སོགས་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་དང་། ཕྱོགས་གླང་གིས་མཛད་པའི་སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་སོགས་ལས་གསུང་པའི་ཕྱིར་དང་།

བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ།
སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སོན་ནས་ཀྱང་། སྡུག་བསྔལ་རང་བྱུང་སྲིད་པ་བསྒྲུབ། །ཁྱོད་
ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འགྲོ་བ། བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །བདུད་ཀྱི་

མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ། །སྲིད་པ་དག་ནི་ལྡོག་པར་མཛད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་སྨྲ་གཉིས་དང་། སྡེ་
བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་ལུགས་དང་། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་

ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའ། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྡེ་ལྔ། སྡོམ་རྣམ་གཉིས། དབྱིག་གཉེན་གྱི་རབ་

ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བརྒྱད་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ཀུན་

གཞིའི་རྒྱུན་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དེ། དེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཞིང་། དེ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་སོ། །དེ་ཐལ་འགྱུར་བས་འགོག་ཚུལ་ནི། མདོར་བསྡུ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞིའི་རྒྱུན་སོགས་

261

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གང་ཟག་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ། མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དང་ཚོགས་ཙམ་གྱི་བཀོད་པ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ནི་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་འཇོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་
ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་ཙམ་དེ་བདག་དང་གང་ཟག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་
འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་བའི་གང་ཟག་དེ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་
ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ནི། དེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་

གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་བ་
ཙམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་

དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་

262

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཚེ་ན་མེད་པ་གང་ཞིག །གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ་
རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་ནུས་ཤིང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་དེ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་དང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དང་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པའི་རྣམ་བདུན་གང་རུང་
དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟ་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མེད་དེ། ཤིང་རྟ་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་དང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་གྱིས་བཀོད་པ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་གཉིས་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་གང་ཞིག་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཆོས་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་

སྟེ། རང་རྒྱུད་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་
ཀྱང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་

263

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་དེས། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་པ་འདི་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དགོངས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་བདག་འཛིན་ཕྲ་རགས་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ཕྱི་དོན་འཇོག་ཅིང་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་། དེས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དང་པོ་ལ། བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་མེད་པ་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བདག་དང་ཆོས་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ཐ་སྙད་
ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཉིད་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མེད་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་སྦྱིན་དང་མིག་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མངོན་
སུམ་དུ་གྲུབ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་བདེན་པའི་

264

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་
དུ་ཡོད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མདོའི་ཤེས་བྱེད་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད། དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྐྱེ་
འགག་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་འགག་ལ་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་འཇིག་རྟེན་སྐྲག་པ་སྤོང་པའི་ཆེད་དུ། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་དང་ལྡན་པས་སྐྱེ་འགག་གསུངས་ཀྱི། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་
དང་དངོས་ཡོད་དངོས་མེད་དང་དམན་འབྲིང་མཆོག་གསུམ་རྣམས། ཐ་སྙད་
ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དབང་

གིས་སྟོན་པས་གསུངས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ལ། མ་དཔྱད་པར་འཇོག་
ཚུལ་དང་། དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་སྟེ།
འཇིག་རྟེན་ན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེའི་དོན་མྱུ་གུ་དེ་བདག་ལས་སྐྱེ་འམ་གཞན་ལས་སྐྱེས་ཞེས་མི་དཔྱོད་པར་སྤྱིར་མྱུ་གུ་

ས་བོན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་མ་དཔྱད་

265

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་འཇིག་རྟེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་

ཆོས་དང་གང་ཟག་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་གང་ཟག་དེ་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དང་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དང་རེ་རེ་བ་སོགས་གང་ཟག་ཏུ་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ངའི་མིག་ངའི་གཟུགས་ཞེས་བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལས་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་མ་
ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དང་། ཆོས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་དེ། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་
བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པ་དེ་དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ། དེ་གཉིས་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཉན་རང་གིས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པར་བསྟན། དེས་དོན་གྱི་བདག་མེད་གཉིས་ངོས་གཟུང་། སྒྲིབ་གཉིས་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན། དང་པོ་ནི། དེའི་

266

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཚེ་ཆོས་བདག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་རྟོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉན་རང་

གཉིས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་དགོས། དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་འགྲེལ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་མཚོན་དོན་ཡིན་གྱི། གཞན་ཡང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་
པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཏེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པས་ཉན་རང་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་
པར་ཡང་བཤད་ཅིང་། ལྷག་བསམ་བསྟན་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། བདེན་ཞེན་
གྱིས་བཅིངས་པའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་མི་རྟག་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་ཡང་གསུངས། འཕགས་པ་བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་ལས། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པར་གྲོལ་བ་མི་ཐོབ་

267

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་ཡང་ཡང་གསུངས། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་བདག་
དང་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པར་ཡང་གསུངས། འབུམ་
ལས། དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་མེད། ཞེས་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་པར་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་རང་གི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཉན་རང་གིས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན།
བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཐར་ལམ་བསྒོམས་པ་དང་། གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་གཉིས་འཕགས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ས་བཅུ་བའི་མདོ་ལས། རང་གི་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་

རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ལུང་འདི་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ས་དང་པོ་ལ་

268

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གནས་པས་ཀྱང་ཉན་རང་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཏེ། དེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་ཀྱང་སྤངས་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་ཀྱང་སྤངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེས་གང་ཟག་གིས་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་
བདེན་འཛིན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་སྤངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་སྟོན་པའི་མདོ་བསྟན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ལ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའི་ཤེས་བྱེད་། དང་པོ་ལ་ལུང་དགོད། གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་དེ་སྲིད་དུ་གྲོལ་བ་ཐོབ་མི་ནུས་ཤིང་། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་

269

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོལ་བ་ཐོབ་དགོས་པར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདིར་གྲོལ་ཞེས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྲིད་པ་འདི་ལས་
མིན་པར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཐར་བ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ངེས་པར་བསྒོམས་དགོས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དེ་སྲིད་དུ་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ལ། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བའི་གང་ཟག་དེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་འགྲུབ་བོ། །
གཉིས་པ་དེས་དོན་གྱི་བདག་མེད་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པ་དང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་གཉིས་གསུངས་བའི་ནང་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་
གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་ཅིང་། ཆོས་རང་བཞིན་གྱི་མེད་པ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ལམ་ཙམ་བསྒོམས་པ་ལས་
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤོང་མི་ནུས། ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་

270

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བའི་ལམ་ཙམ་བསྒོམས་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཡང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་། གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་
གཉིས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་
པ་དེ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་ཅིང་། གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་
ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་མི་ནུས། གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་ལམ་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ལམ་ཙམ་བསྒོམས་པ་ལས། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་སྤོང་མི་ནུས་པ་གང་ཞིག་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པ་དེས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་ཀྱང་། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་

རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པ་དེས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བཏགས་ཡོད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པ་དེས་གང་ཟག་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་

271

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་ཏེ། དེ་འདྲིའི་ལམ་ཙམ་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་སྤོང་ནུས་པ་གང་ཞིག་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་བདེན་འཛིན་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་གཟུང་

འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་རགས་པ་དང་། ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་བ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་གསུམ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ་འདི་ལྟ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པའོ་ཞེས་དང་། ལང་གཤེགས་ལས་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་མཐོང་སྤང་དང་། ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས་དྲངས་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་

272

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ། ས་བཞི་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་དང་། ས་བཞི་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ཟད་པར། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་
ཟད་ཅེས་པའི་འཇུག་ཊིཀ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པར་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ཡང་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་ངོས་གཟུང་བ་
དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། བདག་འཛིན་གཉིས་ཉོན་སྒྲིབ་

ཏུ་བསྟན། དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བདག་འཛིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་བདག་འཛིན་གཉིས་
སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

273

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། ཕྲ་པའི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བསྟན་པ། དེ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་འབད་རིགས་པ། རང་རྒྱུད་པས་བཞེད་པའི་བདག་
འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱི་ལུགས། དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས། འཕགས་པ་ལྷའི་ལུགས། ཟླ་བའི་ལུགས།
དེས་ན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཉིས་བཤད་པ་མི་འགལ་བ། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཆགས་སྡང་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལྡོག་ཅིང་དེ་ལས་ཆགས་སྡང་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཕགས་པ་
ལྷས་ཀྱང་། ཆོས་བདེན་འཛིན་དང་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་དེ། བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྲིད་པའི་ས་བོན་དང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བདེན་འཛིན་ལྡོག་པར་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་སྲིད་པའི་ས་བོན་དང་འཇུག་འགྲེལ་ལས་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་

274

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མ་རིག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་དང་། རྣམས་
འགྲེལ་དང་། འཇུག་པ་རྣམས་སུ། འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་པ་དང་། འདིར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། མ་རིག་པ་ལྷན་སྐྱེས་འདི་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའི། དབང་དུ་བྱས་ནས་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་འཁོར་པའི་རྩ་བར་བཤད། འདིར་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གྱུར་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་འཛིན་པ་འཇིག་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་ལྟ་དེས་ང་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ཚུལ་འདི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་བདེན་འཛིན་དང་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་
གཉིས་ཀ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པ་འདི། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བདེན་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ལས་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ཞིང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་མ་རིག་པ་སྤོང་ནུས་ཤིང་། མ་རིག་པ་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་འཕེན་

275

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བྱེད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་སོགས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བས་མ་རིག་པ་ལྡོག་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པས། དོན་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་བདུན་བཅུ་བ་དང་རྩ་ཤེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་འབད་རིགས་པ་ནི། དེས་ན་དབུ་མའི་རིགས་
པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་ལས་དང་
པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པས་ཇི་ལྟར་
གཟུང་བ་ངོས་འཛིན་པར་བྱས་ནས་དེ་འགོག་པའི་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང་རྩོད་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས་མཁས་པ་

ཙམ་ལ་དགའ་བར་མི་བྱ་སྟེ། མ་རིག་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་དབུ་མའི་རིགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་པའི་འཛིན་སྟངས་སུན་དབྱུང་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་རྒྱུད་པས་བཞེད་པའི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་
ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གཉིས་མེད་པས། རང་རྒྱུད་པས་བཞེད་པས་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ནི། དེ་ལ་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་

276

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་
ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་བློ་དེ་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་གཞན་
དུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ངའི་ལག་པ་ན་བ་ན་ང་ན་འོ་སྙམ་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་འབྲེལ་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །སྔ་མའི་རྟགས་
ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་མི་རྟག་པ་དང་དུ་མ་དང་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དེ་དག་གི་གནད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཆོས་དེ་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་གཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་བློ་དེ་གྲུབ་མཐའ་བློ་བསྒྱུར་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི། གྲུབ་མཐའ་མི་ཤེས་པའི་བྱ་དང་རི་དྭགས་སོགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་བྱུང་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར། དེས་གྲུབ་པའི་དོན། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་གང་ལ་

བྱེད་སྙམ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཤེས་
སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་གི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཤེས་

277

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲིབ་གཉིས་གང་རུང་གང་ཞིག །ཉོན་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྤྲེའུ་ལྟར་
མཆོང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་གནས་ངན་ལེན། གཞན་ལ་རྨངས་མོ་ཞེས་པའི་ངག་སྨྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་

ཆགས་དང་དེའི་འབྲས་བུ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བ་དང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་དང་། བདེན་སྣང་དང་། བདེན་སྣང་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་

ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་མཁྱེན་དང་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་ཅིང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་འདི་སྤོང་བ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དོན་ནི།
ཤེས་སྒྲིབ་འདི་སྤོང་བ་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་མེད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་འཛིན་གཉིས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་ཀྱང་། ཤེས་སྒྲིབ་མ་སྤངས་ལ། ཐེག་ཆེན་
དགྲ་བཅོམ་པས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གཉིས་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོགས་
ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཕྱིར་

དུ་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱ་ལས་ལྷག་པ་ཚོགས་མི་གསོག་པ་གང་ཞིག །བྱང་ཆུབ་

278

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སེམས་དཔའ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚང་ཞིང་། སངས་
རྒྱས་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་པར་རྒྱན་སྣང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་རང་རྒྱུ་ཐབས་
ཤེས་ཚང་བ་ལས་འཁྲུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། གསུང་རབ་ལས་བདག་འཛིན་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། “སྐྱུས་ན་
གསལ་ལོ། །དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ། རང་རྒྱུད་པས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་པར་གསུངས་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང་། ཞི་བ་མཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། འཇུག་ཊིཀ་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྟེན་ནི་དམིགས་པ་དང་། བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་བྱེད་ལ་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་དུ་ཕྱེ་
བའོ། །ཞེས་པ་གྲངས་ཞིང་། དེ་ཡང་ཉི་སྣང་དང་རྒྱན་སྦྱང་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་
གསལ་ཀྱི་ལུགས་དང་། རྩ་བར། རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་
བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། ཞེས་པའི་གཞུང་དོན་ཤུགས་ཀྱིས་བཤད་པས་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་རྗེ་

279

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ཕྱི་དོན་འཇོག་ཅིང་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། །ཕྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ་དང་། ཀུན་གཞི་མེད་ཚུལ་དང་། རང་རིག་མེད་ཚུལ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་ཡོད་མེད་མཚུངས། གཟུགས་ཅན་དང་སེམས་སེམས་བྱུང་ཡོད་མེད་མཚུངས། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དགོད། དེ་དང་རང་ལུགས་མི་མཚུངས་པ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་མི་གནོད། ལུང་གིས་མི་གནོད། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། དེ་ཉིད་འཕགས་པ་
ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གང་ཟག་དང་ཆོས་
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པ་དང་།
དམྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་མཐད་དེ། དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཚུངས་དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པར་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་མཚུངས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་ཕུང་ཁམས་
སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་ནས་གཟུགས་ཅན་མེད་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་ཡོད་པའི་ཁྱད་པ་དེ་མི་”འཐད1

་དེ། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཚུངས་དང་། དོན་དམ་དུ་
མེད་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 མི་ཕྱི། ༣༥ན༤ན། མཐད *འཐད

280

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་དབུ་མ་པ་གཞན་དག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ལེགས་ལྡན་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་གཉིས་ནི། ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མཚུངས་སུ་བཞེད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་ནི། ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་ཤེས་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། དེ་བཞི་གས་ཡོད་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པས་ཁྱབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། །

བཞི་པ་ནི། ལུགས་འདིས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
དབུ་སེམས་གཞན་དང་། ཐལ་འགྱུར་པ་ཕྱི་དོན་དང་། ཤེས་པ་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཚུངས་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་མཚུངས་སུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། །

ལྔ་པ་ནི། དེས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་བཀག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་མི་གནོད་དེ། ཉི་ཤུ་པ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ། དམིགས་བརྟག་དང་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལས། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་རགས་པ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཕྱི་དོན་ཆ་མེད་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་།
ཆ་བཅས་ཀྱི་ཕྱི་དོན་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་དོན་མེད་པ་ལ་ལུང་གིས་
ཀྱང་གནོད་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་ན་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ལུང་གིས་མི་གནོད་པ་ལ། ས་བཅུ་པའི་ལུང་གིས་མི་གནོད། ལང་

281

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཤེགས་ཀྱི་ལུང་གིས་མི་གནོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་ཡང་ས་བཅུ་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་
ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ལུང་གིས་མི་གནོད་དེ། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པས་བདག་རྟག་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་
བཀག་ནས། སེམས་ཙམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་སྟོན་གྱི། ཕྱི་དོན་མེད་པར་
མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལང་གཤེགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཞེས་པའི་ལུང་གིས་མི་གནོད་དེ། དེ་འདྲའི་ལུང་དེས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་ཀྱང་། ལུང་དེ་དྲང་དོན་དུ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་
མདོར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་དོན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་
ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་མེད་མཚུངས་དེ་གཉིས་ལུང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ནི་
ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་ཡོད་མཚུངས་ཡིན། སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སྣང་ངོར་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་མེད་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སེམས་གཉིས་ལུང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་མེད་མཚུངས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་

282

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པར་གསུངས། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་དག་ནི་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས།

འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ནི། བརྒྱ་པ་ལས་ཞེས་པ་ནས་ལུང་དེས་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཚུངས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་མཚུངས་ཡིན་པ་འདི་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཚུངས་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་། དེ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་མཚུངས་མིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པར་འཕགས་པ་ལྷས་བཞི་བརྒྱ་བར་གསུངས། འབྱུང་བཞི་སོགས་རང་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་འདུ་པར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བཤད་ཀྱི། འབྱུང་བཞི་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་པར། རྣམ་པར་ཤེས་
སུ་ཡང་དག་འདུ། ཞེས་པས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཚངས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྤྱིར་ཚངས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ། ལྷ་ཚངས་པ་དང་། མྱང་འདས་དང་། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་བཞི་ཀ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་བསྐལ་བ་མེས་འཇིག་གི་དུས་སུ། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་སྟོང་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཉིད་མངོན་

283

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སྣང་ངོར། འབྱུང་བཞི་སོགས་སྟོང་པར་སྣང་ཞིང་སྟོང་པར་འདུ་བ་འམ། ཡང་ན་ཚངས་པའི་སྒྲ་མྱང་འདས་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འབྱུང་བཞི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཀྱི་གནས་

སྐབས་སུ་མེད་པར་འདུ། ཚངས་པའི་སྒྲ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་འབྱུང་བ་བཞི་བདེན་སྟོང་ཇི་ལྟ་བར་བཞིན་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་བདེན་སྟོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་
དུ་གཤེགས་ཤིང་སོང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན། འབྱུང་བ་ཆེ་ལ་སོགས་བཤད་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་སུ་ཡང་དག་འདུ། ཞེས་པ་འདིས་འབྱུང་བཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་འདུ་བས་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་ཞེས་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་

འཆད་པ་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་མི་འཆད་དེ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། འབྱུང་བཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འདུ་བ་དང་། བདེན་མེད་འདུ་བ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་གཞུང་དོན་དུ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་མེད་ཚུལ་ལ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་མི་
དགོས། ཕྱི་དོན་ཡོད་པས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་མེད་ཚུལ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་ཚུལ། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་
པར་ཡང་གསུངས། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་ལས་རྣམས་ནི། །བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་

284

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཆུད་མི་ཟ། །ཚོགས་ཞིང་དུས་ལ་བབ་པ་ན། འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྨིན་པར་འགྱུར།

ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ། གཞན་སྡེ་རྣམས་ན་རེ། ལས་དེ་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་བར་

དུ་གནས་ན། ལས་དེ་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། ལས་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན། ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ནས་ལས་འབྲས་མི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དེ། རྩ་ཤེར། གལ་ཏེ་སྨིན་པའི་དུས་བར་དུ། །གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་འགགས་ན་འགགས་གྱུར་པ། །ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལན་ལ་རང་སྡེ་གཞན་གྱི་ལན་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལས་
རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ཀྱང་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་
རིང་དུ་ལོན་ནས་ཀྱང་ལས་འབྲས་འབྱུང་སྟེ། ལས་དེས་ལས་ཀྱི་ཆུད་མི་ཟ་བ་བསྐྱེད། ཆུད་མི་ཟ་སྔ་མ་སྔ་མས་ཆུད་མི་ཟ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་མཐར་ལས་ཀྱི་

ཆུད་མི་ཟ་ཕྱི་མ་གཅིག་གིས་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱེ་
བྲག་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་འདོད། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་
ལས་ཀྱི་རྒྱུན་དང་། ཀུན་གཞི་བཞེད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྒྱུན་དང་། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་ལས་
འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ནས་ལས་འབྲས་འབྱུང་བར་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་ཀུན་གཞི་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། མ་རིག་པས་ལས་བསགས་ལས་ཀྱི་བག་

285

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆགས་ཀུན་གཞི་ལ་བགོས་ནས་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་སྔ་
མ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་ནས་མཐར་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཕྱི་མའམ་ཐ་མ་

ལས་ལས་འབྲས་བསྐྱེད་པར་བཞེད་དོ། །དེས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་ནས་ལས་འབྲས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལན་ནི་ལས་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ཅིང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་དང་། ཆུད་མི་ཟ་དང་།
ཐོབ་པ་དང་། རྒྱུན་རྫས་ཡོད་དང་། རྣམ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་མེད་ཀྱང་། ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་ལོན་ནས་ཀྱང་ལས་འབྲས་འབྱུང་སྲིད་དེ། ལས་དེས་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་བསྐྱེད་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་སྔ་མ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད།
མཐར་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཕྱི་མ་གཅིག་གིས་རང་འབྲས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར། ལས་དེས་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་བསྐྱེད་དེ། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ལས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟས་ཤིང་དེ་ལས་ཀྱི་དུས་ན་

མེད་དེ་ལས་ཀྱི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལས་
འགགས་པ་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་འགགས་པ་གང་ཞིག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མི་འགག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་དུས་ན་མེད་དེ། ལས་རང་དུས་ན་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར།
ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལས་དེ་དང་གྲུབ་
དུས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་

286

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་དམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་དེའི་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ། །དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བས་བཞེད་པའི་གཞུང་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་མེད་ཚུལ་ནི། ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་
དེ། དེས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་སྟེ། དབུས་མཐའ་སོགས་
ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་པའི་དགོས་པ་ཀུན་གཞི་སྟེང་གི་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་
བ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་ཕྱི་དོན་དེ་ཉིད་ལས།
རང་འབྲས་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་བས་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་དགོས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ་བུམ་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ཤིང་། དེ་བུམ་པའི་དུས་ན་མེད་དེ་བུམ་པའི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བུམ་པ་འགགས་པ་

287

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་འགག་པ་གང་ཞིག །དེ་རང་བཞིན་གྱིས་

མི་འགག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་འཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་ཞིག་
པ་བུམ་པའི་དུས་ན་མེད་དེ། བུམ་པ་རང་དུས་ན་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ། བུམ་པའི་རྗེས་ཐོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡོད་དེ། བུམ་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེས་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དངོས་མེད་ཅེས་པ་བུམ་པའི་དངོས་མེད་དེ། བུམ་པའི་ཞིག་པ་ལ་བཤད་དོ། །རྒྱས་པར་ནི། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བཅུ་དགུ་པར། གལ་ཏེ་དུས་ནི་དངོས་བརྟེན་ཏེ། །ཞེས་པའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་ཚོ་ལས་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་འདུག་པས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞིག་པ་དངོས་པོར་བཞེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། གཞི་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་བུམ་པའི་འདས་པ་ནི་བུམ་པའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུ། བུམ་པའི་མ་འོངས་པ་ནི། བུམ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་བུམ་པ་བྱུང་མ་ཟིན་པའི་དུས་ལྟ་བུ། བུམ་པའི་ད་ལྟར་བ་ནི། བུམ་པ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ། །

གསུམ་པ་རང་རིག་མེད་ཚུལ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་འཇུག་པ་ལས་
གསུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་ངོས་གཟུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་
རིག་འདོད་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལ་
ཕྱོགས་སྔ་མ་དང་། དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་
གསུངས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཞེ་ན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། འདི་ལ་རང་རིག་གི་

288

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་རང་རིག་ངོས་གཟུང་བ། དང་པོ་ནི། མདོ་སེམས་གཉིས་ན་རེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། མྱོང་བྱེད་ཡོད་དེ། རང་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དོན་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བཞིན། དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡོད་དེ། དེ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་མྱོང་
བྱེད་རྫས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མི་མྱོང་། རང་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཕྱི་མས་ཀྱང་

མི་མྱོང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྔོན་པོ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་། སྔོན་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་

མ་མ་གྲུབ་ན། སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་དེ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དེ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཕྱི་མས་མྱོང་དགོས་ཤིང་། མྱོང་བྱེད་ཕྱི་མ་དེ་འང་རང་ལས་ཕྱིས་

བྱུང་གི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། གཞན་
ཡང་སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་དེ་སྔོ་འཛིན་ཕྱི་མས་མྱོང་བར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དེ་མྱོང་བྱེད་
རྫས་གཞན་ཕྱི་མས་མྱོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་མདོ་རང་འགྲེལ་ལས། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་ཡིན། །རང་རིག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ངོ་། །ཅིའི་

289

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་མ་མྱོང་པར་འདི་མེད་ཅེས་དང་། རྩ་བར་ཡང་། ཤེས་པ་
གཞན་གྱིས་ཉམས་མྱོང་ན། །ཐུག་མེད་དེ་ལ་འམ་དྲན་པ་དེ། །ཡུལ་གཞན་ལ་
ནི་འཕོ་འགྱུར་བ། །མེད་འགྱུར་དེ་ཡང་འདོར་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ་ཅེས་དང་། གལ་ཏེ་སྔ་བློ་དེ་ཉིད་ན། ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འཕོ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་དེས་གྲུབ་པའི་རང་རིག་ངོས་གཟུང་བ་ནི། །སྔོ་འཛིག་མིག་ཤེས་
ཀྱི་སྟེང་ན་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་གསལ་རིག་དང་། སྔོན་པོར་སྣང་བ་མིན་པའི་གསལ་རིག་གཉིས་ཡོད་དེ། དེའི་སྟེང་ན་རང་གི་དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་བཞག་

པའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱིས་བཞག་པའི་མྱོང་བ་
གསལ་རིག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རས་སྔོན་པོའི་སྟེང་ན་ཤེལ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་བཞག་པའི་ཚེ། ཤེལ་གྱི་སྟེང་ན་སྔོན་པོས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཆ་
དང་། མ་སྒྱུར་བའི་དྭངས་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་གསལ་རིག་དེ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེའི་གཟུང་རྣམ་དང་། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྔོན་པོར་སྣང་བ་མ་ཡིན་
པའི་གསལ་རིག་དེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་དང་། འཛིན་
རྣམ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་མདོ་རྩ་བར་ཡང་། ཡང་ན་རང་རིག་འདིར་འབྲས་བུ། ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། འདིར་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྐྱེ་སྟེ། རང་གི་སྣང་
བ་དང་། ཡུལ་གྱི་སྣང་བའོ། །སྣང་བ་གཉིས་ལས་གང་རུང་རིག་པ་དེ་འབྲས་

290

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བུའོ་ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དོན་དུ་སྣང་བ་དང་ལྡན་ཤེས། །དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་མངོན་ཕྱོགས་སྣང་། །ཞེས་པས་གཟུང་རྣམ་དང་གཞན་རིག་བསྟན། བློ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བློ། །རྟག་ཏུ་བདག་ལ་ནང་མངོན་ཕྱོགས། ཞེས་པས་འཛིན་རྣམ་དང་། རང་རིག་བསྟན། ཅི་སྟེ་རང་ངོས་འོ་ན་དེ། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར། ཞེས་པས་རང་རིག་དེ། །མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་
ཕྱིར་རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མྱོང་
བའི་གསལ་རིག་དེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན།
གཉིས་པ་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ལ། རང་རིག་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་
བྱེད་མེད་ཅིང་གནོད་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། རང་རིག་མེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། དྲན་པ་སྐྱེ་བ་འཐད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། རང་རིག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བསྟན། གནོད་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་རྫས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དྲན་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་དྲན་པ་རྟགས་སུ་འགོད་
དམ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དྲན་པ་རྟགས་སུ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྫས་སུ་ཡོད་པའི་
དྲན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་
སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བཞིན། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་དྲན་པ་

291

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོན་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། །ཁྱོད་ཡོད་ན་རང་རིག་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆུ་ཡོད་ན་ཆུ་ཤེལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། མེ་ཡོད་ན་མེ་”ཤེལ1

་ཡོད་
པས་མ་ཁྱབ་པ་བཞིན། འོན་ཏེ་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཙམ་
ཡོད་པར་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཞན་སྡེ་དང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ངོར། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་
སྒྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཏེ་མྱོང་ཙམ་དང་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་
ལ། །རྩོད་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། ལྷ་དབང་བློ་དང་། རྒྱལ་དབང་བློས། གང་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་པའི་ངོར་མི་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་དེ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་
གི་སྔོན་པོ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་དེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བྱེད་
ཀྱི་རང་རིག་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་གང་ཞིག །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་
མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་
དེ་མི་སྣང་པར། དེའི་སྟེང་གི་སྔོན་པོ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་དེ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ལས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། རལ་གྲིའི་
1 མ་ཕྱི། ༤༠བ༡ན། ཤེས *ཤེལ

292

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སོ་དེ་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཀྱི་བཅད་བྱ་དང་གཅོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྔོན་པོར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་དེ།
སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་དང་། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་

རྣམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དང་། སྔོ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་གཉིས་འགལ་ཞིང་། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྔོན་པོར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་དེ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་སོང་། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། ཇི་ལྟར་རལ་གྲི་རང་གི་སོ། །གཅོད་པར་མི་བྱེད་སོར་”མོ1

་ནི། །རང་ལ་རེག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་
རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མིན་པས། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འཛིན་པར་རིགས་མ་ཡིན་ཞེས་དང་། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ལེགས་པར་བསླབ་པའི་གཡེར་ཞིང་ཡང་”གཟེར2

་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་གི་”ཕྲག3

་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་
རིག་ཀྱང་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་རང་རིག་མེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ། རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ། གཞན་ལ་དེ་མི་འཐད། མྱོང་བ་ལ་གཉིས་སུ་མ་ངེས། རང་རིག་མེད་པ་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་
1 མ་ཕྱི། ༤༡ན༢ན། མེ *མོ
2 མ་ཕྱི། ༤༡ན༣ན། གཟེར *ཟོར་ཡིན་ནམ་སྙམ།
3 མ་ཕྱི། ༤༡ན༣ན། ཕྲ *ཕྲག

293

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བྱེད། ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་རང་རིག་མེད་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་རང་རིག་མེད་ཀྱང་། སྔོ་
འཛིན་གྱི་རྗེས་སུ་ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྙམ་པའི་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། སྔོ་འཛིན་དང་སྔོན་འཛིན་དྲན་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། སྔོ་འཛིན་གྱིས་སྔོན་པོ་མྱོང་ཞིང་། སྔོ་འཛིན་རང་ཉིད་དཔྱད་པ་བཞིན་དུ་
སྔོ་འཛིན་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔོན་པོ་མྱོང་ཞིང་སྔོན་འཛིན་དཔྱད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྔོན་འཛིན་དང་སྔོ་འཛིན་དྲན་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་སྔོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཞིང་དེ་གཉིས་ཀས་སྔོ་འཛིན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དུ་མི་འཛིན་ཅིང་། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་
གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་རང་འགྲེལ་ལས་མྱོང་བ་དང་དཔྱད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་མྱོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བ་དང་། དཔྱད་པ་ནི་རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་འདི་ནི་དེ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོ་
འཛིན་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་
གྱི་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་བྱམས་པས་མྱོང་བ་ཉེར་སྦས་ཀྱི་མི་དྲན་པ་
བཞིན། རྟགས་སོང་། ཁོ་ན་རེ། སྔོ་འཛིན་དང་སྔོ་འཛིན་དྲན་ཤེས་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་ཅིང་། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་སྔོ་འཛིན་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་དྲན་
པ་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་དང་སྔོ་འཛིན་དྲན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་གཅིག་དང་

294

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

སོང་། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི་ཁྱད་པར་དག་ཀྱང་འཇོམས། ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་ཀྱང་བསལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། མྱོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཤེས་པ་མྱོང་བྱེད་དེ་ལ་རང་རིག་དང་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གཉིས་སུ་མ་ངེས་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་གཞལ་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས། སྔོ་འཛིན་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ནི་འཇུག་ཊིཀ་ལས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་གསལ་བྱེད་དོན་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ཀྱང་སྒྲོན་མེ་དེ་རང་ཉིད་གསལ་བ་ཡིན་པ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ ”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
བཞི་པ་རང་རིག་མེད་པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། མདོར་ན་ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་ལ་ལྟོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཤེས་པ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་

རིག་མེད་དེ། ཤེས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

295

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལྔ་པ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། རྩོད་བཟློག་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རང་རིག་མེད་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རང་རིག་གིས་གྲུབ་ན། ཚད་མ་དེ་གཞལ་བྱ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་དགོས་ན་ཡང་། ཚད་མ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ལྟོས་པར་རྩོད་བཟློག་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། འོ་ན་ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། སྔོན་པོ་མཐོང་པའི་གང་ཟག་འགལ་ཡང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་དྲན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གང་ཟག་དྲན་པ་དེས་སྔོན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་དྲན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་འགལ་ཡང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་
བ་ལ་ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་བར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་བཀག་པ་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་གཞན་
ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་པ་དང་།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། རང་རྒྱུད་བཀག་པ་བྱུང་ཚུལ་
དང་། དེ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་སུ་འགོག་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་བྱུང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གསུངས་རབ་ཀྱི་དོན་འདི་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་
རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མདོ་དོན་དུ་འགྲེལ་ན་རང་རྒྱུད་འདོད་

296

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དགོས་ལ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མདོ་དོན་དུ་འགྲེལ་ན་རང་རྒྱུད་འདོད་དུ་མི་རུང་བ་མདོ་དོན་དུ་གནས་མོད་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་འགོག་པ་དང་པོར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚིགས་གསལ་ལས། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག །ཟླ་བའི་རྗེས་འབྲང་མ་གཏོགས་པའི་རང་སྡེའི་གཞུང་འགྱུར་པ་གཞན་རྣམས་ནས། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་རྒྱུད་མི་འཐད། ཐལ་འགྱུར་འཐད་པར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱུང་ཚུལ་དངོས་དང་། དེའི་འཕྲོས་དོན། དང་པོ་བྱུང་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་”བསྐྱངས

1

་ཞེས་པ་ནས། རང་རྒྱུད་འགོག་ཚུལ་མདོར་
བསྡུས་གཅིག་གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ནོ། །དོན་འདི་བཤད་པ་ལ།
གཞུང་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་བཀོད། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་བཀོད། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་
འཆད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། །རྩ་ཤེའི་དོན་ལ། སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་འབྱུང་མཐའ་བྲལ་དུ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་འབྲེལ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཕྱག་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ནི། གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་ཞེས་པ་ནས། སྨྲ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས། རྩ་ཤེའི་མཆོད་བརྗོད་དང་།
དགོས་འབྲེལ་དང་། ལུས་རྣམ་གཞག་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །

1 མ་ཕྱི། ༤༢བ༦ན། སྐྱངས *བསྐྱངས

297

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཞུང་ལྷག་མས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟེན་འབྱུང་མཐའ་
བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་བསྒྲུབས་ནས། གང་གི་ཐུགས་བརྩེ་ཉེར་བཟུང་ནས། །ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་པའི་ཕྱིར། །དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྟོན་མཛོད་པ། །གོའུ་ཏམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པས་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཕྱག་
དེ་སྟོན་པར་བྱེད། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སྐྱེ་རིམ་གྱི་དབང་དུ་

བྱས་པ་ཡིན་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་པས་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། དང་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྒོམ་དགོས་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྲན་བཟོད་མི་ནུས་པས་འཁོར་བ་སྤོང་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་འཇིག་ལྟ་སྤོང་དགོས་ཤིང་། དེ་སྤོང་བ་ལ་ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གོམས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དེས་ང་དང་ངའི་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་
ལ་བློས་སྦྱར་གྱིས་ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་
འགོག་པར་བྱེད། ཅེས་དང་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཅེས་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཊིཀ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཐར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་

དགོས་པར་བསྟན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ།

298

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ་ནི་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། དེ་རྗེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མིག་རྣ་སོགས་ནང་གི་ཆོས་དང་། ས་མྱུག་སོགས་ཕྱིའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བམ་

སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་ཤས་ཆེ་ཞིང་དགག་དཀའ་ལ། མིག་རྣ་སོགས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་གང་ཟག་བདེན་སྟོང་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པའི་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། ས་
བཅུ་པའི་མདོ་ལས། མཉམ་ཉིད་བཅུའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། དབེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྤྲོས་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་བདུན་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། བླང་བ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད། རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ནས་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་མཉམ་ཉིད་དང་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་གཉིས་ནི་བདག་མེད་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་རྩ་ཤེར་ཡང་། འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །བཞི་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། འོང་པ་མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཐ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན་ནི་བདག་མེད་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དུ། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀར་ཡང་།

299

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། དེ་རྗེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས། དེ་དང་”མཐུན1

་པར་འཇུག་པར་ཡང་། དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། དེ་རྗེས་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་བཀོད་པ་ནི། རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་ནང་ནས་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་རྟོགས་ན་གཞན་
རྣམས་རྟོགས་སླ་བ་དང་། མཉམ་ཉིད་བཅུའི་ནང་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་རྟོགས་ན་མཉམ་ཉིད་གཞན་རྣམས་རྟོགས་པ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་
གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་
གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་ཅེས་འཇུག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས། སངས་རྒྱ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས། དེ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་འགོག་ཚུལ།
འགོག་ཚུལ་དེ་ཉིད་མི་འཐད་པར་བསྟན། དེས་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གི་རང་རྒྱུད་འདོད་ཚུལ་དགག །དང་པོ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་དུས་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་ན་ཡང་། མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པར་དམ་བཅས་པ་དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡི་ཏེ། དེ་འདྲའི་དམ་བཅའ་དེའི་”བཞེད2

་དོན་དམ་
1 མ་ཕྱི། ༤༤ན༢ན། འཐུན *མཐུན
2 མ་ཕྱི། ༤༤བ༡ན། བཞེན *བཞེད

300

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཅའ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཚིག་གསལ་དང་འཇུག་འགྲེལ་ལས། གང་དག་གི་སྒྲ་རྟེན་པའི་ཚིག་གིས་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྗོད་དོ། །གང་ན་ཡང་ཞེས་པ་རྟེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི་ཡུལ་
དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་བཤད་དོ། །ནམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞར་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་གསུམ་ཅར་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། གཞུང་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་པའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་བྱེད་ཁ་གཅིག་གིས། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཞུང་འདིའི་དོན་སྦྱོར་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་ཚིགས་གཅད་འདིས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་
བདེན་པའི་”སྐྱེད

1

་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་འདིས་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་བསྟན་པས་ཀྱང་དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་དེ་དོན་གྱི་སྟེ་
ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་འགྲེལ་ལས། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འབྲེལ་གྱི་ཡོད་པ་
1 མ་ཕྱི། ༤༤བ༧ན། སྐྱེད *སྐྱེ་ཡིན་ནམ་སེམས།

301

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཀག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འབྲེལ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་བདག་སྐྱེ་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་གཅིག་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་དགོས་པར་སྟོན་གྱི་བདག་སྐྱེ་དེ་བདེན་སྐྱེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་སྟོན་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས་ནི། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་བུ་དྷ་པ་ལི་ཏའི་འགྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དེ་འགོག་ཚུལ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། །དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐལ་བར་

302

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འགྱུར་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་བཟློག་པས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་
དང་དེའི་ཆོས་ཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་པ་དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་སྨྲ་སྟེ་ཞེས་པས་སྟོན་ལ་འགོག་ཚུལ་ནི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་བརྒྱ་མཚོ་ལས་འདིར་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད་
ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།

སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ལེགས་ལྡན་
གྱིས་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྦྱོར་བ་དེས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་དཔེ་གང་ཡང་མ་བརྗོད་པས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲངས་
ཅན་གྱི་བདག་ལས་ཞེས་པའི་དོན་འབྲས་བུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པ་དང་། རྒྱུ་མི་གསལ་བ་ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི། སྐྱེ་ལྡན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་བཅའ་ལ་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀའི་གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་

མི་རིགས་སོ། །ཚིག་གསལ་ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་བསྒྱུར་ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལྟར་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་མི་

303

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རིགས་ཞེས་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཤད་དོ། །གླགས་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་
འགྱུར་ན། སྐབས་ཀྱི་དོན་སྦྱོར་པ་དེ་ལས་བཟློག་པར་འགྱུར་རོ། །སྐབས་ཀྱི་
དོན་ལས་བཟློག་པས་གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་རྟགས་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་སུ་འགྱུར་བས། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ། །དོན་དང་ཐུག་མེད་ཀྱང་རྟགས་མ་ཡིན་ལ་བདག་སྐྱེ་ཡོད་ན་དོན་དང་ཐུག་མེད་ཀྱང་རྟགས་སུ་མི་རུང་སྟེ་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བཟློག་དོན་གཉིས་རྟགས་སོ། །དངོས་ཟིན་གྱི་རྟགས་བཟློག་དགོས་ན་དངོས་ཟིན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་བཟློག་དགོས་ཏེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལ་རྟགས་བཟློག་པ་ལྟར་བྱར་མེད་པས། བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པ་བཟློག་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཐལ་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་བཟློག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་བཟློག་པས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་སྐྱེ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་
ཚེ་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟ་ན་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཡིན་པའི་འགྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ལོ། །འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་གྱི་

304

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལུང་ལས་གཞན་སྐྱེ་དང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་མི་བཞེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ཞེས་ཞེས་འཆད་དོ། །དེའི་དོན་བསྡུས་ནས་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོར་ངག་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ངག་དེས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་

དང་། དམ་བཅའ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་པའི་ཕྱིར་

དང་། གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གླགས་ཡོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་
ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ངག་དེས། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་བསྟན་ན། དངོས་ཟིན་གྱི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཀྱང་། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་
མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་ཅིང་། བདག་སྐྱེ་ཡོད་ན། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་མི་རུང་བས། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཙམ་དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དངོས་ཟིན་གྱི་རྟགས་བཟློག་ནས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་རྟགས་སུ་བྱེད་ན། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་དངོས་ཟིན་ལས་བཟློག་དགོས་ཏེ། དངོས་ཟིན་གྱི་རྟགས་བཟློག་ན་དངོས་ཟིན་གྱི་དམ་

བཅའ་ཡང་བཟློག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྟགས་བཟློག་པ་ལྟར་བྱས་ན། དངོས་པོ་བདག་ལ་སྐྱེ་བ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་པས། འདིར་

305

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ནི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་དེ་མི་རུང་ལ། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཞེས་པས། བདག་སྐྱེ་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པ་དམ་བཅར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་པ་མེད་པ་དེ་མེད་དགག་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བདག་སྐྱེ་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེས་ན། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་སྐྱེ་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ལས་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་དང་། སླར་
ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་། ཐུག་བཅས་མེད་པར་བཞེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ལོ། །ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྒྱུ་
འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་ཁས་ལེན་ཀྱང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་འདོད་པས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའོ། །འགྲེལ་བཤད་ལྟར་ན། གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་སུ་བྱེད་
དགོས་པས། གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡང་འདོད། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཡང་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་འཇུག་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་པར་

306

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་ལ་རག་མོད། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེས་བཟློག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གིས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྦྱོར་ངག་དེས། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ངག་དེས་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་སོང་། འདོད་ན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་དེ། དངོས་པོ་དེ་བདག་ལས་སྐྱེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་པའི་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བདག་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་དང་། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་མེད་པར་བཞེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྦྱོར་
བ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ལེགས་ལྡན་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་འགོག་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་

307

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བརྗོད་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅས་ལ་ཉེས་པ་བསལ་མི་
དགོས་པར་བསྟན། གཞན་གྲགས་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པར་བསྟན། བདག་སྐྱེ་
འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བཟློག་དོན་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་བསྟན། དང་
པོ་ནི། བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་
སྐྱེ་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་། འོན་ཏེ་མ་ཁྱབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་བཞིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་སྐྱེ་འགོག་ནུས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་མི་
ནུས་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པས་ཀྱང་བདག་སྐྱེ་འགོག་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གང་སྨྲས་པས་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཉི་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེས་བ་སླར་ཡང་
སྐྱེ་བར་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་

ཁྱེད་ཅག་གི་རྩོད་པ་ནི། འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་

308

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་འགལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕ་རོལ་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་པ་ལ་འདྲི་བར་

བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ལས་གཏན་ཚིགས་དང་། དཔེ་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས་རྩོད་པ་ན་ཅི་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བས། རྩོད་པས་ཀྱང་མི་བཟློག་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟློག་དོན་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་བསྙོན་པ་
དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱང་དམ་བཅའ་ལ། འབྲས་བུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་ན། གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་ན། སྐྱེ་ལྡན་ཐམམ་ཅད་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བས། རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་བསལ་མི་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་
བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་། དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རང་དབང་སྟེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་གྱི་རང་རྒྱུད་ཅེས་པ་རང་
དབང་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་གཞན་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་གཅིག་གི་སྐབས་སུ། རང་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་དམ། སུན་འབྱིན་པའི་སྒོ་ནས་
བརྗོད་པར་བྱེད་ཅེས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིག་དང་ཐལ་འགྱུར་གང་གི་དབང་

309

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དུ་བྱེད་པ་ཡིན་བརྟག་པ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ནི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་
མར་བྱེད་པ་ན་བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་དགའ་པ་ཉིད་མངོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱ་བར་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་འཕགས་པ་ལྷས་ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས་ཕྱོགས་ནི་གང་ལ་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་བོ་ནའང་། །ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྩོད་བཟློག་ལས། ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། ཞེས་དང་། མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་མི་འདོད་ཀྱང་། གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་ཀྱང་འདིར་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། གྲངས་
ཅན་གྱིས་དངོས་པོ་རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། དངོས་པོ་རང་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་ཅིང་། དེས་རྫ་བུམ་འཇིམ་དུས་ན་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། རྫ་བུམ་འཇིམ་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པར་བསྟན་པ་ལ། དཔེ་
རྟགས་བརྗོད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། །དཔེ་རྟགས་བརྗོད་ཚུལ། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་དང་གྲངས་ཅན་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་རྟགས་མི་བརྗོད་ཀྱང་། །སང་ས་རྒྱས་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་

310

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དཔེ་རྟགས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་སྤྱོར་ངག་དེས་དེ་
མ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡང་། ཚིག་གསལ་ལས། ཅི་སྟེ་ཡང་རང་གིས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་གདོན་མི་ཟ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལན་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་
དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་

པའི་སྦྱོར་ངག་འདིས། བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དག་གི་ཞེས་པའི་གཉིས་ཚིག་གིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་གཏན་ཚིགས་དང་། མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་དཔེར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཅིང་། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ཁྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་དགག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དངོས་པོ་ཞེས་པས་ཆོས་ཅན་དང་། བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་པས་གཏན་ཚིགས་དང་། རྣམས་ཞེས་པས་དཔེ་དང་། ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་ཞེས་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་ཁྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་དགག་པ་དང་། ཁྱབ་སྒྲུབ་བསྟན་པ་གང་ཞིག་
དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་འདི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཏེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

311

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་ཚུལ་ལ། མདོར་བསྟན་གྱི་དོན་བཤད། རྒྱས་
བཤད་ཀྱི་དོན་བཤད། བསྟན་བཤད་སྦྱོར་ཚུལ་གྱི་ལུང་དགོད། དང་པོ་ལ་གཏན་ཚིགས་དང་། ཐལ་འགྱུར་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞེ་
ན། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཞེས་པས་སྟོན་ལ། དོན་སྦྱོར་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན། གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་ནི། འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

དང་། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །མ་

ཁྱབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། །རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ་ཡང་། གཏན་ཚིགས་དང་། །ཐལ་འགྱུར་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་ཅེས་པའི་སྟོན། དོན་སྦྱོར་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་གསལ་
གྱི་བུམ་པ་བཞིན།

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་ནི། ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དེ། །ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་

312

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པས་སྟོན། །དོན་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

མ་ཁྱབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་གྲུབ་བཞིན་དུ་སླར་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་སྔ་ཕྱི་རྣམས་
ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། རྟགས་གསལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་

པས། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་ནུས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་
རང་རྒྱུད་གྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པས་ཀྱང་བདག་སྐྱེ་འགོག་མི་ནུས་སོ། །
གསུམ་པ་བསྟན་བཤད་སྦྱོར་བའི་ལུང་དགོད་པ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་
ན། གང་གི་ཕྱིར་དེས་ནི་འདི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།

ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དེ་དག་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དག་ལ་ནི། ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མདོར་བཞག་པའི་ངག་ལ་དེའི་འགྲེལ་པའི་ངག་ཡིན་ལ་ངག་འདིས་ནི་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་གཞན་ལ་རག་ཏུ་གྲགས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་གཏན་ཚིགས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་

313

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཚིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་སྦྱར་ནས། དཔེ་རྟགས་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་། བསྒྲུབ་ཆོས་ངོས་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པས། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་གཏན་ཚིགས་དང་། བུམ་པ་མཐུན་དཔེར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཡོད་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་དང་། བུམ་པ་དཔེ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་སོགས། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་སྦྱོར་ངག་འདིས་
ཚིག་ཉུང་ངུས་བརྗོད་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། ཡང་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་དོན་གྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་
རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་ཇི་ལྟར་རྙེད་ཅེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ངག་འདི་དག་ནི་དོན་ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་དུ་སྨྲས་པའི་དོན་བསྡུས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་བཤད་ན་ཇི་སྐད་དུ་སྨྲས་པའི་དོན་
གྱི་བདག་ཉིད་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། འདིར་མ་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མི་སྲིད་དོ། །
རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཕྱིར་རྒོལ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞན་

314

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྲགས་ངེས་པར་བརྗོད་མི་དགོས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་ལ་བརྗོད་དགོས་ནའང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལ་
ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི། དེ་དག་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ངག་ཡིན་པས་ཡོད་པ་རྟགས་དང་། ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སོ། །དེས་ནི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཡང་བཟུང་བས་དཔེ་རྟགས་མ་བརྗོད་ཅེས་ནི་ཅི་སྟེ་བརྗོད། །མངོན་
གསལ་གྱི་བུམ་པ་སླར་ཡང་གསལ་བར་མི་འདོད་པ་དཔེ་ཡིན་ལ། ནུས་པའི་
ངོ་བོ་མི་གསལ་བ་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་རྟགས་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་དང་འགལ་བ་དོགས་པ་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་སྐྱོན་དང་པོ་གཉིས་མེད་དོ། །

བཞི་བ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བཟློག་དོན་ཁས་ལེན་མི་
དགོས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བཟློག་
དོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་ཁས་བླངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ།
དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བཟློག་དོན་དངོས་པོ་སླར་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་སླར་
སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་ཡིན་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་གྱི་
གྲུབ་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་པ་བཟློག་པའི་

315

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་པ་ཡིན་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པ་བསྒྲུབས་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་མང་པོ་ཅི་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་ཁོ་བོ་ཅག་མངོན་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་གང་ལས་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་གླགས་བརྙེད་པར་འགྱུར་པ་འམ། སློབ་དཔོན་
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སློབ་དཔོན་སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་གླགས་དང་བཅས་པའི་ཚིག་གསུངས་པ་ཉིད་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིག་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དེས་ན་སྐྱོན་དང་པོ་གཉིས་མེད་དེ། །བཟློག་པའི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མི་འཇུག་པ་ནི། ཐལ་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་འབྲེལ་གྱི་ཁོ་བོ་
ཅག་ནི་མ་ཡོན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ནི་དབུ་མ་པས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་གྱི་སྔར་འཕངས་

བའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་བའོ། །དེའི་ཐལ་ཆོས་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་ཙམ་མིན་གྱི་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་ཡིན་ལ། ཐལ་ཆོས་དེ་བཟློག་པའི་དོན་སླར་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་ནི་གྲངས་ཅན་ཁོ་ན་འདོད་ཀྱི་རང་ལ་དེའི་ཁས་ལེན་མེད་པས་དེ་ཁས་བླངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་གཞུང་འདིས་དབུ་མ་པས་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཟློག་པ་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་ལེན་གྱི་རང་གི་ཁས་

316

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མི་ལེན་པ་དང་། སྤྱིར་དམ་བཅའ་མེད་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཅེས་ཡང་གི་སྒྲ་སྨྲོས་པ་དེའི་དོན་ནི། །མྱུ་གུ་
རྒྱུ་དུས་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སྐྱེ་བ་འདོད་པས་དེ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་ཡང་གི་སྒྲ་སྨྲོས་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན་ནི། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡོད་པ་དང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་གཉིས་འགལ་གྱི་ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །
ཟླ་བས་ཐལ་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་རང་མ་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་འཕངས་
པ་མ་དགོངས་པར་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་དུ་འཕངས་པར་བཟུང་ནས་
བཟློག་དོན་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་སྨྲས་པར་བསྟན་ཏོ། །གལ་ཏེ་གཞན་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་ན་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་འཕེན་མཁན་གྱིས་

ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པས་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་ཁས་ལེན་པ་མེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་པས། རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཐལ་བ་བསྒྲུབ་པ་ན་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ཡང་ཐལ་བ་སྤྱིར་མ་ཡིན་གྱི། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་
བ་གཉིས་སོ། །ཐལ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། འཕེན་མཁན་
གྱིས་བཟློག་དོན་ངེས་པར་ཁས་བླང་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་ནི་སྨྲ་

317

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། །སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐལ་བ་འཕེན་པ་པོས་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་དགག་པ་ཙམ་ཞིང་འདོད་ནས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྔར་ཡོད་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་
བསྟན་པར་འདོད་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་
དོན་ཡང་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ནུས་པ་ཡོད་ན་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྔ་མ་དེ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་བརྗོད་འདོད་གཉིས་ཚོགས་པ་དགོས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་ཀྱི་རྟགས་གྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་
མི་སྒྲུབ་ཀྱང་། དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་མི་འདོད་པའི་སླར་
སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་སྒྲུབས་པས་གྲངས་ཅན་གྱིས་དམ་བཅས་པའི་བདག་
ལས་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
མྱུ་གུ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པ་ན། ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་མྱུ་གུ་ལ་རང་

318

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་ཐལ་རྟགས་བཟློག་པའི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །དེ་ལ་
ཡང་གཞན་གྱིས་དམ་བཅས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་
ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་མི་སྒྲུབ་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །དེ་ནི་བཟློག་པ་
འཕངས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བཟློག་པ་རང་རྒྱུད་འཕངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཐལ་བ་ལ་ཡང་བཟློག་པ་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཁས་ལེན་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་གཞན་
གྱི་སྐྱོན་བརྗོད་གཅིག་གི་སྐབས་སུ་རང་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་བརྗོད་དམ།
སུན་འབྱིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡིན་ཞེས་ཅོག་རོས་བསྒྱུར་བས་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་དོན་ནི་རང་དབང་གི་དོན་ནོ། །

དེ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་ནི་ཚད་མར་གང་
ལ་སོང་བའི་སོང་ཚུལ་བལྟས་པ་ན་ཚད་མར་སོང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པའི་དོན་ཞིག་ལ་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་མེད་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་དོན་ཙམ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་མེད་དོ། །དེའི་
ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པའི་དོན་འཇལ་བའི་ཚད་མས་ཆོས་ཅན་གཉིས་དང་། ཚུལ་གྲུབ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལས་འདས་སོ། །རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པའི་དོན་འཇལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དགག་བྱ་

319

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དགག་མི་ནུས་པས་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་ལ་མ་འཁྲིས་པར་ཚད་མས་དོན་
གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་རང་དབང་དུ་ཚུལ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་དོ། །འོན་ཀྱང་ཚད་མས་གནོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་འམ་ལེན་དགོས་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པས་ཕྱིར་རྒོལ་
རང་ལ་གྲགས་པ་ཞེས་སམ། སྔར་རྒོལ་ལ་ལྟས་ནས་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་

དཔག་གི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བར་མཐོང་ནས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་གསུངས་སོ། །ལྔ་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གིས་རང་རྒྱུད་འདོད་ཚུལ་དགག་པ་ནི། བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་དེ། ཚུལ་གསུམ་ཐ་སྙད་གྱི་དབང་གིས་
གཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་ལ། སངས་བསྐྱངས་འགོག་ཀྱང་ལེགས་ལྡན་རང་དང་རང་རྒྱུད་དང་རང་མཚན་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པར་མི་བཞེད་པ་དང་། །ཟླ་བས་བཀག་པའི་སྐྱོན་སྤོང་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་འབྲང་གིས་མ་མཛད་པ་དེས་ན་
ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལེགས་ལྡན་ལ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལ། སྤྱན་རས་གཟིགས་

320

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་མ་མཛད། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མ་མཛད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་
གསལ།

གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་དཔོན་སློབ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཐལ་འགྱུར་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མི་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད། དེས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་

རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་འཐད་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་
རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྦྱིན་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་
ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སློབ་པའི་ཚོགས་གཉིས་ལས། རང་འབྲས་
སྐུ་གཉིས་འབྱུང་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་གཞན་ལུགས་འགོག་པ་ལ། དགག་པ་ཅུང་ཟད་བཤད། རྒྱས་པ་མ་སྤྲོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་དགག །བོད་སྔ་མའི་ལུགས་དགག །དང་པོ་ལ། ལུགས་
དགོད། དེ་དགག །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་པཎྜི་ཏ་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་དེ། ཕྱོགས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱོགས་

321

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཁྱབ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྔར་རྒོལ་གྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་དེ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡང་
མ་ངེས། དེ་སྔར་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡང་མ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ་སྔར་རྒོལ་ལ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། སྔར་རྒོལ་དེས་ཕྱོགས་ཁྱབ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

བར་ཐག་བཅད་ཀྱང་བསླུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་
དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་
པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དངོས་སྨྲ་བས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཁས་བླངས་པ་རང་གིས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ལ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་སྔ་ཕྱི་སོང་། རང་གིས་དངོས་པོ་
བདེན་གྲུབ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་སྟོན་མི་རིགས་པར་ཐལ་རང་གིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པར་ཐག་བཅད་ཀྱང་བསླུ་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་སོང་། ཁོ་ན་རེ། དུ་ཡོད་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མངོན་སུམ་
གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་དེས་ཚང་མང་གི་དུ་ཡོད་ལ་ཚང་མང་གི་མེ་ཡོད་
ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཙམ་གྲུབ་ཀྱི་དུ་ཡོད་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དུ་ཡོད་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་དུས་ཡུལ་

322

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དུ་ཡོད་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དུ་
ཡོད་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚང་མང་གི་དུ་ཡོད་དེ་དུ་བའི་རྟགས་
ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། ཚང་མང་གི་མེ་དེ། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་
ལ། ཚང་མང་གི་དུ་ཡོད་ལ་ཚང་མང་གི་མེ་ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ངེས་དགོས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ཚང་མང་གི་དུ་ཡོད་ཆོས་ཅན། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚང་མང་གི་མེ་ཆོས་ཅན། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་རྟོགས་
པ་ལ་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱས་པ་ལ་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་རྟག་པའི་
ཁྱབ་པ་རྟོགས་མི་དགོས་ཏེ། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་བོད་སྔ་མའི་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཡང་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་བདེན་མེད་

323

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

མི་སྒྲུབ་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་
ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་
གྲུབ་འགོག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སོང་། དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མས་
གྲུབ་པའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སོང་། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་
ན་གསལ། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་མ་སྤྲོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་

རིམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་པ་དང་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་རྟགས་ཁས་མི་ལེན་ཚུལ་ལ། རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཡོད་ཚུལ་དང་།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་
རྒྱས་པར་བཤད། དེ་མེད་པར་འདོད་པ་བློ་གྲོས་ཡང་པར་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་རྒྱུད་འདོད་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་ཁྱད་པར། རྒྱུ་འབྲས་འཐད་མི་འཐད་
ཀྱི་ཁྱད་པར། སུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་པ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་
ནི་རང་གི་ལུགས་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་། དོན་ནི། ལེགས་
ལྡན་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་དང་། དངོས་སྨྲ་བས་རང་རྒྱུད་བཞེད་དེ། དེ་
རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་བཞེད་
མི་དགོས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་མི་བཞེད་

324

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པའི་ཕྱིར། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་རང་མཚན་གྱི་གྲུབ་པ་མེད་ན། སྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་མི་འཐད་པར་མཐོང་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རང་རྒྱུད་མེད་པའི་དམ་བཅའ་གསར་དུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཆོས་འཐད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། གཞི་ལ་བཀར་ན། ས་མྱུག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ས་བོན་གྱིས་

མྱུ་གུ་འཕྲད་ནས་སྐྱེད་དམ། མ་ཕྲད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་
ན་ས་མྱུག་ནུས་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་འཕྲད་ནས་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ས་བོན་ཆོས་ཅན། མེས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱིས་མྱུ་གུ་དང་མ་ཕྲད་པར་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
རང་བཞིན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་ན་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་འཕྲད་ནས་
འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ན་དེའི་ཚེ། །དེ་དག་ནུས་པ་གཅིག་པས་སྐྱེད་བྱེད་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་ཞིང་། སོ་སོ་ན་ནི་རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་མིན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་འགྱུར་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟླ་པའི་ལུགས་ལ་ས་སྨྱུག་ནུས་པ་གཅིག་དང་མེས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་སྐྱོན་གཉིས་པོ་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། །གསུམ་པ་ལ། མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རྩོད་པ་དང་། མི་མཚུངས་པའི་ལན་

325

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཕ་རོལ་པོས་མགོ་མཚུངས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི།
ཁོ་ན་རེ། སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་ནམ། མ་
ཕྲད་པར་སུན་འབྱིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སུན་དབྱུང་བྱ་དཔྱུང་བྱེད་གཉིས་གཅིག་
ཏུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སུན་འབྱིན་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་པར་འགྱུར་པའི་སྐྱོན་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་རང་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་པ་འཐད་ཚུལ། དེའི་དཔེ་མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ། མདོ་དོན་བཤད། དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་བསྟན་པ། དང་པོ་ནི། ལན་དུ། སུན་འབྱིན་པས་སུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་འབྱུང་བྱ་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་ན་སུན་

དབྱུང་བྱ་དབྱུང་བྱེད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། མ་ཕྲད་པར་སུན་འབྱིན་
ན་སུན་འབྱིན་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་པར་ཐལ་པའི་སྐྱོན་
གཉིས་པོ་དེ་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་འཇུག་གི་དབུ་མ་པ་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། དངོས་སྨྲ་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་དབྱུང་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད། དབུ་མ་པས་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། སུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་པ་འཐད་ཚུལ་ནི། བདེན་མེད་ལ་
རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་འཐད་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། ཉི་མ་དང་ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཆུ་ནང་གི་ཉི་མའི་གཟུགས་རྙན་གྱི་ཁྱད་པར་

326

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལས་ནམ་མཁར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ་བདེན་མེད་ལ་རྟགས་རྟགས་ཅན་འཐད་དེ། བྱས་མི་རྟག་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་ཀྱང་བྱས་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

བདེན་མེད་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཐད་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། ཉི་མ་དང་ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་བདེན་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཉི་མ་ལས་ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་སྐྱེ་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉི་མས་ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་འཕྲད་ནས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་མ་ཕྲད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེད་ཀྱང་ཉི་མ་ལས་ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་སྐྱེ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་མེད་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཐད་དེ། མེས་དུ་བ་ཕྲད་ནས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད། མ་ཕྲད་པར་དུ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་བསྐྱེད་ཀྱང་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། བདེན་མེད་ལ་སུན་དཔྱུང་བྱ་དབྱུང་བྱེད་འཐད་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། བྱད་བཞིན་དང་དེའི་གཟུསས་བརྙན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། མེ་ལོང་ནང་དུ་དྲི་མ་ཅན་གྱི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱད་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་སྦྱོང་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་མེད་ལ་སུན་དབྱུང་བྱ་དབྱུང་བྱེད་འཐད་དེ། དབུ་མ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་ས་མྱུག་གཅིག་ཏུ་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་ཕྲད་ནས་

སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མེས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་མ་ཕྲད་པར་མྱུ་གུ་
རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པོ་དེས་དངོས་
སྨྲ་པས་ས་མྱུག་གི་རྒྱུ་འབྲས་བདེན་གྲུབ་དུ་དམ་བཅས་བའི་ཞེན་དོན་དེ་ཕྲད་

327

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ནས་ཀྱང་སུན་མི་འབྱིན། མ་ཕྲད་པར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སུན་མི་འབྱིན་ཡང་

དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པོ་དེས་དངོས་སྨྲ་པས་ས་མྱུག་གི་རྒྱུ་འབྲས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་དེ་སུན་འབྱིན་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སོང་ཚོད་ཀྱི་རྟགས་དངོས་སྨྲ་བས་དོན་གྱིས་ཁས་

བླངས་དགོས་ཤིང་ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་བསལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་མྱུག་གཅིག་ཡིན་པ་དང་མེས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་བསལ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩ་བར་སུན་དབྱུང་བྱ་དབྱུང་བྱེད་ཞེས་པའི་ངོས་འཛིན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་ཁྱད་པར་རྣམས། །གཟུགས་
རྙན་ལ་ཡང་གཟས་བཟུང་ལ་སོགས་རྣམས་ཚེ་མཐོང་འགྱུར་ལ། ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྙན་ཕྲད་དང་རྣམ་པར་མ་ཕྲད་པར། །མི་རིགས་མོད་ཀྱི་བརྟེན་ནས་
ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། མི་བདེན་བཞིན་དུ་འང་རང་གི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་གདོང་། །སྤྱད་པར་བྱ་ལ་ནུས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་ནི། །འཐད་པ་དང་བྲལ་ལས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་སུངས་སོ། །གཉིས་པ་དེའི་དཔེ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྐབས་འདིར་འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོག་ཀྱིས་སྟོན།

གསུམ་པ་མདོ་དོན་བཤད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས་འདིར་ཇི་ལྟར་ཞེས་སོགས་

328

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀྱིས་སྟོན། བཞི་བ་ནི་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའོ་ཞེས་པ་ནས་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞི་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། རྒྱུན་ཞུགས་དེས་
རང་གི་ཐོབ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་རང་དུས་ན་སྐྱེས་ཟིན་
གྱི་ཆོས་སླར་ཡང་ཐོབ་པ་དོན་མེད་ཅིང་། རང་དུས་ན་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ཐོབ་བྱ་འཐོབ་སྟེ། དེས་ཐ་སྙད་དུ་ལམ་བསྒོམས་པ་ལས་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་
སོགས་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དོན་སྦྱར་ཚུལ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ཚིག་དོན་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།

གཉིས་པ་དེ་མེད་པར་འདོད་པ་བློ་གྲོས་ཡང་པར་སྟོན་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན། དེ་ལ་ལུང་གིས་མི་གནོད་པར་བསྟན། །དང་པོ་ནི།
སྤྱིར་གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་འཐད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རུང་བར་
རྩ་ཤེས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཡང་རྩོད་ཟློག་ལས་ཞེས་པ་ནས། སྨྲ་བ་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐ་
སྙད་དུ་ཕྱོགས་དང་དམ་བཅའ་ཡོད་པ་ལ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུང་གིས་མི་གནོད་དེ། རྩོད་བཟློག་དང་འཇུག་པ་ལས། རྒྱུ་འབྲས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

329

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་ཁས་ལེན་གྱི་དམ་བཅའ་དང་ཕྱོགས་ཡོད་པ་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་
རྟགས་པའི་སྐྱོན་འཇུག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཕྱོགས་དང་དམ་བཅའ་
ཡོད་ཙམ་ལ་སྐྱོན་དེ་འཇུག་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྩོད་བཟློག་ལས། ང་ལ་
དམ་བཅའ་མེད་པས་ན་ཞེས་སོགས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ལ་ཕྱོགས་ནི་ཡོད་ཡིན་པ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཚིག་གསལ་ལས། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་

ཁས་ལེན་གྱི་དམ་བཅའ་དང་ཕྱོགས་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི།
སྤྱིར་ཕྱོགས་དང་དམ་བཅའ་མེད་པར་དེ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་མི་ལེན་ཚུལ་ལ། དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། ལན་སྤྱིར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཚིགས་
གསལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། ”གཉིས1

་པ་

སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། རིགས་པ་དེ་ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང་། སྐྱོན་བརྗོད་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་
མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེགས་ལྡན་གྱིས་

བཀོད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ངོས་གཟུང་བ། དེ་འགོག་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མིག་
དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ 1 མ་ཕྱི། ག༽༥༨བ༡ན། གཉིས *གསུམ་ཡིན་སྙམ།

330

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྦྱོར་བའོ། །ཤེས་
པ་ཡོད་པ་ཉིད་དཔེར་བཀོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱིས་ཤེས་བྱ་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་
གྲངས་ངེས་པའི་ནང་ནས། དང་པོ་ཉེར་བཞི་སེམས་མེད་ཀྱི་བེམ་པོ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་སེམས་ཡོད་དང་ཤེས་པར་འདོད་པས་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་གྲགས་པའི་དཔེ་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས། སྐྱེས་བུ་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན། །ཞེས་གང་ཟག་གི་བདག་དེ། སྐྱེ་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་དོན་དམ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་མི་
འཐད་པ་དང་། ཆོས་ཅན་ལ་ཁྱད་པར་སྤྱོར་བ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་
གྱི་ངོར་མིག་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་དོན་དམ་
གྱི་ཁྱད་པར་སྨྲོས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་སངས་རྒྱས་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྨྲོས་མི་དགོས། གྲངས་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྨྲོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པ་གཉིས་ཀས་བདག་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་བདག་སྐྱེ་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེའི་ངོར་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དུ་ཡང་བདག་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དོན་དམ་པའི་མིག་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཐད། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མིག་

331

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཐད། མིག་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཐད། དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་ཕ་རོལ་བོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་པར་མིག་དེ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་མིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་
མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་དང་ཕྱོགས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་མིག་དེ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་
མེད་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་མིག་སོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། འོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པས་སྔར་གྱིས་སྐྱོན་དེ་
མེད་དོ་ཅེ་ན། ཡོད་པ་དེ་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་བདག་ལས་མི་
སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་དེས་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་ལ། དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་མིག་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་ལན་

332

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་ལ་ཅི་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྒྲ་དེ་བྱེ་བྲག་པས་མ་གྲུབ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་དེ། སངས་རྒྱས་པས་མ་གྲུབ་པས། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར། སྒྲ་ཙམ་ཞིག་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་
དུ། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཚེ། དོན་དམ་
པའི་མིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན། ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་མིག་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། དོན་དགག །དཔེ་དགག །དེས་རྟགས་ཀྱང་ཁེགས་པར་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ། ཚིག་གསལ་གྱི་དོན་བཤད། འཆད་ཚུལ་དེ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་ཡང་རང་རྒྱུད་འགོག་པར་མཚུངས་པ། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དོགས་སྤོང་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཚད་མར་སོང་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་ན་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཚུལ་རྒྱས་བར་བཤད། དེས་ན་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པ། དང་པོ་ལ་ཚིག་གསལ་གྱི་དོན་བསྡུས་ནས་བཤད། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད། དང་པོ་ནི། དེའི་དོན་མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ལེགས་ལྡན་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཚེ་མིག་ཙམ་
དེ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་

333

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་དམ་པའི་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། །དོན་དམ་པའི་མིག་དེ་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་སའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། མིག་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་དོན་དམ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པ་གང་ཞིག །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་སྔ་ཕྱི་སོང་། ཡང་ན། མིག་ཙམ་མིག་
བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་

རྣམས་སོང་། དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། འདིར་ཡང་ཁྱད་པར་དོར་པའི་ཆོས་ཅན་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་ཞིག་གིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི་
ཉམས་པར་གྱུར་པར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་
པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། མ་འཁྲུལ་པའི་རྙེད་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་འགལ། འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགལ། དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་

334

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་། རྟགས་ཕ་རོལ་བས་ཁས་བླངས་པ། དང་པོ་ནི། དེ་དག་གི་དོན་ནི་མིག་སོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་པར་སྒྲུབ་བའི་
ཆོས་ཅན་དུ། ཀུན་རྫོབ་བའི་མིག་དང་དོན་དམ་པའི་མིག་མི་འཛིན་པར། མིག་ཙམ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། མིག་གི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་ན། རང་མཚན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་པའི་རྫུན་སྣང་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁས་བླངས། ཁྱབ་སྟེ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་
མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་ན། དོན་དམ་པའི་མིག་བདག་དེ་མིག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་ཡིན་ན་དོན་དམ་པའི་མིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྟགས་སྔ་མ་ཁས་བླངས་ཚུལ། ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་ཚུལ།
དང་པོ་ནི། རྟགས་སྔ་མ་དེ་ཁས་བླངས་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན། མིག་གི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་དགོས་
པར་ཐལ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་
པ་ཚད་མ་གཉིས་ཀ ། མིག་རང་མཚན་ཀྱིས་ཡོད་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚད་མ་གཉིས་མིག་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་མི་བསླུ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

335

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཚད་མ་དེ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཚེ་ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་ན། རང་མཚན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་པའི་རྫུན་པ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་རྙེད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་དགོས་ཞིང་། དེ་ལྟར་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགལ་བ་
ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་མིག་དེ་
རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། མིག་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བདེན་པར་
མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྫུན་པའི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་
ལྟར་ན། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་དེ་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་བར་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མི་སྲིད་པ་གང་ཞིག །རངགི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་མེད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་སོང་། འགྲེལ་བྱེད་མ་ཏི་ཤི་ལ་ན་རེ། ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཙམ་པ་

336

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་དེ། དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ལོག་པའི་ཡུལ་དུ་ལོག་པ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ཐང་སག་པ་ནི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་པ་སྤྱི་ཙམ་པ་སྣང་དུ་མེད་དེ།
སངས་རྒྱས་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་མོད། སྙིང་པོ་གཏན་མི་འདུག་སྟེ། རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་ཚིག་གསལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་དོགས་སྤོང་ལ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཚུལ་ལ་དོགས་སྤོང་དང་། ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ་དོགས་སྤོང་གཉིས། དང་པོ་ལ། དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་ཀྱང་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་ཀྱང་དེར་བསྟན་མི་དགོས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་ངེས་ཀྱང་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མས་དེ་གཉིས་སུ་ངེས་མི་དགོས་པས་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲ་འཇལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་
”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ལ་རྟག་མི་རྟག་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ལན་ལ། མཁས་པ་ལ་དོགས་པ་དེ་འདྲ་སྐྱེ་དོན་མེད་པས་ཟླ་བས་དེའི་སེལ་ཕྱོགས་མ་མཛད་པ་དང་། མི་མཁས་པ་ལ་དོགས་པ་དེ་སྐྱེ་བས་དེ་སེལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དོགས་པ་འདི་འདྲ་བ་ལེགས་ལྡན་ཞེས་སོགས་

337

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་བསྟན་པ་དངོས་དང་། རང་རྒྱུད་པས་ཁྱད་པར་དོར་པའི་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་བསམ་དོན། ཟླ་བས་དེ་འགོག་པའི་བསམ་དོན། དེས་དོན་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་འགྱུར་ཚུལ། འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་གྲུབ་པར་
ཕྱིར་རྒོལ་དེས་འཇོག་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟའི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དོན་ནི།
རང་རྒྱུད་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་འཁྲུལ་མ་
འཁྲུལ་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཁོ་ནས་མིག་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་
དེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཚད་མ་དེ་རང་
གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་
མ་དེ་ལ། མིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཚད་མ་དེས་མིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་ངེས་
ཤིང་ཞེན་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མིག་ལ་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
མ་ལོག་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་དེས། མིག་དེ་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། མིག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེ། མིག་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རང་རྒྱུད་པ་དང་

338

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དངོས་སྨྲ་བས་ཁས་བླངས།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རང་རྒྱུད་པ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་མིག་བདག་
ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། དོན་དམ་པའི་མིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན། སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན། གྲངས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་མི་འཇུག་སྟེ། མིག་དེ་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པར་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་ཀྱང་། དོན་དམ་པའི་མིག་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར། མིག་ཙམ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་
གཉིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཟླ་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མིག་ཙམ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་
བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་མིག་དེ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་དེ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་།
བཞི་པ་ནི། འདི་དག་གི་གནད་རྟོག་སམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རང་རྒྱུད་པས། སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བུམ་པ་སོགས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་

339

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གྱི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་པས། བུམ་པ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། སྣང་བ་

ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་
འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཀྱི། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
མི་བཞེད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཅན་

ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་ལོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་རྣམ་ཤེས་དེ་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་རྣམ་
ཤེས་དེ། འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་ཆེན་རང་དགའ་བས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་
གཉིས་ཡོད་དེ། །འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱར་

གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་དེ། འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་དང་། འཕྲལ་
གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་བྱད་
བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་། སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་ཡིན་པ་དང་། མཚན་
ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། བདག་རྟག་པ་སོགས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་

340

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་དེ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་མི་
ནུས་ཤིང་། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་
འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་

བརྙན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ། རྡེ་ཤིང་རྟ་གླང་ཡིན་པ་སོགས། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། མཐོང་བ་རྫུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ནོ། །སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་
ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག །མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱོད་མི་སྟེགས་ཅན། རྣམས་ཀྱིས་

བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། །སྒྱུ་མ་སྨིག་སྒྱུ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་
གང་། །དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

ལྔ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་
ན་རེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་མིག་དེ། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། མིག་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་དགོས་
ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིག་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་

341

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་མིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མེད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་

རྒོལ་དེས་མིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་མིག་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པའི་མིག་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པའི་མིག་དེ། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། །དྲུག་
པ་ནི། དེས་ན་ཆོས་ཅན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མིག་བདག་ལས་མི་
སྐྱེ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་བར་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལེགས་
ལྡན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས།
གཉིས་པ་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་འཇོག་ཚུལ་ལ་དོགས་སྤོང་ལ། དོགས་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བས་རྙེད་པའི་དོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་

342

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀུན་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་དུ་ཐལ། དེ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་མ་རྙེད་ཅིང་། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་པ་དག་རྒྱལ་བའི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཇལ་

པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཚིག་གསལ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་རྙེད་ཅེས་པའི་ཙམ་སྒྲས། མ་འཁྲུལ་བས་རྙེད་པ་གཅོད་པ་གང་ཞིག །རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀུན་མ་འཁྲུལ་བའིཕྱིར། ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་ནི་སྐྱོན་དང་པོ་ནི་མེད་དེ་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་
དཔག་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་རྙེད་དོན་ཡིན་ན་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་
ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲ་ཡང་ཡིན། རྫུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་དུང་སྒྲ་རྙེད་ན་དུང་སྒྲ་རྫུན་པར་རྙེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་ཡང་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་རྩོལ་སྒྲ་རྟོགས་ན་རྩོལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་རྩོལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས། མ་འཁྲུལ་པས་རྙེད་པ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཙམ་སྒྲས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་
པ་དགག་པ་སྟེ་གཅོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་ཡང་

343

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རང་རྒྱུད་འགོག་པར་མཚུངས་པ་ནི། རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་གསུངས་ཚུལ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། ཚིག་གསལ་གྱི་འགྲེལ་ཚིག་འདི་གང་གི་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་
སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ། དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་ཉམས་པར་འདིས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དོན་ནི། མིག་དེ་ཁོ་ནར་ཉམས་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ནོར་མེད་པར་ཐལ། མིག་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱིས་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དེ་མིག་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ན། མིག་དེ་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་རྙེད་དོན་དུ་ཐུལ། མིག་དེ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པ་དེ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་པར་
སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་
རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟག་གསལ་སྔ་ཕྱི་སོང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་ནི།
མིག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་རྙེད་པ་ཉམས་པ་སྟེ། མིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཞེས་འཆད་དོ། །
གཉིས་པ་དཔེ་དགག་པ་ནི། ད་ནི་དཔེ་དགག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་

344

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཚེ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྒྲ་ཡང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲ་ཡང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་མིག་བདག་ལས་
མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་མིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་མིག་ཙམ་ཞིག་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་དཔེ་དོན་མི་འདྲ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྒྲ་ལ་ཡང་ཚད་མར་མ་སོང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲ་ལ་ཡང་སྒྲ་ཚད་མར་མ་སོང་བར་སྒྲ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ཡོད་པ་སྔ་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པ་དང་ཕྱི་རྒོལ་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་
ཀ་ལ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །ལེགས་ལྡན་གྱིས་

གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། རང་གི་ངོ་བོས་
གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཡང་ཚད་མར་མ་སོང་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཡང་ཚད་མར་མ་སོང་བར་མིག་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ཡོད་པ་དེ་སྔར་རྒོལ་ལེགས་ལྡན་དང་ཕྱིར་རྒོལ་གྲངས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་ཅིང་མཐུན་
སྣང་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་དང་གྲངས་ཅན་གཉིས་ཀིས་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་ན། རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

345

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཐལ་འགྱུར་པས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ།
ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་དེ། །ཐལ་འགྱུར་བས་གྲངས་ཅན་
གྱི་ངོར། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། དོན་དམ་པའི་མིག་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་དེ་གྲངས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། མིག་ཙམ་ཞིག་སྔར་རྒོལ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་གྲངས་ཅན་གཉིས་
ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་མིག་དེ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་

གྲངས་ཅན་གཉིས་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བས་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་ན། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པར་བཞེད། གྲངས་ཅན་གྱིས་ནི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མིག་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ། མིག་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཏུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་
རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་ཅེས་པའི་འགྲེལ་ཚིག་དེས་བསྟན་པར་ཚིག་

346

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚིག་གསལ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་དོར་པའི་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཉན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་དང་། མིག་ཀུན་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་དང་། ལམ་རིམ་གྱི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་སྟོན་པའི་སྐབས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ། དེས་ན་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་སོ་ཞེས་དང་། དེས་ན་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་སོ་ན་གནས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས། ལེགས་ལྡན་གྱིས་

གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་
སྣང་བ་མེད་ཅིང་ཁྱད་པར་དོར་པའི་མིག་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་དུ་མི་རུང་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །གསུམ་པ་དེས་རྟགས་ཀྱང་ཁེགས་པར་བསྟན་པ་ནི། རིགས་པ་འདི་དག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཡོད་པ་དེ་མིག་བདག་ལས་
མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་དགོས་པ་གང་ཞིག །རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་ན་བདེན་གྲུབ་ཡིན་དགོས་ཤིང་བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ལེགས་ལྡན་
ལ་སོང་།
གཉིས་པ་རིགས་པ་དེ་ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཁས་

བླངས་ཚུལ་དངོས་དང་། བརྟག་པ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་སུ་ཡུལ་ཀྱི་བརྟགས་པ་ཁས་བླངས་པས་ཡུལ་ཅན་གྱི་

347

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བརྟག་པ་རིགས་པ་དང་། དེས་ན་ཡང་དག་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་ཅན་གྱི་བརྟག་པ་

རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྩ་ཤེར་གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་ལ། །ཡོད་
པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བྱེད་ན། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རྣམས། །རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པར་ཁྱོད་ལྟའོ། །ཞེས་སོགས་དབུ་མའི་བསྟན་ཆོས་རྣམས་སུ། དངོས་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་
དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ལན་དུ། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་དེ། དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་དེ། དེ་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྒྱལ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཚིག་གསལ་ལས་བཤད་དོ། །དེས་ན་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་དོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དེ། །དེས་ན། ལེགས་ལྡན་གྱིས་

གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། མིག་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཆོས་ཅན་མིག་དེ་
འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་རྙེད་ཅེས་བརྟགས་པ་བྱས་ནས་དཔལ་
ལྡན་ཟླ་བས་འགོག་རིག་སྟེ། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་དེ། དེ་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། གྲུབ་ཆེན་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས། ཀུན་རྫོབ་དུ་
རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་

348

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རང་ལ་མ་གྲུབ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན། ངེད་དབུ་མ་པ་ལ་མ་གྲུབ་ཅེས་བརྟག་པ་མཛད་ནས་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདིའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྔ་མ་ལ་
ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་རྫུན་པ་
ཡིན་པར་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བརྟག་པ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་རྟགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་

བརྟག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་སྡེ་དངོས་
སྨྲ་བ་འགོག་པ་ན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་དམ། དོན་དམ་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་དམ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་གསུམ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ཀུན་

རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་བརྟག་པ་གཉིས་ཁོ་ན་མི་ཆོག་སྟེ། བརྟག་པ་གཉིས་པོ་
དེས་ཆོག་ན་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མིག་བདག་
ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན་ཕྱིར་

རྒོལ་གྲངས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་སྐྱོན་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ལའང་མཚུངས་

349

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ་བརྒྱད། ཕ་རོལ་པོའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་ཙམ་ལ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་
གྲུབ་པ་མི་དགོས་པར་བསྟན། གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཀྱང་ཚུལ་འདི་འདོད་དགོས་པར་བསྟན། རང་རྒྱུད་རྟགས་ཀྱི་དོན་
བཤད། ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པས་རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པ།
གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་འཇོག་ཚུལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ན་སྤྱོད་
ཕྱོགས་འདོན་པའི་ལོག་རྟོག་ཁེགས་པ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་
ཚུལ་གསུམ་སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་པར་བསྟན་པ། རང་རྒྱུད་
པ་ལ་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་དོགས་པ་སྤོང་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་བརྗོད་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཁོ་ན་རེ། ཡོད་པ་དེ། དངོས་པོ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དེ། སྔ་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ཕྱིར་རྒོལ་གྲངས་ཅན་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

དང་། དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་མིག་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་གྲངས་ཅན་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་
དོན་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་

350

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཀོད་པའི་ཚེ། ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཅིང་། ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་སླར་
ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དཔེ་དང་བཅས་བ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་གྲངས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་

པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་
པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་དང་། མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་
དོན་མེད་ཡིན་པ་དང་ཡོད་ཙམ་དང་། ཆོས་ཉན་དངོས་པོ་ཙམ་དེ་སྔ་རྒོལ་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་གྲངས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ལོག་རྟོག་ལྡོག་
པ་ལ་དངོས་པོ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་འགོད་མི་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བརྗོད་པས་ཀྱང་གྲངས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་བདག་
ལས་སྐྱེ་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། འཇིག་རྟེན་ན་ནི་རེས་འགའ་དབང་པོ་རྒོལ་བ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་

351

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་ཀྱིས་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཚིག་གིས་རྒྱལ་བའམ་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ། རེས་འགའ་ནི་རང་གི་ཚིག་ཁོ་ནས་འགྱུར་གྱི་གཞན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི་རྒྱལ་
བའམ་ཕམ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་ལ་ཡང་ཡིན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཁོ་ན་རིགས་པའི་བསྟན་ཆོས་སུ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་པ་དང་སུན་འབྱིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཞན་དོན་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཁྱབ་རྒོལ་
ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་གླང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཕ་རོལ་པོའི་ལོག་རྟོགས་བཟློག་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་སྦྱོར་ངག་དང་ཐལ་
འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཁྱབ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་དགོས་
སྟེ། ལུང་གི་གནོད་པ་དང་རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་རང་ལ་གྲུབ་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞན་དོན་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་
བསྟན་དོན་དུ་གྱུར་བའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་
གྲུབ་དགོས་པ་དང་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཁྱབ་ཕ་རོལ་པོའི་བློ་ངོར་གྲུབ་དགོས་པར་བཞེད་དེ། མདོ་རང་འགྲེལ་ལས། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་རྒོལ་བ་
དང་ཕྱིར་རྒོལ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་བཟུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བརྗོད་པ་གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པ་དེ་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པ་འམ་སུན་

352

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འབྱིན་པ་ཡིན་གྱི་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་འམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ཁས་བླངས་ལ་མ་འཁྲིས་པར་ངག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པའི་ཆོས་ཅན་གཉིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་དགོས་ཤིང་། དེ་མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་གཉིས་ནི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་དཔེའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། དེ་ནི་ཡོད་པ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དེ། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་
གཉིས་དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྔ་རྒོལ་དེས་དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པ་མི་འདོད། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་དེས། དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་རང་
གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། རྟེན་འབྱུང་གི་གཏན་ཚིགས་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་

353

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་སྟེ། རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་རྟེན་འབྱུང་དེ་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་གི་
རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་སྒྲུབ་
ཀྱི་སྔ་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། མྱུ་གུ་དང་གཟུགས་བརྙན་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་
པ་དང་། གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་ལྟར་ཀྱི་བདེན་མེད་དུ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་སྒྲུབ་
དགོས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་དེ་ལ་གྲགས་ཀྱང་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་སྔ་རྒོལ་དེས་
མྱུ་གུ་དང་རྟེན་འབྱུང་དང་གཟུགས་བསྙན་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་དེ་རང་དབང་དུ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་དེ་ལ་བསྟན་མི་ནུས་པའི་
ཕྱིར།

དྲུག་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་བ་སྐྱེས་པ་ན་སྤྱོད་ཕྱོགས་འདོར་བའི་ལོག་རྟོག་ཁེགས་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་ཕན་ཚུན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་མེད་པ་དང་། མྱུ་གུ་འཛིན་པའི་བློ་གསུམ་གང་ཟག་གང་ལ་ཡོད་པ་བསྟན་པ། དེས་ན་ལོག་རྟོག་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ཁས་བླངས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ཁས་བླངས་
ལ་མ་འཁྲིས་པར་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་
བསྟན་དུ་ཡོད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་འདོད་དེ། །རྟགས་ཆོས་
དོན་གསུམ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་

354

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་
དང་དེར་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་མྱུ་གུ་ཙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་གསུམ་ལས། དབུ་མའི་ལྟ་བ་སྐྱེས་བའི་རྒྱུད་ལ་བློ་དེ་གསུམ་ཡོད་དེ། །དེའི་རྒྱུད་ལ་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཕྱི་མ་ནི་གོ་སླ། དབུ་མའི་ལྟ་
བ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ལ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་བར་བ་ནི་མེད་དོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་དང་དག་པའི་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་བློ་ཕྱི་མ་གཉིས་
ཡོད་ཀྱང་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་

རིག་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ནི་བཅོས་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དེས་ན་ལོག་རྟོག་ཁེགས་པ་ནི། ལེགས་པར་ཤེས་ན། རྟོག་པས་འདི་འོ་སྙམ་དུ་གང་གཟུང་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དེས་
ན་རྟོག་པས་གང་བཟུང་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱར་བྱས་ནས་འགོག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་། ལྟ་བ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་སོགས་འདོར་དུ་མི་རུང་སྟེ། དབུ་མའི་ལྟ་བ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་དོ་སྙམ་དུ་

355

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

འཛིན་པ་དང་། མྱུ་གུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་བླང་དོར་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། དེས་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་

རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་
ཆོག་གི ། སྔར་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་རྟགས་ལས། ཕྱིར་རྒོལ་ལ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་བསྐྱེད་མི་
ནུས་པའི་ཕྱིར། ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་མ་བརྟེན་
པར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་མི་ནུས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་

བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་འབྲས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་སྤང་བ་ལ། དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། དེ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་པ་
ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་
ན་རེ། ལེགས་ལྡན་སོགས་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དང་། བདེན་པར་ཡོད་པའི་དོན་

356

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་སྟེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་པར་དབུ་མ་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚིག་གསལ་དང་འགལ་སྤོང་། དང་པོ་ལ་དཔེ་དགོད། རྟགས་དགོད། དང་པོ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་དེས་ཀྱང་ཞེས་ལེགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བའི་རྟགས་
ཀྱིས་གསེར་གྱི་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་ཡང་དག་དེས་
གསེར་གྱི་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པར་མི་འདོད་དེ། དེའི་ངོར་གསེར་གྱི་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་པ་དེས་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་
མེད་པའི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་ཡན་ལག་རྫས་གཞན་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པ་དེས་བུམ་པ་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་། དེས་བུམ་པ་དེ་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་བུམ་པ་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ལྕིད་ལྷག་པ་དང་། འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ལྷུག་པོ་སོགས་མེད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཁས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་བདེན་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གྲུབ་ཆེན་ལེགས་ལྡན་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་

པོ་དང་། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང་དེ་རྣམས་དབུ་མ་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་རྒྱུད་པའི་མཁས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བདེན་པར་ཡོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་

357

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མས་འགོག་ཅིང་། བདེན་མེད་དུ་ལེགས་པར་ཞལ་གྱིས་

བཞེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཚིག་གསལ་ལས། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་མཁས་པ་དེ་རྣམས་དབུ་མ་པ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བཅས་པ་དང་འགལ་མི་རིགས་ཀྱང་། བཅས་འགལ་གྱི་

ལྟུང་བ་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་དགེ་སློང་ཡིན་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་པ་གང་ཞིག །རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་བཞེད་པ་དེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་ལེགས་ལྡན་སོགས་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དབུ་མ་པ་གང་ཞིག །རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་བཞེད་ཅིང་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མི་བཞེད་ཅིང་ཐལ་འགྱུར་
དང་རྟགས་ཡང་དག་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་བཀྲུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་ལ། ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་
གཞན་ལ་འཕོ་མི་ནུས། ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་

358

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསུངས་པས། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཐལ་འགྱུར་དང་། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ། སྒྲུབ་ངག་འགོད་དགོས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཚིག་གསལ་ལས་སྒྲུབ་ངག་དང་། ཐལ་འགྱུར་གསུངས་པས་དེའི་དོན་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། སྒྲུབ་ངག་
དང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་བཞག་མདོ་བསྡུས་ཤིག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ། སྒྲུབ་ངག་
བཤད། ཐལ་འགྱུར་བཤད། དང་པོ་ལ། གཞན་སྡེའི་ལུགས་བརྗོད། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བརྗོད། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་བརྗོད། དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། །སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུམ་པ་བཞིན་བུམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས་དེའི་ཕྱིར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ངག་དེ། སྒྲུབ་
ངག་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་དུ་འགོག་པ་ན། དེ་འདྲའི་ངག་དེས་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་མ་བསྟན་པས། ཆད་པའི་སྐྱོན་ཅན་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དང་། ཉེར་སྦྱོར་དང་འཇུག་སྡུད་གསུམ་པོ་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ལྷག་པའི་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ནི། སྔ་རྒོལ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ། སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཡན་
ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་རྟགས་ཚིག་རྣམ་དག་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དེ་ཡང་དཔེར་ན། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ངག་ལྟ་བུའོ། །འདིས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་

359

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་དང་། དཔེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཡན་ལག་གསུམ་ལྡན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་དམ་བཅའ་ན་འང་། །ཞེས་པའི་འཐད་ཀྱི་ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རང་
ལུགས་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གསུམ་དུ་སྨྲ་བས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཤད་ཚུལ་ལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལུང་དགོད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོ་རྩ་བར། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་རང་ལས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས། རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་གཞན་ལ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
སྐྱེ་བར་འདོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་
སུ་དཔག་པ་སྟེ། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་བརྗོད་ན་ནི། མ་ཚང་པ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་རྟོགས་གེའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་
རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའ་བ་བཀོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལ་དྲི་བར་བྱའོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། གང་
ཕྱིར་རྟགས་ཀྱི་ཡུལ་དོན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལུང་དོན་བཤད་པ་ལ། རང་ལུགས་བཞག །གཞན་ལུགས་དགག །དེ་ལ་རྩོད་སྤོང་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚོན་བྱའི་དོན་བཤད། མཚན་

360

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དེ་ལ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཞན་དོན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རྗེས་དཔག་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཕྱིར་རྒོལ་གཞན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་
རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཞེན་རིག་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཞེས་བྱ་ལ་དེ་རང་འབྲས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཞེན་རིག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཞེན་རིག་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཆེན་ཡོད་དེ། དེ་རྟགས་བཟུང་ཞིང་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་ལ་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མཆོག་དང་། རྒྱལ་དབང་བློ་དང་། ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། གཞན་གྱི་ཡིན་པས་ན་གཞན་གྱི་དོན་ཏེ། གང་གིས་གཞན་དག་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ། རང་གི་མཐོང་བ་དང་། དོན་དང་། རབ་གསལ་ཕྱེད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷ་ཤག །ཆོས་མཆོ་ག །རྒྱལ་དབང་བློ་ལྟར་ན། རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་རང་གི་མཐོང་བ་དེ་སྔ་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས། མཐོང་བ་ལ་བྱེད་ཅིང་། རྒྱན་རྗེས་འབྲང་ལྟར་ན།

361

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་དབང་པོ་གསུམ་གའི་ཚད་མས་མཐོང་བ་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་བསྟན་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་རྒོལ་ཕྱིར་

རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་རྟོགས་དགོས་ཤིང་། སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཚེ་ཚད་
ལྡན་གྱི་དབང་པོ་ཡོད་ན། དེས་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ལྷར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ནི་རང་གིས་མཐོང་བའོ། །རང་གི་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ལ། དོན་ཡང་ཡིན་པ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ། ཚིག་གོ་ཞེས་དང་། ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒོལ་བ་གང་གིས་སྒྲུབ་པ་འགོད་པའོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་མཆོག་དང་རྒྱལ་དབང་བློར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ཅིང་། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རང་གི་མཐོང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒོལ་བ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཚིག་གོ །ཉན་པར་བྱེད་པ་ཡོད་ན་དེ་རྣམས་འང་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་དབང་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་མཐོང་དོན་ཞེས་བའི་མཐོང་བ་དེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མཐོང་
ཡང་མ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཙམ་ལ་བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་མཐོང་དོན་ཞེས་པའི་མཐོང་བ་དེ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པར་ངེས་པ་སྟེ། ཚད་མས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའོ་ཞེས་དང་། རྒྱལ་བ་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། མཐོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་
དང་རྗེས་མུ་དཔག་པ་དག་གིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

362

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཉིས་པ་དོན་ཞེས་པའི་མདོ་དོན་ནི། རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་དེ། ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། མདོ་རང་འགྲེལ་ལས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་དང་། ཤཱཀྱ་བློ་དང་། ཆོས་མཆོག །རྒྱན་གསུམ་ཀར་ཡང་། དོན་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་རབ་གསལ་བྱེད་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དེ་ལ། རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་དྲན་
ལམ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་སྨོས་པས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་གཅོད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་དེས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་དགོས་
ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་
ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཆེས་པ་ཡང་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ལ་ཡིན་ལ་ཚད་མས་རྟོགས་ན་ནི་དེའི་ཚེ་རྩོད་པ་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རབ་ཀྱི་ཚིག་སྨྲོས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚད་མ་
མདོ་འགྱུར་གསར་དང་། ལྷར་ཤག་རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། རང་གི་མཐོང་དོན་གསལ་བྱེད་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་གི ། རབ་གསལ་བྱེད་ཞེས་མི་འབྱུང་། མདོ་འགྱུར་རྙིང་དང་། རྣམ་ངེས་རྩ་འགྲེལ་

363

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་རྣམས་སུ་ཚད་མ་མདོ་དྲངས་པར། རབ་གསལ་བྱེད་
ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱན་དུ། རབ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རབ་ཀྱི་ཚིག་སྨྲོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རྒྱ་
དཔེ་ལ་རབ་ཀྱི་སྐད་དོད་ཡོད་པར་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཕྱོགས་ཚིག་དེ། སྒྲུབ་ངག་དང་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་མ་བརྗོད་པས། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བར་འགྱུར་གྱི། ཕྱོགས་དངོས་སུ་
མ་བརྗོད་པས་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རང་འགྲེལ་ལས། འདིར་ཡང་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་བརྗོད་ན་ནི་མ་ཚང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཕྱོགས་བསྟན་པ་ནི་མེད་ན་ཡང་། །འགྲུབ་པ་ལ་ནི་གེགས་མེད་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ནི། འོན་ཏེ་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིགས་པ་ཕྲ་མོ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་སྒྲུབ་ངག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། རིགས་པ་ཕྲ་མོར་བཤད་པ་ནི་རྟོག་གེ་པ་དེ་ཉིད་ལ་དྲི་བར་བྱའོ། །ཕྱོགས་གླང་ཁོ་བོ་ཅིག་གི་ལུགས་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཡང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

364

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཤེས་པ་དང་།
ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་བཟློག་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་རང་ལུགས་
ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བསྒྲུབ་བརྗོད་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཉིད། །ཡིན་ཡང་རྨོངས་མེད་ཕྱིར་མཚན་ཉིད། ཅེས་དང་། ལྷར། བདེན་ཏེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ནི། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དང་། གོ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ནི། སྔར་རྒོལ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ། སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཡན་
ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་རྟགས་ཚིག་རྣམ་དག་དེ། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ནི་མི་རྟག་
པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ། །དེའི་
ཕྱིར་བྱས་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པའི་ངག་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་ཡན་ལག་ལྔ་
ནི། དམ་བཅའ་དང་། ཁྱབ་པ་དང་། དཔེ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དང་། འཇུག་སྡུད་བརྗོད་པ་ལྔའོ། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་པ་ཅན་པའི་སྒྲུབ་ངག་དང་། འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲའོ། །ཚིག་གསལ་ལས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གསུངས་པ་ནི། སྦྱིར་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་ཆེད་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་རང་བརྗོད་པའི་མིང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དང་། སྒྲ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་

365

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། ཐལ་ངག་ཏུ་དམིགས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་ལ་བཀོད་ཚོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཁྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ། ཁྱབ་པ་ཁོ་ན་མ་གྲུབ།
རྟག་ཁོ་ན་མ་གྲུབ། ཁྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ལ་ཁྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ། གཉིས་
ཀ་ཚད་མས་གྲུབ། །ཁྱབ་བ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ།
རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་
བཞི། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱར་ཡང་ཁས་ལེན།
ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་ལ་རྟག་བའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་
བའི་ངོར་། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་

366

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡང་དག་དང་། ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་བསལ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། འཕངས་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་
དེས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཁས་ཀྱང་མ་བླངས་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་དང་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་མ་བླངས་ན། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་
ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ།

རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི། དཔེར་ན་གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ན་དམ་
བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ཕ་
རོལ་པོས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་བསལ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། འཕངས་སའི་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་
ཁས་ཀྱང་མ་བླངས། ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་
ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་དང་གསུམ།

བཞི་བ་རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཐལ་

367

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

འགྱུར་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། འདི་ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་

པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། འཕངས་སའི་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་
མས་གྲུབ་ན་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ཁྱབ་པ་ཚད་
མས་གྲུབ་ཅིང་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་བསལ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན་ཅིང་། བཟློག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་ཏེ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པོའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕངས་སའི་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་སྒྲ་བྱས་པར་
ཁས་ཀྱང་མ་བླངས་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་
ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཡིན་ནོ། །
ཚུལ་འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལོ་ཙྪ་བ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཐལ་འགྱུར་བཞི་ལས་བཅུ་བཞི་ཞེས། ཁ་བ་ཅན་པ་དེ་ལྟར་འདོད། ལྡོག་པར་ནུས་དང་མི་ནུས་ལས། ཡང་དག་ལྟར་སྣང་བདུན་བདུན་ཡིན། དྲུག་དང་ཕྱེད་ཀྱིས་མི་འཕེན་ལ། བདུན་པའི་ཕྱེད་ཀྱིས་

འཕེན་ཞེས་ཟེར། ཞེས་འབྱུང་བས། ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞིར་ཕྱེ་བའི། དང་པོ་གསུམ་དང་། བསལ་པ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཕྱི་མ་བཞི་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་
སྣང་བདུན་དང་། ཡང་དག་དང་པོ་དྲུག་གིས་ཀྱང་ལྡོག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་མི་འཕེན་ལ། བདུན་པའི་ཕྱེད་དེ། རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། ཁྱབ་པ་

368

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཚད་མར་གྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་བསལ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དེས། ལྡོག་པ་རང་རྒྱུད་མི་འཕེན་ཀྱང་། ལྡོག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ངོར། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེས་ལྡོག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་དེ་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞན་གྱིས་རྟགས་

པ་ཡི། །ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་འབྲེལ་ཕྱིར། །གཅིག་མེད་ན་གཞན་དགག་ཕྱིར་

ཡིན། ཞེས་པས་ལྡོག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བསྟན་པའི་སྤྱི་འགྲོ་ཙམ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་། གྲུབ་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ཚུལ་དེ་ལས་མདོ་སྡེ་རྣམས་དང་འགལ་སྤོང་ལ། དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་པ་སྤོང་བ་དང་། དེ་དང་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་མི་མཚུངས་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དྲི་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་
དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་རྣམ་རིག་པའི་སློབ་དབོན་རྣམས་དང་། །ལེགས་ལྡན་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་དེ་

369

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལྟར་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་འདི་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ལ། མཚན་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པའི་དྲང་ངེས་བཤད། །འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གཞན་ནས་གསལ་བར་མ་བཤད་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གསལ་བར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ལ། འཇུག་པར་གསུངས་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད། དང་པོ་ནི། འོན་ཀྱང་འཇུག་པ་ལས་རྣམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
“སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལ། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་ངེས་གཟུང་། དེ་དྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་འགྲེལ་ཚུལ། དང་པོ་ལ། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུ་མདོ་བཞི་ཡོད་པ་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་འདིར་མདོ་གསུམ་ལུང་གིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། སྐབས་འདིར་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་བཞི་ཡོད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། ཀུན་གཞི་སྟོན་པ་དང་། ཕྱི་

དོན་མེད་པར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་མ་འདི་དྲང་དོན་ཡིན་པ་ཞེས་སོགསཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་བ་ནི་སངས་

370

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

རྒྱས་ཐམས་ཅད་བརྩོན་པ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་

གཞག་པར་མི་ནུས་ཞེས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དུ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པས་དེ་འདྲའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དུ་རྟོགས་སླ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་དྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་གསུམ། སེམས་ཙམ་དུ་སྟོན་པའི་ལང་གཤེགས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་ལང་
གཤེགས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་དང་། ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་
དྲང་དོན་དུ་ལང་གཤེགས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་དང་། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་
དབང་གཉིས་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་
ལང་གཤེགས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་
ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་
སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་ཅིང་ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སུ་སྣང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་བ། སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཅི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་རྙན་དེ་སེམས་ལས་
ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱ་འམ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་

371

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་པོ་དེ་ལང་གཤེགས་ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འདིས། དྲང་དོན་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དེ། ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྨན་སྟེར་བ་ནི། སྨན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་ལྟུན་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་སྟོན་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་
གྱི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར། ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་འདིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། འཇུག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དགོད། འགྲེལ་བཤེད་ཀྱི་ལུགས་དགག །རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་
པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ལུགས་དགོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཛ་ཡ་ཨ་ནན་ཏའི་འགྲེལ་
བཤད་ལས། སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པ་རང་འགྲེལ་ལས་དེ་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་དང་། རྩ་བར། དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཞེས་པ། ས་བཅུ་པར། །སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དག་གོ་ཞེས་པའི་ལུང་འདིས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དགག་པ་ནི། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་རང་འགྲེལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

372

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འཆད། དོན་ནི། སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་མིན་པ་དེ་བཞི་ན་དུ། སེམམ་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པ་རང་འགྲེལ་ལས་བྱེད་པར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་མི་རིགས་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས་དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་
གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་ལའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་
དེ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་པའིཕྱིར་དང་། ལང་གཤེགས་ལས་ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དྲང་
དོན་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་

གསུངས་པ་ནི། བྱིས་པ་འབྲིད་པའི་ཚིག་ཡིན་གྱིས། དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མ་ཡིན་
ཞེས་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་འདིས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་བར་བྱས་པ་དང་། ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་སྐྱེ་བ་དང་། མི་གཉིས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་དུ་ཚུད་པ་འདི། །ཞེས་བའི་ལུང་འདིས། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་
བར་བྱས་པ་གསུམ་པོ་དེ། འཇུག་པར་རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཡིན་

373

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར། །ས་བཅུ་པ་ལས། སེམས་གཅིག་ལ་བརྟན་པ་དག་གོ་ཞེས་པའི་ལུང་དེ། སེམམ་ཙམ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་
ལུང་དེ་ས་བཅུ་པ་ལས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་བདག་རྟག་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་སེམས་
ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་དཔེས་
སྤྲས་པའི་རྟག་བསྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། སེམས་ཙམ་པས་ངེས་
དོན་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་། སྐབས་འདིར་དྲང་དོན་དུ་གསལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་གྱི་གཞི་མཐུན་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་
རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་དྲང་དོན་དུ་
བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་
པའི་ལུང་གིས་ཀུན་གཞི་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་སྟོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རང་ལུགས་ནི་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྙིང་པོ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ཀུན་གཞི་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང་། མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་སྨྲ་དང་སྟོན་ཚུལ་མཚུངས་པའི་དྲི་བའི་མདོ་དགོད་པ་དང་། མི་མཚུངས་པའི་ལན་གྱི་མདོ་དགོད། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ནི་ཐོག་མར་སྙིང་པོ་བསྟན་

374

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་ཞེས་པ་ནས། སྨྲའོ། །ཞེས་ཞུས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་
ན་གསལ།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ལན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཞེས་པ་ནས་རྒྱས་པར་མ་དྲངས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་མདོ་
དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། །གདུལ་བྱའི་ཁྱད་པར་གྱིས་དྲངས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་
གཉིས་ལ་སྦྱར་ནས་མདོ་དོན་བཤད་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་ཁྱད་པར་གྱི་འདྲེན་
ཚུལ་གཉིས་ལ་དཀའ་སློའི་ཁྱད་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་མེད་རགས་པའི་སྣོད་མི་རུང་གི་གདུལ་བྱ་དྲང་ཚུལ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། བདག་མེད་རགས་པའི་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་དྲང་ཚུལ་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པ་ངོས་བཟུང་ནས་བསྟན་དོན་སོ་སོར་བསྟན་པ་དང་། གང་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བསྟན་དོན་ངོས་བཟུང་སྟེ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ནི་དགོངས་གཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱིས་སྙིང་

པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་སྨྲ་གཉིས་སྟོན་ཚུལ་དང་བརྗོད་
བྱ་མི་མཚུངས་ཏེ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་
དེ། དགོངས་གཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དགོངས་ནས་དགོས་པ་རང་སྡེ་འགའ་ཞིག་བདག་མེད་ལ་སྐྲག་པ་སྤང་པ་དང་། གཞན་སྡེ་བདག་མེད་ལ་རིམ་གྱིས་

375

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དྲང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་སྨྲའི་ཚིག་དེས་
བདག་རྟག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་། སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེས་དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཤུགས་ལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མུ་
སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་སྨྲའི་ཚིག་དང་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་དགོས་པ་
མི་མཚུངས་ཏེ། དང་པོ་ནི། བདག་རྟག་པ་ལ་ངེས་པ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། རང་གི་གདུལ་བྱས་མཐར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་
རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ལང་གཤེགས་
ཀྱི་ལུང་གིས་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ། སྙིང་པོ་གསུང་པ་དེས་དོན་ཡིན་ན་ལང་གཤེགས་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལང་གཤེགས་ལས་
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་ནི་བྱིས་པ་འབྲིད་པ་
ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་
པ་དྲང་དོན་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེས་མཚན་དཔེས་

376

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་མདོ་དེ། བྱིས་པ་འབྲིད་པའི་ཆེད་
ཡིན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་སྟོན་པ་དང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་འདིས་བཀྲལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་ནི། བྱིས་པ་འབྲིད་པ་
ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟག་བསལ་གཉིས་པོ་ཁས་བླངས།
ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་བདག་མེད་རགས་པའི་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་དྲང་ཚུལ་ལ་སྦྱར་བ་ལ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱིས་ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་
ན་གསལ། གཉིས་པ་ལ། དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད། དེས་ན་མདོ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་པ། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་འདི་ཞེས་ཉེ་ཚིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་
པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ།
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ། མདོ་དེའི་དགོངས་
གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། འདུལ་བའི་དབང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

377

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྟོན། དོན་ནི། དེ་འདྲའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ལ། རྟག་དངོས་ཡོད་པར་ཐལ་པ་དང་། དེ་འདོད་མི་རིགས་པ། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ།
དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་ལ་དགོངས་པའི་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཡོད་ན་རྟག་དངོས་ཡོད་པར་ཐལ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། དཔེར་ན། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་དེ་
རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་བཞིན། །གཉིས་པ་ནི་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་གཞན་ཞེས་སོགས་སྟོན། དོན་ནི། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་པ་མེད་དེ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་ན་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་རྟག་པས་རང་འབྲས་མི་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིང་གྲོལ་
གྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། དབུ་མ་པར་མ་ཟད་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་དངོས་མི་འདོད་དེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་

བདག་རྟག་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་དེ་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་དང་། བཅིང་གྲོལ་གྱི་གཞི་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

378

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྟག་པའང་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན། ཞེས་དང་། སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ནི། །འཆིང་ཡིན་རྟག་ལ་དེ་གང་ལས། །སྡུག་བསྔལ་མི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ཉིད་ནི། །ཐར་ཡིན་རྟག་ལ་དེ་གང་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། དེས་ན་མདོ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་ནི། རྟག་པའི་དོན་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཚན་དཔེས་སྤྲས་བའི་སྐུ་རྟག་བརྟན་
གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་བདག་མེད་ཀྱི་སྣོད་དུ་མི་རང་བའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག །བདག་མེད་ལ་སྐྲག་པ་སྤང་པ་དང་། བདག་སྨྲའི་གཞན་སྡེ་བདག་མེད་ལ་དྲང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གདུལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་འདྲེན་ཚུལ་གཉིས་ལ་དཀའ་སླའི་
ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་།
གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་
རུང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་པའི་ཆེད་དུ། དགོངས་འགྲེལ་སོགས་
ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་དང་ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་དཀའ་སྟེ། ཤེས་པ་བདེན་མེད་དང་། ཀུན་གཞི་མེད་པར་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། བདག་སྨྲ་དང་དེའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་

སྟོན་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྲ་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་སླ་སྟེ། མཚན་དཔེས་

379

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྤྲས་པ་དང་། རྟག་པའི་གཞི་”མཐུན1

་འགོག་སླ་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་
དོ། །གཉིས་པ་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པས་ཀུན་གཞི་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་ཚུལ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལན་ལ།
དགོངས་དོན་གཅིག་པས་དྲང་དོན་དུ་གྲུབ་ཚུལ་དང་། དགོངས་དོན་གཅིག་ཀྱང་གདུལ་བྱ་མི་”གཅིག2

་པར་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ། དངོས་དོན་དང་། ཀུན་གཞིའི་
སྒྲ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགོངས་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་དྲང་དོན་དུ་གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ལྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཞེས་པ་ནས་དོན་གཅིག་གོ་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་
གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་དགོངས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་སྒྲས་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ལས། སྟོང་ཉིད་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་ཅིང་། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། སྙིང་པོ་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས་བསྟན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་
གཉིས། སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དེས་སྙིང་

པོ་རྟག་པར་བསྟན། ཀུན་གཞི་བསྟན་པའི་མདོ་དེས་ཀུན་གཞི་མི་རྟག་པར་ 1 མ་ཕྱི། ༨༢ན༣ན། འཐུན *མཐུན
2 མ་ཕྱི། ༨༢ན༥ན། ཅིག *གཅིག

380

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྔ་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་
བསྟན་པས་ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་སྟེ། མདོ་དེ་གཉིས་དགོངས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀས་སྟོང་ཉིད་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་

ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང་། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་དེ་ཉིད། ཐེག་སྡུས་སུ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས། རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་པར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པས་ཀྱང་། སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་
མདོ་གཉིས་དགོངས་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲ་དོན་ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། སྟོང་ཉིད་
ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་སྟོང་ལ་ཆོས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ ། ཀུན་གཞི་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཀུན་

གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དེ་བག་ཆགས་ཀུན་གྱི་གཞིར་འདོད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་དགོངས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་མི་གཅིག་པ་ནི། དེ་ལྟར་དགོངས་གཞིའི་དོན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན། དོན་ནི། ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་དང་།
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་དགོངས་

381

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དོན་གཅིག་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་མི་གཅིག་སྟེ། ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་གང་གི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཡིན་ན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྗེས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་བསྟན་པའི་སྣོད་རུང་ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པར་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་

སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་མདོ་དེ་བདག་སྨྲ་དང་དེའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ལེན་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ། །ཞེས་སོགས་དང་། ལང་གཤེགས་ལས། ཆོས་ལྔ་དག་དང་རང་བཞིན་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཉིད་དང་། །བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ཡིས། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས། སེམས་དང་
ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས། །ཞེས་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་སྟན་པར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་

གཉེན་སོགས་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་སེམས་ཞེས་པས། ཀུན་གཞི་དང་། ཡིད་ཅེས་པས་ཉོན་ཡིད་དང་། རྣམ་ཤེས་ཞེས་པས་ཚོགས་དྲུག་བསྟན་པར་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་དང་། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་དང་།

382

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དབུ་མ་ཐལ་རང་རྣམས་ནི་སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་དོ། །འདིར་འཇུག་འགྲེལ་ལས། དགེ་སློང་དག་ཁུར་ཡོད་དོ། །ཁུར་ཁྱེར་བ་པོ་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ཁུར་རོ། །ཁུར་འཁུར་བ་ནི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་པའི་མདོ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཕུང་པོ་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་ལང་གཤེགས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས་སྔར་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་
འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། །ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་

གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པས། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མ་གྲུབ་པར་

བསྟན། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བ་གང་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དཔང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར། དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་

བ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པས། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཁྱབ་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་པས་
གཞན་དབང་རང་གི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་པའི་དོན་དུ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས།

383

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཞན་དབང་བདེན་སྟོང་དེ་སྦས་དོན་གབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཆོས་རྣམས་བདེན་སྟོང་དེ་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གྱི་ནང་དུ་ཆུད་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། མདོ་སྡེ་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་རང་གི་གདུལ་བྱས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་གཉིས། དྲི་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ལུགས་འདིས་འཐོར་ལོ་གསུམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། དངོས་
དང་། དོགས་པ་སྤོང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་སོ་སོར་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གང་དང་མཐུན་པའི་མདོ་ངོས་གཟུང་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་ལ་དྲང་ངེས་སོ་སོར་བཞག་པ་དང་། འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་ལ་དྲང་ངེས་སོ་སོར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ངེས་དོན་དུ་བཞག་པའི་མདོ་ངོས་གཟུང་། དྲང་དེན་དུ་བསྟན་པའི་མདོ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གང་ཟག་ཅེས་སོགས་
ཀྱི་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་ངེས་དོན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་བདེན་མེད་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོབོ་ཉིད་ཀྱིས་

384

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྲུབ་པའི་བདག་མེད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོའི་མཚན་གཞི་ངེས་གཟུང་བ་དང་། དེ་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་ལ་ཕུང་པོ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
འཁོར་ལོ་དང་ལོ་ལ་དྲང་དོན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེས་དགོངས་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། དེ་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དགོས་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་

ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། །རང་གི་གདུལ་བྱ་དེ་ཆོས་རྣམས་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཆད་ལྟ་སྤོང་པ་དང་། རགས་པའི་བདག་མེད་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས་ཕྲ་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་
ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

385

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ། འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་དྲང་ངེས་སོ་སོར་བཞག་པ་གཉིས། འཁོར་ལོ་བར་མའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོལ་གཉིས། དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དངོས་སུ་མ་སྦྱར་བའི་མདོ་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་གང་ཟག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འབུམ་ལས་གང་ཟག་དང་ཆས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་
དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། དེས་
དོན་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དང་། བརྟེན་འབྱུང་སྟོང་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེ་འདྲའི་དབང་རྣོན་དེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་རུང་བར་རྟོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས་དགག་བྱ་ལ་དོན་
དམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཚིག་ཟིན་ལ་མ་སྦྱར་ཡང་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་བདེན་སྟོང་དུ་སྟོན་པའི་ཤེས་སྙིང་གི་མདོ་དེ་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས་མདོར་སྟན་དུ་ཕུང་པོ་ལྔ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་ཅིང་། མདོར་
བསྟན་དུ་དགག་བྱ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དེས་རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་གཟུགས་སྟོང་པའོ་ཞེས་སོགས་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་

386

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སྟོང་པའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཟིན་པ་གང་ཞིག །ཆོས་རྣམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་

སྟོང་པ་དེ། ངེས་དོན་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབུམ་ལས་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དེས། དེ་དང་
རིགས་མཚུངས་པའི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་དགོས་རྣམས་ལ་
དོན་གྱིས་སྦྱར་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབུམ་དང་དེ་དང་རིགས་མཚུངས་པའི་མདོ་གཉིས་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བའི་མདོར་ཆོས་མཐུན་པའི་
ཕྱིར། དཔེ་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་གང་ལ་དགོངས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་དང་། དགོངས་གཞི་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་ལས་འབྲས་སོགས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་

བསྟན་ན་ཆད་ལྟ་སྐྱེ་བས་དེ་སྤང་བའི་ཆེད་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་

སྟོང་པ་བསྟན་ཏེ་རྒྱུད་སྦྱངས་ནས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟོགས་

387

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པ་ལ་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བར་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་ངོར། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་།

དེའི་བློ་ངོར་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་རྩ་ཤེས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མི་རུང་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གང་དང་མཐུན་པའི་མདོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ལ་བརྟེན་པའི་མདོ་བཤད་
པ་དང་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་མདོ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པར་བསྟན་

388

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པའོ། །དོན་ནི། དེ་འདྲའི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་གཞི་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་བཞི་དང་། ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་བར་པར་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དང་། མི་རྟག་སོགས་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ལུགས་འདི་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་མི་མཐུན་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང་མཐུན་ཏེ། མདོ་དེ་གཉིས་ལས་ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དངོས་བསྟན་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་དོན་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་དངོས་སུ་གསལ་བར་མི་སྟོན་པར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །མདོ་དེ་གཉིས་ལས། རིམ་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་པ་བདེ་པར་གཤེགས་པས་བསྟན་པ་ལྟར། དེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། གང་ལས་གང་ཟག་སེམས་ཅན་སྐྱེས་བུ་བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས། །ཞེས་དང་། དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་

389

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་སོགས་དང་། འཇུག་པ་ལས། དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱས་ཏེ། མདོ་གང་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་བཤད་དོན་ཅན། །དྲང་དོན་གསུངས་པའང་རྟོགས་ནས་དྲང་བྱ་ཞིང་། །སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཅེས་པ་གྱིས། ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། མདོ་སྡེ་གང་དག་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དངོས་སུ་གསལ་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔེར་མཚོན་ན། ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། གཟུགས་ཚུལ་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ལ། འབྱུང་བ་ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཙམ་དངོས་སུ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱས་ཕྱི་

དོན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་བདེ་བླག་དུ་རྟོགས་ནུས་ཤིང་། འདུས་བྱས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་དགོས་པ་
དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་འབྱུང་བ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་
ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་མིན་མཚུངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཡང་འཇུག་འགྲེལ་དུ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རིམ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་དང་།

390

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་མེད་པར་རེས་འགའ་ནི་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། རེས་འགའ་ནི་གཞན་གྱི་ཅུང་ཟད་ཙམ་བསྟན་པས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་དང་། རྩ་བར། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བསལ་བ་ནི། །བདེ་བླག་རྙེད་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། ཞེས་དང་། མདོ་ལས། མི་རྟག་དོན་ནི་མེད་དོན་དང་། ཞེས་དང་། འཕགས་པས་ཀྱང་། འབྱུང་རྣམས་མི་བཟུང་མ་ཡིན་ན། དེ་བྱུང་མིག་བཟུང་ཇི་ལྟར་ཞེས། གཟུགས་ལ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ན། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་བཟློག །ཞེས་པ་འཇུག་འགྲེལ་དུ་དྲངས་
ནས། །སྔར་གྱི་མདོ་གསུམ་པོ་དེ་དྲང་དོན་དུ་བསྒྲུབས་སོ། །
གསུམ་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་མདོ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། འཁྲིད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་ཚུལ་
དང་། འཁྲིད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་དང་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་མི་གཅིག་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞེས་སོགས་
གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་ནི་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་ཏེ། དང་པོར་ཉན་ཐོས་
གྱི་རིགས་ཅན་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་དེ། དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་”མཛུད1

་པའི་མཛད། དེ་རྗེས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་དང་རྣམ་
ཐར་སྒོ་གསུམ་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་མཛད།
དེ་རྗེས་བླ་མེད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གཏམ་གྱིས།
1 མ་ཕྱི། ༨༧བ༥ན། མཛུད *འཛུད་ཡིན་ནམ་སྙམ།

391

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཐེག་ཆེན་ལ་འཁྲིད་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་རྟོགས་པར་མཛད་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ། དང་པོར་ལན་ཚ་ཏེ་རྒྱ་ཚའི་ཁུ་བས་བཀྲུས་ཏེ་སྐྲའི་རེ་བས་སྦྱོང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཟས་རྣོན་པོའི་ཁུ་བ་སྟེ་ཉ་ཁུས་བཀྲུས་ཏེ་བལ་གྱི་ལ་བས་སྦྱོང་
བ་དང་། དེར་རྗེས་སྨན་ཆེན་པོའི་ཁུ་བ་སྟེ་དངུལ་ཆུས་བཀྲུས་ཏེ་རས་སྲབ་མོས་སྦྱོང་བར་བྱའོ། །དྲི་མས་དག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་དགོས་འདོད་ལེན་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་གཅིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་དང་། རིམ་པ་གསུམ་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འདིར་གདུལ་བྱ་བཀྲུ་བའི་
རིམ་པ་གསུམ་དང་འཁོར་ལོ་གསུམ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་

ཞུས་པའི་མདོ་འདིར་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་

འཇུག་ཚུལ་བསྟན་ཅིང་། ཆོས་འཁོར་གསུམ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་

ཞུས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་རིམ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། གདུལ་བྱ་བཀྲུ་བའི་རིམ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་

392

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རིམ་པ་དང་པོའི་བདག་མེད་ནི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་དང་རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྟོང་ཉིད་སོགས་ནི་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་འདིར་ནི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོགས་པ་སྤོང་པ་ལ་གཉིས། གསུང་རབ་སོ་སོའི་བརྗོད་བྱ་འགལ་ན་སྟོན་པ་པོ་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པའི་དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་བོ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་རིག་པས་བཀྲལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཁ་རིག་ན་རེ། རྣམ་རིག་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་མདོ་དོན་ཡིན་ན། དབུ་མ་བས་བཀྲལ་བ་ལྟར། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་སྟོང་ཡིན་པ་ཡང་མདོ་དོན་ཡིན་དགོས་པས། མདོ་དོན་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་འགོག་པར་ཡང་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་སྟོན་པ་པོ་ལ་འགལ་འདུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོན་པ་པོའི་དགོངས་པ་དང་འགལ་བ་མེད་ཚུལ་དང་། གསུང་རབ་སོ་སོར་བརྗོད་བྱ་ལ་འགལ་བ་ཡོད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚུངས་པ་དགོད་པ་དང་། མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྲོག་གཅོད་ལ་གནང་བཀག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་སྡེ་སྣོད་སོ་སོའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་སྟོན་

393

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པ་པོ་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་ལ་གནང་པ་མེད་པ་དེ་
ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དོན་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན། མ་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་ལ་གནང་བཀག་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཡིན་ན་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་གནང་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་དོན་ཡིན་དགོས། གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པ་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྟོན་པ་པོ་ལ་
ནང་འགལ་ཡོད་པར་ཐལ། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་གནང་བ་མེད་པ་དང་། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་གནང་བ་གཉིས་ཀ་མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་བླངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་གནང་བ་མེད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྲོག་གཅོད་གནང་བ་གཉིས་ཀ་གསུང་པ་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་ནང་འགལ་མེད་དོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་

དང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་མདོ་དོན་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ནང་འགལ་མེད་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མདོ་དོན་ཡིན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བློ་ལ་ལྟོས་

394

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཏེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་
གྱི་མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མདོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གསུང་རབ་སོ་སོའི་བརྗོད་བྱ་ལ་འགལ་བ་ཡོད་ཚུལ་ལ། །མདོ་གཞན་དང་བརྗོད་བྱ་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་རང་མཚན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲས་ཟིན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་དགོས་པས་གསུང་རབ་སོ་སོའི་བསྟན་དོན་ལ་འགལ་བ་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་། ཞེས་པས་སྟོན། དོན་ནི། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་ཞེས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྟན་དོན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། ཕ་མ་བསད་བྱ་ཡིན་པ་དེ། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་ལ་དངོས་ཟིན་དེ་ལས་གཞན། ཡང་སྲིད་ཀྱི་

ལས་དང་། སྲེད་པ་གཉིས་སྤང་བྱ་ཡིན་པ་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་ཅིང་། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་བསྟན་དོན་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསུང་པ་པོའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་འདིའི་གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་འཛིན་དུ་གཞུག །འཁོར་ལོ་བར་པའི་གདུལ་བྱ་

395

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལ་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་འཛིན་
དུ་གཞུག །འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་དབང་དང་

ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཛིན་དུ་གཞུག་པར་བཞེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་རང་རང་གི་བསྟན་དོན་ཡིན་གྱི། དངོས་ཟིན་དེ་ལས་དོན་གཞན་རང་གི་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དེས་ན་
འཁོར་ལོ་དང་ཐ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་བར་པ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། དེས་ན་གསུང་རབ་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། །དོན་ནི། གསུང་
རབ་ཀྱི་བརྗོད་དོན་དང་གསུང་བ་པོའི་དགོངས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་བའི་བརྗོད་དོན་ཡང་
ཡིན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུང་རབ་ཀྱི་

བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་གསུང་པ་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དེ་འཁོར་ལོ་དང་ཐ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་རང་

396

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལུགས་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་མདོ་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དང་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་
ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་གཉིས། རྣམ་རིག་གི་ལུགས་སུ་བྱམས་ཞུས་འཆད་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཡི་འཆད་ཚུལ་དང་འགལ་བ་
དང་། དེ་ལྟར་མི་འཆད་ན་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་དང་འགལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། གལ་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཆད། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དགོངསའགྲེལ་དང་། བྱམས་ཞུས་གྱི་ལེའུ་གཉིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་འཆད་
ཚུལ་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་
ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་ཚུལ་
མཐུན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡུམ་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཡུམ་
གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་
པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དགོངས་འགྲེལ་བཞིན། གཉིས་པ་ནི། མི་འདོད་ན་མདོ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
འོན་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་མཚན་ཉིད་

397

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གསུམ་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱིས་

ལེའུ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་ཐལ།
ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། ཀུན་བརྟགས་རྫས་སུ་མེད་ཅིང་། གཞན་
དབང་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རིགས་པ་གསུམ་
གྱིས་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་མིང་ཙམ་དུ་བསྒྲུབས་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐེག་བསྡུས་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་བ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ཚིག་དོན་ཞིབ་
པར་བཤད་པ་དང་། ཞིབ་པར་འཆད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་རིག་ལྟར་མི་འཆད་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་འཆད་ཚུལ་དང་། རྣམ་རིག་ལྟར་མི་འཆད་ཀྱང་གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པའི་འཆད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་

པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་དོགས་པ་བཀོད་དེ་མིང་ཙམ་གྱིས་

བཞག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཞུས་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་
བཤད་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེས་ན་ཡོད་པ་དང་བཏགས་ཙམ་མི་འགལ་བར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ལེའུ་འདིས་འཆད་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་ལེའུ་འདས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་རིགས་པར་སྨྲ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལྟར་འཆད་ཚུལ་

398

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་། རྣམ་རིག་ལྟར་འཆད་ན་མདོ་སྔ་ཕྱི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་དམ་བཅའ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བྱམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ཏེ།
བྱམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་འདོད་
པས་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་བར་བྱ་བ་
ཞུས་པའི་ལན་དུ། སྟོན་པས་དེ་དག་མིང་ཙམ་དུ་བསླབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཚུལ་ནི། ཡུམ་གྱི་ལེའུ་སྔ་མ་རྣམས་སུ། སྟོན་པས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པར་བཀའ་སྩལ་བ་ན། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་
པ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པར་བགྱི། ཚོར་བ་
སོགས་ཕུང་པོ་བཞི་དང་། མིག་སོགས་དྲུག་དང་། གཟུགས་སོགས་དྲུག་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། མིག་དང་གཟུགས་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ནས་ཡིད་དང་། ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་བར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཏེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དྲུག་དང་། མ་རིག་པ་ནས་རྒ་ཤིའི་བར་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། སྡུག་ཀུན་དང་། འགོག་ལམ་ཏེ་བདེན་པ་

399

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བཞི་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་དང་། བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་བཅས་དང་། ཐོགས་མེད་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། ཟག་བཅས་དང་། ཟག་མེད་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང་། དམན་པ་དང་། གྱ་ནོམ་པ་དང་། ནང་དང་ཕྱིའི་བདག་ཉིད་དང་། མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། འདོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། །གཟུགས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། སློབ་པ་རྣམས་དང་། མི་སློབ་པ་དང་། སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། སེར་ ”སྣ1

་དང་། སྦྱིན་པ་དང་། འཆལ་ཚུལ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གནོད་སེམས་དང་། བརྗོད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྣམ་གཡེང་དང་། བསམ་གཏན་དང་། འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་དང་། མཚན་མ་དང་། མཚན་མ་མ་མཆིས་པ་དང་། ལོག་པའི་སྨོན་ལམ་དང་། སྨོན་ལམ་མ་མཆིས་པ་དང་། སྡུག་པ་དང་། མི་སྡུག་པའི་ཆོས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འཁོར་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཇི་
ལྟར་བསླབ་པར་བགྱི་ཞེས་ཞུས་པས། འདིར་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
1 མ་ཕྱི། ༩༢ན༣ན། རྣ *སྣ།

400

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཆོས་ཀྱི་བར་ཞེས་གསུངས་པས་ནི། དེ་རྣམས་ཤེས་པ་བྱ་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། མིང་དང་མིང་གི་འཇུག་གཞི་གཉིས་མེད་པའི་རྩོད་པ་དགོད། མིང་གི་འཇུག་གཞི་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཟུགས་སོགས་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། གཟུགས་སོགས་མང་ཙམ་མོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དོན་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མིང་དེ་ཡང་མིང་ཙམ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་མིང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་ཞུས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ལན་དུ་གཟུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་ཡོད་ན་གཟུགས་མིང་
ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲའི་བཅད་བྱ་མེད་མི་དགོས་ཏེ། གཟུགས་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་སྒྲས་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཅོད་པ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་

ཡོད་ཙམ་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་གཟུགས་
ཀྱི་མིང་འཇུག་བའི་གཞི་དང་མིང་ཡོད་དེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་གཟུགས་
ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ཅིང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་མིང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མིང་དེ་ཡང་བློ་བུར་པ་འམ་བཅོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྣམ་ལྟར་འཆད་ན་མདོ་སྔ་ཕྱི་འགལ་བར་བསྟན་པ་ནི། འདིར་

401

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་
པའི་མདོ་དོན་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་འཆད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཆད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་ཚུལ་ནི་སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་སྔར་གྱི་གཟུགས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་མདོ་དེས་བསྟན་པར་ཐལ། གཟུགས་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་མདོ་དེས། གཟུགས་བདེན་གྲུབ་མི་འགོག་པར་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་གཟུགས་བདེན་པར་ཡོད་པ་དེ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་མདོ་དེས། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་ཞེས་འགོག་གི ། གཟུགས་བདེན་གྲུབ་མི་འགོག་བར་རྣམ་རིག་པས་འདོད་ཅིང་། གཟུགས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་མདོ་དོན་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་འཆད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་གྲུབ་ཆེན་ཤིན་ཏི་པ་ལ་སོང་། །རྩ་བར་འདོད་
ན། རྗེ་བཙུན་གྱིས་འོག་ནས་གཟུགས་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མེད་དམ་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། དེ་ལྟར་ང་མི་སྨྲ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་མཆིས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་
དམ་དུ་མ་ཡིན་ཞེས་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔར་གཟུགས་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་མདོ་དེས་གཟུགས་བདེན་གྲུབ་མི་

402

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འགོག་ཅིང་གཟུགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་།

གཉིས་པ་དེས་ན་ལེའུ་འདིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པ་མ་རིགས་པར་སྨྲ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ལེའུ་འདིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིས། ཡུམ་གྱི་མདོའི་ལེའུ་སྔ་མ་རྣམ་དྲང་
དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དང་འདིའི་སྔ་རོལ་གྱི་ཡུམ་
གྱི་མདོ་གཉིས་ཀས་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། །གཉིས་པ་དེས་ན་ཡོད་པ་དང་བཏགས་ཙམ་མི་འགལ་བར་གྲུབ་པ་ནི། དེས་ན་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་
ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་ཡོད་པ་དང་། གཟུགས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་མི་འགལ་ཏེ། མིང་གིས་བཏགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་

གིས་བཞག་པའི་བཅོས་མ་ཙམ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་ཡོད་བའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་དེ་ལ་དོགས་པ་བཀོད་དེ་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་
བསྟན་པ་ལ་གཉིས། མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་ལ་དོགས་པ་བཀོད་དེ་
མིང་ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ་དང་། མིང་གི་འཇུག་གཞི་ཡོད་པ་ལ་དོགས་
པ་བཀོད་དེ་མིང་ཙམ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྤོང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མིང་

403

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་མེད་ན་མིང་གི་སྔར་བློ་འཇུག་པའི་དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། མིང་ཙམ་ཡིན་ན་མཐོང་པ་ཙམ་གྱིས་མིང་ཤེས་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དང་། དེའི་ལན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་བློ་བུར་དུ་མིང་དུ་
བཏགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་མེད་པར་གཟུགས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་སོ། །སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བར་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། མིང་གི་དབང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་ཀྱི་མིང་གི་སྔ་རོལ་ཏུ་
གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་མང་གི་སྔ་རོལ་ཏུ་གཟུགས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་

གིས་བཞག་པ་གང་ཞིག །གཟུགས་ཀྱི་མིང་གི་སྔ་རོལ་དུ་གཟུགས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན།
གསུམ་པ་ལན་ལ་གཉིས། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་དགོད་པ་དང་། རིགས་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཐེག་བསྡུས་སུ་དགོད་པ་དང་ཚིག་མཐུན་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་མི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་པའི་རིགས་པ་དང་། དོན་གཅིག་དང་དུ་མ་འཚོལ་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མིང་ལ་མ་བརྟེན་པར་བློ་མེད་པ་དེ་ཉིད་མིང་ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་དཔེ་དང་སྦྱར་ཏེ་བསྟན་

404

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་བྱམས་པ་ཉིད་ལ་མིང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བློ་བུར་དུ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གི་སྔ་རོལ་དུ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། འདིས་རྒྱུ་མཚན་དེ་གཟུགས་སོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཟུགས་ཀྱི་མིང་གི་སྔ་རོལ་ཏུ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། གཟུགས་
ཀྱི་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་དེ་གཟུགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་

དབང་གིས་བཞག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་གྱི། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་ན་དེ་ལ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་

གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་ཤིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ན་མིང་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
མྱུ་གུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན། ས་བོན་ལ་ལྟོས་མེད་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་མིང་འདྲ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། བརྒྱ་བྱིན་དེ་དུ་མར་ཐལ། བརྒྱ་བྱིན་དེ་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར། གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་

405

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་མིང་དོན་གཉིས་ཀ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་
སྦས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། དེ་གཉིས་ཉེར་སྦས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། བཟློག་དོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། གཟུགས་དང་། བརྒྱ་
བྱིན་དང་། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ།
གཟུགས་ཀྱི་མིང་གི་སྔ་རོལ་དུ། གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། བརྒྱ་
བྱིན་དེ་དུ་མ་ཡང་མ་ཡིན། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེའི་དཔེ་བཤད་པ་ནི། རིགས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཅིག་དུ་མ་དང་། དུ་མ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་
རིགས་པ་འདིས། ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པས་ཐེག་བསྡུས་ལྟར་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་མི་འགོག་པར་བརྒྱ་བྱིན་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་འགོག་པ་དང་། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྤས་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཙམ་ལ་སྦྱོར་མི་དགོས་ཏེ། ཞིབ་

406

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མོ་རྣམ་འཐག་ལས་ཀྱང་། གཅིག་དུ་མ་དང་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་རིགས་པས། དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྒྲུབས་པ་བཞིན་དུ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་

ལེའུ་འདིས་ཡང་མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་པོ་འདིས་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་མིང་གི་འཇུག་གཞི་ཡོད་པ་ལ་དོགས་པ་བཀོད་དེ་མིང་ཙམ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྤང་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་ནས། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་རིག་པས་འཆད་ཚུལ་དང་བྱམས་ཞུས་མི་མཐུན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཏགས་པ་ཡིན་ན་གདགས་གཞི་ཡོད་པས་བདེན་པར་འགྱུར་བའི་དོགས་པའི་ལན་བསྟན་པ་དང་། བཏགས་ཙམ་སྨྲ་བས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་དོགས་པའི་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གདགས་གཞི་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་འགལ་བའི་དོགས་པ་ཞུ་བ་དང་། ཞུ་བ་པོ་ཉིད་ལ་དྲི་བའི་ལན་གྱིས་མི་འགལ་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གཟུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱིས་གཟུགས་

རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཞུས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ལན་དུ་གཟུགས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

407

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ན་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། གཟུགས་དེ་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་གྱི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་
དངོས་པོ་ཡོད་ན། གཟུགས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་མི་འཐད་མི་དགོས་ཏེ། གཟུགས་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་ཡང་ཡིན་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གིས་གཟུགས་ཡོད་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་རང་

བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཏགས་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་དོགས་པའི་ལན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། འདོགས་གཞི་འདོགས་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་འགལ་བའི་དོགས་པ་ཞུ་བ་དང་། ཞུ་བ་བོ་ཉིད་ལ་དྲིས་པའི་ལན་གྱིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱིས་གཟུགས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་
ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། གཟུགས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་འདོགས་གཞིའི་གཟུགས་དང་འདོགས་བྱེད་གཟུགས་ཀྱི་མིང་་གཉིས་ཀ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཞུས་པའོ། །གཉིས་པ་
ནི། དེའི་ལན་དུ་མིང་དུ་བཏགས་ཙམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། སྟོན་པ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གཟུགས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་གཟུགས་

408

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་མི་དགོས་ཏེ། མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་དང་ཀུན་བྱང་ངོ་བོ་ཉད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗེ་བཙུན་རང་ཉིད་ཀྱིས་

ཞལ་བཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ལན་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །
གཉིས་པ་དེས་ན་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་ནས། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་རིག་པས་འཆད་ཚུལ་དང་བྱམས་ཞུས་མི་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་ནས་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་མི་འཆད་པ་དང་། ཡུམ་མདོ་དྲང་དོན་དུ་བཞེད་མཁན་གྱིས་ལེའུ་འདིས་ཡུམ་མདོ་དྲང་དོན་དུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་
གཟུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གྱི་བྱམས་
ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས། མཚན་ཉིད་གསུམ་འཆད་ཚུལ་མི་མཐུན་ཏེ། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་དང་
ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིས་
གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་
དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་
ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་འཆད་ཚུལ་མི་མཐུན་
ཏེ། སློབ་དབོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་

409

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

འདིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པར་མི་བཞེད་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་
གྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་སོགས་དང་།
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་ཉི་ཤུ་པ་དང་སུམ་ཅུ་པ་དང་
རྣམ་བཤད་རིགས་པ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལེའུ་ནས་བདེན་མཐོང་ལ་
འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བར་གྱི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་
ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་ཀས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྣམ་རིག་ལྟར་མི་འཆད་ཀྱང་གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པའི་འཆད་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེའུ་འདིར་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྤྱིར་

བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུང་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེའུ་འདིར་མཚན་ཉིད་གསུངས་ཚུལ་དང་། དེའི་དོན་འཇུག་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
ཀུན་བརྟགས་སྟོན་པའི་མདོ་དྲངས་ཏེ་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྟོན་པའི་མདོ་དྲངས་ཏེ་མདོའི་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང་། ཡོངས་

410

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གྲུབ་སྟོན་པའི་མདོ་དྲངས་ཏེ་མདོའི་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དྲང་བ་དང་། ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ལས་བྱམས་པ་གང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ནི། བརྟེན་ནས་ཞེས་
སོགས་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ལ་ཀུན་
བརྟགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཟུགས་བདེན་
འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དྲང་བ་དང་། ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་དག་གོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་
རྟོག་པ་གཉིས་ལ་རྣམ་བཏགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་འདིས་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་དེ་རྣམ་བཏགས་
ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་

ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དྲང་བ་དང་། ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས་བྱས་པ་ནས་ཆོས་ཉིད་ངོས་བཟུང་ངོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་།
གཟུགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་པ་དེ་ལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་

411

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྟེ། དེ་གཉིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་དེ་རྣམ་བཏགས་དང་། གཟུགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེས་ན་ཀུན་བརྟགས་
ཀྱི་གཟུགས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ནི། གཟུགས་བཏགས་པ་བ་དང་། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པའོ། །གཉིས་པ་དེའི་དོན་
འཇུག་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། འཇུག་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་དེ་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་འདི་ནི་འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་
གསལ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབུ་མ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་འདི་ལྟར་བྱ་དགོས་པར་འཇུག་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་དབང་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ནས་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་གྱི་རྟེན་འབྱུང་

412

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གི་དངོས་པོ་དེ། འདིར་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་རྣམ་བཏགས་ཡིན་ཏེ། དེ་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་དེ་ཉིད་གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་སོ་སོར་བཞག་པ་དང་། རང་བཞིན་མཁྱེན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་དབང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་སོ་སོར་བཞག་པ་དང་། དེས་ན་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སོ་སོར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུགས་དེ་གཤིས་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། རང་
བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་གཤིས་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་གཟུགས་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི་གཟུགས་དེ་གཤིས་ལུགས་སུ་ཡང་མེད། རང་བཞིན་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གཟུགས་དེ་བཅོས་མ་དང་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་
བ་མཁྱེན་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་གཤིས་ལུགས་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སོ་སོར་བཞག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེས་ན་རང་བཞིན་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་བར་གཉིས་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་གཞན་དབང་ཡིན་ལུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཤིས་
ལུགས་དེ་གཞན་དབང་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་བརྟགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་
མཁྱེན་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་གཤིས་

413

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལུགས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཅིང་། གཞན་དབང་གཤིས་ལུགས་སུ་ཡོད་པས་སྟོང་བ་དེ། གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱང་ཡིན། དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་དོན་དམ་མཁྱེན་པའི་ཡུལ་དུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་དབང་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་རང་བཞིན་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ལ་ཡོད་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མེད་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རང་བཞིན་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡང་ཡོད། ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད། ཆོས་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དགོས་པར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་ཤིང་རང་སྡེའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་ཀས་ཀྱང་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡོད་དེ། རྩ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲས་ཀྱང་བསྟན། མེའི་ཚ་བ་ལ། མེའི་རང་བཞིན་
གྱི་སྒྲས་ཀྱང་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པ་དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་

414

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་། ཆོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ཆོས་གཤིས་ལུགས་སུ་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་གཤིས་ལུགས་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པའོ་ཞེས་དང་། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྟོང་ཕྲག་ཏུ། །ང་ཡིས་མདོ་རྣམས་གང་གསུངས་པ། །ཡི་གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་པར་ནུས་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་བསྒོམ་བྱས་ན། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བསྒོམས་འགྱུར་ཏེ། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་

མདོ་ལས། མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོགས་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས་ཀྱང་མདོ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་མཁྱེན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ནི། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འདིར་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་འགོག །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཡུལ་གང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་ན། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་། བྱས་པ་ཅན་གྱི་དངོས་
པོ་མ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་

415

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གྱི། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་ཡོད་པ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར་མཁྱེན་བཟང་ཁྱོད་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སུ་ཆུད། །ཞེས་པའི་ཊིཀ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས། ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བསྟན་ཅིང་། མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅིང་། ཞེས་པ་ཡང་ལེགས་པར་དྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག་བཏང་བས། །འགྲོ་བ་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཤེས་བྱ་ཐམསཅད་ལ། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཅར་སྣང་། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་

སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་སུ་
འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དངོས་བོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མ་རེག་པར། རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་ཞེས་པ་འམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་བདེན་གྲུབ་ལ་མ་རེག་པ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་མི་སྣང་བར་རང་བཞིན་ཏེ་བདེན་མེད་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས། སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་

416

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བདག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་གསུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པ་ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་ལས་མ་གཏོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྣམ་རིག་པ་ན་རེ།
གཟུང་འཛིན་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་དེ། གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་། དེས་དྲངས་པའི་རྟོག་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་ཅིང་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཟུང་འཛིན་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་དེ་དགག་བྱའི་ཀུན་བརྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་གཞན་དབང་ཡིན་ཅིང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་དེས་ན་གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེའུ་འདིར་བཤད་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་སྦྱོར་བཤད་པདང་། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བྱམས་ཞུས་ལས་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་ཡོད་ཙམ་དེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་
འདིར། གཞན་དབང་རྫས་སུ་ཡོད་ཅེས་པའི་མདོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་དེ་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་གདགས་གཞི་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་མ་བཏགས་པའི་རྫས་ཡོད་དང་། རང་ཉིད་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་བཟུང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྫས་ཡོད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྗེས་ཡོད་གསུམ་

417

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལེའུ་འདི་ལས་གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་

སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཕྱི་མ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་བརྟགས་རྫས་སུ་མེད་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། གཞན་དབང་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་རྫས་སུ་མེད་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཞན་དབང་ཡིན་ལུགས་སུ་མེད་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་རྫས་སུ་མེད་ཅེས་པའི་མདོའི་དགོངས་དོན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པ་དེ། ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཅིང་། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་རྟོག་པས་བཞག་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་རྟོག་རྫས་སུ་ཡོད་པས་བཞག་གི་རང་དབང་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། རང་དབང་དུ་ཡོད་པ་དང་རྣམ་རྟོག་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་བཏགས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྣམ་བཏགས་སམ་གཞན་དབང་དེ་ལ་
རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ཏེ། རྣམ་རྟོག་དེ་རྫས་ཡིན་ལ་

418

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཞན་དབང་དེ་རྣམ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །རང་དབང་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རྟོག་རྫས་
ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་རྫས་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་བཞེད་དོན་ལ་འཇིག་རྟེན་
གྱི་གྲགས་པས་གནོད་པར་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། འཇིག་རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། །གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཇིག་རྟེན་
གྱིས་གནོད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། བུམ་པ་ནི་རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དབང་དུ་ཡོད་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་དབང་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། གཞན་དབང་དེ་རང་དབང་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཤད་ཀྱང་། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་འདིར་ནི་དེ་དང་འཆད་
ཚུལ་མི་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་རྟོག་རྫས་སུ་ཡོད་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་རྟོག་པས་བཞག་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ནི། རྣམ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
རྣམ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་པ་ལ་ཡོད་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མེད་པས་ཀྱང་མ་

419

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་དེ་རྣམ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད། ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དེ་རྣམ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། །གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཕྱི་མ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་རྫས་སུ་ཡོད་མེད་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། མདོ་འདི་ལས་ཆོས་ཉིད་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཉིད་དེ་གཞན་དབང་གཤིས་ལུགས་སུ་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་
བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་འདི་ལས་ཆོས་ཉིད་རྫས་སུ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཉིད་དེ་གཞན་དབང་བདེན་སྟོང་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བྱམས་ཞུས་ལེའུའི་དྲིས་ལན་རྣམས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ། དངོས་སྨྲ་བ་དང་། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་
ནས་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི། རྗེ་བཙུན་ལ་དོགས་པ་གསར་དུ་གཅོད་མི་དགོས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱའི་མདོ་མིན་ཟེར་པ་མི་འཐད་
དེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཉི་ཁྲི་དག་བརྟུགས་ལས། ཆུད་མི་ཟ་དང་བདེན་མཐོང་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མདོ་རྣམས། རྒྱན་དང་བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་དུ་སྦྱར་
ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ནས། གང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་

420

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་ཡོད་པར་འགྱུར་རེ་ཀན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤངས་པ་ལ་བགོད་པ་ནས། མྱང་འདས་ལ་
འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བར་རྣམས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཉི་ཁྲི་
དག་བརྟུགས་ལས་སྔར་དྲངས་མ་ཐག་པའི་མདོ་དེའི་རྗེས་སུ། འདི་དག་གིས་ནི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞིབ་པར་འཆད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས། ཡུམ་གྱི་མདོར་མིང་ཙམ་དུ་བསྟན་པའི་དོན། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་
ཡུམ་གྱི་མདོའི་གཞུང་འཛུགས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་ལེའུ་འདིས་ཀྱང་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་འཁྲུལ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞིབ་པར་ཀོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལེའུ་འདིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིས། ཡུམ་གྱི་ལེའུ་སྔ་མ་རྣམས་ངེས་དོན་
དུ་གཞུང་འཛུགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིས། ཡུམ་གྱི་ལེའུ་སྔ་མ་
རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པའི་མདོ་དོན་བརྒལ་
ལན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་ནི་ཤཱན་ཏི་པས་ཤེར་
ཕྱིན་མན་ངག་དུ་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་ཡུམ་གྱི་ལེའུ་སྔ་མ་རྣམས་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་བཤད་པ་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པུའི་

421

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་འདིར། ཡུམ་གྱི་
བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་ཚིག་དོན་ཞིབ་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་ནས་དགོངས་འགྲེལ་དང་འདྲ་བར་
ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་འདུག་སྙམ་དུ་རྟོགས་ལྡན་མཁས་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཆེ་ས་ནི་ཡུམ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་སྣང་ཞིང་དེ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ཞིབ་ཏུ་བཀྲལ་བ་ཡང་མི་སྣང་བས་ལེགས་པར་བསྟན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱམས་ཞུས་ལེའུའི་མདོ་དོན་བཞིན། །ལྷག་བསམ་དག་དང་འབད་པ་ཆེན་པོ་ཡིས། །བསྡུས་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་ནི། །བཤད་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་ཚོགས་ཇི་སྙེད་པའི། །དགེ་འདིས་མཚོན་ནས་བདག་གི་དགེ་བ་གང་། །བགྱིས་དང་བགྱིས་སྩལ་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་ཀུན། །གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་འདི་ཡིས་མི་ཕམ་ཞལ། །མྱུར་དུ་མཐོང་ཞིང་རྗེས་སུ་འཛིན་གྱུར་ཅིག། །།
གཉིས་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ། རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་རང་མཚན་འགོག་ཚུལ་དང་། བཀག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་མིན་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། འཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུགས་འདིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་
གསལ། གཉིས་པ་ལ་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། ཕྱེ་བ་སོ་

422

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

སོའི་དོན་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་དང་ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་བདག་གཉིས་པོ་དེ་རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། རིགས་པའི་དཔྱད་པ་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱིས་གྲོལ་པ་ཐོབ་པ་ཁོ་ནའི་ཆེད་ཡིན་
ཅིང་། གང་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སྣ་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རིགས་པའི་གཙོ་བོ་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་དང་། རིགས་པས་གཙོ་བོ་རྟེན་འབྱུང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། རྩ་ཤེ་དང་སྦྱར་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་ཚུལ་

423

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལོ། །དང་པོ་ནི། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། མཉམ་ཉིད་བཅུའི་ནང་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་རྟོགས་ན་མཉམ་ཉིད་གཞན་རྣམས་རྟོགས་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས། རྩ་ཤེར། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་འཇུག་པར། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པས་བསྟན་ནས། གཞུང་ལྷག་མས་དམ་བཅའ་བཞིའི་དོན་དེ་ཉིད་རིགས་པས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། །འཇུག་འགྲེལ་ལས་དམ་བཅའ་བ་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ངོས་འཛིན་ནི་སྔར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ། རྟགས་བགོད། དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་ཟེར། གྲངས་ཅན་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་སྡེ་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་སེམས་ཙམ་པ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ན་རེ། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་དེ། གཞན་སྐྱེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་སྡེ་རྣམས་ནི། མདོ་ལས། དངོས་
པོ་རྣམས་རང་གི་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཚིག་

424

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གསལ་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་གཅེར་བུ་པ་འམ་མཁའ་གོས་ཅན་པ་ན་རེ། བུ་དེ་རང་གི་སྲོག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་སྐྱེ་དང་། ཕ་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་དེ་ས་བོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་སྐྱེ་དང་། ཆུ་ལུད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རྒྱང་འཕེན་ན་རེ། ཚེར་མའི་རྣོ་བ་དང་སྲན་མའི་ཟླུམ་པ་སོགས་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ལས་སྐྱེ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེའོ་ཞེས་ཟེར།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། བདག་སྐྱེ་དགག །གཞན་སྐྱེ་དགག །གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག །རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་བོ་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ། མྱུ་གུ་རང་རྒྱུའི་དུས་ན་གྲུབ་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མྱུ་གུ་དང་སྡོང་བུ་དང་སྦུབས་འཆའ་བ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་དང་། ས་བོན་སྲིད་མཐའ་ཐུག་པར་སྐྱེ་བར་ཐལ། ས་བོན་སྐྱེས་ཟིན་སླར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

ས་མྱུག་གཉིས་ལ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་རོ་དང་ནུས་པ་དང་སྨིན་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ས་མྱུག་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་

སོང་། བདག་སྐྱེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱིས་ས་མྱུག་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བོན་ཞིག་རྗེས་སུ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རིགས་

425

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པ་ལྔ་པོ་འདི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འཇུག་པ་ལས། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། །མྱུ་གུ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་རྙེད་མི་
འགྱུར་ཞིང་། །ས་བོན་སྲིད་མཐའ་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བྱེད་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་དང་ནི། །ཁ་དོག་རོ་ནུས་
སྨིན་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གང་ཕྱིར་རྒྱུ་ཞིག་ན་ཡང་དེའི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་

ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། །ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་བདག་སྐྱེ་མེད་དེ། དེ་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་
ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བཏགས་པ་འདི། །དེ་
ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
དེས་ན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྨོས་པ་དོན་མེད་དེ། བདག་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྩ་ཤེ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བདག་སྐྱེ་ཙམ་བཀག་གོ །རྩ་ཤེས་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི་ལས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་སྐྱེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྩ་ཤེ་ལས། བུད་ཤིང་གང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན། །བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་

426

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་འཇུག་པར། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། །ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་ན་དེ་དག་ནི། །གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པར། །བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ནི། མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་འབྱུང་བར་ཐལ། ས་མྱུག་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཁྱབ་སྟེ། ས་མྱུག་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན་
དེ་གཉིས་ལྟོས་མེད་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་ཡིན་དགོས། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་མ་འབྲེལ་ཡང་དེ་ལས་སྐྱེ་ན། མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེ་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན། །རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །ཐམས་ནད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་
མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི། རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ། རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་དང་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདིས་ནི་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་བ་སྤྱིར་

འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

427

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་ཡང་། སྔ་ཕྱི་བ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་
དང་། དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ས་བོན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱེ་མ་ལ་ཏིལ་མར་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཚེ་མ་སྤུན་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན། དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་སྐྱེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །གཞན་དངོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ཉིད་མེད་པར་ས་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར། །དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་མིན་པས། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་བཏང་བར་བྱོས། །ཞེས་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྩ་ཤེར། རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པས། གནས་བཞིའི་བདུན་པ་ལ་ཞེས་པ་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དུས་ཀྱི་བདུན་པ་རྐྱེན་སོགས་དུས་ན་ཡོད་མ་ཡིན།

428

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཞེས་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་ལ། ཤུགས་བསྟན་དེ་ཉིད་འཇུག་པར། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །ལ་ཞེས་
པ་གནས་བཞིའི་བདུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་
ཅིང་། དུས་ན་ཞེས་པ་དུས་ཀྱི་བདུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གཞན་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་འགོག་གོ །འདིས་ནི། གཙོ་བོར་མདོ་སེམས་གཉིས་རང་རྒྱུད་པས་གཞན་སྐྱེ་འདོད་ཚུལ་འགོག་གོ །

གཉིས་པ་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་འགོག་ཚུལ་ནི། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལས་འབྱུང་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རང་བཞིན་
གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སྔ་
ཕྱི་སོང་། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་མིག་གི་བློ་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་དུས་གཅིག་པ། །མིག་ལ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ལ། །གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅི་སྟེ་དེ་མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་འདོད་པའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་འབྲས་འགོག་གོ །གཞན་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་སྐྱེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་

429

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཡང་། རྩ་ཤེ་ལས། མེད་ན་གང་གི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར། །ཡོད་ན་རྐྱེན་གྱིས་ཅི་ཞིག་
བྱ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཞན་སྐྱེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བུ་དང་བུའི་
ས་བོན་དང་ལྗོན་ཤིང་དང་ལྗོན་ཤིང་གི་ས་བོན་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་མའི་མངལ་དུ་བུའི་ས་བོན་བཏབ་ནས་བུ་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བ་དང་། ལྗོན་ཤིང་གི་ས་བོན་བཏབ་ནས་ལྗོན་ཤང་འདི་བདག་གིས་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡང་འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས། །བདག་
གིས་བུ་འདི་སྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བྱེད་ཅིང་། །ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་དེས་ན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར། །བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་

430

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འབབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །འདི་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་མིན་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་འདོད་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞི་བ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་འམ་ཡོད་པའི་དུས་མི་སྲིད་པ་གང་རུང་དུ་ཐལ། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ནེ་ཙོ་ལ་ཡང་སྒྲོན་ལྗང་མངལ་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲོན་ལྗང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར། བྱ་རོག་ལ་ཡང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཡོད་པར་ཐལ། རྨ་བྱའི་མདོངས་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ལོ་ཐོག་གི་ཆེད་དུ་འབད་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ལོ་ཐོག་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། དེས་ན་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་སྟེ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཚོས་བཀྲ་བ་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་མིག་བློ་དེ་སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ཁོར་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། །དེ་ཚེ་མཐའ་དག་རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཡི་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི། །བརྒྱ་ཕྲག་དག་གི་སྒོ་ནས་བསྡུད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱུ་ཡིས་སྟོང་པར་འགྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ཡི། །ཨུད་པ་ལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན། །ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཀྲའི་འཇིག་རྟེན་འཛིན་པའང་ཡིན་དེའི་ཕྱིར། །རང་གི་བློ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་ལས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

431

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་
བཞིན་ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་ངེས། རྒྱུ་ལ་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་དང་། །རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་རྟེན་འབྱུང་བཤད་པ་ནི། འདི་ཡང་འཇུག་པ་
ལས་གང་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན། དེ་སྟོན་པའི་འཇུག་པའི་ལུང་དང་དོན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལ། །རྣམ་བདུན་དུ་མེད་པའི་རིགས་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རིགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། འཇུག་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
དེ། དེ་དཔྱད་པའི་ཚེ་རྣམ་བདུན་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀར་ཡང་གང་ཟག་དེ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་

གཅིག་ཐ་དད་དང་། རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། ལྡན་པ་དང་། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དང་།

432

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཚོགས་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་རིམ་གྱིས་

སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ས་སྒྲོགས་རི་པ་ན་རེ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། བསྲུང་བ་པོ་ན་རེ་སེམས་གཅིག་བུ་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། བདག་དེ་ཕུང་པོ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདག་མེད་བར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། རྣམ་
ཤེས་ཚོགས་དྲུག་མང་བ་གང་ཞིག་དེ་རྣམས་ལྷས་བྱིན་གྱི་བདག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ན་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་སྐྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བདག་རྫས་ཡོད་དུ་ཐལ། ཕུང་པོ་ལྔ་རྫས་ཡོད་གང་ཞིག་དེ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་འཛིན་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་
འདས་ཀྱི་ཚེ་བདག་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་རྒྱུན་ཆད་པ་གང་ཞིག་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་ཚེ་འཆད་མཐར་ལྷུང་བར་ཐལ། བདག་སྔར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅིང་ལྷག་མེད་
ཀྱི་ཚེ། བདག་རྒྱུན་ཆད་པ་གང་ཞིག །བདག་རྒྱུན་ཆད་པར་འཛིན་པ་དེ་ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེས་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག །སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེ་ནི་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

433

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བདག་སྔ་ཕྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་སྔ་ཕྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་གང་ཞིག །ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

སོང་། འདོད་ན། བདག་སྔ་མས་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་དེ་བདག་ཕྱི་མའི་དུས་ན་མེད་པར་ཐལ། བདག་ཕྱི་མའི་དུས་ན་བྱེད་པ་པོ་བདག་སྔ་མ་དེ་མེད་པ་གང་ཞིག །ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་རྟེན་བརྟེན་པ་
ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་ཡིན་ན་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་བདག་སྔ་མས་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་བདག་ཕྱི་མས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། ལྷས་བྱིན་གྱིས་

སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་མཆོད་སྦྱིན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་བར་ཐལ། བདག་སྔ་མས་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་བདག་ཕྱི་མས་མྱོང་བ་གང་ཞིག །བདག་
སྔ་ཕྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སྔ་ཕྱི་སོང་། དེ་
ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་ཕུང་པོ་ནི། །ལྔ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ། །མང་བས་བདག་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར། །བདག་ནི་རྫས་སུ་འགྱུར་ཞིང་དེར་ལྟ་བ། །རྫས་ལ་འཇུག་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར། །མྱ་ངན་འདས་ཚེ་ངེས་
པར་བདག་ཆད་འགྱུར། །མྱ་ངན་འདས་སྔོན་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི། །སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པོ་མེད་པས་དེ་འབྲས་མེད། །གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་མ་བུ་པ་འགོག་པ་ནི། བདག་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་

434

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་ཐ་དད་གང་རུང་དང་རྟག་མི་རྟག་གང་རུང་དུ་བརྗོད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་སེམས་དེ་རང་
ཉིད་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་རྟག་མི་རྟག །ལ་སོགས་བརྗོད་མེད་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་འདོད། །རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང་། །དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན། །གང་ཕྱིར་གཟུགས་

ལ་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་རྟོགས། །དངོས་ཡོད་བརྗོད་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །གལ་ཏེ་བདག་འགའ་དངོས་པོར་གྲུབ་གྱུར་ན། །སེམས་ལྟར་གྲུབ་དངོས་བརྗོད་དུ་མེད་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བསལ་བ་རྣམས་སོང་། བདག་ཕུང་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་རྟེན་བརྟེན་
པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མ་
ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་སིལ་བུར་གནས་པ་ལ་ཤིང་རྟ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཕུང་ཁོ་ན་བདག་མ་ཡིན་པ་གང་
ཞིག །སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་དབྱིབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས། ཕུང་པོར་བདག་ཡོད་མ་ཡིན་

435

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བདག་ལ་ཡང་། །ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ཡོད་མིན་གང་ཕྱིར་འདིར། །གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན། །གཞན་ཉིད་དེ་མེད་དེ་ཕྱིར་འདི་རྟོག་པའོ། །བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མི་འདོད་གང་ཕྱིར་བདག །ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ལྡན་དོན་སྦྱོར་བ་མེད། །གཞན་ན་གནག་ལྡན་གཞན་མིན་གཟུགས་ལྡན་ན། །བདག་ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་མེད་ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། །སིལ་བུར་གནས་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དབྱིབས་

ཞེ་ན་དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་ཕྱིར། །ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་
གྱི། །སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་དེ་དག་
ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་ཕུང་རང་བཞིན་གྱིས་

གཅིག་པ་ནི་སྔར་བཀག་ཟིན་ཏོ། །ཤིང་རྟ་རྣམ་བདུན་དུ་མེད་ཚུལ་གྱི་དཔེ་ ”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རིགས་པ་ནི། འདི་ཡང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་དེ། དེ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག །ང་དེ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་དང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡང་། རྩ་ཤེས་ལས། ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེར་དེ་མེད། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་ལྡན་མིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་

436

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་དང་།

འཇུག་པ་ལས། དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །ཕུང་ལས་གཞན་མིན་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་མིན། །ཕུང་པོ་རྟེན་མིན་འདི་ནི་དེ་ལྡན་མིན། །འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མདོ་ལས་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ནི་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཞེས་གསུངས་
པ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་དོན་དམ་དུ་ཡིན་ནམ་ཀུན་རྫོབཏུ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན། དབུ་མ་པ་རང་གིས་ཆོས་རྣམས་དོན་
དམ་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་དམིགས་པ་མི་འཐད་དེ། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ནི་ཡོད་ལ། དོན་དམ་དུ་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་མདོའི་དོན་
ཡིན་པས། སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་ལན་འདེབས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། །དོན་ནི། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་
ཀྱི་སྐད་དོད་དྷརྨ་ཞེས་པའི་ངྷར་དེ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་ལས། ཆོས་ནི་གཟུགས་སོགས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ། བྱེད་པོ་མིན་ལ་མཚན་ཉིད་འཛིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་

437

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་ཙམ་དེ་ཆོས་ཅན། དཔྱད་པའི་ཚེ་རྣམ་བདུན་གང་རུང་དུ་མེད་དེ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གང་ཟག་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་

གང་ཞིང་། འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་
པ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་གི་སྒྲ་བཤད་དུ་མེད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་མེད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་རྟགས་ཆོས་
སུ་སྦྱོར་བའི་གོ་རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །ཅེས་དང་། རྩ་ཤེས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། ཅེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། ཕན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ནི། །གྲུབ་མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

གསུངས། །ཞེསདང་། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་
བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་ལ། དེ་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་དང་པོར་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་བའི་དོན་དུ་
རྟོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་
དངོས་པོའི་རྟགས་ཀྱིས་སྣོད་བཅུད་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཤེ་

438

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ལས། གང་ལ་སྟོད་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར་ཞེས་དང་།
འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་རྒྱུ་མེད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གི ། རྒྱུ་ལ་སོགས་དང་
བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས། །དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། །དེ་
ཕྱིར་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་དང་པོར་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། འདི་ཀུན་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་། །འདི་ལས་འདི་འབྲས་འབྱུང་བ་ཡི། །ངེས་པ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་དུ། །གེགས་མེད་པར་ནི་གྲོགས་བྱེད་པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་དེས་རང་མཚན་འགོག་ཚུལ་ལ། དྲི་བ་དང་། རིགས་པ་བཞིས་བཀག་པའི་ལན་དང་། རིགས་པ་བཞིས་འགོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་རྟགས་དེ་དག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དཔལ་
ལྡན་ཟླ་བས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་

དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་དགག་པ་མཛད་དེ། འདི་ལ་འཇུག་པ་རྩ་བར་རིགས་པ་གསུམ་དང་འགྲེལ་པར་ལུང་འགལ་གྱི་རིགས་པ་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་ཐ་
སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་ལ།

འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་དགག །ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བས་དགག །དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་

439

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཁེགས་པར་ཐལ་བས་དགག །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དང་པོ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འདི་ལ་ཐལ་འགྱུར་དང་གཏན་
ཚིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ། སྔར་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་རང་རྒྱུད་
པས་ཁས་བླངས། གཉིས་པ་གཏན་ཚིགས་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་དངོས་པོའི་འཇུག་རྒྱུར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། །ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མི་
ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་
མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རང་རྒྱུད་པས་
ཁས་བླངས། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་བཏགས་

440

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མྱུ་གུ་ས་བོད་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་

ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་མྱུག་ངོ་བོ་ཐ་དད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་མྱུག་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་ན་ཐམས་ཅད་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་དཔྱད་བཟོད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སྤོང་དང་། ལན་དེས་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དཔྱོད་ལུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། མྱུ་གུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ཡོད་ན། མྱུ་གུ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མྱུ་གུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་དེ། མྱུ་གུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། མྱུ་གུ་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་དེ། མྱུ་གུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་རིགས་པ་དེ་མྱུ་གུའི་མཚན་གཞི་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མྱུ་གུ་འཕྲལ་གྱི་

འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པར་མྱུ་གུ་རང་ངོས་ནས་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

441

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བསྟན་ནས་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་
པར་བསྟན་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གཞན་དུ་བྱེད་པ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་འཇོག་ཚུལ་གྲུབ་པ་དང་། དེས་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་གྲུབ་པས་སྐྱོན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་
སྡོད་ཚུལ་རིགས་པས་མ་དཔྱད་པ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་དུ་གྲུབ་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་སྡོད་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་

བཞག་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་མ་དཔྱད་

པ་ཁོ་ནར་འཇོག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་དག་གི་སྐྱོན་སྤང་མི་ནུས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
མྱུ་གུ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། མྱུ་གུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་མ་བཞག་

པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དབང་གིས་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་
དང་གང་ཟག་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་འཇོག་སྟེ། དེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་བཏགས་དོན་

442

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མ་བཙལ་བ་ཁོ་ནར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་ན་དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་དུ་
གྲུབ་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱིས་དཔྱད་

ནས་ཡོད་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་དོན་དམ་
དུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་དཔྱད་ནས་ཡོད་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། གཉིས་པ་དེས་ན་དོན་དམ་
དུ་ཡོད་པའི་དོན་གྲུབ་པས་སྐྱོན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་འཇུག་པ་ནི། དེས་ན་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་
ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྣང་ངོར་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་།
གཉིས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གཞན་དུ་བྱེད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རང་
རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། འཇོག་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རང་རྒྱུད་པ་ན་རེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་

443

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཏུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་གང་རུང་དུ་ངེས་དབང་མངོན་སོགས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་དངོས་
པོ་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་
ཕྱིར། །གཉིས་པ་འཇོག་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ལ། བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། བཏགས་དོན་བཙལ་
ནས་མི་རྙེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ཚུལ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་བརྡ་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དང་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་
མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་རྙེད་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མི་གཅོད་ན་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲ་དེ་དགོས་པ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ཡོད་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་བརྡས་མ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པས་

444

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཐ་སྙད་བཏགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཆོས་
རྣམས་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་མི་རྙེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། བཏགས་དོན་རིགས་པས་དཔྱད་རིགས་པ་དེས་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པའི་རིགས་པ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དཔྱད་ན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
ཟག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་དེ་ཐ་སྙད་
བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་རྙེད་དེ། གང་ཟག་དེ་དཔྱད་པའི་ཚེ་རྣམ་བདུན་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མི་རྙེད་དེ། །ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔྱད་ན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དངོས་དང་། ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་འདི་ཡང་རིགས་པས་གནོད་པ་དང་རིགས་པས་རྙེད་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དང་དེས་མཐོང་བ་གཉིས་དང་མྱུ་གུ་ས་བོན་རྫས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་བདག་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མཐོང་བ་བཞི་པོ་དེ་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་

445

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

མེད་མཚུངས་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་བཞི་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དང་། དེས་མཐོང་བ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མྱུ་གུ་ས་བོན་རྫས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། བདག་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་ཚད་མས་གྲུབ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཚད་མསམ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡོད་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གནོད་པ་དང་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཡོད་དེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་

མི་བཟོད་པ་ཡིན་ཀྱང་རིགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མ་ཡིན། ས་མྱུག་རྫས་གཞན་དང་བདག་རྫས་ཡོད་ལ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་

ཡོད་པར་མ་རྙེད་པ་དང་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མེད་པར་རྙེད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཡོད་དེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཡོད་པར་མ་རྙེད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མེད་པར་རྙེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ས་མྱུག་རྫས་གཞན་དང་བདག་རྫས་ཡོད་གཉིས་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མེད་པར་རྙེད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དམ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དེ་དག་ཞིབ་ཏུ་འབྱེད་པའིཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བོད་ཁ་ཅིག་
ན་རེ། ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། ཆོས་རྣམས་

446

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འཁྲུལ་ངོ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་དང་། འཁྲུལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཕྱུག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་ལས་བདེ་སྡུག་དང་དཀར་པོའི་ལས་ལས་བདེ་བ་དང་ནག་པོའི་ལས་ལས་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་འབྱུང་མི་འབྱུང་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མེད་མཚུངས་དང་། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་མཚུངས་གང་ཞིག །འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་སོང་། བར་པ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་ལས་བདེ་
སྡུག་འབྱུང་བ་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་གཉིས་ཀྱི་བློ་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

དང་། ལས་འབྲས་རྟོག་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དབང་
ཕྱུག་རྟག་པ་ལས་བདེ་སྡུག་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གྲངས་ཅན་པས་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འཇུག་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཙོ་བོ་དང་། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་དང་
རང་སྡེས་འདོད་པའི་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་དང་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དང་སྨིག་སྒྱུ་
ཆུ་ཡིན་པ་དང་རྡེ་ཤིང་རྟ་གླང་ཡིན་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་

447

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པར་འཇུག་པ་ལས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་བློ་འཁྲུལ་བའི་ངོར་ཡོད་ཅིང་། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཕྱི་མ་

སོང་། ཚིག་དོན་ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་འཁྲུལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པ་ལ། ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་པའི་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ལན་མི་རིགས་པ་དང་། མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཁྲུལ་པ་དེ་དག་ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་
པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འཁྲུལ་དོར་ཡོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་འཁྲུལ་བ་དེ་དག་སེམས་ཅན་རང་དགའ་བའི་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་གྱི་མ་དཔྱད་

པར་ཐོགས་མེད་ནས་ཡོད་པའི་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་། ཕྲ་བའི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པར་ཐལ། སྔ་ཕྱི་གཅིག་འཛིན་
གྱི་བློ་དང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོགས་མེད་ནས་ཡོད་པའི་འཁྲུལ་པ་གང་ཞིག །ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་པའི་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོ་བ་ཏུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། གང་ཟག་
གི་བདག་དང་ཆོས་བདག་དང་གང་ཟག་རྟག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་པའི་རྒྱུ་

448

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མཚན་གྱིས་མི་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་མཐར་ཐུག་
དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་མི་དགོས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་རིགས་
ཤེས་ཀྱིས་མི་གནོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མི་གནོད་པ་དགོས་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་པའི་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཙམ་སྒྲའི་བཅད་བྱ་མེད་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེ་མིང་གིས་ཐ་
སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཙམ་སྒྲས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་གཅོད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཙམ་སྒྲས་བསལ་བྱ་ངོས་བཟུང་སྟེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན་མེད་དེ་གང་ཟག་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གང་ཟག་ཚད་མས་གྲུབ་ན་གང་ཟག་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མདོ་ལས་གང་ཟག་མིང་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་གང་ཟག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་གཅོད་ཀྱི། གང་ཟག་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

མ་བཞག་པ་གཅོད་ཅིང་། མིང་གིས་གང་བཞག་ཐམསཅད་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

449

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དྲི་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི་”སྐྱུས་ན་
གསལ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པར་འགྲུབ་ཚུལ་
དང་། དེ་ཉིད་བཏགས་ཡོད་ཀྱིའང་འགྲུབ་ཚུལ་ཡིན་པས་བཏགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པ་ཙམ་སྒྲས་བཅད་བྱར་བསྟན་པ་དང་། དོན་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ཁེགས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་ཐ་
སྙད་བཏགས་པའི་དོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། གང་ཟག་
ཐ་སྙད་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

གཅོད་དེ། གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་དེ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པར་གང་ཟག་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་
གྲུབ་པ་དེ་མདོ་ལས་གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཙམ་པོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་བཅད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པར་འགྲུབ་ཚུལ་
དངོས་དང་། དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲུབ་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་འགྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། དེ་འདྲ་བ་དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་ཐ་
སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ཅིང་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

450

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཀྱང་ཐ་སྙད་
པའི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་འགྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། དོན་དམ་བདེན་པའི་ཡོད་པ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ།
དོན་དམ་བདེན་པའི་ཡོད་ཚུལ་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་རྙེད་ཅིང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཚིག་དོན་ལྷག་མ་”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་
ངོར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པ་དང་།
རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་
བསྐྱངས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་

གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པ་དེ། གྲུབ་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཡང་

བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སོགས་གསུངས་པར་
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེས་འགྲེལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

451

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཐལ་
རང་གཉིས་ཆོས་རྣམས་གནོད་མེད་ཀྱི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཅེས་པའི་གནོད་
མེད་ཀྱི་བློའི་འཇོག་ཚུལ་ཀྱང་མི་མཐུན་ཏེ། ལེགས་ལྡན་སོགས་ཕྱི་དོན་བཞེད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློ་དང་། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་གནོད་མེད་ཀྱི་བློར་བཞེད། ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འདོགས་པའི་བློའམ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་བློ་གཉིས་གནོད་མེད་ཀྱི་བློར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཕྱི་དོན་
མི་བཞེད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་མངོན་སུམ་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འདོད་དགོས་པར་མངོན་ཏེ། རྣམ་རིག་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེ་ཉིད་བཏགས་ཡོད་ཀྱིའང་འགྲུབ་ཚུལ་ཡིན་པས་བཏགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལ་གཉིས། བཏགས་ཚུལ་གཞན་དང་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཇོག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྲུབ་པ་

དང་། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་ཉིད་མ་ཤེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གོལ་ས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་འདྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་
གྱི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་མེད་པའི་དངོས་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་དང་བཅིངས་གྲོལ་བཞག་ཏུ་

452

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཡོད་ཅིང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཡིན་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་
སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པར་མ་རྟོགས་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་
པར་མ་རྟོགས་ཤིང་། རྒྱུ་འབྲས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་

བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེན་སྐྱེ་ཁེགས་ན་ཐ་སྙད་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེས་
ན་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་
གཉིས་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། བདག་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདག་
སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེ་མེད་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བདག་སྐྱེ་དང་
གཞན་སྐྱེ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་

453

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བ་དེ་འགོག་ནུས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་ན། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་

རང་མཚན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བདག་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེ་དོན་དམ་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བདག་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། ལུང་དོན་ནི་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

བཞི་པ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས། མདོ་དྲངས་ནས་རང་མཚན་ལས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་མི་
འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། རང་མཚན་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དྲངས་ནས་མདོ་དང་འགལ་ཚུལ་སྤྱིར་

བཤད་པ་དང་། མདོ་དང་འགལ་ཚུལ་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་
རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཅེས་ཆོས་རྣམས་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་
པ་དེ་ཕྲ་བའི་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པའོ་ཞེས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་

454

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པར་ཐལ། ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

རང་རྒྱུད་པས་ཁས་བླངས། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་མཚན་གྱིས་མི་སྟོང་ན་མདོ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་མི་སྟོང་ན་གཞན་སྟོང་དགག་མི་ནུས་ཤིང་རང་སྟོང་མི་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་མཚན་
གྱི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ན་ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། རང་མཚན་འདོད་ན་སྟོང་ཚུལ་གཞན་འདོད་དགོས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་
པར་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཉིད་
སྟོང་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་། གཉིས་པ་ནི། རང་
ངོས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་
རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བར་མི་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཆོས་རྣམས་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོང་།
ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པས་སྟོང་བར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་

455

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ལ་གཉིས། རང་མཚན་འདོད་ན་རང་སྟོང་མི་འགྲུབ་པ་དང་། རང་མཚན་འདོད་ན་རང་སྟོང་གཞན་སྟོང་ཁས་བླངས་པ་དགག་མི་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་
ཉིད་སྟོང་པའོ་ཞེས་རང་སྟོང་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། གཉིས་པ་
ནི། རྣམ་རིག་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་
གྱིས་སྟོང་པ་དེ་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་མདོ་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མདོ་དོན་ཡོད། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་དེ་འདྲའི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བཞིན། རྟགས་སྔ་ཕྱི་

སོང་།

གཉིས་པ་རང་མཚན་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས། རང་མཚན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་སྟོང་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རང་
མཚན་ལས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་སྟོང་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པའི་རང་སྟོང་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་

རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་རིང་ལ་གྲུབ་མཐས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའམ་

456

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བདེན་པའི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་
རྣམས་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་ཆོས་རྣམས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་དངོས་ནས་མེད་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་རང་སྟོང་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་རིང་ལ་གྲུབ་མཐས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའམ། བདེན་པའི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་བཀག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་མིན་བསམ་པ་ལ་གཉིས། དྲི་བ་དགོད་པ་དང་། ཐོག་མར་དགག་པ་ངོས་བཟུང་སྟེ་ལན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
གཞི་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེས་གཏན་ཚིགས་གཞན་ལ་སྦྱར་ཏེ་དྲི་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དྲི་བའི་ལན་བཤད་

457

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་པའི་རང་བཞིན་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དབྱེ་བ་
སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་ཐོག་མར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། རང་གི་དགག་བྱ་ཚིག་ཟིན་ལ་བཅད་པའམ་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་བྱ་གང་རུང་དེ་དགག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བདག་མེད་
དེས་རང་གི་དགག་བྱ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་བཅད་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་བདག་མེད་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་དེས་རང་གི་དགག་བྱ་ཚིག་ཟིན་ལ་མ་བཅད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་དེ། དགག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དེ་བློས་བདེན་གྲུབ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཆོས་ཉིད་དེ་བདེན་མེད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་སྒོ་ནས་དགག་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དོགས་གཅོད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་ཏེ་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་དང་། ལུང་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་ཏེ་མ་ཡིན་དགག་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་ཏེ་མེད་དགག་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བློས་རང་གི་

458

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་བྱའི་དོན་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མ་ཡིན་དགག་དང་། མེད་དགག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་

གང་ཞིག །དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་དེ། མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན། ཆོས་གཞན་འཕེན་དགོས་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་དོན་ལ་དམངས་རིགས་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ། ཕ་རོལ་བོས་དམངས་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་གང་རུང་དུ་ངེས་ཤིང་། ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ངེས་པའི་ཚེ། སྐྱེས་བུ་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པས། ཕ་རོལ་པོའི་བློ་ངོར། ཆོས་གཞན་དམངས་རིགས་འཕེན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མེད་དགག་ནི་དགག་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་
གཞན་མི་འཕེན་པའི་ཆོས། མེད་དགག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མེད་དགག་ཡིན་ན། ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་དགོས་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ།

གཉིས་པ་ལུང་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་སྒྲུབ་མི་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། མ་ཡིན་དགག་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ། གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་དང་། མེད་
དགག་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་ཅེས་
གསུངས་པས་ནི། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན། ཆོས་གཞན་འཕེན་དགོས་པ་དང་།

459

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

མེད་དགག་ཡིན་ན། ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་མ་ཡིན་དགོས་པ་བསྟན་ཏེ། མ་ཡིན་དགག་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན། མེད་དགག་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་འདྲ་བ་དེ་མིན་པ་ཞེས་སྨོས་པས་ནི་མེད་དགག་ཡིན་ན། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ཡིན་དགོས་ཀྱི། ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོགས་གཅོད་ལ་གཉིས། མེད་མ་ཡིན་གྱི་དགག་ཚིག་གིས་དགག་བྱ་གཅོད་ཚུལ་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། དོན་ལ་དགག་བྱ་གཅོད་པ་ཙམ་གྱིས་དགག་པར་མི་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགག་པ་གང་ཞིག །རང་གི་
དངོས་མིང་གི་མཐར་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་དགག་བྱ་བཀག་པ་མ་ཡིན་དགག་གི་དོན་དང་། དགག་པ་གང་ཞིག །རང་གི་དངོས་མིང་གི་མཐར་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་དགག་བྱ་བཀག་པ་མེད་དགག་གི་དོན་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། རྩ་ཤེར་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པས། དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་མེད་དགག་ཏུ་བསྟན་བཪ་གྲུབ་ཆེན་ལེགས་ལྡན་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སྨོས་པས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་ཀྱང་

460

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཤིང་། །སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་གང་ཞིག །དེས་རང་གི་ཚེ་ཚད་བསྐལ་པ་སོགས་ཀྱིས་དཔག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་དངོས་སུ་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དགག་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགག་
པ་ཡིན་ན་རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་བཅད་པ་དང་། རང་རྟོགས་པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་བྱ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཀྱི། དོན་ལ་རང་གི་དགག་བྱ་བཅད་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། དགག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཀུན་གྱིས་རང་གི་དགག་བྱ་བློ་ངོར་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཀུན་འཛིན་པའི་རྟོགས་པ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པའི་བློ་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་གཞན་འདོད་སོ་སོར་བཀོད་དེ། མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་བདག་མེད་ལྟ་བུ་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་
མེད་མེད་དགག་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་དེ་མེད་དགག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཞི་སྒྲུབ་པ་དང་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། གཞན་དག་ན་དེ་ཤེས་བྱ་བདག་མེད་དེ་མེད་དགག་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་

461

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆོས་གཞན་ཤེས་བྱ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས། གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་དང་འགལ་བས་དགག་པ་དང་། དམ་བཅའ་གཅིག་གི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་འཆོལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞི་སྒྲུབ་པ་དང་
ཚོགས་ན་ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་དགོས་ཏེ། བྲམ་ཟེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་འཐུང་བ་དེས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་དགག་ཏུ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྲམ་ཟེ་ལྟ་བུ་དེ་དགག་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་འཐུང་བ་དེས་ཆོས་གཞན་
བྲམ་ཟེ་མི་འཕེན་ཏེ། བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་འཐུང་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། བྲམ་ཟེ་དེ་ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་རྩི་བའི་གཞི་ཡིན་གྱི། འཕངས་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་
གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་བྱེད་དང་སྦྱར་བ་དང་། ཕྱེ་བ་སོ་
སོའི་རང་བཞིན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་ཆོས་གཞན་འཕངས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དོ། །ཆོས་
གཞན་ཤུགས་ལ་འཕེན་པ་དང་། དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀར་འཕེན་པ། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་བཞི་ཡོད་པར་ཤེས་རབ་
སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ལུང་དྲངས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ནི་་”སྐྱུས་

462

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ན་གསལ།

གཉིས་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་བཞིར་ངེས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་གཞན་རང་ཚིག་གིས་འཕེན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཆོས་གཞན་རང་ཚིག་གིས་མི་འཕེན་པར་སྐབས་སྟོབས་
ཀྱིས་འཕེན་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ཚིག་གིས་དངོས་ཤུགས་རེ་རེར་འཕེན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། རང་ཚིག་གིས་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀར་འཕེན་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ཚིག་གིས་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཚུལ་དང་། རང་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་འཕེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དོན་
གྱིས་བསྟན་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཆོད་སྦྱིན་”ཚོན1

་པོ་ཉིན་
པར་ཟས་མི་ཟ་བ་དེས་མཚན་མོ་ཟས་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཏེ། ཚོན་པོ་ཡིན་པ་ལ་ཟས་ཟ་དགོས་ཤིང་ཟས་ཟ་བའི་དུས་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚིག་གཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། བདག་ལས་མ་
སྐྱེས་པ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཚིག་གཅིག་གིས་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚིག་གཅིག་གིས་བདག་ལས་སྐྱེས་བ་དེ་བཀག་ནས་ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་དེ་དངོས་སུ་འཕེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ཚིག་གིས་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀར་འཕེན་ཚུལ་བཤད་པ་

1 མ་ཕྱི། ༡༢༢ན༢ན། འཚོན *ཚོན

463

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ནི། དེ་ལྡན་ནི་དངོས་ཤུགས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཆོད་སྦྱིན་
”ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དེས་ཆོས་གཞན་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་ཏེ། དེས་མཚན་མོ་ཟས་ཟ་བ་དེ་ཤུགས་ལ་འཕེན། རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་རང་ཚིག་གིས་མི་འཕེན་པར་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་ཚུལ་བཤད་པ་
ནི། རང་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་ལ་རྒྱལ་
རིགས་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཕ་རོལ་པོས་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་གང་རུང་དུ་ངེས་ཁྱད་པར་མ་ངེས་པའི་སྐབས་སུ་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པས་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་པར་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་བཞིན། །

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་བཞིར་ངེས་པར་བསྟན་པ་ནི། འཕེན་ཚུལ་བཞི་པོ་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དགག་པ་གང་ཞིག་ཆོས་
གཞན་འཕེན་ཚུལ་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་མི་འཕེན་ན་མེད་དགག་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་འདི་མེད་དགག་ངོས་འཛིན་གྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འཕེན་ཚུལ་བཞི་ལས་གཞན་ཏེ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་དགག་པ་དེ་མ་ཡིན་དགག་ལས་གཞན་མེད་དགག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་བའི་ལན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དང་
རྗེས་དཔག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མི་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཐལ་

464

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་མི་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་སྔོན་གྱི་ཁ་ཅིག་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབུ་
མ་པ་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་རྗེས་དཔག་མེད་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་མེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གཞལ་བྱ་མེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དག་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། གཞན་
དག་ན་རེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་ཡོད་ཀྱི། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་དེ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་མེད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མི་སྒྲུབ་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མི་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་རིགས་པས་དཔྱད་པ་བྱས་པ་ཡང་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་
ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་ཚིག་གསལ་དང་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

ཞེ་ན། ལུང་རྣམས་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་སློབ་

465

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

དཔོན་གྱི་ལུགས་དང་འགལ་བ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་བྱ་
འགོག་པ་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་འགོག་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་བསལ་བྱ་ངོས་
གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་དགོས་པ་ཅན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟགས་དང་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དགག་བྱ་འགོག་པ་ཙམ་ཐལ་
འགྱུར་བ་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དང་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དགག་བྱ་

འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་པར་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྱུང་བའི་
རྟགས་ཀྱིས་སའི་ཁམས་དེ་དོན་དམ་པར་སྲ་བ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཙམ་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ནི་”སྐྱུས་ན་གསལ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། གཞན་
གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཟླ་བའི་ལུགས་འཐད་པ་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ལན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་རིགས་པ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཙམ་སྒྲས་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་གཅོད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་ཀྱང་བཀག་པ་སྒྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་
ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ནི་
ཚིག་གསལ་ལས། དགག་བྱ་བཅད་པ་ཙམ་དང་། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་

466

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་ཙམ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་
པའི་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་བཅད་ནས་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། མེད་དགག་ཡིན་དགོས་པར་སྟོན་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་
མེད་དེ། མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་གི་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་ཀྱང་བཀག་པ་སྒྲུབ་པར་སྟོན་པ་ལ། དམ་བཅའ་མེད་དགག་སྒྲུབ་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དེའང་སྒྲ་བློ་གཅིག་གིས་བྱེད་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་བཤད་པ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། མཚོ་ལ་དུ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཚོ་ལ་དུ་
བ་མེད་པ་དེ། མཚོ་ལ་དུ་བ་བཅད་ཙམ་ཡིན་ཅིང་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་ཀྱང་མཚོ་ལ་དུ་བ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་མཚོ་ལ་དུ་མེད་མ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། མཚོ་ལ་དུ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་དྲངས་པའི་བློ་དེས་མཚོ་ལ་དུ་མེད་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེའི་དངོས་མིང་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་བསྟན་དགོས་ཤིང་། ཆོས་དེ་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མྱུ་གུ་ལ་རང་བཞིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མྱུ་གུ་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ། མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཅད་ཙམ་ཡིན་

467

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱང་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པ་བརྗོད་པ་དང་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་དག་གིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་དེས་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ངེས་ཏེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་
བློ་དོན་མཐུན་དེ་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་དེའང་སྒྲ་བློ་གཅིག་གིས་བྱེད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་བཤད་པ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་དེས་ན་མཚོ་ལ་དུ་བ་ཚིག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། མཚོ་ལ་
དུ་བ་བཅད་པའི་ཚིག་དེས་མཚོ་ལ་དུ་མེད་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞིང་། མཚོ་ལ་དུ་བ་བཅད་པའི་རྟོག་བློ་དེས་མཚོ་ལ་དུ་མེད་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་བཅད་པ་དང་དགག་བྱ་དགག་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གཉིས་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་ཤོས་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དེའི་བརྗོད་བྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ལུང་དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཤེས་དེས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་ཤེས་དེས་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་
ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་

468

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་
པོས་ཁས་བླངས་སོ། །
གཉིས་པ་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་རིགས་པ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རིགས་པས་རང་བཞིན་བཀག་གོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་
ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་ཤེ་སོགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མི་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་འཕགས་པ་
ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་
གྲུབ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་བྱས་
རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཞེད་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་ནི། ས་ནི་དོན་
དམ་པར་འབྱུང་བའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་

ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱིས། ས་དོན་དམ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པར་
བསྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡོད་དེ། འབྱུང་བའི་རྟགས་གྱིས་ས་དོན་དམ་པར་འབྱུང་
བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་ས་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་སྒྲུབ་

469

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཀྱང་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་
དངོས་སུ་སྒྲུབ་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་དེ་ཉིད་ལས། ས་ནི་དོན་དམ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་པས། དོན་དམ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པ་བཀག་ཙམ་ཞིག་བྱེད་ཅེས་ཙམ་སྒྲ་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་

དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་གྱི་གཅོད་ཚུལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། དེས་ན་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་
ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཅད་པ་ཙམ་ལས་གཞན་ཞིག་སྒྲུབ་བམ་མི་སྒྲུབ་འདྲི་ན། རྟོགས་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པ་བདེན་མོད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་
ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཅད་པར་ཁས་བླངས་ནས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་

མྱུ་གུ་བདེན་མེད་སྒྲུབ་མི་སྒྲུབ་དཔྱོད་པ་དང་། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་དང་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་འཛིན་པའི་བློས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད་དཔྱོད་མི་རིགས་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་ཉིད་མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་པ་

ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། འཕགས་པ་

470

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། འདི་ནི་ཡོད་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། །མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་
པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཅད་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་དོན་བཤད་དེ་དགག་པ་དང་། ལུང་འདི་གང་གི་ལན་དུ་གསུངས་པའི་དོགས་པ་བཤད་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལུང་གི་ཁུངས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཀྱིས་

བསྒྲུབ་བྱ་ཆོས་གཞན་མི་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་བ་དང་། ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་དཔེ་སྦྱོར་ཚུལ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ནག་པོ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་

དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚེ། དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡོད་པ་ཤུགས་ལ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྨྲ་བ་པོས། ནག་པོར་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་འདོད་ནས་ནག་པོ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་ཉན་པ་པོའི་བློ་ངོར་ནག་པོ་ཡིན་པ་གཅོད་ཀྱི་དཀར་པོ་ཡིན་པ་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་བརྗོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་དེས་དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡོད་པ་དེ་མི་འཕེན་ཏེ་ནག་པོ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྒྲས་དཀར་པོ་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར། །

471

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལུང་གི་ཁུངས་བསྟན་པ་ནི། ལུང་འདི་འཇིག་རྟེན་བརྟག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འདི་ནི་ཡོད་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
ཚིགས་བཅད་འདི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཇིག་རྟེན་བརྟག་པ་ན་ཡོད་པར་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལུང་འདི་དོགས་པ་གང་གི་ལན་དུ་གསུངས་པའི་དོགས་པ་བཤད་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྔའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། དོགས་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དོགས་པ་འདིའི་སྐྱེ་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དངོས་པོ་དོན་དམ་གྱིས་སྐྱེ་མེད་ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོ་དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་མེད་དུ་
སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་
པའི་རྗེས་དཔག་དེས་དངོས་པོ་དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་མེད་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་དེས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་
རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདེན་མེད་ཡོད་པ་རྗེས་དཔག་གིས་མི་འཇལ་ཚུལ་གཞན་དུ་འཆད་པར་བསྟན་པ་དང་། རྟགས་ཀྱིས་མི་སྒྲུབ་ཚུལ་ཕྱོགས་སྔར་
དྲངས་པའི་ལུང་དོན་བཤད་ནས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡོད་པ་དེ་

472

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་མི་འགྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡོད་པ་དེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་སྔར་དྲངས་བའི་ཚིག་གསལ་གྱི་ལུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་པར་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་ཡིན་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་མེད་ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོ་
དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་མེད་དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མིག་གསལ་ལས་གཞན་གྱིས་

ཡོད་པར་བཏགས་པ་འགོག་གི་ཞེས་པས་ནི། དངོས་པོ་བདེན་ཡོད་བཀག་པ་དེ་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་ཅིང་། མེད་པར་མི་བསྒྲུབ་ཅེས་གསུངས་པས་ནི་དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པས་དགག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
བདེན་པ་དང་བདེན་མེད་གཉིས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དགག་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་དང་། བདེན་པ་དང་བདེན་མེད་གཉིས་ཀ་དགག་མི་ནུས་པའི་རྒྱུམཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེས་ན་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

473

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

སྟོན། དོན་ནི། མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་རྣམ་པར་བཅད་པས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོངས་དཔྱོད་ལ་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་གཉིས་ཀ་དགག་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་མེད་ན་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་དེ་ཡང་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པའང་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་བདག་དང་གཙང་བ་དང་། །རྟག་དང་བདེ་བ་མེད་ན་ནི། །བདག་མེད་མི་གཙང་མི་རྟག་དང་། །སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་བདེན་གཉིས་ལས། །དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་དུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མྱུ་གུ་བདེན་ཡོད་དགག་ནུས་ཀྱང་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དགག་མི་ནུས་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་ཡོད་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱིས་མྱུ་

གུ་བདེན་མེད་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མི་འགོག་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་བར་གསུངས་ཚུལ་དང་། བདེན་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོད་བཟློག་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་འགོག་མི་
རིགས་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་འགོག་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པར་རྩོད་བཟློག་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ནི་

474

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

”སྐྱུས་ན་གསལ། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་འགོག་ནུས་ཏེ། བདག་མེད་ཡིན་ན་དོན་དམ་དུ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་དོན་”སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ། དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པས་དགག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དངོས་སྨྲ་བ་བཀག་པ་བདེན་གྲུབ་འགོག་མི་ནུས་པར་འདོད་ཚུལ་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དངོས་སྨྲ་བས་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་བདེན་
མེད་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་དེ་འགོག་མི་ནུས་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་ན་དངོས་པོ་བདེན་མེད་དེ་བདེན་པར་ཡོད་དགོས་ལ། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དེ་བདེན་པར་མེད་ན་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། དབུ་མ་
པ་རྣམས་ནི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་ངེས་དོན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་ཐལ་རང་གི་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་

475

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྟག་པའི་མཐར་འཛིན་དང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་བདེན་མེད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་མཐའ་

གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་གཉིས་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཏེ་རང་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་

ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱ། ཞེས་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་
ལས། རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་དེ། །དང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་ཡིན། །ཞེས་
དང་། །ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། །གང་ཞིག་ཤེས་ནས་འགའ་ཞིག་སྤང་བྱ་ཞིང་། །གཞན་འགའ་ཞིག་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་བྱ་བ། །དེས་ནི་འདི་དག་མཚན་ཉིད་སྒོ་ནས་ནི། །རྣམ་དབྱེ་འདོད་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་བྱས་སོ། །འདི་ཐམས་ཅད་ནི་གཉིས་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་འཁོར་བས་བསྡུས་པའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི།
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་གང་ཟག་གིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྟེན་བྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཏེ་
བསྒོམས་པས། འཁོར་བ་སྤངསཔའི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན་ཐེག་

476

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པ་གསུམ་པོ་དེ་གང་། དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་པས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
འདིའི་ལན་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་བསྒྲུབ་ཚུལ་དང་། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་དོན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཙམ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པས་

ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་རྣམས་སྦྱོར་བས་མྱུར་བ་ཚེ་གསུམ་དང་། བསྐལ་ཆེན་བརྒྱར་མ་ལོངས་པ་ཚུན་ཆད་དུ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་བསྒྲུབས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མཁྱེན་པ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རང་དོན་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་
བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པས་བྱང་ཆུབ་དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་
སྦྱོར་བས་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱར་ཚོགས་བསགས་ནས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་ཀུན་སློང་གི་རྩོལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ལུས་ཀྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་ཏེ་གཞན་དོན་བྱེད་
པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་མན་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་འབྲིང་གི་མཁྱེན་པ་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་དང་། །གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པས། དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཤད་པའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེན་པོས་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་བསགས་ནས་སྐུ་གཉིས་དང་། གསུམ་དང་། བཞི་དང་། ལྔའི་

477

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བསམ་པ་དང་ནི་བཤད་ཉིད་དང་། །སྦྱོར་བ་དང་ནི་ཚོགས་དག་དང་། །འགྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཐེག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་བསམ་པ་དང་བཤད་པ་དང་སྦྱོར་བ་དང་། ཚོགས་དང་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་རྣམ་པ་ལྔའི་སྒོ་ནས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བསམ་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། ཚོགས་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དམན་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའོ། །འབྲིང་རྣམས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐེག་པའོ། །མཆོག་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། བསམ་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ཆོས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བར་དེ་ལ་སྦྱོར་རོ། །སྦྱོར་པ་ཇི་ལྟ་བར་ཚོགས་སོག་གོ །ཚོགས་ཇི་ལྟ་བར་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་ལྔ་ལྔ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་མཛོད་ལས། ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་ལས་གསུམ་མོ། །ཞེས་ཚོགས་ལམ་དེ་ཐོས་བྱུང་དང་། བསམ་བྱུང་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་དང་། བསྒོམ་བྱུང་མི་ལྕོགས་མེད་པ་དང་། ཞེས་སྦྱོར་ལམ་སྒོམ་བྱུང་ཁོ་ནར་བཤད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཉི་སྣང་ལས། ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རིག་

478

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་བསྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱིར་ནི་ཚོགས་ལམ་ལ་ཡང་། ཐོས་བྱུང་བསམ་བྱུང་བསྒོམ་བྱུང་གསུམ་ཀ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་། གསུམ་ཀའི་ཆ་ཡོད་དེ་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། ངེས་པར་རྟོག་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བསྡུས་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཐམས་ཅད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་དོ་ཞེས་དང་། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་། བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་རུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མདོ་ཁ་ཅིག་ལས། སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་ཞེས་པས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལྔ་ཆར་བསྟན་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་སོགས་བཞི་སྟོན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོས་སྟོང་

479

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སོགས་གསུམ་སྟོན་པས། མདོ་ཚན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་བརྗོད་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། གང་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གང་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲར་གསུངས་པ་དེར་ནི། བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གང་དུ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་སྒྲར་གསུངས་པ་དེར་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་རྒྱལ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་པས་ནི། བསྐལ་ཆེན་བརྒྱར་ཚོགས་བསགས་ནས་སྲིད་པ་མཐའ་མ་པའི་ཚེ་སྦྱོར་ལམ་སོགས་བཞི་ཀ་ཚེ་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད། ཚོགས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་རང་རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་སྲིད་པ་མཐའ་མ་པའི་ཚེ་མཐོང་ལམ་སོགས་གསུམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད། ཚོགས་སྤྱོད་ཆུང་བའི་རང་རྒྱལ་དེས་སྲིད་པ་མཐའ་མ་པའི་ཚེ་ཕྱིར་མི་འོང་དང་དགྲ་བཅོམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྔོན་མ་བསྐྱེད་པ་དང་སྔོན་བསྐྱེད་པ་དང་སྔོན་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པ་དང་སྔོན་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཡང་རུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་བསྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་

480

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

པོའི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་དང་པོར་སེམས་གཏད་ནས་འཇོག་པ་དང་། རྒྱུན་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། བསླན་ཏེ་འཇོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཇོག་པ་དང་། འདུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་སེམས་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱན་ལས། དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏད་ནས། །དེ་རྒྱུན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ། །རྣམ་གཡེང་མྱུར་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །དེ་ལ་སླར་ནི་བསླན་པར་བྱ། །བློ་ལྡན་གོང་ནས་གོང་དུ་ནི། །སེམས་ནི་ནང་དུ་བསྡུ་བར་བྱ། །དེ་ནས་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སེམས་འདུལ་ལོ། །རྣམ་གཡེང་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་ལ་མི་དགའ་ཞི་བར་བྱ། །བརྣབ་སེམས་ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས། །ལངས་པ་དེ་བཞིན་ཞི་བར་བྱ། །དེ་ནས་སྡོམ་བརྩོན་ཅན་གྱིས་ནི། །སེམས་ལ་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་བཅས། །རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བ་ཐོབ། །དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱིས། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་ཏོ། །དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ནས་དེ་ཡི་ལུས་དང་སེམས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་

481

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

ཆེ་ཐོབ་ནས། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཤེས་བྱ། །ཞེས་པ་ནི། ཞི་གནས་ངོས་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱས་པར་ནི་མཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེའི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་རིགས་པས་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་
ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་ཐོག་མར་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དེས། སྟོང་ཉིད་ལ་གཡོ་མེད་དུ་དཔྱད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཞི་གནས་དང་
ཞི་གནས་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་བའི་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་

གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམས་པ་ལས་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་འཇུག་ཐོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་ལམ་འབྱུང་ལ། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ཅིང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དྲངས་བའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྤྱོད་པ་ཕར་
ཕྱིན་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེས་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་དེ་ལ་ས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་ལ་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་

པའི་ཁྱད་པར་དང་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་

482

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་ཁྱད་
པར་དང་། རྨི་ལྟས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས།

ས་རབ་དགའ་སོགས་བཅུར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལ། །ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། །དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ས་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་

རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྗེས་ཐོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་
ལོངས་སྐུ་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཚེ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དཀར་པོའི་ཆོས། །དཔེ་མེད་ལྡན་ཕྱིར་ཕན་

བདེའི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །བདེ་དགེ་དམ་པ་མི་ཟད་འབྱུང་གནས་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དགེ་བླང་བའི་རིགས། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་དེ་ནི་ཐོས་པ་ལས། །སྤོ་དང་སྟོན་པ་བཞིན་གུས་དང་། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་བྱམས་ཆེན་སྐྱེ། །ཆོས་ལྔ་སྐྱེ་ཕྱིར་དེས་ལས་ནི། །ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་མཚུངས་
ལྟ། །སྐྱོན་མེད་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་དང་། །བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་བྱམས་ལས། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་མྱུར་དུ་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

483

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་གྱི་ལུགས་གཉིས་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ལ། དྲི་བ་དང་། ཆོས་ཟབ་མོའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་
ཀྱི་ལུགས་གཙོ་བོར་འཇོག་དགོས་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་དྲི་བ་ནི། ད་ནི་འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། “སྐྱུས་ན་གསལ།
གཉིས་པ་ནི། འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱུར་ཞེས་སོགས་ནས་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་དེ་སྐད་དུ་སྨྲའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དོན་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་
མོའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས་ཏེ། ཇོ་བོའི་བདེན་གཉིས་ལས། ཆོས་ཉིད་གང་གིས་རྟོགས་ཞེ་ན། །ཀླུ་སྒྲུབ་སློབ་མ་ཟླ་གྲགས་ཡིན། །དེ་ལས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་གིས། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་གཉིས། དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་བརྩམས་པར་བསྟན་པ་དང་། སླར་ཡང་རྩོམ་པ་པོ་གང་གིས་བརྩམས་ཚུལ་བསྔོ་བ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། །ཚུལ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་

484

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

མེད་གཉིས་ཀྱིས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
ཚུལ་འདི་ནི། མདོ་སྔགས་མཐའ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒོ་གཅིག་པུ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་། གསང་སྔགས་ཐེག་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་རྣམ་རིག་གི་ཚུལ་དང་། དབུ་མའི་ཚུལ་གཉིས་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་བྱས་ཤིང་། བྱེད་བཞིན་པ་དང་བྱེད་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་སྦྱར་བ་ལ་གཉིས། ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དོན་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་དྲངས་ཏེ་སྦྱར་བ་དང་། ལྟ་སྤྱོད་རྣམ་དག་གི་ཉམས་ལེན་ལྷུར་ལེན་པའི་བསྟན་འཛིན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་
གཉིས་ཀྱིས་ལུང་དོན་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་དྲངས་ཏེ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཟབ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་

ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་འདི་གཏམ་དུ་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་

485

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

རྣམ་བཤད་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྟ་སྤྱོད་རྣམ་དག་གི་ཉམས་ལེན་ལྷུར་ལེན་པའི་བསྟན་འཛིན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་སྦྱར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སླར་ཡང་རྩོམ་པ་པོ་གང་གིས་བརྩམས་ཚུལ་བསྔོ་བ་དང་བཅས་པ་ལ་" གཉིས1

། འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྦྱར་བས་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་གཞན་
ཡང་འཇུག་པར་གདམས་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་། མཛད་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སྦྱར་བ་དང་། སྤྲོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ཤིང་ལྷག་པའི་ལྷའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱར་བ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ཇི་བཞིན་འཆད་བྱེད་འདི་ལ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་དགོངས་ཟབ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་མཐུ་ལས་བསྟན་བཅོས་འདི་སྦྱར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གཏེར་ཆེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟ་ན་བཅོས་འདི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། འདིས་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ 1 མ་ཕྱི། ༡༣༢ན༤ན། གཉིས *གསུམ་ཡིན་སྙམ།

486

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་གདམས་པ་ལ་གཉིས། འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པས་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་པར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པས་ལྷག་པར་དགྱེས་ཏེ་བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་ཡང་འཕེལ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་ལམ་རྙེད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལྷག་པར་དགྱེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྙེད་པའི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཚིམ་པ་དང་། བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་
ཡང་མཉམ་དུ་འཕེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རླབས་ཆེན་དཔྱོད་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་”བརྩམས

1

་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ་། ཤིན་ཏུ་དཔག་དཀའ་བའི་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་གནས་འདི་ཚུལ་བཞིན་རྟོགས་ཤིང་བསྒོམས་པས་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཡིད་
རབ་ཏུ་ཚིམ་ནས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རེས་འགའ་རྒྱལ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་
འདི་བརྩམས་པ་ལས་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་གསར་དུ་འཕེལ་ཏེ། རྒྱལ་བ་སོགས་ལྔ་ལ་རིམས་བཞིན་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། གུས་པ་དང་། སྙིང་

རྗེ་དང་། འདོད་པ་ལྔ་པོ་ཕན་ཚུན་འགྲན་པ་བཞིན་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར།

1 མ་ཕྱི། ༡༣༢བ༥ན། བརྩོམ *བརྩམས

487

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་ལམ་རྙེད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལྷག་པར་དགྱེས་པ་ནི། །དེ་ཚེ་རིང་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་
ལ་རིགས་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལས་དགའ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་འཁྲུངས་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་དག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཞན་ཡང་འཇུག་

པར་གདམས་པ་ལ་གཉིས། ཚུལ་འདིར་ཞུགས་པ་ལ་རྒྱལ་བས་བསྔགས་པར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱལ་བས་བསྔགས་པར་འདོད་ན་ཚུལ་འདིར་འཇུག་དགོས་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་འདྲ་དེ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི།
རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་རྒྱལ་བས་བསྔགས་ཏེ། དེ་ལྟར་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་
ལ་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཚོབ་དེས་དོན་རྙེད་པ་ཞེས་རྒྱལ་བས་བསྔགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རང་ཉིད་
ལ་རྒྱལ་བས་བསྔགས་པར་འདོད་པའི་བློ་ལྡན་དེས་རྣམ་བཤད་འདིར་འཇུག་རིགས་ཏེ། དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་བཞིན་རྙེད་པ་ལ་རྒྱལ་བས་བསྔགས་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་ལ་གཉིས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞིན་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་འཛིན་པར་བསྔོ་བ་དང་། རྒྱལ་སྲས་"མཐུ

1

་བོ་

གཉིས་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པར་བསྔོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་

1 མ་ཕྱི། ༡༣༣ན༧ན། མཐུ *ཐུ་ཡིན་སྙམ།

488

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

གཉིས་ཤིང་རྟའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་
འདི་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་དེ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྔོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
འདྲའི་དགེ་བ་དེ་དམ་ཆོས་འཛིན་ཕྱིར་དུ་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་དེས་རྒྱལ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་། དོན་ནི། རྗེ་ཉིད་
ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བསྔོ་བ་
ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགེ་བ་དེ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་"མཐུ

1

་བོ་ཀུན་དགའ་བོ་
དང་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཕྱིར་དུ་བསྔོ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཛད་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་
དུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། དྲང་

ངེས་འབྱེད་པའི་རྣམ་བཤད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྙིང་པོ་འདི་ལེགས་པར་མཛད་
ནས། ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།། །།

ཐུབ་པའི་གསུང་ར໅བ་ར໅བ་འབྱམས་རྣམས་ལ་ལྟ་བའི་མིག་གཅི໅ག་གཅི໅ག་གིས་ཀྱང་ནི་གཞུང་ལུགས་ཀུན། །ཇི་བཞིན་ལེགས་ཤེ໅ས་ཤེ໅ས་ལྡན་རྣམས་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་འདི໅་འདི໅་འདྲའི་ཚུལ་ལ་རབ་སྦྱངས་པའི། །བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ད໅ང་ད໅ང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་ཚབ་གཉིས་ག໅ང་ག໅ང་གིས་སྐྱབས་

1 མ་ཕྱི། ༡༣༣བ༢ན། མཐུ *ཐུ་ཡིན་སྙམ།

489

མཛད་བྱང་།

སུ་ལེགས་གཟུང་བ། །དེ་ཡི་མཐུས་ཡི໅ན་ཡི໅ན་ཚུལ་རྣམ་པར་འབྱེད་ལ་རབ་མཁ໅ས་མཁ໅ས་པའི་མཆོག་དེས་རྟག་སྐྱོངས་ཤིག །འཛམ་གླིང་མཁས་པ་

ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན། །སྙན་པའི་བ་དན་འགྲོ་ན་ལྷང་ངེ་བ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ནས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི། །གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་དོན། །ཧ་ཅང་རྒྱས་མིན་དོན་གྱི་གནད་རྣམས་ཀུན། །མ་ཚང་མེད་ཅིང་བློ་གྲོས་ཆུང་ངུས་ཀྱང་། །བདེ་བླག་རྟོགས་པར་ནུས་འདི་ལུང་རིགས་ཀྱིས། །ཚུལ་བཞིན་དཔྱོད་པའི་ལམ་ནས་བདག་གིས་དྲངས། །ཕན་བདེའི་གཞིར་གྱུར་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོ༵ས་དར་རྒྱས་འདོད་པའི་བློ་ལྡན་མ໅། །མ໅་ལུས་འགྲོ་ལ་བྱམས་པའི་
ཐུགས་ཀྱི༵ས་འདི་དང་གཞན་དུ་ཕན་བདེ་ཀུ໅ན། །ཀུ໅ན་ནས་བསྒྲུབ་ལ་ཐོགས་མེད་དཔ༵ལ་གྱིས་ལེགས་པར་དྲངས་བའི་བསམ་སྦྱོར་ལ໅ས། །ལ໅ས་ཀུན་བསྒྲུབ་ལ་མཐུན་རྐྱེན་ཀུན་འཛོ༵མ་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་མའི་བཀའ་བཞིན་སྦྱར། །སྦྱར་ལས་རྣོ་ཆེ་ཞིབ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །སྲིད་གསུམ་སྟོན་པས་གྲངས་མེད་གདུལ་
བྱ་ཡི། །བསམ་པ་ཇི་བཞིན་གསུངས་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི། །དྲང་ངེས་མ་ལུས་
ཇི་བཞིན་རྟོགས་པར་ཤོག །འདིར་ནི་རིང་དུ་འབད་ལས་ཚོགས་གཉིས་ནི། །མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། །བློ་མིག་མ་རིག་གིས་ལྡོངས་འགྲོ་བ་ཀུན། །རྣམ་འདྲེན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་བདག་གྱུར་ཅིག །རྣམ་བཤད་འདི་ལ་མཐུན་རྐྱེན་བསྒྲུབ་བྱེད་པའི། །ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཡབ་ཡུམ་སྲས་བཅས་རྣམས། །ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བས་བསྔགས་པ་ཡི། །རྣམ་དག་ལམ་

490

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

དང་འབྲལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག །དགེ་འདིས་དཔ༵ལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །དལ་འབྱོ༵ར་འདི་ལ་འགྲུབ་གྱུར་ནས། །འཕྲིན་ལས་ལྷུན་པོའི་ར ༵ ྩེར་སོན་ཏེ། །དོན་གྲུབ་མཛད་ ༵པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་དཔག་པར་དཀའ། །བདག་ནི་བློ་གྲོས་ཉམས་ཆུང་བརྩོན་པ་ཞན། །དེ་ཕྱིར་འདི་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། །ནོངས་དེ་བསམ་པ་ཐག་པས་བདག་འཆགས་སོ། །གང་ཚེ་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཆོས་སྤྱོད་བཅུས། །ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་ལ་བརྩོན་པ་དེ་ཡི་ཚེ། །མཐུ་ལྡན་
རྣམས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་གྲོགས་བྱེད་ཅིང་། །བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱོགས་ཀུན་ཁྱབ་
གྱུར་ཅིག །
དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱིས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་རྣམ་བཤད་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་འདི་ནི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོས་བསྐུལ་བ་དང་། ཁྱད་པར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཆེས་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་ཅིང་། ལྷ་དང་མིའི་འདོད་ཡོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དཔལ་ལ་འདོད་དགུར་དབང་བསྒྱུར་ནས་
བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་དེ་བཤད་
སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་བསྟན་འཛིན་དང་སྐྱེ་རྒུ་ཡོངས་ཀྱི་གཉེན་དམ་པར་གྱུར་ཅིང་། རིགས་རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྟེན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་
རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་དུ་མཛད་

491

མཛད་བྱང་།

པའི་ངུར་སྨྲིག་གི་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པ་དྲུང་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་འཛོམ་མའི་གསུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་ཞིང་མཐུན་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་འདི་ཡུན་རིང་དུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། བླ་

མ་དམ་པའི་མན་ངག་དང་། ལུང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྡོམ་བརྩོན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་
པ་རིགས་པར་སྨྲ་བ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས། ཆོས་གྲྭ་
ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།
འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

༈ རྒྱལ་ཀུན་མཁྱེན་ར໅བ་ར໅བ་འབྱམས་གཅིག་བསྡུས་ལི་ཁྲིའི་འཁྲི་ཤིང་གར་མཁན་ཉི་གཞོན་མདངས་ཀྱིས་འཁྱུད་པ་བཞིན། །མཚན་དཔེའི་རབ་མཛེ໅ས་མཛེ໅ས་པ་མཆོག་གྱུར་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ཆེན་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་གཉིས་སྣང་སྡོམ་བརྩོན་གར། །བློ་བཟང་ཞེས་གྲ໅གས་གྲ໅གས་པའི་སྒྲ་ཆེན་སྲིད་དང་ཞི་བའི་གྲངས་མེད་ཞིང་དུ་རྒྱུན་ཆགས་སྒྲོག་པ་ཅན། །བདེ་བར་གཤེགས་ག໅ང་ག໅ང་ནས་གཤེགས་པའི་ཟབ་མོའི་ལམ་བཟང་ཇི་བཞིན་སྟོན་པ་མཆོག་དེར་རྟག་ཏུ་གུས། །ཐུབ་བསྟན་རི་གླིང་ཁྱོན་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི། །མཚུངས་
མེད་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་སྒྱུར་ཙོང་ཁ་པ། །གང་གིས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་སྙིང་

པོ་ནི། །སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་གངས་ཅན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཟབ་མོའི་དྲང་ངེས་ཚུལ། །དཀའ་བ་མེད་པར་ཇི་བཞིན་འགྲེལ་བ་ཡི། །ལེགས་

492

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ།

བཤད་རིན་ཆེན་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ཡང་། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་མུན་སེལ་གཅིག་
ཏུ་ངེས། །ངོ་མཚར་དཔག་ཡས་འཕྲུལ་གྱི་རྫིང་བུ་ལས། །བློ་ལྡན་ཡིད་འཕྲོག་ལེགས་བཤད་པདྨོའི་ཕྲེང་། །འཛད་མེད་སྤེལ་བའི་ཆོ་ག་འདི་ཀོ་ནི། །བསྟན་པའི་བྱ་བ་རླབས་ཆེན་ཉིད་དུ་བསྔགས། །འདིར་འབད་དགེ་ཚོགས་ཟླ་གཞོན་ལང་ཚོའི་འཛུམ། །བློ་བཟང་རིང་ལུགས་རྒྱ་མཚོའི་གཉེན་མཆོག་ཏུ། །ངོམས་པས་མཐའ་བྲལ་སྟོང་ཆེན་ཟུང་འཇུག་གི །དགའ་སྟོན་མ་ལུས་འགྲོ་འདིས་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །སྲས་བཅས་རྒྱལ་བའི་སྙིང་སྟོབས་རྩེ་བརྒྱ་འཆང་། །ཐམས་ཅད་གཟིགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་མིག་སྟོང་ཅན། །གངས་ཅན་མགོན་དུ་གཞོམ་བྲལ་རྡོ་རྗེའི་
ཁྲིར། །རྟག་བརྟན་མཛད་བཟང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཤོག །རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། །བདེ་ཆེན་ལམ་སྟོན་གར་གྱི་དབང་པོ་དང་། །བཀའ་
དྲིན་འཁོར་མེད་སྐྱབས་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །ཞབས་ཟུང་སྲིད་མཐར་གཡོ་བ་
མེད་གྱུར་ཅིག །ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་དེ་ཉིད་ཁོང་ཆུད་གསང་ཆེན་ཟབ་ལམ་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ་འཕྱང་། །མཁས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གདེངས་ཀ་རབ་རྒྱས་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་གྲུ་ཆར་འབེབས་མཁས་པ། །མཁས་བཙུན་གྲུབ་པའི་གྲགས་སྙན་རབ་འབར་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་གང་བའི། །བློ་བཟང་རྒྱལ་བསྟན་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་ཤོག །རྣམ་དག་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་མཆོ໅ག །མཆོ໅ག་གི་སྡེ་ཆེན་
སྟོང་གི་མེས་པོ་ཆེ໅། །ཆེ໅་བའི་མཆོག་རབ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གླི

໅ ང་། །གླི໅ང་བཞིར་

493

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགསྙན་པའི་འཕྲིན་ལས་འཕེལ་གྱུར་ཅིག །ངན་སོང་རོ໅ང་ལས་གྲངས་མེད་འགྲོ་བ་རྣམས། །ཐ໅་མལ་ཟོལ་གྱིས་འདྲེན་མཁས་བླ໅་མ་མཆོག །གང་ལ་གུས་མཆོད་
སྲི་ཞུར་བརྩོན་རྣམས་ཀྱང་། །སྐུ་བཞིའི་ཕོ་བྲ໅ང་མཆོག་ཏུ་མྱུར་འཇུག་ཤོག། །།ཅེས་པ་འདི་ཡང་བློ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཐུགས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཡོངས་སུ་གཏམས་པ། ᨊརྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམ་པ་སེར་བྱེས་རོང་ཐ་མཆོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གཉིས་ནས། མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་འབྱུང་གནས་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་ཡིག་ཆ་མཁས་པའི་དབང་པོ་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་
གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་དྲང་ངེས་དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་པར་བསྐྲུན་མཛད་སྐབས། དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཅིག་དགོས་ཚུལ་བཀའ་ཡིས་བསྐུལ་བ་མ་ལྡོག་ཙམ་དུ། མགོན་པོ་གང་གི་གུས་སློབ་ཐ་ཤལ་བ་འབྲས་ལྡན་མ་རྒྱལ་སྲས་སྤྲུལ་མིང་པས་སྨོན་པའོ།། །།

494

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབས་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །
པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་
ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། ། དགེའོ། །